

Begroting 2026-2029

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	4
Samenvatting.....	12
Programma 1 - Dienstverlening.....	14
P1 THEMA 1: Informatievoorziening	14
P1 THEMA 2: Bereikbaarheid	15
P1 THEMA 3: Verkiezingen.....	15
Programma 2 - Ruimtelijke ontwikkeling	18
P2 THEMA 1: Wonen in Wormerland.....	19
P2 THEMA 2: Ruimte aan ontwikkeling.....	19
P2 THEMA 3: Duurzaamheid	20
P2 THEMA 4: Open Landschap behouden	23
Programma 3 - Sociaal domein	27
P3 THEMA 1: Voor en met elkaar	28
P3 THEMA 2: Iedereen kan meedoen.....	29
P3 THEMA 3: Preventie	33
P3 THEMA 4: Passende zorg en ondersteuning.....	35
P3 THEMA 5: Verbeteren dienstverlening Sociaal Domein	36
Programma 4 - Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs	41
P4 THEMA 1: Inclusieve samenleving	42
P4 THEMA 2: Meedoen en meedenken.....	43
P4 THEMA 3: Thuis in Wormerland	44
P4 THEMA 4: Sterke basis voor de jeugd	45
P4 THEMA 5: Passende accommodaties	46
Programma 5 - Leefomgeving	51
P5 THEMA 1: Wij hebben een veilige leefomgeving	53
P5 THEMA 2: Groen en klimaatadaptatie	58
P5 THEMA 3: Afval.....	59
P5 THEMA 4: Gebouwenbeheer	60
Programma 6 - Bestuur en organisatie.....	68
P6 THEMA 1: Bestuur	69
P6 THEMA 2: Organisatie	71
P6 THEMA 3: Financiën.....	73
Programma 40 - Mutaties in reserves	81
Paragrafen.....	82
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	83
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.....	99

Paragraaf Grondbeleid	104
Paragraaf Verbonden partijen	106
Paragraaf Financiering	118
Paragraaf Lokale heffingen	123
Paragraaf Bedrijfsvoering	134
Paragraaf Taakstellingen en Stelposten.....	136
Paragraaf Kengetallen.....	139
Paragraaf Openbaarheid	142
Paragraaf Oekraïne-crisis.....	143
Financieel beeld	146
Financiële positie en meerjarenplan.....	146
Bijlagen.....	157
Taakvelden	157
Begrotingsrichtlijnen 2026	160

Inleiding

Aanbiedingsbrief

Aan de raad van Wormerland,

Het goede nieuws is dat wij u een structureel sluitend begrotingsvoorstel voorleggen vanaf het jaar 2029 en dat daarmee de lopende dienstverlening voortgezet kan worden voor de inwoners van onze gemeente. Er zit voldoende in de Algemene reserve om de jaren met een negatief saldo op te kunnen vangen.

Structureel sluitende begroting

Voor het toezicht van de Provincie is het noodzakelijk dat of het eerste jaar (2026) of het laatste jaar (2029) structureel sluitend is. Het jaar 2026 toont een tekort. Het jaar 2027 en 2029 zijn wel sluitend. Daarmee is de begroting vanaf 2027 structureel sluitend te noemen omdat de dip in 2028 veroorzaakt wordt door het dal in de algemene uitkering, het zogenaamde ravijnjaar.

Traject Duurzaam begrotingsevenwicht

De raad is sinds de zomer van 2024 actief betrokken bij het opstellen van de kaders om te groeien naar duurzaam begrotingsevenwicht (DBE). In navolging van de vastgestelde kaders zijn er bij de Kadernota 2026 opnieuw DBE-voorstellen gedaan. Hierin heeft de raad besloten het surplus in te zetten als dekkingsmiddel, zijn er bestuursopdrachten gegeven over de verhoging van de kostendekkendheid van diverse gemeentelijk panden en tot het verhogen van kostendekkendheid van het pontje Spijkerboor. Deze opdrachten zijn in deze begroting verwerkt, deels als stelpost omdat een concrete invulling nog nader uitgewerkt wordt.

Uitgangspunt begrotingssaldi

Bij de vaststelling van de Kadernota 2026-2029 heeft de raad ook besluiten genomen in het kader van het traject Duurzaam begrotingsevenwicht. De begrotingssaldi waar we de begroting 2026 mee starten zijn, anders dan andere jaren, daarom niet gelijk aan de begrotingssaldi zoals vermeld in de Kadernota 2026-2029. De startsaldi van deze begroting zijn inclusief de al genomen besluiten rond het DBE en de verwerking van de meicirculaire 2025.

Bestemming rekeningresultaat 2024

In verband met de vertraagde besluitvorming van de Jaarstukken 2024 (raad 23 september 2025) was de verzending van de begroting 2026 aan de raad nog geen raadsbesluit over de bestemming van het rekeningresultaat 2024. Om de volgbaarheid te vergemakkelijken is het voorgestelde besluit tot de bestemming wel verwerkt in deze begroting. Eventuele amenderingen op dat besluit zijn niet verwerkt.

Tariefstijging afval 2026

In het Voorjaarsbericht 2025 (raad juli 2025) is de raad geïnformeerd over het product afval dat deze in 2024 en 2025 niet kostendekkend was. Deze tekorten zijn opgevangen uit de algemene middelen. Om in 2026 te kunnen voldoen aan de kostendekkendheid zou het tarief met 21% moeten stijgen. In de begroting 2026 wordt voorgesteld om de kostendekkendheid trapsgewijs in te voeren, te weten in twee jaar, en het tekort aan inkomsten ad €240.000 voor het jaar 2026 incidenteel te onttrekken aan de Algemene Reserve. De afvalstoffenheffing zal dan voor 2026 stijgen met 12%. Voor de afvalstoffenheffing van 2027 zal dan de aansluiting naar kostendekkendheid gemaakt worden door onder andere te sturen op de VANG-doelstelling (van afval naar grondstoffen).

Jeugdzorg/ Wmo tekorten

Tijdens het opstellen van de begroting 2026-2029 is er geconstateerd dat er tussen de verwachte uitgaven en de begroting grote overschrijdingen te verwachten zijn. Deze overschrijdingen hebben betrekking op zowel de Jeugdzorg als de Wmo. De structurele doorwerking van de verwachte tekorten zijn verwerkt in de Begroting 2026-2029. Voor het jaar 2025 zal het verwachte tekort worden verwerkt in het Najaarsbericht 2025.

We zullen de toekomstige financiële- én maatschappelijke ontwikkelingen nauwlettend in de gaten houden. De kosten voor zowel de jeugdzorg als de Wmo zijn lastig te voorspellen. Het betreft voor beiden een opneinderegeling, waar wij als gemeenten minimale invloed op kunnen uitoefenen. Binnen de jeugdzorg en de Wmo bestaat wel de verwachting dat de kosten de komende periode verder zullen stijgen. Het is de verwachting dat er vanuit het Rijk in de komende jaren maar beperkt aanvullende middelen toegekend zullen worden.

Stelposten

Onze toezichthouder (de Provincie) verplicht ons een aparte paragraaf Taakstellingen en stelposten te maken. Dit in verband met de verslechterde financiële positie bij gemeenten. De oorzaak van deze verslechterde financiële positie ligt in het overdragen van taken vanuit het Rijk zonder voldoende financiële middelen om deze taken uit te kunnen voeren. De financiële positie van gemeenten is hierdoor steeds meer onder druk komen te staan. Het gevolg hiervan is dat bij gemeenten steeds vaker bezuinigingsmaatregelen, ombuigingen en/of taakstellingen nodig zijn om de meerjarenbegroting sluitend te maken. In deze paragraaf is in deze begroting een aantal nieuwe stelposten opgevoerd. Deels als gevolg van bestuursopdrachten vanuit het DBE en deels zijn er nieuwe stelposten voor jeugdzorg en WMO opgevoerd. Hoewel stelposten altijd een mate van onzekerheid in zich hebben voeren we deze stelposten niet zomaar op, de stelposten zijn reëel. In de paragraaf 'Taakstellingen en stelposten' wordt uitgelegd waarom we deze opvoeren.

Het college wens de raad goede beraadslagingen en een breed gedragen uitkomst in besluiten toe.

Wormerland, 16 september 2025

Het college van Wormerland,
de secretaris, de burgemeester,

E. van der Linden A.J. Michel - de Jong

Financieel resultaat

In de tabel hieronder ziet u het begrotingsverloop. Waar we vorige jaren starten met de begrotingssaldi uit de Kadernota is dit bij de Begroting 2026 anders. Bij de Begroting 2026 is het uitgangspunt tabel 6 uit het raadsbericht van de meicirculaire 2025. Dit heeft de raad besloten bij de Kadernota 2026 (beslispunt 2) op 7 juli 2025. Dit betekent dat de mutaties vanuit het Duurzaam Begrotingsevenwicht (DBE) en de uitkomsten van de meicirculaire 2025 al zijn verwerkt in dit startsaldo.

Verloop begrotingssaldi	2026	2027	2028	2029
Saldi Raadsbericht meicirculaire 2025 - tabel 6	177.309	182.411	-359.397	136.041
1. Jeugdzorg	-787.367	-717.405	-407.363	-400.478
2. WMO	-922.659	-655.917	-672.488	-491.070

Classificatie: I

3. Werk en inkomen	60.000	60.000	+60.000	60.000
4.a Afval	71.898	71.898	71.898	71.898
4.b Afval groei naar kostendekkend tarief (2026 niet kostendekkend)	-240.000	0	0	0
5. OZB - areaaluitbreiding herzien (stelpost)	6.548	-20.631	141.034	76.133
6. OZB - compensatie daling algemene uitkering (+5,2%)	250.146	250.146	250.146	250.146
7. Rente/Dividend	76.417	229.439	188.573	256.623
8. Zaanbrug - bijdrage aan gemeente Zaanstad omhoog	-76.365	-76.365	-76.365	-76.365
9. Inzet inflatiebudget dat gereserveerd was bij de meicirculaire 2025	346.896	338.886	360.505	399.502
10. Diversen	73.948	128.211	146.102	146.817
Mutaties in reserves:				
11. Onttrekking Algemene reserve i.v.m. groei naar kostendekkend tarief afval	240.000	0	0	0
12. Onttrekking Algemene reserve - inzet surplus vanaf 2026 i.p.v. 2028	250.000	250.000	0	0
13.a Toevoeging Algemene reserve - (DBE)	-245.166	0	0	0
13.b Onttrekking Ontwikkelingsfonds - Vrijval reserve (DBE)	195.166	0	0	0
13.c Onttrekking Reserve Bestuurlijke toekomst -Gedeeltelijke vrijval (DBE)	25.000	0	0	0
13.d Onttrekking Reserve Monumenten - Gedeeltelijke vrijval (DBE)	25.000	0	0	0
Begrotingssaldi 2026-2029	-473.229	40.673	-297.355	429.247

De regels in bovenstaand verloopoverzicht zijn hieronder toegelicht.

1. Jeugdzorg

De overschrijdingen in voorgaande jaren zijn niet voldoende als structureel beoordeeld en onvoldoende structureel in de meerjarenbegroting verwerkt. De verwachting was dat de overschrijdingen vooral een incidenteel karakter hadden of door aanvullende maatregelen en voorliggende voorzieningen zouden kunnen teruglopen. Bij het maken van de analyse voor de begroting van 2026-2029 werd de omvang en het structurele karakter van de overschrijdingen duidelijk. De totale verwachte hoogte van de overschrijdingen heeft inzicht gegeven hoe urgent en problematisch deze situatie is. De vraag binnen jeugdzorg wordt groter en complexer. De vraag stijgt en de taak verzwaart. Er is meer instroom, complexere casuïstiek, langere trajecten en duurdere vormen van hulp. Deze drukken structureel op het budget. Dit zien we landelijk maar ook in onze gemeente.

2. WMO

De overschrijdingen bij de Wmo van 2023 en 2024 zijn zichtbaar geweest in de jaarrekening. Pas bij het maken van de analyse voor de begroting van 2026-2029 werd de omvang en het structurele karakter van de overschrijdingen duidelijk. De totale verwachte hoogte van de overschrijdingen heeft inzicht gegeven hoe urgent en problematisch deze situatie is.

Bij de stijging van de kosten van de Wmo speelt de vergrijzing een grote rol waardoor ouderen meer zijn aangewezen op ondersteuning van de gemeente. Dit is ook een landelijke trend. Ook speelt de aanzuigende werking van het abonnementstarief nog steeds een rol. Door het uitstel bij de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage zal dit naar verwachting ook nog in 2026 en 2027 doorwerken. Komend jaar volgt de aanbesteding van de Wmo arrangementen, hulpmiddelen en trapliften. De financiële uitkomsten van de aanbesteding zijn nog ongewis, maar de verwachting is dat de uitkomsten zullen zorgen voor een stijging van de kosten. Daarnaast wordt er binnen de Wmo gewerkt aan een nieuwe verordening. In deze Wmo-verordening wordt huishoudelijke hulp niet alleen als maatwerkvoorziening maar ook als algemene voorziening aangeboden. Het is nu nog onduidelijk wat de gevolgen hiervan zijn.

3. Werk en inkomen

De prognose van de algemene bijstand laat een structurele daling zien.

4. Afval

In het Voorjaarsbericht 2025 (raad juli 2025) is de raad geïnformeerd over het product afval dat deze in 2024 en 2025 niet kostendekkend was. Deze tekorten zijn opgevangen uit de algemene middelen. Deze tekorten zijn ontstaan door verschillende elementen.

PMD

Zo is de vergoeding voor ons PBD (plastic verpakkingen, blik en drinkpakken) lager geworden dan begroot. Er is minder PBD opgehaald, lagere opbrengst. En er is meer afkeur van PBD, meer kosten. De reden hiervoor is strengere regelgeving rondom de kwaliteit en op sommige trajecten meer restafval tussen het PBD.

Daling restafval blijft uit

Naar nu blijkt is de hoeveelheid ingezameld restafval nagenoeg gelijk gebleven, waar de verwachting was dat deze verder zou dalen. De verwerkingskosten en afvalbelasting zijn hierdoor gestegen.

Prognose aantal huishoudens te hoog

De afvalstoffenheffing wordt gebaseerd op de gegevens van voorgaande jaren en het aantal huishoudens. In 2024 en 2025 zat een omissie in de prognose van het aantal huishoudens dat ten grondslag ligt aan deze berekening. Deze prognose is in de begroting verwerkt en gebruikt om de tarieven te bepalen.

Fasering groei naar kostendekkendheid

Door onder andere boven genoemde redenen is de afvalstoffenheffing in 2025 te laag geweest om kostendekkend te zijn. Om in 2026 te kunnen voldoen aan de kostendekkendheid zou het tarief met 21% moeten stijgen. In de begroting 2026 wordt voorgesteld om de kostendekkendheid trapsgewijs in te voeren, te weten in twee jaar, en het tekort aan inkomsten ad €240.000 voor het jaar 2026 incidenteel te onttrekken aan de Algemene Reserve. De afvalstoffenheffing zal dan voor 2026 stijgen met 12%. Voor de afvalstoffenheffing van 2027 zal dan de aansluiting naar kostendekkendheid gemaakt worden door onder andere te sturen op de VANG-doelstelling (van afval naar grondstoffen).

5. OZB - areaaluitbreiding herzien (stelpost)

Jaarlijks worden de prognose van gereedkomen van nieuwe woningen herzien. Nieuwe woningen leveren een OZB-opbrengst op. Herziening van deze gereedkoming heeft daarom een effect op de begrote inkomsten.

6. OZB - compensatie daling algemene uitkering (+5,2%)

In de Kadernota 2026 is de OZB-opbrengst alleen opgehoogd met het inflatiepercentage (2026: +2,4%). In het uitgangspunt van de begrotingssaldi (1e regel van de tabel) zijn de mutaties van de Kadernota 2026 al verwerkt. Hierdoor is deze reguliere stijging met het inflatiepercentage geen onderdeel van de bovenstaande tabel waarin het begrotingsverloop wordt weergegeven ná de Kadernota 2026.

Naast deze inflatiestijging verhogen we jaarlijks conform bestaand beleid de OZB-opbrengst met de daling van de Algemene uitkering als gevolg van de WOZ-stijging. Een WOZ-waardestijging heeft een daling van de rijksinkomsten als gevolg. De gemeente ontvangt bij stijgende WOZ-waardes minder Algemene uitkering. Het Rijk gaat ervan uit dat bij een stijging van de WOZ-waarde de lokale inkomsten van de gemeente stijgen door een hogere opbrengst OZB. Zo houden we de baten van de gemeente gelijk. Deze compensatiestijging van de OZB-opbrengst was nog niet verwerkt in de Kadernota 2026 en is daarom wel onderdeel van het begrotingsverloop.

7. Rente/Dividend

Dit voordeel is voornamelijk ontstaan door herziening van benodigde langlopende leningen.

8. Zaanbrug - bijdrage aan gemeente Zaanstad omhoog

De gemeente draagt voor 50% bij aan de gemeente Zaanstad voor het beheer en onderhoud van de Zaanbrug (inclusief bediening). Het budget is, naast de reguliere inflatie, opgehoogd met €76.000. De nieuwe Zaanbrug is ten opzichte van de oude brug technisch moderner en uitgebreider om te voldoen aan het programma van eisen en de huidige regelgeving. De nieuwe brug kent ten opzichte van de oude brug twee hoge(re) kostenposten, een post voor de reservering van te vervangen componenten van de brug tijdens de levensduur (€ 121.898 per jaar) en de post energieverbruik (€19.200 per jaar). Van beide kostenposten komt 50% ten laste van de gemeente Wormerland.

9. Inzet inflatiebudget dat gereserveerd was bij de meicirculaire 2025

In de meicirculaire 2025 ontvingen we gelden voor prijsontwikkelingen. Deze gelden waren apart gezet om toekomstige tegenvallende prijsontwikkelingen hoger dan de reguliere inflatie op te kunnen vangen. Deze buffer is echter direct ingezet om de kostenontwikkeling op Jeugdzorg/Wmo te dempen.

10. Diversen

Dit betreft restpost van diverse zowel positieve en negatieve budgetbijstellingen.

11. Onttrekking Algemene reserve i.v.m. groei naar kostendekkend tarief afval

Zoals hierboven is verwoord (bij punt '4. Afval') wordt de raad voorgesteld om in 2026 incidenteel het beleid 'kostendekkend afvaltarief' los te laten en te groeien naar kostendekkendheid. Dit ingroeipad kost de gemeente in 2026 €240.000. Voorgesteld wordt deze te dekken uit de Algemene reserve.

12. Inzet surplus vanaf 2026 i.p.v. 2028

Om de begroting structureel sluitend te maken is het (sinds de begroting 2025) toegestaan onder bepaalde voorwaarden 10% van het overschot (surplus) van de Algemene reserve in te zetten als structureel dekkingsmiddel. De gemeente Wormerland is financieel weerbaar genoeg om deze methodiek toe te mogen passen. Het overschot in de Algemene reserve is deel wat we niet nodig hebben om onze risico's af te kunnen dekken. Kort gezegd: alle gelden die in de Algemene reserve zitten boven de ratio 1 (=surplus) mag voor 10% ingezet worden als structurele inkomst. Hoewel deze methodiek toegestaan is, is dit geen financieel gezonde situatie en moeten de lasten en baten weer structureel in evenwicht zijn zonder inzet van het surplus.

In de begroting 2026 is het surplus ingezet voor €250.000 voor de jaren 2026 t/m 2029. Vanaf het jaar 2028 heeft de raad deze inzet van het surplus al besloten (Kadernota 2026, raad juli 2025). De inzet van het surplus voor de jaren 2026 en 2027 is verwerkt in de Begroting 2026.

13. Mutatie in reserves inzake traject DBE

In het traject DBE (Duurzaam begrotingsevenwicht) heeft de raad de opdracht gegeven de bestaande reserves strenger te beoordelen dan normaal. Dit heeft in deze begroting geleid tot (deels) vrijvallen van een drietal reserves ten gunste van de Algemene reserve.

STRUCTUREEL SLUITENDE BEGROTING

Bovenstaande begrotingssaldi bevatten deels incidentele baten en lasten. Die moeten achterwege gelaten worden om het structureel evenwicht te bepalen. Het structureel evenwicht houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Deze structurele begrotingssaldi zijn voor onze toezichthouder, de Provincie Noord-Holland, de belangrijkste graadmeter voor haar oordeel over ons toezicht. Voor het toezicht van de Provincie is het noodzakelijk dat of het eerste jaar (2026) of het laatste jaar (2029) structureel sluitend is. Het jaar 2026 toont een structureel tekort. Het jaar 2027 en 2029 zijn wel sluitend. Daarmee is de begroting vanaf 2027 structureel sluitend te noemen daar de dip in 2028 veroorzaakt wordt door het dal in de algemene uitkering, het zogenaamde ravijnjaar.

Structureel begrotingsevenwicht	2026	2027	2028	2029
A. Begrotingssaldo (structureel en incidenteel samen)	-473.229	40.673	-297.355	429.247
B. Saldo incidenteel	80.215	39.838	6.843	-98.348
Totaal structureel begrotingsevenwicht (A+B)	-393.014	80.511	-290.512	330.899

VERLOOP ALGEMENE RESERVE

In onderstaande overzicht ziet u de prognose van het verloop van de Algemene Reserve en de daarbij behorende verloop van het weerstandratio. Er zit ruim voldoende in de Algemene Reserve om de jaren met een negatief begrotingssaldo op te kunnen vangen.

(Verloop) Weerstandscapaciteit	2025	2026	2027	2028	2029
Omvang Algemene Reserve per 1 januari	7.435.419	8.111.257	7.393.194	7.183.867	6.636.512
Toevoeging in 2025: Jaarrekeningresultaat 2024	1.439.480				
Toevoeging in 2025: Vrijval uit reserve N515 fietstunnel (gedeeltelijk) (zie RV2025/40 van 13 mei 2025)	70.000				
Toevoeging in 2025: netto opbrengst verkoop Gele Lisstraat	1.100.000				
Onttrekking in 2025: Begrotingssaldo 2025	-433.642				
Schatting tekort Jeugdzorg/WMO 2025 (NJB 2025) (met inzet van reserve SD)	-1.500.000				
Begrotingssaldi 2026-2029		-473.229	40.673	-297.355	429.247
Toevoeging in 2026: DBE - Vrijval Ontwikkelingsfonds		195.166			
Toevoeging in 2026: DBE - Vrijval Reserve Monumenten (gedeeltelijk)		25.000			
Toevoeging in 2026: DBE - Vrijval Reserve Bestuurlijke toekomst (gedeeltelijk)		25.000			
Reeds ingezet surplus DBE (Kadernota 2026, besluit juli 2025)				-250.000	-250.000
Extra inzet surplus (Begroting 2026)		-250.000	-250.000		
Inzet algemene reserve t.b.v. ingoepad tariefsverhoging kostendekkend afval		-240.000			
Verwachte weerstandscapaciteit 31 december	8.111.257	7.393.194	7.183.867	6.636.512	6.815.759
Benodigd weerstandsvermogen ratio 1,0 (stand begr 2026)	2.639.795	2.639.795	2.639.795	2.639.795	2.639.795
Surplus (overschot in alg reserve)	5.471.462	4.753.399	4.544.072	3.996.717	4.175.964
10% van het surplus (mag ingezet worden ter structurele dekking)	547.146	475.340	454.407	399.672	417.596
Ratio	3,1	2,8	2,7	2,5	2,6

Leeswijzer

Indeling

Samenvatting

Dit geeft een snelle visuele doorkijk in de (financiële) begroting.

Programma's

In deze begroting vindt u de inmiddels vertrouwde 6 programma's en de (verplichte) paragrafen. Elk programma bestaat uit thema's die omschrijven wat het bestuur wil bereiken. Per thema zijn doelen benoemd met activiteiten die we gaan uitvoeren in 2026 om deze doelen te halen. Deze opbouw is bij ieder programma eerst schematisch weergegeven in een 'doelenboom' en vervolgens tekstueel beschreven. De begroting is de (beleids)vertaling vanuit het coalitieakkoord/collegeprogramma 2022-2026.

Verschillenanalyses

Per programma vindt u een financieel overzicht van het totaal van de producten binnen dat programma. Daaronder vindt u een verklaring van de verschillen (groter dan €25.000) ten opzichte van de begroting 2025. Zowel de lasten als de baten van de begroting 2026 worden afzonderlijk vergeleken met de geactualiseerde begroting 2025 (inclusief de wijzigingen uit het Voorjaarsbericht 2025).

Reserves en voorzieningen

Onderaan bij elk programma zijn de reserves en voorzieningen toegelicht.

Paragrafen

Na de programma's vindt u de paragrafen. De meeste paragrafen zijn verplicht. Alleen de paragraaf Oekraïne-crisis is niet verplicht.

Financieel beeld

Daarnaast zijn in het hoofdstuk Financieel beeld een aantal financiële overzichten opgenomen, zoals het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dit verplicht stelt.

Bijlagen

In de bijlagen staan de begrotingsrichtlijnen zoals vastgesteld bij de Kadernota 2026. Daarnaast is er de verplichte tabel 'Taakvelden' opgenomen. De taakveldenindeling is voor alle gemeenten gelijk volgens de BBV zodat cijfers van gemeenten met elkaar vergeleken kunnen worden.

Doorbelasting van de werkorganisatie naar de betreffende producten

We willen beginnen met vermelden dat de doorbelasting vanuit OVER-gemeenten naar de producten een neutrale doorbelasting is. Alle ambtelijke uren worden verdeeld naar de verschillende producten. Vervolgens wordt deze urenverdeling gebruikt om de volledige bijdrage die we aan OVER-gemeenten betalen te verdelen over de producten. Zo krijgt elk product een gedeelte van de totale kosten die we aan OVER-gemeenten betalen. Deze verdeling kost dus geen geld, maar kan wel voor verschuiving tussen producten leiden.

Bij de programma's (1 t/m 6) kijken we terug en verklaren we de verschillen ten opzichte van 2025 waar dit verschil groter is dan €25.000. Soms ontstaan die verschillen ten opzichte van vorig jaar door de doorberekening vanuit OVER-gemeenten. In die gevallen wordt verwezen naar deze leeswijzer in verband met de leesbaarheid van de begroting (zodat we niet overal dezelfde verschillenverklaring hoeven te geven).

Hogere doorbelasting dan 2025?

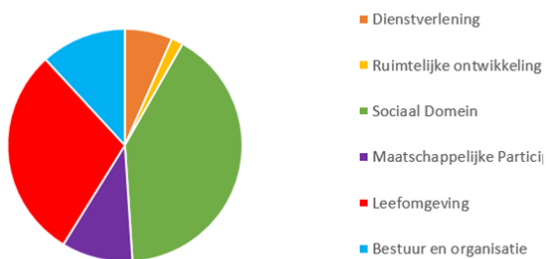
Waar in de verschillenverklaring hogere doorbelasting van uren staat vermeld betekent dit dat er in 2026 meer uren aan dit product besteed zullen worden dan in 2025. Dit kan door verschuiving van ambtelijke uren tussen producten zijn ontstaan of door een toename van fte's.

Lagere doorbelasting dan 2025?

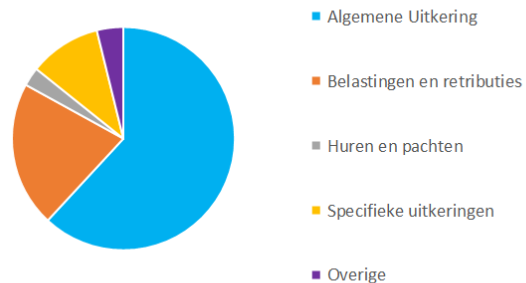
In veel gevallen is de doorbelasting vanuit OVER-gemeenten lager dan vorig jaar. Dit kan twee oorzaken hebben. Ten eerste kan het zijn dat er minder uren aan dit product besteed worden in 2026 ten opzichte van 2025. Dit is dus een verschuiving tussen producten. Maar als 2e mogelijke oorzaak van een lagere doorbelasting is een bijzondere oorzaak te vermelden: de fluctuerende bijdrage aan OVER-gemeenten. We zullen dit verder toelichten: In de *primaire* begroting van 2025 stond een hoge bijdrage aan OVER-gemeenten. In de 1e begrotingswijziging van 2025 is deze bijdrage aan OVER-gemeenten fors verlaagd (begrotingsraad november 2024). De urenverdeling 2025 naar de diverse producten is niet herzien na deze 1e begrotingswijziging 2025. Dit heeft als effect dat er in 2025 een (te) hoge doorbelasting van de kosten van OVER-gemeenten is geweest naar de producten. Dit zorgt nu in de begroting 2026 op diverse producten voor een voordeel 2026 ten opzichte van 2025.

Samenvatting

Welke kosten hebben we in 2026?

Waar komen onze opbrengsten in 2026 vandaan?

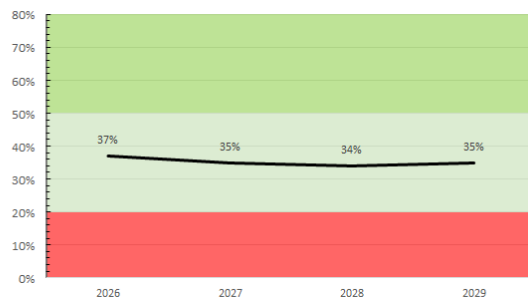

Verloop begrotingssaldo 2026-2029

IN HOEVERRE ZIJN WIJ IN STAAT OM TEGENVALLERS OP TE VANGEN?

Solvabiliteit 2026-2029

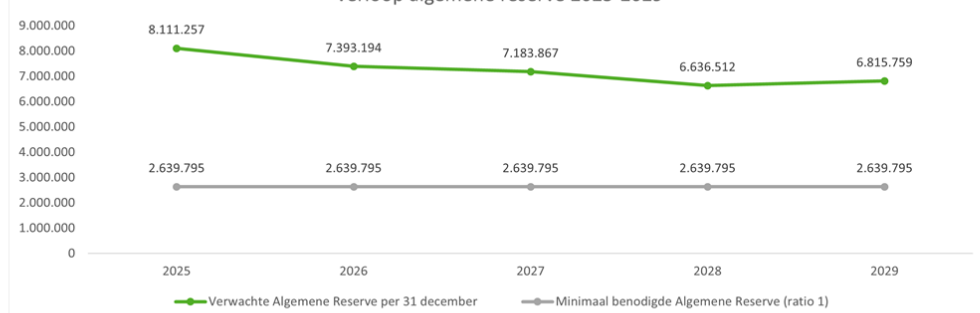

	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Ratio Wormerland	2,8	2,7	2,5	2,6
Gevenste norm	1,5	1,5	1,5	1,5
Minimale norm	1,0	1,0	1,0	1,0

Prognose weestandratio 2026-2029

Verloop algemene reserve 2025-2029

Programma 1 - Dienstverlening

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Dienstverlening zetten we ons in op het gebied van: Burgerlijke stand, Basisregistratie personen (BRP), de Kieswet, vergunningverlening en overige directe en digitale dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en instellingen.

Wat willen we bereiken?

Als zelfstandige gemeente staan wij dicht bij onze inwoners, ondernemers en instellingen. Zij staan centraal in onze dienstverlening. Vanuit deze visie is dienstverlening voor ons meer dan het loket van Burgerzaken waar inwoners een paspoort kunnen aanvragen. Als gemeente willen wij onze inwoners optimaal te woord staan en informatie bieden van hoge kwaliteit. Verder hoort het bij onze dienstverlening dat de gemeenteloketten toegankelijk zijn voor iedereen en dat we meedenken en proactief handelen. Deze servicenormen gelden voor al onze afdelingen. Integraal werken is hiervoor essentieel. Het gaat dan om zowel de wettelijke taken als om de samenhang op andere onderdelen binnen de diverse disciplines.

Programma 1: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2026
THEMA 1 Informatievoorziening	DOEL 1.1 Kwaliteit informatievoorziening verbeteren	1.1.1 - Klantreis op de website optimaliseren 1.1.2 - Optimaliseren digitale dienstverlening
THEMA 2 Bereikbaarheid	DOEL 2.1 Bereikbaarheid verbeteren	2.1.1 - Uitvoeren Uitvoeringsplan Dienstverlening
THEMA 3 Verkiezingen	Doel 3.1 Gemeenteraadsverkiezingen 2026	3.1.1 - Organiseren gemeenteraadsverkiezingen 2026

P1 THEMA 1: Informatievoorziening

Elke vraag die bij ons binnenkomt beantwoorden wij volgens onze servicenormen, of dit nu digitaal, per post, telefonisch of persoonlijk is. We denken en zoeken mee naar mogelijkheden en oplossingen. Onze informatievoorziening is actueel, begrijpelijk en transparant.

Doel

P1 DOEL 1.1: Kwaliteit informatievoorziening verbeteren

Het is een constant proces om te werken aan kwalitatief goede informatievoorziening die aansluit bij vragen vanuit onze inwoners, ondernemers en instellingen. Als de situatie daarom vraagt, bieden we waar mogelijk maatwerk.

P1 1.1.1 Klantreis op de website optimaliseren

Klantreis op website duidelijker en gebruiksvriendelijker maken. Een strategisch meerjarenplan biedt hulp bij het optimaliseren van de website. We willen dat inwoners snel en makkelijk kunnen vinden wat ze zoeken op de website. Daarom kijken we goed naar hoe inwoners de website gebruiken. We zien waar inwoners op vastlopen of afhaken en passen dit dan aan. Door deze verbeteringen is de website makkelijker in gebruik en zullen inwoners sneller klaar zijn en meer tevreden.

P1 1.1.2 Optimaliseren digitale dienstverlening

In de eerste helft van 2025 zijn alle technisch werkende mogelijke E-diensten geïmplementeerd:

- Geboorte
- Verhuizen
- Emigratie
- Uittreksel burgerlijke stand (geboorteakte, huwelijksakte, scheidingsakte en overlijdensakte)
- Aanschrijfnamen

Centric is aan zet om de resterende openstaande E-diensten te optimaliseren. Wanneer ze daarmee klaar zijn, zullen we deze E-diensten implementeren. Daarnaast ligt de nadruk op het verbeteren van de processen. We zullen regelmatig evaluaties houden.

P1 THEMA 2: Bereikbaarheid

De lijnen tussen inwoners, ondernemers, instellingen en de gemeente zijn kort en de persoonlijke contacten zijn warm. Contacten verlopen vooral via onze digitale kanalen: website, digitale formulieren en sociale media (zoals wettelijk ook vereist). Daarnaast blijven wij ook toegankelijk via de telefoon en voor het maken van een persoonlijke afspraak.

Doel

P1 DOEL 2.1: Bereikbaarheid verbeteren

We verbeteren onze bereikbaarheid aan de hand van de behoefte van onze inwoners en de gevestigde bedrijven en instellingen. Onze prioriteit ligt bij het optimaliseren van de digitale dienstverlening en het realiseren van een laagdrempelige fysieke toegang binnen onze gemeente.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P1 2.1.1 Uitvoeren uitvoeringsplan dienstverlening

De nieuwe telefooncentrale is in de eerste helft van 2025 geïmplementeerd. Het optimaliseren van de klantreis d.m.v. verzamelen klantinformatie is het volgende item in het uitvoeringsplan. De data-analist en web coördinator zullen regelmatig kijken naar de gegevens uit het systeem en zullen deze evalueren, zodat het sneller en makkelijker voor de inwoner is.

P1 THEMA 3: Verkiezingen

In 2026 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. De voorbereiding en uitvoering van deze verkiezingen zijn een belangrijk onderdeel van ons werk in 2026.

Doel

P1 DOEL 3.1 Gemeenteraadsverkiezingen 2026

We organiseren de verkiezingen goed, veilig en toegankelijk voor alle stemgerechtigde inwoners.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P1 3.1.1 Organiseren gemeenteraadsverkiezingen 2026

Wat gaan we doen:

- Tijdig starten met de voorbereidingen (planning, personeel, locaties)
- Zorgen voor duidelijke informatie voor kiezers
- Extra aandacht voor toegankelijkheid en begrijpelijke communicatie
- Inzetten op een goede opkomst en eerlijke stemprocedure

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2024	Begroting 2025 incl. wijz.	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
030 BRP (basisregistratie personen)	23.788	24.345	24.929	24.929	24.929	24.929
031 Persoonsdocumenten	143.663	163.689	157.377	157.377	80.577	80.577
032 Burgerlijke Stand	18.508	27.187	27.765	27.765	27.765	27.765
033 Verkiezingen	102.075	35.553	134.117	134.117	79.117	189.117
034 Dienstverlening algemeen	1.268.708	1.294.024	1.624.081	1.624.081	1.624.081	1.624.081
040 APV- en andere vergunningverlening	244.019	372.951	335.550	335.550	335.550	335.550
080 Bedrijfscontacten en -vestiging	25.292	25.540	36.709	36.709	36.709	36.709
081 Markt	15.770	16.752	22.676	22.676	22.676	22.676
082 Evenementen	1.944	1.425	1.459	1.459	1.459	1.459
260 Omgevingsvergunningen	1.003.526	954.961	1.057.243	1.057.243	1.057.243	1.057.243
261 Handhaving bestaande bouw en gebruik	127.865	135.482	168.061	168.061	168.061	168.061
Totaal Lasten	2.975.158	3.051.909	3.589.967	3.589.967	3.458.167	3.568.167
Baten						
030 BRP (basisregistratie personen)	43.770	33.172	33.967	33.967	33.967	33.967
031 Persoonsdocumenten	291.793	301.292	298.283	298.283	165.163	165.163
032 Burgerlijke Stand	23.526	38.149	39.064	39.064	39.064	39.064
034 Dienstverlening algemeen	7.577	7.500	7.680	7.680	7.680	7.680
040 APV- en andere vergunningverlening	35.274	40.594	41.568	41.568	41.568	41.568
081 Markt	16.410	15.984	16.368	16.368	16.368	16.368
082 Evenementen	2.307	5.310	5.437	5.437	5.437	5.437
260 Omgevingsvergunningen	2.144.891	250.056	250.057	250.057	250.057	250.057
Totaal Baten	2.565.547	692.057	692.424	692.424	559.304	559.304
Resultaat baten minus lasten	-409.610	-2.359.852	-2.897.543	-2.897.543	-2.898.863	-3.008.863

Classificatie: Int

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2025.

Product	Verschil	Toelichting
033 Verkiezingen	lasten €98.564 (nadeel)	Voor het jaar 2026 verwachten we één verkiezing te moeten organiseren. Voor het jaar 2025 staat (op het moment van opstellen van deze begroting) nog geen verkiezing begroot. De lasten voor 2025 moeten in het Najaarsbericht 2025 nog opgehoogd worden voor de tussentijdse Tweede Kamerverkiezing i.v.m. het vallen van het kabinet. De lasten van verkiezingen worden vereffend met de reserve Verkiezingen.
034 Dienstverlening algemeen	lasten €330.057 (nadeel)	De lasten voor 2026 zijn hoger dan in de begroting 2025 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst. Daarnaast is het aantal fte's op de afdeling dienstverlening hoger dan in de begroting 2026.
040 APV- en andere vergunningverlening	lasten €37.401 (voordeel)	Door een mutatie in de tarieven en de urenverdeling van de werkorganisatie, zijn er op dit product lagere lasten te zien dan in 2025.
260 Omgevingsvergunningen	lasten €102.282 (nadeel)	De doorberekening van de werkorganisatie in 2026 is hoger dan in 2025. Hierover staat in de Leeswijzer een algemene tekst.
261 Handhaving bestaande bouw en gebruik	lasten €32.579 (nadeel)	Dit nadeel betreft voornamelijk de verhoging van de bijdrage aan ODIJmond als gevolg van de 1e begrotingswijziging 2025 en de Conceptbegroting 2026 van ODIJmond. Hierover bent u al geïnformeerd in de Kadernota 2025.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestemmingsreserve Verkiezingen	0	5.000	10.000	15.000	75.000	25.000
Totaal reserves	0	5.000	10.000	15.000	75.000	25.000

25-nov-2025

Toelichting Reserves

Reserve Verkiezingen

Het doel van deze reserve worden is het verdelen over de jaren van de onregelmatige uitgaven voor het houden van verkiezingen. De onregelmatigheid van de uitgaven komt doordat het aantal verkiezingen per jaar verschillend is. Er zijn jaren dat er helemaal geen verkiezingen zijn en er zijn jaren met één of meer verkiezingen. Door elk jaar het gemiddelde benodigde bedrag toe te voegen aan de reserve blijven de jaarlijkse lasten voor de exploitatie gelijk. De werkelijk gemaakte kosten worden uit de reserve gehaald.

In 2026 staan de gemeenteraadsverkiezingen op de planning. Het organiseren van verkiezingen is duurder geworden. Het begrote bedrag per te organiseren verkiezing is daarom vanaf 2026 verhoogd van €50.000 naar €55.000. In het jaar 2029 staan 2 verkiezingen gepland. Om te sparen zodat we daarvoor voldoende in de reserve hebben is de toevoeging aan de reserve vanaf 2026 verhoogd van €50.680 naar 60.000 per jaar.

Classificatie: Int

Programma 2 - Ruimtelijke ontwikkeling

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Ruimtelijke Ontwikkeling zetten we ons in op het gebied van: goed wonen, werken en recreëren en het zoveel mogelijk behouden van open cultuurlandschap voor het nageslacht.

Wat willen we bereiken?

Wij blijven ons inzetten voor een groene woon- en leefomgeving met voldoende en passende woningen voor huidige en toekomstige generaties. Ook bevorderen wij de doorstroming hiervan. Wij hechten groot belang aan verduurzaming en energieneutraliteit. Onze ambitie is om in 2040 als gemeentelijke organisatie energieneutraal te zijn en de klimaatdoelstellingen, vanuit de Klimaatwet en Klimaatakkoorden, behaald te hebben. Als gemeente staan wij dicht bij onze inwoners, ondernemers en instellingen. Wij hebben de verantwoordelijkheid om draagvlak te creëren bij initiatieven die een duidelijke maatschappelijke meerwaarde hebben.

Programma 2: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2026
THEMA 1 Wonen in Wormerland	DOEL 1.1 Passend woningaanbod voor onze inwoners	1.1.1 - Woningvoorraad vergroten
THEMA 2 Ruimte aan ontwikkeling	DOEL 2.1 Ruimtelijk beleid actualiseren	2.1.1 - Uitvoering van het Gebiedsvisieprogramma 2.1.2 - Omzetten basisregeling naar omgevingsplan 2.1.3 - Opstellen monumentale waardenkaart 2.1.4 - Gebiedsontwikkeling Bartelsluis onderzoeken
THEMA 3 Duurzaamheid	DOEL 3.1 Energie opwekken met hernieuwbare bronnen	3.1.1 - Zonnepanelen op openbare gebouwen of openbare ruimten 3.1.2 - Aansluiten in de regio energie en klimaat 3.1.3 - Nulmeting en strategie tot 2050 footprint
	DOEL 3.2 Circulaire economische ontwikkelingen bevorderen	3.2.1 - Bevorderen verduurzaming bedrijventerreinen
	DOEL 3.3 Verduurzaming bestaande bouw	3.3.1 - Woningverduurzaming stimuleren 3.3.2 - Wijkuitvoeringsplannen WUP 3.3.3 - Verduurzaming gemeentelijke gebouwen
THEMA 4 Open Landschap behouden	DOEL 4.1 Veenweidegebied behouden	4.1.1 - Gebiedsvisie Wormer- en Jisperveld

P2 THEMA 1: Wonen in Wormerland

Wij dragen bij aan een woningaanbod dat aansluit op de (toekomstige) woningbehoefte van onze inwoners. Daarbij vinden wij het belangrijk dat de kwaliteit en de duurzaamheid van de woningvoorraad wordt verhoogd en het groene karakter en de identiteit van onze gemeente bewaard blijft. Waar mogelijk staan wij open voor alternatieve woonvormen zoals: wonen in de tweede lijn, Tiny Houses, starterswoningen, woningsplitsing, transformatie van niet meer gebruikte bedrijfsgebouwen, kantoorpanden en agrarische gebouwen en meer-generatiewoningen.

Doel

P2 DOEL 1.1: Passend woningaanbod voor onze inwoners

Er staat een aantal grote woningbouwontwikkelingen gepland voor de vergroting van het aanbod koopwoningen voor verschillende doelgroepen, denk aan het project Zaandriehoek, project Zaankom en diverse projecten aan de Veerdijk. We onderzoeken ook de extra woningbouwmogelijkheden in onze gemeente.

Om het woningtekort terug te dringen stimuleren wij uitbreiding van het aanbod van huurwoningen. In samenwerking met de woningcorporaties WormerWonen en Parteon zorgen wij voor het aanbieden van verschillende soorten huurwoningen om zo meerdere doelgroepen te bedienen. Om de doorstroming binnen onze gemeente te bevorderen, is aanbod van duurzame huurwoningen belangrijk.

Wij streven naar snelle realisatie van tijdelijke woonruimten, die op korte termijn de acute woningnood kunnen opheffen voor spoedzoekers, statushouders en ontheemden uit Oekraïne. Hierin zal de gemeente intensief samenwerken met investeerders en woningcorporaties.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P2 1.1.1 Woningvoorraad vergroten

Via diverse projecten wordt gewerkt aan het vergroten van de woningvoorraad. Dit zijn o.a. Zaandriehoek, Silhouet / Wormervelden fase 4, Sportaccommodaties, Gele Lisstraat, Molenbuurt II, diverse projecten Veerdijk, Pakhuisplein en de locatie Plaatwalserij in Neck. Hierbij start naar verwachting de uitvoering van een aantal grotere projecten binnen twee jaar vanaf nu. Uiteindelijk worden er circa 1350 nieuwbouwwoningen toegevoegd aan de woningvoorraad tussen 2025 en 2040. Hierin zitten ook de circa 300 woningen die gesloopt in het kader van de stadsvernieuwing. Dit leidt tot een netto toename van de bestaande woningvoorraad van circa 1050 woningen of 20%. Na het vaststellen van het Volkshuisvesting (eind 2025-begin 2026), waarin voorgesteld wordt binnen de projecten nadrukkelijk te sturen op een gemiddelde programmering van 30% sociaal, 40% midden categorie en 30% vrije sector, kan deze programmering uitgevoerd worden.

P2 THEMA 2: Ruimte aan ontwikkeling

Het bieden van ruimte aan ontwikkeling en het waarborgen van de kwaliteit van het woon-, werk- en recreatiegebied. We blijven onze omgeving doelmatig ontwikkelen, beheren en gebruiken. Daarbij staat de behoefte van onze inwoners, ondernemers en instellingen voorop en geven we ruimte aan initiatieven. Wij willen een aantrekkelijke gemeente blijven om in te wonen, vestigen en recreëren.

Doel

P2 DOEL 2.1: Ruimtelijk beleid actualiseren

Per 1 januari 2024 werken we met de Omgevingswet en bestaat het instrument bestemmingsplan niet langer. De wettelijke actualisatieplicht voor bestemmingsplan is eerder al vervallen met het oog op de Omgevingswet. Het ruimtelijk beleid wordt vastgelegd in een omgevingsvisie en een omgevingsplan.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P2 2.1.1 Uitvoering van het Gebiedsvisieprogramma

In 2024 is een Ontwerp-Gebiedsprogramma voor Neck door het college vastgesteld en ter inzage gelegd. Met inachtneming van enkele tientallen zienswijzen (waaronder zienswijzen vanuit een drietal raadsfracties) is het Gebiedsprogramma conform de Omgevingswet vastgesteld door het college. De uitvoering van het Gebiedsprogramma bestaat uit a. het versterken van de Poortfunctie, b. de ecologische verbindingszone, c. de herontwikkeling van het Sluiseiland ter plaatse van de Plaatwalserij en d. de stedenbouwkundige verkenning voor aanvullende woningbouw ter afronding van de meest recente nieuwbouw in Neck. In 2025 is hiermee gestart met een primaire focus op c. en d. In 2026 zal de uitvoering van het Gebiedsprogramma verder worden ingezet.

Het college heeft recent de intentie uitgesproken tot het opstellen van een Gebiedsprogramma voor de Kalverhoek gezien alle lopende, grootschalige initiatieven binnen het gebied.

P2 2.1.2 Omzetten basisregeling naar omgevingsplan

Na afronding van de eerste Omgevingsplanwijziging begin 2026 beginnen we direct daarna met het opstellen van de eerste gebiedsgerichte regels in het Omgevingsplan, een traject dat tot 2032 zal gaan duren.

P2 2.1.3 Opstellen monumentale waardekaart

Door het opstellen van een waardenkaart erfgoed vergroten we de kennis over en het bewustzijn van het lokale erfgoed en ondersteunt het gemeentelijk erfgoedbeleid. Het opstellen van een dergelijke waardenkaart erfgoed, al langer een gemeentelijke ambitie, zal in medio 2026 opgestart worden.

P2 2.1.4 Gebiedsontwikkeling Bartelsluis onderzoeken

De Bartelsluis verkeert niet in goede staat. De gemeente ondersteunt de wens van diverse betrokkenen om de sluis te restaureren en wil initiatieven van derden stimuleren en faciliteren. De gemeente heeft eerder het huis naast de sluis aangekocht als strategische aankoop. Daarnaast ligt er een aanbod van het HHNK om de sluis zelf en grond om de sluis aan te kopen. Aankoop hiervan kan de renovatie van de sluis vergemakkelijken. De gemeente overweegt of en hoe deze aankoop mogelijk gemaakt kan worden en welke randvoorwaarden hiervoor nodig zijn. We willen goed uitzoeken wat een eventuele renovatie van de sluis aan kosten met zich meebrengt en of de doelstelling van de renovatie in lijn is met de eisen vanuit HHNK. Hierbij zal ook afgewogen moeten worden op welke wijze de gemeente om wil gaan met het naastgelegen huis, dat in slechte staat verkeert.

P2 THEMA 3: Duurzaamheid

Bij de ontwikkeling van ons leefgebied kijken wij hoe we het leefklimaat en de luchtkwaliteit kunnen verbeteren. Daarbij staan betaalbare en schone energievoorzieningen voorop.

Doel

P2 DOEL 3.1 Energie opwekken met hernieuwbare bronnen

Wij werken ernaartoe om als gemeente energieneutraal te worden. In 2030 willen we een CO₂-reductie realiseren van 49% op de gebouwen die eigendom van de gemeente zijn. Dit is in lijn met de doelen uit het Klimaatakkoord.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P2 3.1.1 Zonnepanelen op openbare gebouwen of in de openbare ruimte

Het zoekgebied uit de RES voor zonnepanelen langs de A7 is opgenomen in het programma OER (Opwekking van Energie op Rijksvastgoed). In 2025 wordt de voorkeursvariant voor het OER-project A7-A8 vastgesteld, waarna in 2026 de planvormingsfase zal worden doorlopen.

In regionaal verband voeren we een project uit om het realiseren van zonnepanelen op schooldaken te stimuleren. Met vier schoolbesturen is een intentieovereenkomst gesloten. In 2025 is een selectie van scholen gemaakt en worden quick scans en nadere onderzoeken uitgevoerd. Realisatie van zonnepanelen bij een zo groot mogelijk aantal deelnemende scholen staat gepland voor eind 2025/2026.

P2 3.1.2 Aansluiten in de regio energie en klimaat

Binnen de Energieregio Noord-Holland Zuid nemen we deel aan de werkgroepen RES, warmte en energieinfrastructuur.

We zijn betrokken bij het programma Verbindingen Aanlanding Wind op Zee (VAWOZ) van het ministerie van KGG en het project 380kV-netuitbreiding Noord-Holland Noord van TenneT en het ministerie van KGG.

Binnen het eerste spoor van de Taskforce Energieinfrastructuur Noord-Holland (versnelling uitbreiding e-infra) zijn we actief binnen het cluster Purmerend-Wijdewormer.

We zijn betrokken bij de uitvoering van de provinciale Energievisie en het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat (pMIEK). Ook werken we met Liander binnen Zaanstreek-Waterland aan het 'regionaal programmeren' van het elektriciteitsnet: het op elkaar afstemmen van de inrichting van het elektriciteitsnet op (ruimtelijke) ontwikkelingen in de regio.

P2 3.1.3 Nulmeting en strategie tot 2050 footprint

In 2025 wordt een 'nulmeting' van de carbon footprint van de gehele gemeente Wormerland uitgevoerd. In 2025/2026 gaan we op basis daarvan de strategie voor het behalen van klimaatneutraliteit in 2050 vastleggen in een routekaart/uitvoeringsprogramma.

Voor de gemeentelijke organisatie wordt in 2025 een CO₂-reductieplan opgesteld. Vanaf 2026 zal hieraan uitvoering worden gegeven, met als streven het doel van 49% CO₂-reductie in 2030 te realiseren.

Doel

P2 DOEL 3.2: Circulaire economische ontwikkelingen bevorderen

Om een duurzame samenleving te worden, stimuleren wij ondernemers en instellingen om zo veel mogelijk circulair in te kopen en te verkopen. Het gaat er hierbij om andere materialen te hergebruiken en energieneutraal te werken.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

Classificatie: Int

P2 3.2.1 Bevorderen verduurzaming bedrijventerreinen

Gemeente Wormerland is aangesloten bij het Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2026. Dit akkoord is gericht op energiebesparing bij bedrijven door een combinatie van stimulerend toezicht, handhaving en ondersteuning met energiescans en advies. De uitvoering van het akkoord wordt voor de gemeente Wormerland gedaan door ODIJ.

Doel

P2 DOEL 3.3: Verduurzaming bestaande bouw

In 2050 moeten in Nederland 7 miljoen woningen en 1 miljoen andere gebouwen van het aardgas af. Dat betekent voor de bestaande bouw: beter isoleren en gebruikmaken van duurzame warmte en elektriciteit. Om dit doel te halen heeft gemeente Wormerland samen met partners in de Metropoolregio Amsterdam een intentieovereenkomst getekend om aardgasvrij te bouwen. Ook steunen en faciliteren we lokale duurzaamheidsinitiatieven.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P2 3.3.1 Woningverduurzaming stimuleren

Eind 2025/2026 organiseren we een nieuwe isolatiesubsidieactie in het kader van de Lokale Aanpak Isolatie (onderdeel van het Nationaal Isolatieprogramma). Gelijktijdig zullen warmtescans worden aangeboden aan eigenaren van koopwoningen.

Inwoners die te maken hebben met energiearmoede kunnen bezoek krijgen van een energiecoach van WelzijnWonenPlus, inclusief warmtescan.

In het najaar van 2026 nemen we wederom deel aan de Nationale Duurzame Huizenroute.

Doorlopend: met alle vragen over de verduurzaming van hun woning kunnen inwoners terecht bij het digitale energieloket van de gemeente (Duurzaam Bouwloket) en het fysieke energieloket van Zaanstad en Wormerland: de WoonWijzerWinkel in Wormerveer.

Voor grote verduurzamingsmaatregelen kunnen inwoners gebruikmaken van de duurzaamheidslening van de gemeente.

P2 3.3.2 Wijkuitvoeringsplannen WUP

Begin 2025 is er een extra participatietraject geweest voor de wijken Plaszoom en Molenbuurt. Dit is gedaan middels een zogenaamde koffiekarbijeenkomst. Hierin is het gesprek aangegaan met bewoners over de energietransitie en de stappen die gezet moeten worden om van het aardgas af te gaan. Tevens is er informatie gedeeld met inwoners over de rol van de gemeente hierin en de diverse manieren waarop de gemeente kan ondersteunen.

Voor het wijkuitvoeringsplan voor Neck worden nu stappen gezet. Er ligt een overeenkomst met een externe partij om hiermee aan de slag te gaan. Dit zal waarschijnlijk op korte termijn gaan starten.

Daarnaast is er een start gemaakt met het warmteprogramma, de opvolger van de transitievisie warmte. Er is een uitvraag opgesteld en er wordt in de maand juli een marktconsultatie gehouden onder mogelijke partijen om de gemeente te ondersteunen bij het opstellen van het programma. Eind 2026 zal het warmteprogramma afgerond zijn.

P2 3.3.3 Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

De DUMAVA-subsidie is toegekend. Echter wordt momenteel onderzocht of de maatregelen wel voldoende bijdragen aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot. MFA Neck is al een duurzaam pand. Er wordt onderzocht of forse inzet van capaciteit en middelen voor een relatief kleine winst op het gebied van CO₂-reductie wenselijk is. Daarnaast is er de wens om te starten met energiemonitoring voor de gemeentelijke panden. Naast het feit dat dit een forse besparing kan opleveren van het energieverbruik, zal dit ook als basis dienen om gerichte keuzes te maken bij een aanpak van de verduurzaming.

P2 THEMA 4: Open Landschap behouden

Het open en groene cultuurlandschap kenmerkt Wormerland. Dit willen we behouden. Daarbij denken we aan doorkijkjes en aan het cultuurhistorisch erf, maar ook aan het veenweidegebied en de droogmakerijen. We onderzoeken de kansen aan de rafels van ons groen (Waterlands Wonen). Er is ook aandacht voor de agrarische sector; dat deze voldoende ruimte houdt voor bedrijfsvoering binnen de landelijke geldende milieunormen.

Doel

P2 DOEL 4.1: Veenweidegebied behouden

Het veenweidegebied heeft te maken met bodemdaling door de afname van het grondwaterpeil. Om ons veenweidegebied te behouden en de uitstoot van CO₂ terug te dringen, is goed waterbeheer van belang. Het is belangrijk om in samenspraak met Natuurmonumenten, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, de provincie en landeigenaren invulling te geven aan de diverse uitdagingen die er liggen.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P2 4.1.1 Gebiedsvisie Wormer- en Jisperveld

Vanuit de stikstofcrises ziet de provincie een groot belang bij het natuurherstel in dit gebied. Echter ontbreekt het aan financiële middelen en is de provincie hiervoor aan het lobbyen bij het Rijk. Daarom is er op het moment nog veel onzekerheid over het vervolg. Bestuurlijk gaat Wormerland lobbyen om het gebiedsproces door te zetten. In september en oktober 2025 vindt er besluitvorming bij Gedeputeerde Staten plaats met betrekking tot aanpak Wormer-, en Jisperveld.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2024	Begroting 2025 incl. wijz.	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
064 Verkeer	153.834	162.954	99.343	99.262	99.262	99.262
083 Toerisme en streekmarketing	49.949	48.670	68.984	81.354	81.354	81.354
130 Natuur en landschap	111.752	111.338	114.932	114.932	114.932	114.932
240 Omgevingsplan	237.938	97.145	145.201	103.201	103.201	103.201
242 Vrijstelling en wijziging WRO	0	0	0	0	0	0
243 Ruimtelijke ordening	249.401	518.671	220.577	220.577	220.577	220.577
244 Project Sportaccommodaties	-208.047	3.000	3.072	3.072	3.072	3.072
250 Woonruimte zaken	46.353	36.000	105.922	105.922	105.922	105.922
251 Volkshuisvestingsbeleid	86.512	92.679	44.224	43.579	42.932	42.282
279 Monumentenzorg	108.107	102.678	90.882	77.986	77.882	49.882
Totaal Lasten	835.799	1.173.135	893.137	849.885	849.134	820.484
Baten						
064 Verkeer	324	0	0	0	0	0
083 Toerisme en streekmarketing	3.965	0	0	0	0	0
130 Natuur en landschap	15.570	15.290	15.657	15.657	15.657	15.657
240 Omgevingsplan	1.250	0	0	0	0	0
242 Vrijstelling en wijziging WRO	14.100	4.158	4.258	4.258	4.258	4.258
243 Ruimtelijke ordening	0	1.500.000	0	0	0	0
250 Woonruimte zaken	640	334	342	342	342	342
251 Volkshuisvestingsbeleid	34.255	14.488	13.544	12.959	12.371	11.780
279 Monumentenzorg	5.123	6.377	22.075	67.970	67.970	67.970
Totaal Baten	75.228	1.540.647	55.876	101.186	100.598	100.007
Resultaat baten minus lasten	-760.571	367.512	-837.261	-748.699	-748.536	-720.477

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2025.

Product	Verskil	Toelichting
064 Verkeer	lasten €63.611 (voordeel)	In 2026 zijn de geraamde lasten lager, enerzijds door een incidenteel budget in 2025 van €25.000 voor het opstellen van het wegenverkeersplan. Daarnaast is de doorberekening van de werkorganisatie in 2026 €38.000 lager dan in 2025. Hierover staat in de Leeswijzer een algemene tekst.
240 Omgevingsplan	lasten €48.056 (nadeel)	In 2026 is er een incidenteel budget van €42.000 vanuit de Kadernota 2026 beschikbaar gesteld als impulsbudget voor omgevingsveiligheid, vanuit de begroting van ODIJmond.
243 Ruimtelijke ordening	lasten €298.094 (voordeel)	Voor 2025 de verkoop van de grond achter de Gele Lisstraat begroot. Naast een geraamde eenmalige opbrengst van €1.500.000 (zie baten), is er ook een bijbehorende last van €400.000 geraamd voor bijkomende kosten. Dit is het grootste deel van het verschil in de lasten. Daar staat tegenover dat de doorberekening van de werkorganisatie in 2026 zo'n €100.000 hoger is. Hierover staat in de inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.

Classificatie: Int

	baten €1.500.000 (nadeel)	Dit betreft dus de geraamde verkoopopbrengst in 2025 van de grond achter de Gele Lisstraat (zie hierboven).
250 Woonruimte zaken	lasten €69.922 (nadeel)	Dit verschil betreft de doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat een algemene tekst in de Leeswijzer van deze begroting.
251 Volkshuisvestingsbeleid	lasten €48.455 (voordeel)	De begrote lasten zijn voor 2025 hoger dan voor 2026, enerzijds door een incidenteel budget in 2025 van €21.000 voor het uitvoeren van een adviesopdracht Wonen in de 2e lijn. Daarnaast is de doorberekening van de werkorganisatie in 2025 zo'n €30.000 hoger dan in de begroting 2026. Hierover vindt u een algemene tekst in de Leeswijzer.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestemmingsreserve Monumentenzorg	51.104	38.104	104	0	0	0
Bestemmingsreserve Opstellen omgevingsplan	45.348	54.348	63.348	72.348	81.348	90.348
Fonds Volkshuisvesting	945.936	945.936	945.936	945.936	945.936	945.936
Ontwikkelingsfonds	0	195.166	0	0	0	0
Totaal reserves	1.042.388	1.233.554	1.009.388	1.018.284	1.027.284	1.036.284

25-nov-2025

Toelichting reserves

Bestemmingsreserve Monumentenzorg

Deze reserve is gecreëerd als buffer om incidentele kosten en afwijkingen t.o.v. het subsidiebudget op te kunnen vangen. Bij incidentele kosten kan gedacht worden aan kosten als inwinning van externe adviezen, inspecties en onderzoeken van nieuwe en bestaande rijks- en provinciale monumenten. Bij het opvangen van schommelingen in verstrekte subsidies wordt gekeken naar begrote versus werkelijke verstrekte subsidies: zijn er meer subsidies verstrekt dan begroot dan wordt de budgetoverschrijding onttrokken uit de reserve. Zijn er minder subsidies verstrekt dan begroot dan wordt het restbudget aan de reserve toegevoegd.

We verwachten in 2025 en in 2026 €13.000 te onttrekken aan deze reserve voor onderzoekskosten of andere uitgaven, niet zijnde verstrekte subsidies aan reeds bestaande monumenten. Bij het Voorjaarsbericht 2025/Kadernota 2026 zijn alle reserves strenger beoordeeld dan normaal en zijn er 4 reserves (deels) vrijgevallen (Duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)). Eén van deze DBE-reservemutaties is dat er €25.000 extra uit de reserve Monumentenzorg onttrokken wordt in het jaar 2026. Hierdoor is de reserve eind 2026 (nagenoeg) leeg. Afgelopen jaren was er wel steeds subsidiebudget over wat toegevoegd wordt aan de reserve. Als deze trend zich voortzet kan het zijn dat de reserve toch voldoende gevoed blijft. We zullen deze reserve blijven monitoren.

Bestemmingsreserve Opstellen omgevingsplan

Het doel van deze reserve is de pieken in de uitgaven met betrekking tot het opstellen van het omgevingsplan te voorkomen zodat de jaarlijkse lasten voor de exploitatie gelijk blijven. Jaarlijks wordt er €24.000 aan deze reserve toegevoegd. De werkelijke gemaakte kosten voor het opstellen van het omgevingsplan worden onttrokken (begroot op €15.000 per jaar).

Fonds Volkshuisvesting

Uit deze reserve zijn leningen verstrekt aan de woningstichting in het kader van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting en aan particulieren in de vorm van Startersleningen. De hoogte van de reserve bepaalt het maximaal beschikbare bedrag waar leningen t.b.v. volkshuisvesting en startersleningen voor verstrekt kunnen worden. We verwachten in 2026 geen mutaties in deze reserve.

Classificatie: Int

Ontwikkelingsfonds

Het ontwikkelingsfonds is ingesteld om financieel negatieve bouwplannen mogelijk te maken. De reserve is gevormd door financieel positieve bouwplannen te reserveren. Bij het Voorjaarsbericht 2025/Kadernota 2026 zijn alle reserves strenger beoordeeld dan normaal en zijn er 4 reserves (deels) vrijgevallen (Duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)). Eén van deze DBE-reservemutaties is de ophef van deze reserve Ontwikkelingsfonds. Er valt in 2026 €195.136 vrij ten gunste van de Algemene Reserve. Hierdoor is de reserve eind 2026 leeg.

De reserves die te maken hebben met Duurzaamheid zijn opgenomen in programma 5.

Programma 3 - Sociaal domein

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Sociaal Domein zetten we ons in op het gebied van: beleid en uitvoering van de Participatiewet, Jeugdwet, Wmo, armoede, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, Wet inburgering en Wet publieke gezondheid.

Wat willen we bereiken?

Iedereen in Wormerland mag en kan meedoen, dat is de ambitie van het programma Sociaal Domein. We werken aan bestaanszekerheid, gezond leven en opgroeien en aan maatschappelijke ondersteuning met daar waar mogelijk zorg op maat.

Het is belangrijk dat onze inwoners verbonden (kunnen) zijn met de samenleving en zich gesteund voelen bij het vervullen van zorgtaken. In de dorpsgemeenschappen gaat veel zorg naar elkaar uit. Wie zorg of hulp nodig heeft, krijgt zo snel mogelijk – en zo nodig op maat – een goede oplossing. We zorgen ervoor dat inwoners die ondersteuning nodig hebben dit gemakkelijk en dichtbij vinden. We sluiten aan bij de leefwereld van inwoners om bij hun situatie passende ondersteuning te kunnen bieden. Integraal beleid en een goed op elkaar afgestemde uitvoering zijn hiervoor essentieel. Het gaat dan niet alleen om de wettelijke taken binnen het sociaal domein, maar ook om de samenhang met bijvoorbeeld sport, cultuur, onderwijs, omgeving en economie.

We ontwikkelen een integraal beleidskader met vier centrale thema's. Dit werken we in de komende jaren uit om de voorwaarden te scheppen voor een integrale uitvoering:

1. Voor en met elkaar

Dit thema richt zich op ondersteuning van de sociale betrokkenheid van de dorpsgemeenschappen, op zo goed en lang mogelijk thuis kunnen wonen van kwetsbare inwoners, en op mantelzorgondersteuning.

2. Iedereen kan meedoen

Dit thema richt zich onder andere op armoede- en schuldenproblematiek en op het verlichten van eenzaamheid.

3. De kracht van preventie

Dit thema richt zich op het bevorderen van een gezonde leefstijl en op een sterke basis voor jeugd.

4. Passende ondersteuning en zorg

Dit thema richt zich op de ontwikkeling van passende hulp voor inwoners, de ontwikkeling van de Integrale Toegang en samenwerking met onze partners.

Programma 3: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2026
THEMA 1 Voor en met elkaar	DOEL 1.1 Ondersteunen lang thuis wonen	1.1.1 - Uitvoering geven aan Woonzorgprogramma
THEMA 2 Iedereen kan meedoen	DOEL 2.1 Armoedebestrijding	2.1.1 - Uitvoeren Plan armoedebestrijding 2.1.2 - Voorbereiden realisatie inwonerspas
	DOEL 2.2 Aanpak laaggeletterdheid	2.2.1 - Aanpak laaggeletterdheid
	DOEL 2.3 Schuldenproblematiek aanpakken	2.3.1 - Beleidsplan Schuldhulpverlening 2024–2028
	DOEL 2.4 Verlichten van eenzaamheid	2.4.1 - Voortzetten van preventieve huisbezoeken inclusief extra aandacht voor valpreventie
	DOEL 2.5 Stimuleren van werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt	2.5.1 - Uitvoering van nieuwe wetgeving participatie
	DOEL 2.6 Toepassen menselijke maat	2.6.1 - Doorontwikkelen doorbraakmethode
THEMA 3 Preventie	DOEL 3.1 Bevorderen gezonde leefstijl	3.1.1 - Uitvoeren Sportakkoord II (2022 – 2026)
	DOEL 3.2 Jeugdhulp; een sterke basis voor de jeugd	3.2.1 - Voeren van maatschappelijk debat van speciaal naar normaal
THEMA 4 Passende zorg en ondersteuning	DOEL 4.1 Mantelzorg ondersteunen	4.1.1 - Structureel voortzetten respijtzorg 4.1.2 - Beschermd wonen van Zaanstad naar Wormerland
	DOEL 4.2 Jeugdhulp	4.2.1 - Inzetten op veranderopgaven Hervormingsagenda jeugd 4.2.2 - Aanbesteding specialistisch jeugdhulp
THEMA 5 Verbeteren dienstverlening Sociaal Domein	DOEL 5.1 Integraal werken binnen de beleidsdomeinen	5.1.1 - Opstellen nieuw beleidsplan Sociaal Domein 2027 t/m 2032 en uitvoeringsagenda 2027-2028 5.1.2 - Uitvoering geven aan de uitvoeringsagenda 2025-2026 en evaluatie beleidsplan Koers Sociaal Domein 2023-2026

P3 THEMA 1: Voor en met elkaar

Veel inwoners voelen zich met elkaar verbonden en zien naar elkaar om. Dit noemen we ook wel sociale betrokkenheid. Deze betrokkenheid en het behouden ervan of zelfs het vergroten, is belangrijk. Als mensen elkaar kennen en zich met elkaar verbonden voelen, is de kans groter dat zij rekening willen houden met en zich willen inzetten voor elkaar. Met een goede sociale betrokkenheid snijdt het mes aan twee kanten. Je verbonden voelen met je naasten draagt bij aan mentale gezondheid. Bij een groep horen en sociale contacten hebben, vinden veel mensen fijn. En het kan eenzaamheid tegengaan. Daarnaast kan verbondenheid een laagdrempelig vangnet vormen met oog voor elkaar.

Classificatie: Int

De drie speerpunten zijn:

- Het ondersteunen van de onderlinge sociale betrokkenheid
- Inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen
- Versterken mantelzorgondersteuning

Doel

P3 DOEL 1.1: Ondersteunen lang thuis wonen

De gemeente ondersteunt inwoners in het faciliteren om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. Dit is het hoofddoel van de Wet maatschappelijke ondersteuning van 2015. De gemeente doet dit op twee manieren. 1. via de maatwerkvoorzieningen waarvoor een indicatie nodig is (dagbesteding, begeleiding, hulp bij het huishouden, hulpmiddelen, woningaanpassingen, trapliften, aanvullend openbaar vervoer, enzovoorts). 2. Via voorliggende voorzieningen (mantelzorgondersteuning, inzet vrijwilligers, tafeltje dekje, Belbus, enzovoorts). Deze voorliggende voorzieningen worden meestal door de welzijnsorganisaties georganiseerd.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P3 1.1.1 Uitvoering geven aan Woonzorgprogramma

Het Woonzorgprogramma wordt uitgevoerd. Er wordt een start gemaakt met het plannen van combinaties van wonen en zorg voor ouderen en bijzondere doelgroepen. We zorgen voor mogelijkheden voor huisartsen en zorginstellingen. Tevens wordt dakloosheid zoveel mogelijk voorkomen.

P3 THEMA 2: Iedereen kan meedoen

Mee kunnen doen heeft te maken met thema 1: 'Voor en met elkaar'. Het vraagt om verbindingen tussen inwoners onder elkaar en tussen (maatschappelijke) organisaties en inwoners waarbij men respect heeft voor elkaar, naar elkaar omkijkt en voor elkaar zorgt. We gaan uit van inwoners die er zelf voor kunnen zorgen dat ze meedoen. Maar we weten dat er soms (tijdelijk) grenzen zitten aan de zelfredzaamheid. We weten ook dat niet alle problemen te voorkomen of op te lossen zijn en dat er mensen zijn die te maken hebben met een beperking. Ook zijn er mensen die niet volledig zichzelf kunnen zijn omdat anderen ze dan niet accepteren. Daarom zetten wij ons in voor inwoners die, op sommige gebieden, niet of niet volledig mee kunnen doen.

Het kan bijvoorbeeld gaan om bemiddeling naar passend werk, het (beter) leren lezen en schrijven, een openbare ruimte geschikt maken voor rolstoelen of een bijdrage leveren aan de acceptatie van diversiteit in seksualiteit en gender.

De twee speerpunten zijn:

- Het ondersteunen van inwoners die (tijdelijk) financieel niet zelfredzaam zijn en/of schulden hebben.
- Effectieve aanpak van eenzaamheid.

Doel

P3 DOEL 2.1 Armoedebestrijding

De hoge inflatie is over de afgelopen periode wel gedaald maar het aantal mensen (en kinderen) die in armoede verkeren stijgt nog steeds. De belangrijkste oorzaken zijn nog steeds de hoge energieprijzen en de stijging van de kosten van levensmiddelen. Dit raakt de mensen met een laag inkomen extra hard. Bovendien wonen mensen met lagere inkomens vaker in slechter geïsoleerde huurwoningen: dat betekent meer stoken om het warm te houden.

Classificatie: Int

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P3 2.1.1 Uitvoeren Plan armoedebestrijding

Het beleidsplan armoede zit in 2026 in de uitvoeringsfase met de focus op het voorkomen van armoede, ervoor zorgen dat iedereen kan meedoen, een sterke basis voor de jeugd hebben en een betere integrale samenwerking. In 2026 willen we starten met het laagdrempeliger communiceren van onze regelingen naar de inwoners. Daarnaast zijn wij in 2025 al gestart met het ontwikkelen van een sociale kaart voor inwoners en professionals. In Q1-2026 ronden wij deze fysieke sociale kaart af en willen wij deze onder de aandacht brengen van inwoners en professionals. Na het lanceren van de fysieke sociale kaart worden de mogelijkheden onderzocht of deze doorontwikkeld kan worden naar een digitale versie. Hierdoor kunnen inwoners, sociale partners en professionals elkaar beter vinden als er eenmaal armoede wordt gesignaleerd.

P3 2.1.2 Voorbereiden realisatie inwonerspaspas

In maart 2025 heeft de gemeenteraad van Wormerland unaniem besloten om aan te sluiten bij de ZaansePas. Naar aanleiding van dit besluit zijn in de tweede helft van 2025 de voorbereidingen gestart. De planning is dat 2026 wordt gebruikt als implementatiejaar, zodat de ZaansePas vanaf 2027 daadwerkelijk beschikbaar zal zijn voor de inwoners van Wormerland.

Inmiddels hebben wij kennisgenomen van ingrijpende ontwikkelingen rondom Groupcard. In juni 2025 kreeg Groupcard een voorlopige surseance van betaling en in juli 2025 werd Groupcard Commercial B.V. failliet verklaard, gevolgd door de faillietverklaring van de Stichting Derdengelden Groupcard. Deze stichting beheerde ruim drie ton aan gelden die waren bestemd voor Zaanse minimaregelingen. Als gevolg hiervan heeft de gemeente Zaanstad de samenwerking met Groupcard beëindigd.

Voor Wormerland is van belang dat tot op heden slechts de intentie is uitgesproken om aan te sluiten bij de ZaansePas. Er waren al een aantal ontbindende voorwaarden opgenomen voor het geval Zaanstad vroegtijdig zou stoppen met de ZaansePas.

We volgen dan ook de ontwikkelingen in Zaanstad en de te nemen vervolgstappen nauwlettend, omdat het project relevant is voor onze inwoners. Het is daarbij goed om te vermelden dat het mogelijk is dat Zaanstad een doorstart maakt, bijvoorbeeld met een andere partij of een alternatieve oplossing. Daarom sluiten wij de deur naar toekomstige samenwerking niet definitief en blijven wij flexibel in onze aanpak.

Tegelijkertijd gebruiken wij deze periode om onze eigen voorzieningen voor minima kritisch te bekijken. Het doel is om de ondersteuning aan de doelgroep die we met de inwonerspaspas wilden bereiken, waar nodig via andere wegen te optimaliseren. Op die manier willen wij waarborgen dat het beoogde doel van de inwonerspaspas wordt gerealiseerd, ook als er geen stadspaspas komt of een alternatief langer op zich laat wachten.

Wij onderhouden hierover regelmatig contact met gemeente Zaanstad. Daarmee kunnen we tijdig inspelen op de keuzes die daar worden gemaakt en de continuïteit van de ondersteuning aan onze inwoners waarborgen.

Doel

P3 DOEL 2.2: Aanpak laaggeletterdheid

Ongeveer 2,5 miljoen Nederlanders hebben moeite met lezen, rekenen en het gebruiken van een computer of smartphone. In het dagelijks leven moeten mensen vaak lezen, schrijven, rekenen of omgaan met de computer. Een gebrek aan basisvaardigheden kan grote nadelen hebben. Met de arbeidsmarktregio is in 2020 een regionaal plan Aanpak Laaggeletterdheid opgesteld. Wij maken samen met het onderwijs en de bibliotheek, een lokale vertaling van dit plan waarin taalstimulering op het werk en binnen het gezin centraal staat. Ook het herkennen van laaggeletterdheid door hulp- en dienstverleners krijgt aandacht.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P3 2.2.1 Aanpak laaggeletterdheid

Voor laaggeletterdheid en het bevorderen van basisvaardigheden bij de inwoners werken wij samen in een regionaal samenwerkingsverband. In 2026 willen we een regionale aanpak realiseren voor een betere doorverwijzing naar verschillend aanbod. Aanbod waarbij mensen beter kunnen leren lezen en schrijven door scholing, maar ook informeel aanbod waar men leert lezen en schrijven door laagdrempelige gespreksgroepjes of een cursus rondom digitale vaardigheden.

Laaggeletterdheid wordt ook meegenomen in het doorontwikkelen van de bibliotheek. In 2026 willen we een breder activiteitenaanbod in de bibliotheek realiseren, waar mensen door middel van kunst, cultuur, ontmoeting, theater & lezingen worden gestimuleerd om de bibliotheek vaker te bezoeken en lezen te stimuleren. Tot slot willen we als gemeente laagdrempeliger communiceren naar inwoners en een aantal standaardbrieven vanuit Werk & Inkomen en de WMO vereenvoudigen. Hierdoor kunnen inwoners onze eigen brieven ook beter lezen en begrijpen.

Doel

P3 DOEL 2.3: Schuldenproblematiek aanpakken

We willen dat inwoners die onder de armoedegrens leven en/of schulden hebben weer grip krijgen op hun situatie, volwaardig kunnen meedoen aan de samenleving en uiteindelijk (weer) zelfredzaam worden. We werken aan het voorkomen van schulden en armoede onder inwoners, met speciale aandacht voor jongeren.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P3 2.3.1 Beleidsplan Schuldhelpverlening 2024–2028

Beleidsplan Schuldhelpverlening 2024–2028:

Het beleidsplan Schuldhelpverlening 2024–2028 is vastgesteld conform de landelijke uitgangspunten voor de basisdienstverlening. In de afgelopen periode zijn diverse acties ondernomen en uitgevoerd, waaronder de herinrichting van het systeem Mozard en het bieden van aanvullende ondersteuning aan ondernemers. In 2026 zal de nadruk liggen op het optimaliseren van de gegevensverzameling uit Mozard, zodat de in- en uitstroom van schuldhelpverleningstrajecten beter gemonitord kunnen worden. Daarnaast ligt de focus specifiek op jongeren en het verbeteren van de dataverzameling en -analyse binnen onze systemen. Jongeren vormen een aparte doelgroep binnen de landelijke kaders van de basisdienstverlening en vragen om specifieke aandacht. Dit komt mede doordat zij moeilijk te bereiken zijn en vaak niet tijdig worden bereikt met betrekking tot hun schuldenproblematiek. Om deze reden blijft er in 2026 actieve aandacht voor deze doelgroep bestaan.

Concrete nieuwe acties voor 2025–2026:

- Aansluiting bij de Verwijsindex Schuldhelpverlening, met als doel inwoners sneller duidelijkheid en rust te bieden. De Verwijsindex Schuldhelpverlening is een landelijk systeem waarmee schuldhelpverlenende organisaties op een veilige en privacy bewuste manier signalen kunnen uitwisselen over inwoners met financiële problemen. Door aansluiting bij deze index kunnen gemeenten en andere betrokken instanties eerder signaleren dat iemand hulp nodig heeft, sneller contact leggen en beter samenwerken. Het doel is om inwoners sneller duidelijkheid, ondersteuning en rust te bieden.
- Gerichtere inzet van het hulpaanbod per specifieke doelgroep, in lijn met de landelijke verplichting om doelgroepen afzonderlijk te benaderen binnen de basisdienstverlening.
- Herziening van de beschikkingen, eveneens een verplicht onderdeel van de basisdienstverlening. Op dit moment zijn er nog onderdelen die aangepast moeten worden om aan te sluiten bij het nieuwe beleidsplan.
- Verdere herinrichting van het schuldhelpverleningsproces.
- Continue monitoring van data, zodat tijdig bijgestuurd kan worden waar nodig.

Classificatie: Int

Doel

P3 DOEL 2.4: Verlichten van eenzaamheid

Eenzaamheid overkomt jong en oud. Eenzaamheid komt in lichte of sterke mate voor. Je kunt je af en toe eenzaam voelen of voor lange tijd. Hoe eenzaamheid voelt en wat het met je doet, is voor iedereen anders. Een veelgebruikte definitie van eenzaamheid is: "het subjectief (persoonlijk) ervaren van een onplezierig of ontoelaatbaar gemis aan (kwaliteit van) bepaalde sociale relaties". Het kan dus gaan om het aantal contacten en/of de kwaliteit van de contacten. Bestrijding van eenzaamheid ligt op twee domeinen: volksgezondheid en welzijn. De eerste is belegd bij GGD ZaWa en de tweede is belegd bij Welzijn Wonen Plus.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P3 2.4.1 Voortzetten van preventieve huisbezoeken inclusief extra aandacht voor valpreventie

De preventieve huisbezoeken worden uitgevoerd door vrijwilligers. Dit wordt gecoördineerd door WelzijnWonenPlus. Iedereen die 80 jaar oud is, wordt om de vijf jaar bezocht. De bedoeling hiervan is dat de gemeente zo contact houdt met een doelgroep die mogelijk hulp kan gebruiken. Tijdens deze huisbezoeken wordt aandacht gegeven aan valpreventie. Indien nodig wordt doorverwezen naar bestaande hulpverlening.

In 2026 gaan we inventariseren wat voor activiteiten er voor jongeren op het gebied van eenzaamheid worden aangeboden. Aangezien de jongeren van Wormerland niet in de eigen gemeenten naar het middelbaar onderwijs gaan, gaan we onderzoeken wat er in Zaanstreek-Waterland aangeboden wordt op het gebied van eenzaamheid en jongeren.

Doel

P3 DOEL 2.5: Stimuleren van werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

Het stimuleren van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt doen we met ondersteunende maatregelen die als doel hebben mensen actief en naar vermogen te laten participeren in de arbeidsmarkt.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P3 2.5.1 Uitvoering van nieuwe wetgeving participatie

Vanaf 1 januari 2026 is de Participatiewet in Balans van kracht. Dit brengt een gefaseerde aanpak met zich mee tot wijziging van de Participatiewet, IOAW en IOAZ. Deze wijzigingen zijn gericht op het verbeteren van de uitvoerbaarheid en het aantrekkelijker maken van (deeltijd)werk naast een uitkering.

Wij gaan ons voorbereiden op de invoering van de eerste maatregelen die naar verwachting per 1 januari 2026 van kracht worden. Wij zullen de effecten van de wetswijzigingen vertalen naar lokale uitvoering, communicatie en dienstverlening. Daarbij houden wij rekening met landelijke kaders en de beschikbare invoeringsruimte.

Drie sporen richting aanpassing:

- Korte termijn (spoor 1): wij zullen in 2026 uitvoering geven aan onder meer verruiming van bijverdiengrenzen, soepeler beleid rond giften en de aanpassing van wachttijden voor jongeren.
- Toekomstvisie (spoor 2): wij nemen deel aan de verdere ontwikkeling van een vernieuwde Participatiewet waarin realisme, eenvoud en vertrouwen centraal staan.
- Professionalisering (spoor 3): wij blijven investeren in de deskundigheid van onze uitvoerende professionals, zodat zij toegerust zijn op de nieuwe beleidsuitgangspunten.

We zullen ervoor zorgen dat ons gemeentelijk beleid met betrekking tot minimavoorzieningen in lijn is met de speerpunten van de nieuwe wetgeving. Denk hierbij aan het actualiseren van de individuele inkomenstoelage, het beleid rondom giften/smartengeld, de computerregeling voor schoolgaande kinderen en de normen die we aanhouden met betrekking tot bijzondere bijstand en de collectieve zorgverzekering.

Doel

P3 DOEL 2.6: Toepassen menselijke maat

Het gaat met name om het bewustzijn te vergroten bij zowel diegenen die de regelgeving uitvoeren als bij diegenen die het beleid opstellen. De aanbevelingen uit het rekenkamercommissierapport 'Voor de inwoners' nemen we hierin mee. Daarnaast worden organisatiebreed ambassadeurs getraind in het toepassen van de doorbraakmethode door instituut publieke waarden.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P3 2.6.1 Doorontwikkelen doorbraakmethode

In 2025 zijn er diverse mensen van het sociaal domein getraind in de doorbraakmethode en hebben er een aantal doorbraaktafels plaatsgevonden. Dit jaar wordt de doorbraakmethode geëvalueerd. Deze evaluatie is eind 2025 afgerond. Het college houdt de raad op de hoogte van de uitkomsten van de evaluatie en de mogelijke vervolgstappen.

P3 THEMA 3: Preventie

Het is belangrijk dat we problemen zoveel mogelijk voorkomen. Of dat ze zo klein mogelijk blijven en/of in een vroeg stadium wordenesignaleerd. Dit is goed voor de inwoner(s) waar het om gaat. Maar ook voor de samenleving. Volgens een rapport van de VNG zitten hier drie gedachten achter:

- Preventie is efficiënter en goedkoper dan achteraf problemen oplossen.
- In een inclusieve samenleving kunnen alle inwoners meedoen. Preventief werken helpt daarbij.
- De maatschappij kan er last van hebben als iemand zich niet volgens de geldende normen gedraagt.

De gemeente werkt onder meer samen met inwoners, vrijwilligers, het onderwijs en professionele hulpverleners aan preventie.

De twee speerpunten zijn:

- Het bevorderen van een gezonde leefstijl.
- Een sterke basis voor de jeugd.

Doel

P3 DOEL 3.1: Bevorderen gezonde leefstijl

Bij een gezonde leefstijl denken wij aan gezond eten, goed voor jezelf zorgen, voldoende bewegen, sociale contacten en een zinvolle besteding van je dag hebben. Met een gezonde leefstijl kun je de gezondheid beïnvloeden. Daarbij is gezondheid meer dan 'niet ziek zijn'. Gezondheid gaat ook over veerkracht, meedoen in de maatschappij, zingeving van het leven en over de omgeving waarin je leeft. Inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor hoe ze leven. Maar ook de maatschappij heeft belang bij mensen met een gezonde leefstijl. Zo vergroot een gezonde leefstijl het mee kunnen doen in de maatschappij. En het verlaagt de maatschappelijke kosten (bijvoorbeeld zorgkosten en uitkeringen).

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P3 3.1.1 Uitvoeren sportakkoord II (2022-2026)

Het lokale Sportakkoord II zorgt voor duurzame samenhang tussen organisaties en geeft impuls aan samenwerking en nieuwe activiteiten voor sport en bewegen. Ook heeft het Sportakkoord II aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen, zoals vergrijzing, ledenbehoud, inclusie en diversiteit. Samen met betrokken maatschappelijke organisaties voeren wij de acties van het lokale Sportakkoord II uit. Daarbij wordt ook de relatie gelegd met de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord, het Integraal Beleidskader Sociaal Domein en de Uitvoeringsagenda Sociaal Domein.

Doel

P3 DOEL 3.2: Jeugdhulp; een sterke basis voor de jeugd

Een sterke basis wil zeggen: een omgeving waarin kinderen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Uiteraard met hun opvoeders. Maar er zijn allerlei medeopvoeders. Bijvoorbeeld, familie, burens, kinderopvangmedewerkers, leerkrachten, jongerenwerkers, en cultuur- en sportbegeleiders. Samen zorgen zij voor een sterke basis waar kinderen, jongeren en hun ouders gestimuleerd worden. En gesteund als het even wat moeilijker is. Het versterken van de sociale basis is opgenomen als opgave in de hervormingsagenda jeugd en een meerjarenplan wat niet alleen jeugd betreft maar het gehele sociaal domein bestrijkt.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P3 3.2.1 Voeren van maatschappelijk debat van speciaal naar normaal

In 2025 hebben we het gesprek over normaliseren structureel toegevoegd aan de agenda van het Brede School overleg. Dit zetten we voort in 2026. In 2025 hebben we een bijeenkomst georganiseerd voor de sport en cultuur verenigingen uit de gemeente, waarbij vanuit verbinding thematiek op de agenda staat, zoals normaliseren. Deze bijeenkomsten worden 2 maal per jaar gehouden en indien gewenst gaan we daar de Brede School organisaties aan toevoegen voor een bredere verbinding rondom de jeugd.

Het debat over normaliseren en de verschuiving die we in onze gemeente en de maatschappij op dit thema nastreven, betreft een lange adem. In 2026 gaan we hier actief mee verder vanuit opdrachtgevers en trekkerschap.

Classificatie: Int

P3 THEMA 4: Passende zorg en ondersteuning

Vrijwel alle inwoners hebben op een bepaald moment in hun leven behoefte aan ondersteuning. Zij weten dit meestal voor zichzelf en elkaar te organiseren door het in schakelen van hun eigen netwerk en/of professionele hulp- en zorgverleners. Inwoners die niet in staat zijn om dit te organiseren, worden geholpen bij het vinden en mogelijk ook bij het krijgen van een passende oplossing. Het ontvangen van passende ondersteuning klinkt simpel. Maar hier zit een hele wereld achter. Het is belangrijk om te bepalen hoe je denkt over en kijkt naar deze ondersteuning. Dit zorgt ervoor dat we allerlei verschillende processen inrichten volgens dezelfde doelen en uitgangspunten. Onderstaande punten zijn hierbij voor ons heel belangrijk. Ze gelden voor de gemeentelijke processen (bijvoorbeeld beleidsontwikkeling, dienstverlening en inkoop). Maar ook voor de werkzaamheden van onze partners waarmee wij een inkoop- of een subsidierelatie hebben.

De twee speerpunten zijn:

- Het bieden van passende ondersteuning volgens onze visie.
- Een soepele overgang van 18- naar 18+.

Doel

P3 DOEL 4.1: Mantelzorg ondersteunen

In de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 staat de ondersteuning van mantelzorgers als wettelijke taak genoemd.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P3 4.1.1 Structureel voortzetten van respijtzorg

In 2025 hebben we in de voorbereiding van de aanbesteding arrangementen, respijtzorg als algemene voorziening (inloop) en als maatwerk (bedoeld voor mensen die bijvoorbeeld 24-uurs toezicht nodig hebben) opgenomen. Dit betekent dat respijtzorg niet meer als subsidie wordt verleend, maar als inkoop. Op 1 juli 2026 zal de nieuwe contractperiode van start gaan.

P3 4.1.2 Beschermd wonen van Zaanstad naar Wormerland

Er is geen zicht wanneer de 2e kamer een besluit neemt over de decentralisatie Beschermd Wonen. De ontwikkelingen worden scherp in de gaten gehouden.

Doel

P3 DOEL 4.2: Jeugdhulp

Jongeren en hun gezinnen kunnen op een bepaald moment in hun leven behoefte hebben aan ondersteuning. Zij weten dit meestal voor zichzelf en elkaar te organiseren door het in schakelen van hun eigen netwerk en/of professionele hulp- en zorgverleners. Wanneer het niet lukt om dit zelfstandig te organiseren, worden zij geholpen bij het vinden en mogelijk ook bij het krijgen van een passende oplossing. Samen met de jongere en het gezin wordt de hulpvraag in beeld gebracht. Er is een aanbod aan lokale, vrij toegankelijke voorzieningen. Wanneer dit niet toereikend is, is er specialistische jeugdhulp. De behoefte aan ondersteuning loopt soms door tot na het bereiken van 18-jarige leeftijd. Hier ondersteunen wij bij indien nodig op maat.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P3 4.2.1 Inzetten op veranderopgaven Hervormingsagenda jeugd

In 2025 heeft de deskundigencommissie, de commissie van Ark, een eerste evaluatie en advies gegeven over de hervormingsagenda jeugd. Zij onderschrijven de ingezette lijn en hebben advies gegeven over het compenseren van de tekorten over 2023 en 2024 voor 50%.

Wij gaan door met het versterken van de sociale basis door het organiseren van bijeenkomsten met de (interne en externe) ketenpartners rondom de jeugd. Ook gaan we de systeem gerichte aanpak rondom gezinnen die domeinoverstijgende samenwerking vraagt concretiseren. Dit doen we door uitvoeringsafspraken middels een beleidsplan, uitvoeringsafspraken met betrokken (interne en externe) partners en juridische kaders.

P3 4.2.2 Aanbesteding specialistische jeugdhulp

In 2026 vindt de beoordeling en de gunning van de regionale aanbesteding specialistische jeugdhulp 2027 plaats. Het verstevigen van de lokale teams is opgenomen in de uitgangspunten.

In 2025 is er onderzoek gedaan middels het verkenningsinstrument toegang. In 2026 gaan we aan de hand van de uitkomsten van dit onderzoek aan de slag met optimaliseren van de toegangsfunctie en het jeugdteam en het sociaal team.

Na de gunning zullen we als gemeente starten met de implementatie van de nieuwe inkoop specialistische jeugdhulp zodat we als gemeente klaar zijn voor 1 januari 2027. Ook zal er een nieuwe verordening geschreven en vastgesteld worden.

P3 THEMA 5: Verbeteren dienstverlening Sociaal Domein

In 2023 is er een nieuw plan voor het sociaal domein vastgesteld. Dit gaat om het integraal beleidskader - Koers sociaal domein 2023-2026 'Samen voor elkaar'. In dit plan staan de aandachtspunten van de gemeente voor het sociaal domein beschreven en laten we zien hoe we dit domein vorm willen geven. De verbinding met de inwoners staat voorop en we bekijken vraagstukken steeds meer in samenhang. Veel heeft met elkaar te maken.

- We willen een betere dienstverlening leveren: digitaal en fysiek
- Onze inwoners, ondernemers en organisaties worden sneller geholpen en de systemen zijn daarin faciliterend

Doel

P3 DOEL 5.1: Integraal werken binnen de beleidsdomeinen

Integraal werken gaat om de afstemming en samenhang tussen verschillende elementen in de aanpak van vraagstukken. Dit betekent (domein overstijgend) samenwerken.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P3 5.1.1 Opstellen nieuw beleidsplan Sociaal Domein 2027-2032 en uitvoeringsagenda 2027-2028

Eind 2026 loopt het huidige integraal beleidskader “Samen voor Elkaar – Koers sociaal domein 2023-2026” af. Dit betekent dat er in 2026 een nieuw beleidsplan opgesteld dient te worden voor de komende jaren. Dit beleidsplan wordt voor 6 jaar vastgesteld, omdat de problematieken die vandaag de dag spelen niet van de een op andere dag opgelost zullen zijn. Denk hierbij o.a. aan de vergrijzing van de maatschappij en mentale en psychische problemen bij alle doelgroepen. De acties die voortvloeien uit het nieuwe beleidsplan zullen worden opgenomen in een uitvoeringsagenda 2027-2028, die elke twee jaar geactualiseerd wordt. Hierin worden de acties geprioriteerd op basis van urgente problematiek en (actuele) wetgeving.

P3 5.1.2 Uitvoering geven aan de uitvoeringsagenda 2025-2026 en evaluatie beleidsplan Koers Sociaal Domein 2023-2026

De acties uit het beleidsplan “Samen voor Elkaar” en de bijbehorende uitvoeringsagenda 2025-2026, worden dit jaar afgerond. De meeste acties zijn al grotendeels in voorgaande jaren afgerond.

Daarnaast ontvangt de gemeenteraad halverwege 2026 een evaluatie van het huidige beleidsplan 2023-2026.. Deze evaluatie zal eerder plaatsvinden in het jaar, omdat de conclusie hiervan als input wordt meegenomen in het nieuwe beleidsplan 2027-2032.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2024	Begroting 2025 incl. wijz.	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
140 Integrale aanpak sociaal domein	46.417	181.982	217.333	167.300	91.663	91.663
150 Inkomensvoorziening	4.716.455	4.759.216	4.877.259	4.877.259	4.877.259	4.877.259
152 Armoedebeleid	1.187.114	1.130.422	1.334.766	1.385.541	1.386.235	1.350.497
155 Sociale werkvoorziening	134.662	80.361	82.290	82.290	82.290	82.290
157 Participatiebudget	734.383	789.465	851.741	851.741	851.741	851.741
163 Volksgezondheid	1.050.365	1.112.894	1.278.176	1.201.084	1.194.490	1.194.490
164 Wet maatschappelijke ondersteuning	5.627.355	4.957.129	6.345.404	6.337.740	6.337.634	6.337.634
170 Oekraïne crisis	1.867.134	3.292.807	207.559	101.930	101.930	101.930
181 Jeugd specialistisch (niet vrij toegankelijke hulp)	4.682.887	4.002.766	5.216.791	5.216.791	5.216.791	5.216.791
182 Jeugdhulp Lokaal (vrij toegankelijke hulp)	1.604.723	1.640.902	1.735.553	1.765.989	1.698.084	1.698.084
183 Zorg en veiligheid	208.144	239.418	181.736	181.736	181.736	181.736
285 Kwijtschelding gemeentebelastingen	2.333	1.116	1.143	1.143	1.143	1.143
Totaal Lasten	21.861.971	22.188.478	22.329.751	22.170.544	22.020.996	21.985.258
Baten						
150 Inkomensvoorziening	3.858.800	4.327.090	4.427.052	4.427.052	4.427.052	4.427.052
152 Armoedebeleid	8.289	33.157	33.953	33.953	33.953	33.953
157 Participatiebudget	457.898	352.920	361.390	361.390	361.390	361.390
163 Volksgezondheid	279.937	269.179	199.659	0	0	0
164 Wet maatschappelijke ondersteuning	347.964	118.308	121.147	121.147	235.452	346.731
170 Oekraïne crisis	3.226.168	3.292.807	207.559	101.930	101.930	101.930
Totaal Baten	8.179.055	8.393.461	5.350.760	5.045.472	5.159.777	5.271.056
Resultaat baten minus lasten	-13.682.916	-13.795.017	-16.978.991	-17.125.072	-16.861.219	-16.714.202

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2025.

Product	Vershil	Toelichting
140 Integrale aanpak sociaal domein	lasten €50.000 (nadeel)	Amendement 'Onderzoek ontmoetingsplaatsen in onze kernen' Tijdens de begrotingsraad op 4 nov 2025 heeft de raad een amendement aangenomen waarin €50.000 beschikbaar gesteld wordt voor 'Onderzoek ontmoetingsplaatsen in onze kernen'. Dit budget is beschikbaar gesteld om de mogelijkheden om te komen tot een optimaal netwerk binnen de gemeente van sociaalmaatschappelijke ontmoetingsplaatsen te onderzoeken. Dekking voor dit onderzoek zijn de vrijgekomen middelen door de onderbesteding aan de realisatie inwonerspas (Programma 3, product 152 armoedebeleid).
150 Inkomensvoorziening	lasten €118.043 (nadeel)	De hogere lasten in 2026 hebben een aantal oorzaken. De reguliere inflatie laat een stijging van €114.000 zien. Daarbij komt een verschil van €68.000 door de wijziging van de doorberekening van de werkorganisatie. Daar staat tegenover dat de geraamde

Classificatie: Int

		uitgaven aan Algemene Bijstand voor 2026 zijn verlaagd met €60.000 (na de eerdere inflatie hierop van €91.000) op basis van een actuele prognose.
	baten €99.962 (voordeel)	De geraamde baten 2026 zijn hoger dan in 2025 door de reguliere inflatiestijging.
152 Armoedebeleid	lasten €254.344 (nadeel)	Naast de reguliere inflatieverhoging worden de hogere lasten in 2026 veroorzaakt door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.
	lasten €50.000 (voordeel)	Amendement 'Onderzoek ontmoetingsplaatsen in onze kernen' Tijdens de begrotingsraad op 4 nov 2025 heeft de raad een amendement aangenomen waarin €50.000 beschikbaar gesteld wordt voor 'Onderzoek ontmoetingsplaatsen in onze kernen' (Programma 3, product 140 Integrale aanpak sociaal domein). Dit budget is beschikbaar gesteld om de mogelijkheden om te komen tot een optimaal netwerk binnen de gemeente van sociaalmaatschappelijke ontmoetingsplaatsen te onderzoeken. Dekking voor dit onderzoek zijn de vrijgekomen middelen door de onderbesteding aan de realisatie inwonerspas (Programma 3, product 152 armoedebeleid).
157 Participatiebudget	lasten €62.276 (nadeel)	De lasten voor 2026 zijn hoger dan in de begroting 2025 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.
163 Volksgezondheid	lasten €165.282 (nadeel)	De begrote lasten voor 2026 zijn hoger dan in 2025 door een aantal oorzaken. Naast de reguliere inflatie is in de begroting van de GGD het budget voor Veilig Thuis, overgeheveld van de contracttaken naar de basistaken. Daardoor is dit budget, van bijna €180.000 in onze begroting verhuist van het product Zorg en Veiligheid naar dit product Volksgezondheid. Daar staat tegenover dat we in 2026 minder GALA-gelden verwachten te ontvangen. Deze lagere baten laten op deze plek ook een lager budget aan lasten zien. Dit is namelijk budgettair neutraal (zie ook de baten).
	baten €69.520 (nadeel)	De te ontvangen gelden voor de Specifieke Uitkering GALA zijn in 2026 bijna €70.000 lager dan in 2025. Ditzelfde verschil is ook te zien bij de lasten, aangezien dit budgettair neutraal is.
164 Wet maatschappelijke ondersteuning	lasten €1.388.275 (nadeel)	De geraamde lasten voor de ondersteuning bij de huishouding voor het jaar 2026, zijn fors verhoogd op basis van een geactualiseerde prognose. In het Najaarsbericht 2025 zullen we de lasten voor 2025 ook moeten verhogen. Daarboven op komt dat de lasten voor 2026 met 5% stijgen (o.b.v. de afgesproken OVA-index), terwijl onze eigen inflatie 2,4% is voor het jaar 2026. Voor deze kostenpost betekent dit per saldo een verschil van €1.025.000. Daarnaast is de doorberekening van de werkorganisatie voor 2026 € 300.000 hoger dan voor 2025 (zie toelichting in Leeswijzer), en zijn alle andere directe budgetten met de reguliere inflatie van 2,4% gestegen, wat per saldo ook een flink verschil is ten opzichte van 2025.
170 Oekraïne crisis	Per saldo €0	Voor het jaar 2026 hebben we tot nu toe alleen de kapitaallasten van de aanschaf van de units en het Torenplein begroot. De andere lasten, die van leefgelden etc, worden in het Najaarsbericht 2026 geraamd, dan is daar beter inzicht op. De baten zijn gelijk aan de lasten, omdat we vanuit het Rijk een vergoeding ontvangen voor de opvang van de Oekraïners.
181 Jeugd specialistisch (niet vrij toegankelijke hulp)	lasten €1.214.025 (nadeel)	Op basis van een actualisatie van de lasten voor 2025, zijn ook de verwachte lasten voor 2026 flink verhoogd. Naast de reguliere indexering van 2,4% is het budget voor 2026 extra met € 855.000 verhoogd. De actualisatie voor 2025 wordt nog opgevoerd in het Najaarsbericht 2025.
182 Jeugdhulp lokaal (vrij toegankelijke hulp)	lasten €94.651 (nadeel)	De lasten voor het Jeugdteam zijn in 2026 naar verwachting €68.000 lager door een besparing naar aanleiding van de nieuwe verordening Jeugdwet, segment B. Daar staat tegenover dat de doorberekening van de werkorganisatie voor 2026 hogere lasten van € 125.000 laat zien. Hierover staat in de inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst. Het overige verschil wordt veroorzaakt door de reguliere inflatieverhoging.
183 Zorg en veiligheid	lasten €57.682 (voordeel)	Het verschil in lasten heeft 2 oorzaken. Ten eerste is het budget voor Veilig Thuis, uitgevoerd door de GGD, verhuist naar het product Volksgezondheid, omdat het vanaf 2026 een basistaak is voor de GGD (hiervoor een contracttaak, met aparte facturering). Dit betreft hier een 'voordeel' van bijna €180.000. Daar staat een hogere bijdrage aan de werkorganisatie tegenover. Enerzijds is er een uitbreiding van personeel geweest op

		dit terrein, en daarnaast is er een mutatie geweest in het gehanteerde uurtarief. Hierover is in de leeswijzer een algemene tekst opgenomen.
--	--	--

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestemmingsreserve Asielzoekers	0	28.636	28.636	28.636	28.636	28.636
Bestemmingsreserve Inflatiearmoede	356.105	312.205	277.305	242.405	207.505	207.505
Bestemmingsreserve Innovatie Sociaal Domein (onderdeel van Reserve Sociaal Domein)	35.130	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Opvang Ontheemden	1.359.003	1.359.003	1.359.003	1.359.003	1.359.003	1.359.003
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	0	532.860	532.860	532.860	532.860	532.860
Totaal reserves	1.750.239	2.232.705	2.197.805	2.162.905	2.128.005	2.128.005

25-nov-2025

Toelichting reserves

Reserve asielzoekers (nieuw)

Bij de resultaatbestemming van de jaarrekening 2024 (raadsbesluit september 2025) is een nieuwe reserve Asielzoekers gevormd ad €28.636. Dit zijn de ontvangen rijks gelden (decembercircular 2024) voor de Spreidingswet (opvang asielzoekers). Dit betreft een nieuwe taak vanuit het rijk.

Bestemmingsreserve Inflatiearmoede

In de raad van december 2022 is deze reserve ingesteld waaraan toen, vooruitlopend op de inhoudelijke uitwerking van besteding van deze gelden, €200.000 is toegevoegd. In 2024 is het armoedebeleidsplan vastgesteld (raad juli 2024). Om daar invulling aan te geven wordt in 2025 €43.900 en in 2026 t/m 2028 €34.900 per jaar onttrokken aan deze reserve. Dit is bestemd voor het menstruatieuitgiftepunt, aandacht voor levensgebeurtenissen, kleding- en voedselbank, netwerkbijeenkomst sociale partners, monitoring en evaluatie en maatwerkbudget.

Reserve Innovatie Sociaal Domein

Deze (sub)reserve maakt deel uit van de reserve Sociaal Domein. Per eind 2024 is deze reserve leeg.

Reserve Sociaal Domein

Conform het besluit bij de Jaarrekening 2019 wordt het saldo tussen begrote en werkelijke kosten van het Sociaal domein vereffend in de reserve Sociaal domein. Hierdoor loopt de gemeente minder risico als de uitgaven op het Sociaal Domein hoger uitvallen dan begroot. Per eind 2024 was deze reserve leeg. Bij de bestemming van het rekeningresultaat 2024 (raadsbesluit september 2025) is aan deze reserve €532.860 toegevoegd om toekomstige tegenvallers binnen het Sociaal domein op te kunnen vangen.

Programma 4 - Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Maatschappelijke participatie houden we ons bezig met: het verenigingsleven, kunst en cultuur, sport, sociaal-cultureel werk, kinderopvang, onderwijs en jongerenwerk.

Wat willen we bereiken?

Wormerland kenmerkt zich door een grote sociale betrokkenheid van inwoners. Deze betrokkenheid uit zich in verbondenheid en solidariteit en het draagt bij aan de leefbaarheid in onze gemeente. Als college ondersteunen we deze verbondenheid en zetten we in op wederkerigheid (zodat mensen niet alleen hulp ontvangen, maar ook kunnen geven).

We streven ernaar dat kinderen thuis kunnen opgroeien en ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen wonen. We bieden inwoners een breed activiteiten- en voorzieningenaanbod aan in onderwijs, kinderopvang, sport en sociaal-cultureel werk. Zo heeft iedereen de mogelijkheid om mee te doen en talenten te ontwikkelen. We doen dit in samenwerking met maatschappelijke organisaties en initiatieven vanuit de gemeente: voor en met elkaar! Als gemeente spelen we in op wat er leeft, denken we oplossingsgericht mee en faciliteren we waar mogelijk.

Programma 4: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2026
THEMA 1 Inclusieve samenleving	DOEL 1.1 Iedereen in Wormerland hoort erbij en kan meedoen	1.1.1 - De acties van de Lokale Inclusie en diversiteitsagenda uitvoeren
THEMA 2 Meedoen en meedenken	DOEL 2.1 Kinderen, jongeren, dorpen en bestuur dicht bij elkaar brengen	2.1.1 - Jongeren bij de politiek betrekken
	DOEL 2.2 Bevorderen verbindende kracht van sociaal en cultureel werk	2.2.1 - Doorontwikkelen bibliotheek als gevolg van de nieuwe wetgeving
THEMA 3 Thuis in Wormerland	DOEL 3.1 Verminderen eenzaamheid	3.1.1 - Doorontwikkelen vervolgacties eenzaamheid
THEMA 4 Sterke basis voor de jeugd	DOEL 4.1 Verder ontwikkelen onderwijsachterstandenbeleid en bestendigen en borgen voor- en vroegschoolse educatie	4.1.1 - Doorontwikkelen VVE naar aanleiding van de evaluatie in 2025
THEMA 5 Passende accommodaties	DOEL 5.1 Zorgen voor toekomstbestendige en duurzame sportaccommodaties	5.1.1 - Voorbereiding realisatie verduurzaming sportaccommodaties
	DOEL 5.2 Verder ontwikkelen van het lokale voorzieningenniveau	5.2.1 - Aanbod voor ontmoeting en recreatie uitbreiden 5.2.2 - Dakconstructie MFA Neck
	DOEL 5.3 Voldoende fysieke ruimte van voldoende kwaliteit voor het basisonderwijs	5.3.1 - Tijdelijke uitbreiding voor Wormer Wieken/Eigen Wijs

P4 THEMA 1: Inclusieve samenleving

Iedereen moet de vrijheid kunnen ervaren om vorm te geven aan zijn leven. Wormerland wil een inclusieve samenleving zijn. We bouwen aan een samenleving die open staat voor iedereen en waar ruimte is om jezelf te kunnen zijn. Verschillen mogen gevierd worden. In clubs en verenigingen, op school, op het werk of in de buurt. Het maakt niet uit wat je culturele achtergrond, gender, seksuele voorkeur, talenten of (fysieke of mentale) capaciteiten zijn.

Doel

P4 DOEL 1.1: Iedereen in Wormerland hoort erbij en kan meedoen

In juli 2016 werd in Nederland het VN-verdrag over de rechten van personen met een beperking van kracht. In dit kader stellen we, samen met mensen met een beperking, een Lokale inclusie Agenda op. Deze agenda omvat onder andere: hoe werken we aan de toegankelijkheid van openbare gebouwen en evenementen? Op basis van dit plan maken we duidelijk op welke manier en in welk tempo we bestaande belemmeringen op kunnen lossen. Een inclusieve samenleving gaat om acceptatie van alle minderheidsgroepen. Om deze reden stellen we ook een diversiteitsagenda op. Voor beide agenda's werken we samen met onze partners, van basisscholen tot sociaal culturele instellingen. Gezien de samenhang tussen beide agenda's worden deze samengevoegd tot één agenda.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P4 1.1.1. De acties van de Lokale Inclusie en diversiteitsagenda uitvoeren

In november 2024 zijn er, in samenwerking met sociale partners, doelstellingen en actiepunten opgesteld om samen te werken naar een inclusiever Wormerland. De nadruk ligt op het versterken van de lokale kansengelijkheid van inwoners en op onderlinge verbinding. In 2025 hebben er allerlei gesprekken plaatsgevonden met sociale partners om dit te realiseren. Kansengelijkheid valt en staat met het hebben van een sterk sociaal netwerk en een tolerante houding tegenover die mede inwoners, waarmee normaal gesproken minder snel de paden kruizen.

Daarom willen we in 2026 meer ontmoetingsactiviteiten organiseren in de bibliotheek, om tolerantie, ontmoeting en kansengelijkheid beter te faciliteren. Bijvoorbeeld een lotgenotengroep voor mensen met niet-aangeboren hersenletsel, in samenwerking met Odion en de bibliotheek. Daarnaast hebben we ook aandacht voor o.a. doelgroepen zoals de LGBTQ+ gemeenschap, senioren, inwoners van kleur en mensen met onbegrepen gedrag. Te denken valt hierbij aan een theatervoorstelling over dementie & mantelzorg. Ook willen wij voor inwoners van kleur en mensen met onbegrepen gedrag verdiepende gesprekken voeren over de behoeften bij deze doelgroepen.

P4 THEMA 2: Meedoen en meedenken

Alleen ga je sneller, samen kom je verder. Als gemeente hechten we veel waarde aan participatie: het meedoen met initiatieven. Soms doet de gemeente mee met initiatieven van inwoners (overheidsparticipatie) en soms doen inwoners mee met initiatieven van de overheid (burgerparticipatie).

Doel

P4 DOEL 2.1: Kinderen, jongeren, dorpen en bestuur dicht bij elkaar brengen

De stem van kinderen en jongeren is belangrijk voor ons beleid. Voor kinderen van de basisschool hebben we al de menukaart waar kinderen kunnen deelnemen aan verschillende, leerzame activiteiten. Ook willen wij aanvullend de participatie onder de jongeren bevorderen. Het onderzoek in 2025 geeft richting hoe wij deze jongeren kunnen vinden en hoe wij hen het beste kunnen benaderen.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P4 2.1.1 Jongeren bij de politiek betrekken

In 2026 willen wij actief jongeren gaan betrekken bij de politiek en/of het lokale beleid. Het onderzoek uit 2025 moet uitsluitsel geven op welke wijze wij hen enthousiast kunnen maken om deel te nemen aan participatie en op welke wijze wij hen kunnen benaderen. In 2026 willen we dit verder vormgeven. Zo zorgen we ervoor dat de stem van jongeren daadwerkelijk wordt meegenomen in het gemeentelijk beleid. Dit doen we uiteraard niet alleen, maar samen met (subsidie)partners.

Doel

P4 DOEL 2.2: Bevorderen verbindende kracht van sociaal en cultureel werk

Het is belangrijk dat inwoners samen met anderen kunnen meedoen aan maatschappelijke activiteiten en het verenigingsleven. Het verenigingsleven draagt bij aan belangrijke waarden zoals betrokkenheid van leden, sociale cohesie, voorkomen van isolement en eenzaamheid, sportief gedrag, culturele en kunstzinnige ontwikkeling, zelfbeheer van accommodaties, en de ontwikkeling van talenten van leden in besturen en bij de organisatie van activiteiten. Verenigingen zijn niet alleen trefpunt voor activiteiten maar ook kleine democratieën waarin mensen met elkaar zaken moeten regelen. De verenigingsgebouwen en de buurt- en dorpshuizen zijn daarbij belangrijke voorzieningen. 'Het gaat er niet om wat cultuur is, maar wat cultuur doet.' Naast de verbindende kracht vanuit het sterke verenigingsleven is cultuur ook een middel om doelen in het sociaal domein te realiseren. Denk aan het bevorderen van sociale participatie en het tegengaan van eenzaamheid. Wanneer we hiervoor concrete en haalbare mogelijkheden zien werken we dit uit in een plan.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P4 2.2.1 Doorontwikkelen bibliotheek als gevolg van nieuwe wetgeving

De Rijksoverheid heeft aangekondigd dat de bibliotheek van Wormerland per 1 januari 2026 moet gaan voldoen aan de voorwaarden van de nieuwe bibliotheekwet. De bibliotheek van Wormerland moet voldoen aan vijf voorwaarden volgens de Bibliotheekwet. Deze zijn: (1) Kennis en informatie beschikbaar stellen; (2) Mogelijkheden bieden voor ontwikkeling en educatie; (3) Stimuleren om te lezen; (4) Ontmoetingen en debatten organiseren en tot slot (5) Mensen kennis laten maken met kunst en cultuur. In 2025 is er samen met sociale partners geïnventariseerd welk aanbod er al is en waar inwoners nog meer behoefte aan hebben.

Op basis daarvan is er een nieuw aanbod opgesteld met meer activiteiten zoals voorleesmiddagen, dialoog rondom verkiezingen en meer theater en lezingen voor in de bibliotheek. In 2026 gaan we dit aanbod uitvoeren, samen met de sociale partners.

P4 THEMA 3: Thuis in Wormerland

Of je nu in een problematische situatie opgroeit, als volwassene kampt met beperkingen of andere moeilijkheden, of dat de gebreken van het ouder worden optreden: iedereen verdient een plek waar hij zich thuis voelt. We zetten daarom in op een stabiel thuis voor alle inwoners. Ook al is het in de praktijk niet altijd haalbaar; het is ons uitgangspunt om ondersteuning te organiseren. We werken dit uit als onderdeel van het thema 'met en voor elkaar' binnen ons integrale beleid. Daarbij besteden we speciale aandacht aan mantelzorgers (zie programma 3), mensen die kampen met eenzaamheidsgevoelens en kwetsbare ouderen.

Doel

P4 DOEL 3.1: Verminderen eenzaamheid

Eenzaamheid overkomt jong en oud. Hoe eenzaamheid voelt en wat het met je doet, is voor iedereen anders. Sociale eenzaamheid (bij een gemis aan contacten) is iets anders dan emotionele eenzaamheid (het gemis van een hechte band met een specifiek persoon). Helaas is niet alle eenzaamheid oplosbaar, maar we willen wel bijdragen aan vermindering. We streven ernaar om de stijgende trend van het aantal eenzame mensen te stoppen.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P4 3.1.1 Doorontwikkelen vervolgacties eenzaamheid

In 2026 gaan we de acties uit 2025 voortzetten. Dit betekent dat de kerngroep Eén tegen Eenzaamheid, bestaande uit gemeente en lokale welzijns- en zorgorganisaties, een keer per kwartaal een netwerkbijeenkomst gaat organiseren. In deze bijeenkomsten gaan we ons richten op een gezamenlijke aanpak van eenzaamheid. Naast de activiteiten die al uitgevoerd worden, worden nieuwe initiatieven en activiteiten die voortkomen uit de kerngroep opgepakt. Deze aanpak sluit aan bij het landelijke actieprogramma Eén tegen eenzaamheid.

In 2026 gaan we inventariseren wat voor activiteiten er voor jongeren op het gebied van eenzaamheid worden aangeboden. Aangezien de jongeren van Wormerland niet in de eigen gemeenten naar het middelbaar onderwijs gaan, gaan we onderzoeken wat er in Zaanstreek-Waterland aangeboden wordt op het gebied van eenzaamheid en jongeren.

P4 THEMA 4: Sterke basis voor de jeugd

We dragen zorg voor een omgeving waarin kinderen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Dat begint bij de ouders, maar ook bij de medeopvoeders: familie, burens, kinderopvangmedewerkers, leerkrachten, jongerenwerkers, sportbegeleiders en vrijwilligers. Samen zorgen zij voor een sterke basis. Een leefomgeving die ouders uitnodigt om vragen te stellen, waar kinderen buiten kunnen spelen en hun talenten kunnen ontwikkelen, helpt hierbij. Zo'n sterke basis gaat kansenongelijkheid tegen en draagt bij aan ontwikkeling tot zelfredzame volwassenen.

Doel

P4 DOEL 4.1: Verder ontwikkelen onderwijsachterstandenbeleid en bestendigen en borgen voor- en vroegschoolse educatie

Er zijn vanuit het Rijk extra gelden beschikbaar gesteld om het onderwijsachterstandenbeleid (vve) vorm te geven. Positiever geformuleerd hebben we het over onderwijskansen. Voor- en vroegschoolse educatie is daarvan het hoofdbestanddeel. Hierbij komt ook de verbinding tussen kinderopvang, basisonderwijs en jeugdhulp aan de orde (doorgaande zorglijn).

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P4 4.1.1 Doorontwikkelen VVE naar aanleiding van de evaluatie in 2025

In 2026 willen we meer doelgroep kinderen bereiken die gebruik maken van de Voor- en Vroegschoolse Educatie. Voorschoolse educatie is voor doelgroepeuters op kinderdagverblijven en Vroegschoolse educatie is bedoeld voor doelgroepkleuters uit groep 1 en 2. Peuters met een mogelijke (taal)achterstand worden hierdoor beter voorbereid op de basisschool en kunnen hierdoor mogelijk zonder achterstand naar groep 3. Er wordt een folder ontwikkeld zodat er meer aandacht komt voor de toeleiding naar de VVE. Daarnaast wordt naar aanleiding van de evaluatie in 2025 rondom VVE gekeken wat wij in 2026 kunnen verbeteren om meer aandacht voor de VVE te krijgen.

P4 THEMA 5: Passende accommodaties

Voor het uitvoeren van activiteiten zijn accommodaties nodig. Accommodaties vormen een basisvoorwaarde. We denken aan buurt- en dorpshuizen, verenigingsgebouwen, sporthal, zwembad, gymzalen, sportvelden. We zien graag dat de voorzieningen voldoen aan de eisen van de tijd. Voor een deel is de gemeente eigenaar, vaak is het in eigendom en beheer van het verenigingsleven. De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende huisvesting voor basisscholen. Meestal gaat het dan om nieuwbouw of uitbreiding van een gebouw. Dit geldt voor schoolgebouwen en gymnastiekaccommodaties. De gemeente moet zorgen voor geld en een plek, ofwel: bekostigen van bouw en beschikbaar stellen van terrein. Het schoolbestuur doet aanvragen bij de gemeente en is bouwheer.

We brengen jaarlijks met een leerlingenprognose de ruimtebehoefte van scholen in beeld. We doen dat aan de hand van de bestaande situatie (capaciteit van de gebouwen), de woningbouwverwachting, de bevolkingssamenstelling en de historie van de belangstelling voor scholen. Vervolgens bezien we waar actie nodig is. We doen dit in een samenwerking tussen de afdeling Samenleving (onderwijshuisvesting) en Leefomgeving (volkshuisvesting). Er is dan ook een relatie met programma 5.

Doel

P4 DOEL 5.1: Zorgen voor toekomstbestendige en duurzame sportaccommodaties

We zetten de onderzoeken voort naar de mogelijkheid van een nieuwe sporthal en het samenbrengen van de drie tennisclubs van Wormer op één (nieuwe) locatie. We betrekken daarbij ook de mogelijkheden van woningbouw op vrijkomende locaties.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P4 5.1.1 Voorbereiding realisatie verduurzaming sportaccommodaties

In 2026 zetten we de volgende stap in de voorbereiding voor de nieuwe sporthal, het nieuwe tenniscomplex en de ontwikkeling van de tennislocaties naar woningbouw. We richten ons op het afsluiten van benodigde overeenkomsten met betrokken partijen, zoals de ontwikkelaar en de verenigingen en het afronden van ruimtelijke procedures. Dit vormt de basis voor de verdere ontwikkeling en uiteindelijke realisatie in de daaropvolgende jaren.

Doel

P4 DOEL 5.2: Verder ontwikkelen van het lokale voorzieningenniveau

Alle activiteiten van de gemeente, instellingen en andere organisaties in Wormerland bepalen samen het voorzieningenniveau voor inwoners. Om preventief te kunnen werken is een bepaald niveau van voorzieningen nodig. Het gaat om de mogelijkheden om elkaar te ontmoeten, plannen te smeden, hulp te vinden, vrije tijd door te brengen en jezelf te ontwikkelen. Voorzieningen die vrij toegankelijk zijn zonder dat een indicatie (toegangsbewijs) nodig is. In het kader van het integraal beleid voor het sociaal domein bereiden we de komende jaren keuzes voor over de aard en omvang van die voorzieningen. De uitkomsten van diverse onderzoeken moeten hier plaats in krijgen.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P4 5.2.1 Aanbod voor ontmoeting en recreatie uitbreiden

We willen het aanbod van activiteiten en evenementen beter bekend maken.

We gaan in gesprek met inwoners en professionals (in- en extern) om de behoeftes en mogelijke gaten in het ontmoetingsaanbod te achterhalen. We nemen dit mee in de besluitvorming over de acties die nodig zijn voor het vergroten van de mogelijkheden tot ontmoeting. Binnen het bestaande budget hebben we inmiddels het subsidieplafond voor ontmoeting en recreatie verhoogd om nieuwe initiatieven te ondersteunen.

P4 5.2.2 Dakconstructie MFA Neck

In 2025 is definitief besloten dat de dakconstructie van de Multifunctionele Accommodatie Neck vervangen moet worden. Dit is noodzakelijk gebleken om de constructieve fouten definitief te verhelpen. Juridisch gezien zijn er geen belemmeringen meer om deze werkzaamheden te gaan uitbesteden. In 2026 staat de uitvoering van het vervangen van de dakconstructie gepland. Het doel is om het dak in de zomer van 2026 te vervangen.

Doel

P4 DOEL 5.3: Voldoende fysieke ruimte van voldoende kwaliteit voor het basisonderwijs

Voor de langere termijn en een brede kijk op diverse voorzieningen is een integraal huisvestingsplan (IHP) een goed instrument. De rijksoverheid heeft wetgeving in de maak om een IHP verplicht te stellen en waarbij de schoolbesturen verantwoordelijk worden voor het binnenklimaat in de scholen en een meerjarenplanning moeten hebben wegens hun onderhoudsplicht. Ook moet het IHP volgens het wetsontwerp zicht bieden op welke termijn gebouwen renovatie of nieuwbouw moeten krijgen.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P4 5.3.1 Tijdelijke uitbreiding voor Wormer Wieken/Eigen Wijs

In 2026 realiseren we de tijdelijke uitbreiding op locatie de Balk, zoals opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor onderwijs. Deze uitbreiding is noodzakelijk om de groei van het aantal leerlingen op te vangen en de continuïteit van het onderwijs te waarborgen.

In 2025 zijn de voorbereidingen getroffen. Zo is participatie met de buurt georganiseerd, is een voorkeursvariant uitgewerkt op basis van input vanuit de scholen, en zijn gesprekken gevoerd met de schoolbesturen over planning en uitvoering.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2024	Begroting 2025 incl. wijz.	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
090 Onderwijshuisvesting	429.882	462.034	468.076	471.853	379.910	345.970
091 Bewegingsonderwijs	69.745	72.791	74.538	74.538	74.538	74.538
092 Leerlingenvervoer	496.987	570.069	633.988	633.988	633.988	633.988
093 Overige lokale onderwijstaken	559.108	594.470	608.702	658.922	658.922	658.922
100 Multifunctionele accommodaties	430.533	433.398	441.349	441.125	440.899	422.673
102 Peuterspeelzalen	75.561	73.633	89.233	89.233	89.232	89.233
103 Openbare bibliotheek	387.625	456.091	497.830	397.830	397.830	397.830
104 Club- en buurthuiswerk	520.393	548.750	562.702	552.193	552.193	552.193
105 Muziekonderwijs	91.986	95.529	97.841	97.841	97.841	97.841
107 Kunst en Cultuur	203.481	248.419	299.588	299.588	299.588	299.588
110 Sportstimulering	94.171	97.508	85.206	52.008	52.008	52.008
111 Sportterreinen	246.492	246.143	324.442	324.442	324.442	324.442
112 Sportzalen	108.004	133.756	169.747	169.746	162.920	162.921
113 Sporthal	187.099	213.809	201.770	201.770	201.770	201.770
114 Zwembad	351.104	306.331	485.451	485.451	485.451	485.451
115 Burgerparticipatie	33.227	74.716	122.453	122.453	122.453	122.453
180 Jongerenbeleid	101.336	109.046	140.003	140.003	140.003	140.003
190 Kinderopvang	65.222	44.257	67.369	67.369	67.369	67.369
Totaal Lasten	4.451.956	4.780.750	5.370.288	5.280.353	5.181.357	5.129.193
Baten						
092 Leerlingenvervoer	1.554	3.280	3.359	3.359	3.359	3.359
093 Overige lokale onderwijstaken	435.262	468.351	479.591	479.591	479.591	479.591
100 Multifunctionele accommodaties	460.531	459.158	477.751	481.527	481.527	481.527
103 Openbare bibliotheek	54.797	16.447	16.106	16.106	16.106	16.106
111 Sportterreinen	50.994	51.297	52.529	52.529	52.529	52.529
112 Sportzalen	10.228	10.389	10.611	10.611	10.611	10.611
113 Sporthal	60.564	60.564	60.564	60.564	60.564	60.564
114 Zwembad	73.686	73.686	73.686	73.686	73.686	73.686
Totaal Baten	1.147.616	1.143.172	1.174.197	1.177.973	1.177.973	1.177.973
Resultaat baten minus lasten	-3.304.340	-3.637.578	-4.196.091	-4.102.380	-4.003.384	-3.951.220

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2025.

Product	Vershil	Toelichting
092 Leerlingenvervoer	lasten €63.919 (nadeel)	In de begroting 2026 is de doorrekening van de werkorganisatie hoger dan in 2025. Hierover staat in de inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.
103 Openbare bibliotheek	lasten €41.739 (nadeel)	In de begroting 2026 is de doorrekening van de werkorganisatie hoger dan in 2025. Hierover staat in de inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.

Classificatie: Int

107 Kunst en Cultuur	lasten € 51.169 (nadeel)	In de begroting 2026 is de doorrekening van de werkorganisatie hoger dan in 2025. Hierover staat in de inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.
111 Sportterreinen	lasten € 78.299 (nadeel)	In de begroting 2026 is de doorrekening van de werkorganisatie hoger dan in 2025. Hierover staat in de inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.
112 Sportzalen	lasten € 35.991 (nadeel)	In de begroting 2026 is de doorrekening van de werkorganisatie hoger dan in 2025. Hierover staat in de inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.
114 Zwembad	lasten €179.120 (nadeel)	De lasten zijn vanaf 2026 hoger door een bijraming in de Kadernota 2026 voor het groot onderhoud aan het zwembad 't Zwet de komende jaren.
115 Burgerparticipatie	lasten €47.737 (nadeel)	In de begroting 2026 is de doorrekening van de werkorganisatie hoger dan in 2025. Hierover staat in de inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.
180 Jongerenbeleid	lasten €30.957 (nadeel)	In de begroting 2026 is de doorrekening van de werkorganisatie hoger dan in 2025. Hierover staat in de inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestemmingsreserve gymnastiekuitrusting gymzalen	42.089	19.959	14.492	9.025	3.558	0
Bestemmingsreserve onderh. beeldende kunst in de openbare ruimte	53.563	53.563	53.563	53.563	53.563	53.563
Totaal reserves	95.652	73.522	68.055	62.588	57.121	53.563

25-nov-2025

Toelichting reserves

Bestemmingsreserve gymnastiekuitrusting gymzalen

Tot en met 2023 was er een voorziening voor inrichting van diversen gymzalen. Vanwege het ontbreken van een (verplicht) beheerplan is deze voorziening vrijgevallen in 2023. Bij de bestemming van het rekeningresultaat 2023 is het totaal van de voormalige voorziening omgezet in deze reserve 'Gymnastiekuitrusting gymzalen'. Aan deze reserve wordt jaarlijks €12.533 toegevoegd. De werkelijke kosten zullen worden onttrokken, deze zijn begroot op €18.000 per jaar. De prognose is dat eind 2029 deze reserve leeg is.

Bestemmingsreserve onderhoud beeldende kunst in de openbare ruimte

In november 2019 is het amendement 'Beeldende kunst' aangenomen. In dit amendement is aangenomen dat niet bestede onderhoudsgelden gereserveerd blijven en niet zullen vrijvallen in het rekeningresultaat. Er zijn geen mutaties op de reserve verwacht.

Voorzieningen

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Voorziening meerjaren onderhoudsplannen (MOPs)	1.363.881	1.403.431	1.451.623	1.499.815	1.548.007	1.596.199
Totaal voorzieningen	1.363.881	1.403.431	1.451.623	1.499.815	1.548.007	1.596.199

25-nov-2025

Classificatie: Int

Toelichting voorzieningen

Voorziening meerjaren onderhoudsplannen (MOPs)

Voor de gemeentelijke panden zijn allemaal afzonderlijke onderhoudsplannen (MOPs) opgesteld. Deze MOPs hebben op dit moment een looptijd tot en met 2040. Iedere 4 jaar moeten deze MOPs weer opnieuw worden geactualiseerd en worden de budgetten bijgesteld. De laatste actualisatie is van 2019. In 2025 zullen deze MOPs geactualiseerd worden. Het doel van deze voorziening is de jaarlijkse exploitatielasten gelijk te houden en te reserveren voor toekomstig onderhoud. De jaarlijkse toevoeging bedraagt in 2026 €359.742 (jaarlijkse index 2,5%). Daarnaast wordt bij monumentale panden de ontvangen rijkssubsidie toegevoegd aan de voorziening. De werkelijke onderhoudsuitgaven worden uit deze voorziening betaald. In 2026 zijn de werkelijke kosten begroot op €306.167.

Programma 5 - Leefomgeving

Waar gaat dit programma over?

In dit programma worden de doelen en acties en uitgaven en inkomsten geraamd van de activiteiten die Wormerland ontplooit voor het woon-, werk- en leefklimaat binnen onze gemeente. Bij het beheer van de openbare ruimte gaat het zowel om het planmatige beheer als om het ad hoc (dagelijkse) onderhoud. In programma 5 valt qua begroting ook de afdeling Openbare Orde & Veiligheid.

Wat willen we bereiken?

Wormerland is een groene gemeente met dorpen in een open landschap tussen de Zaan en Purmerend. Onze gemeente heeft een aantrekkelijk leefklimaat met een schone en veilige leefomgeving. We willen de gemeente duurzaam onderhouden, en waar nodig verder ontwikkelen en voor de toekomst behouden.

Onze ambitie is een gezonde, veilige en goed onderhouden leefomgeving voor onze inwoners, de bedrijven en verenigingen en een goede bereikbaarheid voor onze bezoekers. In de gemeente Wormerland zorgen we ervoor dat onze openbare ruimte schoon, heel en veilig is.

We hebben een voldoende onderhouden woon- en werkomgeving, die voldoet aan de behoeften van inwoners, bedrijven en verenigingen. Wat we doen (en niet doen) moet ertoe leiden dat onze inwoners de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte met een voldoende waarderen.

Doelenboom

Programma 5: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2026
THEMA 1 Wij hebben een veilige leefomgeving	DOEL 1.1 Overlast aanpakken	1.1.1 - Opstellen plan van aanpak 'Handhaving en toezicht op en langs de Zaan' (motie) 1.1.2 - Algemene overlast verminderen en ook overlast verminderen veroorzaakt door (criminele) jongeren en personen met onbegrepen gedrag 1.1.3 - In werking brengen handhavingsplan boa- en toezichthoudende organisatie 1.1.4 - Pilot buurtouderproject starten 1.1.5 - Intervenieren bij zeer ernstige woonoverlast 1.1.6 - Implementatie nieuwe bevoegdheden boa op het water 1.1.7 - Hondenbijtprotocol
	DOEL 1.2 Ondermijnende criminaliteit tegengaan	1.2.1 - Ondermijnende criminaliteit herkennen en bestrijden 1.2.2 - Versterken van integriteit 1.2.3 - Drugshandel en hennepteelt bestrijden 1.2.4 - Integrale controle 1.2.5 - Prostitutie bestrijden
	DOEL 1.3 Cybercrime verminderen	1.3.1 - Bewustwording cybercrime vergroten
	DOEL 1.4 High Impact Crime verminderen	1.4.1 - Woninginbraken en babbeltrucs terugdringen
	DOEL 1.5 Crisisbeheersing: inzet op een weerbare samenleving	1.5.1 - Bewustwording vergroten en handelingsperspectief bieden voor een weerbare samenleving
	DOEL 1.6 Uitvoeringsplan mobiliteitsprogramma	1.6.1 - Uitvoeringsplan mobiliteitsprogramma in werking stellen
	DOEL 1.7 Actualiseren regelgeving om de openbare orde te handhaven	1.7.1 - Actualiseren van de APV
THEMA 2 Groen en klimaatadaptatie	DOEL 2.1 Maatregelen met betrekking tot klimaatadaptatie	2.1.1 - Toepassen van klimaatadaptatie bij nieuwe aanleg van wegen en groen en combineren met groot onderhoudsprojecten
	DOEL 2.2 Groen / Walkanten	2.2.1 - Opstellen beheerplan walkanten /onderhouden beschoeiing
THEMA 3 Afval	DOEL 3.1 Van afval naar grondstof	3.1.1 - De hoeveelheid huishoudelijk restafval verder reduceren
THEMA 4 Gebouwenbeheer	DOEL 4.1 Beheer gebouwen verbeteren	4.1.1 - Strategische eigendomspositie gebouwen

P5 THEMA 1: Wij hebben een veilige leefomgeving

De hoeveelheid verkeer op de wegen neemt toe. Bereikbaarheid is belangrijk voor iedere inwoner, ondernemer en bezoeker van Wormerland. Bovendien zijn er veel bouwprojecten die de verkeersdruk op de wegen verhogen. Het is van belang onderzoek te doen naar een aantal specifieke locaties zoals benoemd in het coalitieakkoord. Deelvervoer en elektrificatie zijn onderwerpen die steeds meer deel uitmaken van onze samenleving. Hiernaast is het de vraag of de gedachte dat iedereen in de openbare ruimte plaats heeft voor zijn voertuig, nog houdbaar is in de deze tijd. Deze onderdelen moeten worden verwerkt in een te ontwikkelen Gemeentelijk Verkeers- en Vervoer Plan, inclusief de evaluatie van de fietsstraten.

De focus voor onze openbare ruimte ligt bij een goede leefbaarheid. Het is noodzakelijk dat we in een schone, duurzame, veilige leefomgeving wonen, werken en recreëren. Dit bereiken we o.a. door een focus op de openbare orde en veiligheid.

Om de openbare ruimte als een veilige leefomgeving te behouden, zoeken wij de samenwerking met onze inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners. We zetten in op het voorkomen van overlast en onveilige situaties en op het tegen gaan van ondermijnende activiteiten. Ook wordt de samenwerking gecontinueerd tussen veiligheid en zorg om casuïstiek adequaat op te pakken en beleidsplannen op elkaar af te stemmen.

Met de inzet van boa's en toezichhouders is de wens om meer proactief te werken voort te zetten, waarbij wordt ingezet op het opstellen van een concreet handavingsplan. Dit biedt een kans om verschillende aspecten uit het werk te prioriteren om de leefbaarheid te verhogen.

Doel

P5 DOEL 1.1: Overlast aanpakken

We zetten in op preventief en handhavend optreden om de overlast in de openbare ruimte terug te dringen met bijzondere aandacht voor de boa-organisatie.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P5 1.1.1 Opstellen plan van aanpak 'Handhaving en toezicht op en langs de Zaan' (motie)

Op 10 december 2024 is de motie vreemd "Handhaving en toezicht op en langs de Zaan" aangenomen. Eind 2025 wordt een raadsbesluit voorgelegd met de mogelijkheden voor aanpak om uitvoering aan deze motie te geven. In 2026 zal er een (financiële) doorkijk gemaakt worden wat nodig is om de aanpak uit te voeren.

P5 1.1.2 Algemene overlast verminderen en ook overlast verminderen veroorzaakt door (criminele) jongeren en personen met onbegrepen gedrag

De interne en externe integrale samenwerking is noodzakelijk om jeugdoverlast tegen te gaan. De insteek is om in samenwerking met onze ketenpartners criminalisering bij jongeren te voorkomen, personen met onbegrepen gedrag beter te kunnen helpen en om overlast in de wijken tegen te gaan. Interne samenwerking met het Sociaal Domein en de aan hun gelieerde ketenpartners en samenwerking met o.a. de politie en de jongerenwerker is essentieel om te bepalen wie de beste interventiekaarten in handen heeft. Daar waar nodig wordt het gemeentelijk instrumentarium benut, zoals een bestuurlijke waarschuwing, een last onder dwangsom, een gebiedsverbod. Daarnaast wordt gekeken of een nauwere samenwerking met de gemeente Zaanstad mogelijk is. Dit zal specifiek worden benaderd vanuit de persoonsgerichte aanpak en de groepsaanpak.

P5 1.1.3 In werking brengen handhavingsplan boa- en toezichthoudende organisatie

Om aan alle werkzaamheden in het kader van de leefbaarheid en handhaving in de wijken efficiënt en voldoende invulling te kunnen geven, wordt doorlopend aandacht besteed aan de toezichthoudende- en handhavende organisatie.

Door het in werking brengen van een handhavingsplan, waarin de thema's voor de boa en toezichthoudende organisatie zijn ondergebracht is gericht sturen op het terugdringen van overlast nog beter mogelijk en ligt de focus nog meer op een proactieve benadering. Ook wordt het digitale handhavingssysteem in werking gebracht, zodat boa's eenvoudiger een boete kunnen uitschrijven daar waar nodig.

P5 1.1.4 Pilot buurtouderproject starten

De pilot buurtouderproject is doorgeschoven naar 2026. Vanuit de gemeenschap is de vraag ontstaan om een buurtouderproject op te zetten. Dit project gaat plaats vinden in een wijk waar veel overlast ervaren wordt. De gemeente gaat dit burgerinitiatief ondersteunen en de samenwerking met inwoners verstevigen. De pilot wordt opgestart met een paar buurtouders, WormerWonen en de gemeente. Het doel is om de overlast terug te dringen in het publieke domein en jongeren op een laagdrempelige manier een steun en toeverlaat in de wijk te bieden. De gemeente stelt zich faciliterend op en stelt samen met de aanvrager een plan van aanpak op gericht op de implementatie van de pilot. De pilot buurtouderproject wordt in 2026 gerealiseerd.

P5 1.1.5 Intervenieren bij zeer ernstige woonoverlast

Irritaties in de woonomgeving worden laagdrempelig aangepakt door inzet van Beter Buren. Ernstige woonoverlast wordt in samenspraak met ketenpartners opgepakt. Meerdere partijen kunnen hierin een rol spelen. Te denken valt aan het Sociaal Domein en de aan hun gelieerde zorgpartners, WormerWonen, de politie, etc. Er is sprake van een integrale aanpak onder regie van een casus regisseur van de gemeente waarbij woonoverlast de openbare orde raakt. Daar waar nodig wordt interventies uit de Wet Aanpak Woonoverlast door de burgemeester ingezet.

Er is een groeiende zorgproblematiek zichtbaar bij woonoverlast situaties. Ingezet wordt op een lobby om de handelingsperspectieven op dit vlak te optimaliseren. We blijven investeren in de samenwerking met de zorgpartijen die een rol van betekenis kunnen spelen zodat gezamenlijk ingezet wordt om preventief op te treden danwel escalaties te voorkomen.

Vanuit de woonzorgvisie wordt regionaal concreet nagedacht over het oprichten van Skaeve Huse in de regio Zaanstreek. Skaeve Huse is een bijzondere vorm van begeleid wonen voor mensen die door psychiatrische problemen overlast veroorzaken in hun woonomgeving. Op het terrein van Skaeve Huse is elke dag een beheerder aanwezig die de leefregels bewaakt. Collega's van Openbare Orde & Veiligheid zullen meedenken over de mogelijkheid om dit tot stand te brengen. Op dit moment bevindt dit onderwerp zich nog in de brainstormfase.

P5 1.1.6 Implementatie nieuwe bevoegdheden boa op het water

Het Rijk heeft een pilot op het water afgerond, waarna nieuwe bevoegdheden in het leven zijn geroepen voor de boa's in domein I (de zgn. blauwe boa's). Deze bevoegdheden geven extra mogelijkheden om te handhaven op het water. Deze bevoegdheden worden geïmplementeerd in het takenpakket van de boa's. Preventieve en actieve inzet op het tegengaan van overlast op water blijft onverminderd van kracht. Te denken valt aan communicatie voorafgaand aan het vaarseizoen, surveillances op het water en integrale vaaractiedagen met de politie. Daarnaast worden deze bevoegdheden toegevoegd.

P5 1.1.7 Hondenbijtprotocol

Zo nu en dan ontstaat er een situatie met een gevaarlijke of een hinderlijke hond in de publieke ruimte. De AVP is hierop van toepassing. Er wordt momenteel gewerkt aan een regionaal hondenbijtprotocol. De verwachting is dat dit protocol begin 2026 wordt vastgesteld en in uitvoering gebracht kan worden.

Doel

P5 DOEL 1.2: Ondernijnde criminaliteit tegengaan

Het thema ondernijning kent inmiddels een vaste plek in onze organisatie. Naast een gerichte aanpak in lopende casuïstiek wordt ingezet op het continueren van de samenwerking met interne en externe partners en wordt gewerkt aan bewustwording rond ondernijning. Dit wordt thematisch aangepakt bijvoorbeeld bij bedrijventerreinen, schuren, vastgoed enz. Ook wordt intern blijvende aandacht besteed aan bewustwording bij en het opdoen van kennis van collega's die te maken krijgen met vergunningsaanvragen en subsidieaanvragen.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P5 1.2.1 Ondernijnde criminaliteit herkennen en bestrijden

De multidisciplinaire samenwerking in het Regionaal Informatie- en expertisecentrum (RIEC) blijft onverminderd van kracht. Hierin worden ontwikkelingen en trends besproken. Ook wordt in dit verband de samenwerking met o.a. de politie, OM, ODIJmond en overige partners vormgegeven. Afhankelijk van de casuïstiek kunnen ook overige partners aansluiten en informatie delen, denk bijvoorbeeld aan de douane of de UWV. Gezamenlijk wordt gekeken welke organisatie de beste kaarten in handen heeft om een interventie in te zetten om in de lopende casuïstiek ondernijnde activiteit tegen te gaan. In 2026 wordt een e-learning module ontwikkeld om collega's op een efficiënte manier meer kennis aan te reiken over signalen van ondernijning en niet integere handelingen zodat inzicht ontstaat op welke signalen alert te zijn bij een vergunningsaanvraag of subsidieaanvraag en waar zij deze signalen kunnen melden of bespreken.

P5 1.2.2 Versterken van integriteit

De aanbevelingen van de Quicksan weerbare overheid, gericht op de ambtelijke organisatie, wordt verder geïmplementeerd in de organisatie. Gezien de kleinschaligheid van de ambtelijke organisatie, blijven we alert op het scheiden van bepaalde rollen. Een voorbeeld is het scheiden van het afgeven van een vergunning en het toezicht houden op een vergunning.

P5 1.2.3 Drugshandel en hennepsteelt bestrijden

Het reeds ingezette beleid om drugshandel en hennepsteelt tegen te gaan, gaat onverminderd door. Conform de gemeentelijke beleidsregels voor toepassing van het zogenoemde Damoclesbeleid o.g.v. artikel 13b van de Opiumwet kunnen lokalen en woningen gesloten worden als er een bepaalde hoeveelheid drugs wordt aangetroffen. Deze net geïmplementeerde beleidsregels maakt dat het beleid bij de gemeente actueel is. De beleidsregel wordt regelmatig ingezet. Het doel van deze aanpak is om overtredingen van de Opiumwet te beëindigen en de bekendheid van een pand als drugspand te doorbreken. Ook kan er een bestuurlijke waarschuwing of een last onder dwangsom worden opgesteld.

P5 1.2.4 Integrale controle

Een integrale controle wordt onder regie van de gemeente uitgevoerd, om te controleren of de wet- en regelgeving wordt nageleefd. Ook wordt proactief gecontroleerd. Er wordt gecontroleerd met externe partners op signalen van drugshandel, illegale bewoning, arbeidsuitbuiting, fraude en witwassen, maar ook op brandveiligheid en milieuzaken. Door middel van de onaangekondigde controles willen we niet toelaatbare activiteiten terugdringen. In 2026 wordt wederom een integrale, onaangekondigde integrale controle uitgevoerd. De intentie is om bedrijventerreinen in de gemeente veilig te houden.

P5 1.2.5. Prostitutie bestrijden

In onze gemeente zijn we bezig om seksuele uitbuiting tegen te gaan. We nemen deel aan een interregionaal prostitutieteam die op basis van signalen prostitutie tegengaat. Naast een strafrechtelijke aanpak op bedreiging etc. dat hiermee vaak gepaard gaat, is er veel aandacht voor de begeleiding van de slachtoffers.

Doel

P5 DOEL 1.3: Cybercrime verminderen

Onder cybercrime vallen delicten die zich richten op ITC (Informatie- en Communicatie Technologie). Bij dit type criminaliteit wordt dus een ICT-systeem gebruikt als middel om het delict te plegen. Naast cybercrime gericht op grote bedrijven komt dit thema steeds dichterbij de burger te staan. Immers, ICT is niet meer weg te denken uit onze dagelijkse realiteit. Dit onderwerp zal naast aandacht van de politie, ook aandacht van de gemeente vragen.

Langdurige stroomuitval, ongeacht of dit cybercrime of een storing is, kan voor vervelende situaties verzorgen bij burgers en bedrijven. Er wordt ingezet om het programma Weerbare Overheid samen met de Veiligheidsregio concreet handen en voeten te geven in 2026.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P5 1.3.1 Bewustwording cybercrime vergroten

In samenspraak met partners zal aandacht gegeven worden aan bewustwordingscampagnes bij burgers en bedrijven om cybercriminaliteit te voorkomen. Te denken valt hierbij aan de campagne Het Slachtoffer Spreekt waarbij slachtoffers van digitale criminaliteit hun verhaal vertellen. Ook aan het programma Hackshield wordt aandacht besteed. Dit is een game voor 8-12 jarigen waarbij deze jongeren kennis wordt bijgebracht zodat ze als cyber agent weten waar ze op moeten letten en deze kennis bijvoorbeeld ook aan opa en oma kunnen vertellen. Daarnaast is er een samenwerking met de politie om de jongere scholieren van 7 en 8 jaar digitaal weerbaar te maken met een aparte training.

Doel

P5 DOEL 1.4: High Impact Crime verminderen

High Impact Crimes (HIC) is een verzamelnaam voor delicten als woninginbraak, overvallen, straatroof en geweldsmisdrijven. Deze delicten hebben veel een behoorlijke impact op bewoners. Er wordt inbreuk gemaakt op de woon- en/of leefomgeving, privacy en de lichamelijke integriteit van mensen.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P5 1.4.1 Woninginbraken en babbeltrucs terugdringen

Woninginbraken en babbeltrucs komen per jaar altijd wel een keer voor. Als de donkere (winter)dagen beginnen, wordt aandacht besteed aan woninginbraken zodat burgers gewaarschuwd zijn en worden tips gedeeld ter voorkoming van inbraken. Babbeltrucs komen vaak in vlagen voor. Als dit voorkomt zullen inwoners hiervan bewust worden gemaakt via de gemeentelijke kanalen en via de WhatsApp buurtpreventie-groepen.

Doel

P5 DOEL 1.5: Crisisbeheersing: inzet op een weerbare samenleving

Samen met onze ketenpartners werken we verder aan thema's die de crisisbeheersing raken, denk hierbij aan het op orde houden van de brandweezorg, maar ook de voorbereiding op langdurige incidenten.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P5. 1.5.1 Bewustwording vergroten en handelingsperspectief bieden voor een weerbare samenleving

Langdurige stroomuitval kan door cybercrime ontstaan, maar kan ook door een storing of een kabelbreuk langdurig aanhouden. Naast stroomuitval spelen mondiale ontwikkelingen een rol om de samenleving bewuster en weerbaarder te maken. In samenspraak met de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland zal concreet invulling worden gegeven aan het programma Weerbare Samenleving, waarbij bewustwording gecreëerd wordt en handelingsperspectieven aangereikt worden. Ook wordt actief gekeken hoe noodsteunpunten ingericht gaan worden en welke locaties hiervoor geschikt zijn. Daarnaast wordt het gemeentelijke crisisplan geïmplementeerd en wordt gekeken welke sleutelfunctionarissen binnen het gemeentelijke crisisplan extra trainingen nodig hebben om hun rol zo goed mogelijk te kunnen uitvoeren.

Doel

P5 DOEL 1.6: Uitvoeringsplan mobiliteitsprogramma

Na de vaststelling van het mobiliteitsprogramma kan er aansluitend worden gewerkt aan de uitvoering om zo de bereikbaarheid van Wormerland te verbeteren.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

1.6.1 Uitvoeringsplan mobiliteitsprogramma in werking stellen

Na vaststelling van het mobiliteitsprogramma eind 2025/begin 2026 door de Raad worden in 2026 de maatregelen uitgevoerd zoals opgenomen in het Uitvoeringsplan. De maatregelen spelen op de korte en lange termijn en worden waar mogelijk gecombineerd met het groot onderhoud van de wegen. Voorbeelden zijn:

- Inventarisatie comfort en kwaliteit fietsroutes en verbeteren doorvoeren (prioriteit bij toproutes)
- Verbeteren Oosteinde voor fietsers
- Verbeteren oversteekbaarheid Rouenweg - Accra
- Onderzoek naar verbetering Rigastraat-Eendrachtstraat
- Onderzoek en verbeteren plein winkelcentrum Wormer
- Onderzoek derde Zaanbrug (zie ook autobereikbaarheid)

Classificatie: Int

Doel

P5 DOEL 1.7: Actualiseren regelgeving om de openbare orde te handhaven

Het is belangrijk dat het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke regelgeving voor openbare orde en veiligheid actueel zijn. Dit stelt de gemeente en politie in staat om onder andere drugsoverlast en woonoverlast adequaat te bestrijden.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P5 1.7.1 Actualiseren van de APV

De gemeente gaat in 2025 een nieuw omgevingsplan vaststellen. De regels m.b.t. de fysieke leefomgeving die nu in de APV staan opgenomen en straks (deels verplicht) onderdeel worden van het omgevingsplan zullen vervallen in de huidige APV. In 2026 zal de APV daarom op het vlak van de openbare orde en veiligheid worden geactualiseerd.

P5 THEMA 2: Groen en klimaatadaptatie

Wormerland is een groene gemeente met dorpen in een open landschap. We streven naar een goede biodiversiteit met afwisselende beplanting en begroeiing. Het uitgangspunt is: zorgdragen voor een leefomgeving die ook op de lange termijn bruikbaar blijft.

Doel

P5 DOEL 2.1: Maatregelen met betrekking tot klimaatadaptatie

Periodes van extreme droogte en wateroverlast komen steeds vaker voor. Wij spelen hier op in door aanpassingen te doen in de openbare ruimte. Naast voldoende plantvakken en bomen, gaan we het regenwater beter vasthouden door aanpassingen aan de verhardingen en wegfundatie. Er is al een begin gemaakt in de onderhoudsprojecten in 2025.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P5 2.1.1 Toepassen van klimaatadaptatie bij nieuwe aanleg van wegen en groen en combineren met groot onderhoudsprojecten

In 2026 staat de Nieuwe buurt in Jisp op de planning voor integraal groot onderhoud. Als eerste wordt het rioolstelsel verbeterd. In 2027 volgen dan de wegen, de verlichting en het groen.

Voor het vervangen van de bestrating op het Weiver en de Dorpsstraat is een krediet van €925.000 opgenomen in het Meerjarenplan (MJP). Daarmee is de dekking voor deze investering gedekt in de Begroting 2026. Voordat dit krediet ook echt beschikbaar gesteld wordt zal de raad hierover t.z.t. een uitgewerkt voorstel ter besluitvorming ontvangen (toezegging raad juli 2025).

In 2026 speelt ook fase 2a van de Molenbuurt (Molstraat en Valkstraat). Wormer Wonen bouwt hier woningen en we onderzoeken of er een nieuw regenwaterriool kan worden aangelegd in combinatie met nieuwe bestrating. Dit is afhankelijk van de beschikbare middelen in 2026.

Doel

P5 DOEL 2.2: Groen/Walkanten

Wormerland is een gemeente met veel water en de walkanten verdienen specifieke aandacht. Goed onderhouden walkanten dragen bij aan de positieve uitstraling van de gemeente en kunnen biodiversiteit bevorderen.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P5 2.2.1 Opstellen beheerplan walkanten /onderhouden beschoeiing

Door de overname van de wegsloten van het Waterschap is het (groen) areaal vergroot. Hiervoor is een nieuw beheerplan opgesteld op basis van het huidige areaal. Er is rekening gehouden met warme zomers zodat naast de reguliere schouw ook een zomerschouw kan worden uitgevoerd voor bepaalde watergangen. Bij de vervanging van de beschoeiing wordt er gekeken of het naast reguliere beschoeiing ook mogelijk is om de schoeiing natuurvriendelijk aan te leggen. Het aanslaan is afhankelijk van de nazorg en is in het beheerplan opgenomen. Met het beheerplan voor de beschoeiing is dit jaar gestart en zal in 2025 de eerste deelopdracht zijn afgerond. In 2025 wordt het resterende gedeelte van de vervanging aanbesteed en uitgevoerd vanaf 2026.

P5 THEMA 3: Afval

Wormerland streeft er naar de VANG-doelstelling (landelijk programma Van Afval Naar Grondstof) te bereiken. De gemeente wil in 2026 weer een stap dichterbij de 100 kilo restafval per persoon per jaar komen, maar ook de kwaliteit van de gescheiden ingezamelde grondstoffen verhogen.

In ons restafval zitten nog grondstoffen (o.a. glas, textiel, elektrische apparaten, papier, plastic, tuinafval en etensresten) die steeds schaarser worden. Deze grondstoffen worden nu verbrand, terwijl ze ook opnieuw gebruikt zouden kunnen worden. Daarnaast komt er bij het verbranden CO₂ vrij wat slecht is voor het milieu en zullen de kosten voor het verbranden van restafval elk jaar hoger worden. Een aantal vrachten gescheiden ingezamelde grondstoffen wordt afgekeurd, omdat er verkeerd afval bij wordt gegooid. Dit kost veel geld omdat er dubbele transportkosten zijn en het verbranden van deze vracht extra geld kost. Ook lopen we de vergoeding van deze vracht mis en kan het ingezamelde materiaal niet meer als grondstof worden ingezet.

Doel

P5 3.1 Van afval naar grondstof

In 2022 is een belangrijke stap gezet door het introduceren van het recycle-tarief. Hierdoor is de hoeveelheid restafval gereduceerd van 188 naar 122 kilo restafval per persoon in 2023. In 2024 is het redelijk stabiel gebleven (123 kilo). Er zullen acties nodig zijn om het aantal kilo's restafval verder naar beneden te brengen. Het streven is om onder de 100 kilo uit te komen.

Door een goede samenwerking met HVC (de Huisvuilcentrale), de bewoners en de gemeente streeft de gemeente ernaar dit doel te bereiken..

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P5 3.1.1 De hoeveelheid huishoudelijk restafval verder reduceren

Om de hoeveelheid restafval verder naar beneden te brengen zal ingezet worden op goede communicatie. Afvalcoaches benaderen zoveel mogelijk inwoners om te helpen hun afval zo goed mogelijk te scheiden. Daarnaast zal de focus liggen op het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen als PBD (plastic, blik en drinkpakken). Een hogere kwaliteit van grondstoffen draagt bij aan een hogere vergoeding, die ten gunste van de afvalstoffenheffing komt. Ook wil de gemeente de hoeveelheid afval verminderen door het gebruik van herbruikbare materialen (zoals bijvoorbeeld herbruikbare luiers) te stimuleren.

Classificatie: Int

P5 THEMA 4: Gebouwenbeheer

De inzet van de gemeentelijk gebouwen is een belangrijk instrument voor de gemeente om verschillende functies mogelijk te maken.

Doel

P5 DOEL 4.1: Beheer gebouwen verbeteren

We zoeken continu naar nieuwe manieren om het beheer van gebouwen effectiever en efficiënter vorm te geven. We zorgen ervoor dat de gebouwen veilig, functioneel en comfortabel zijn voor de gebruikers, om de levensduur van het gebouw te verlengen en verduurzamen.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P5 4.1.1 Strategische eigendomspositie gebouwen

Naast het goed beheren van het gemeentelijk vastgoed willen we in 2026 een nadere afweging maken welk vastgoed de gemeente voor de lange termijn beheert. Wij zijn in 2025 begonnen met een inventarisatie en deze zal in 2026 worden afgerond. Een actualisatie van het afwegingskader en een inventarisatie van het vastgoed zal leiden tot een goed overzicht van de vastgoedportefeuille van de gemeente. Op basis daarvan kan er gewerkt worden aan een lijst van kernbezit, strategisch vastgoed en potentieel af te stoten panden.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2024	Begroting 2025 incl. wijz.	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
041 Integraal Veiligheidsbeleid	520.289	504.222	635.559	635.559	635.559	635.559
042 Rampenbestrijding	1.578.935	1.712.038	1.828.508	1.828.508	1.828.508	1.828.508
049 Burgerhulpverleningsposten	7.390	27.293	23.720	23.720	23.720	23.720
055 Gebouwenbeheer brandweer	120.513	108.747	110.979	110.979	110.980	110.980
060 Wegen	3.207.665	1.564.058	2.001.545	2.001.547	2.050.707	2.050.706
061 Bruggen en kunstwerken	586.649	1.290.650	1.426.918	1.484.563	1.479.668	1.474.771
062 Pontveren	131.164	142.800	146.486	146.486	146.486	146.486
063 Openbare verlichting	182.818	235.905	276.267	276.267	276.267	276.267
070 Waterpartijen en -gangen	16.667	185.332	195.160	195.160	195.160	195.160
071 Kaden en oevers	141.919	234.091	246.044	246.045	252.328	252.327
101 Speelplaatsen	176.979	180.006	183.325	183.325	183.325	183.324
120 Openbaar groen	757.109	695.654	780.265	805.602	809.621	809.620
125 Openbare ruimte algemeen	217.651	329.650	412.390	412.390	412.393	412.391
200 Afval	3.224.881	3.264.534	3.477.785	3.477.785	3.477.785	3.477.785
210 Rioolbeheer	2.160.859	2.251.659	2.313.835	2.313.835	2.313.835	2.313.835
220 Milieu	679.426	1.757.818	915.930	942.623	921.631	921.631
230 Begraafplaatsen	575.140	618.911	546.207	546.207	546.207	546.207
231 Begraven	10.469	11.429	11.703	11.703	11.703	11.703
278 Beheer panden en gronden	537.561	565.589	584.693	572.890	543.089	514.767
Totaal Lasten	14.834.085	15.680.386	16.117.319	16.215.194	16.218.972	16.185.747
Baten						
060 Wegen	2.121.936	12.510	101.156	101.156	101.156	101.156
061 Bruggen en kunstwerken	280.161	0	0	0	0	0
062 Pontveren	42.889	42.973	44.004	44.004	44.004	92.004
063 Openbare verlichting	345.839	0	0	0	0	0
125 Openbare ruimte algemeen	0	5.000	16.803	16.803	16.803	16.803
200 Afval	2.752.849	2.852.334	3.237.785	3.477.785	3.477.785	3.477.785
210 Rioolbeheer	2.160.859	2.251.659	2.313.835	2.313.835	2.313.835	2.313.835
220 Milieu	49.071	933.069	27.093	20.992	0	0
230 Begraafplaatsen	72.658	79.443	81.350	81.350	81.350	81.350
231 Begraven	86.359	101.490	103.926	103.926	103.926	103.926
278 Beheer panden en gronden	1.077.407	734.243	749.864	749.864	749.864	749.864
Totaal Baten	8.990.028	7.012.721	6.675.816	6.909.715	6.888.723	6.936.723
Resultaat baten minus lasten	-5.844.057	-8.667.665	-9.441.503	-9.305.479	-9.330.249	-9.249.024

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2025.

Product	Verschil	Toelichting
---------	----------	-------------

Classificatie: Int

041 Integraal Veiligheidsbeleid	lasten €131.337 (nadeel)	Dit verschil ontstaat voornamelijk doordat de toegerekende kosten vanuit de werkorganisatie voor 2026 hoger zijn dan in de begroting 2025. Hierover staat in de Inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.
042 Rampenbestrijding	lasten €116.470 (nadeel)	De bijdrage aan de Veiligheidsregio Zaanstreek Waterland (VrZw) is aangepast aan de gemeentelijke bijdrage, conform de ingediende begroting van de VrZw 2026. De verhoogde bijdrage is gebaseerd op een indexatie van 4,8%. Daarnaast zijn toekomstige investeringen naar voren gehaald zodat deze nog kunnen worden aangeschaft in een gunstig met meerdere regio's afgesloten raamcontract.
060 Wegen	lasten €437.487 (nadeel)	Dit verschil ontstaat voornamelijk doordat de toegerekende kosten vanuit de werkorganisatie voor 2026 hoger zijn dan in de begroting 2025. Hierover staat in de Inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.
	batens €88.646 (voordeel)	In 2024 is €87.500 incidenteel ontvangen van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) voor de fietstunnel onder de N515. Dit geld is in een reserve gereserveerd. In mei 2025 heeft de raad een besluit genomen over de realisatie van deze fietstunnel. Daarbij zijn deze gereserveerde gelden ingezet ter dekking. Dit besluit zorgt op het product 'Wegen' voor een verschil tussen de begroting 2025 en 2026.
061 Bruggen en kunstwerken	lasten €136.268 (nadeel)	De gemeente draagt voor 50% bij aan de gemeente Zaanstad voor het beheer en onderhoud van de Zaanbrug (inclusief bediening). Het budget is, naast de reguliere inflatie, opgehoogd met €76.000. De nieuwe Zaanbrug is ten opzichte van de oude brug technisch moderner en uitgebreider om te voldoen aan het programma van eisen en de huidige regelgeving. De nieuwe brug kent ten opzichte van de oude brug twee hoge(re) kostenposten, een post voor de reservering van te vervangen componenten van de brug tijdens de levensduur (€ 121.898, - per jaar) en de post energieverbruik (€19.200, - per jaar). Van beide kostenposten komt 50% ten laste van de gemeente Wormerland. Daarnaast is dit verschil op product 'Wegen' ontstaan doordat de toegerekende kosten vanuit de werkorganisatie voor 2026 hoger zijn dan in de begroting 2025. Hierover staat in de Inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.
063 Openbare verlichting	lasten €40.362 (nadeel)	Dit verschil ontstaat voornamelijk doordat de toegerekende kosten vanuit de werkorganisatie voor 2026 hoger zijn dan in de begroting 2025. Hierover staat in de Inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst. Daarnaast is het energiebudget met €15.000 verlaagd ten opzichte van 2025 in verband met de gefaseerde invoering van ledverlichting.
120 Openbaar groen	lasten €84.611 (nadeel)	Het voornaamste verschil t.o.v. 2025 zit hem in de toegerekende kosten vanuit de werkorganisatie. Deze zijn in 2026 hoger zijn dan in de <i>primaire</i> begroting 2025. De oorzaak hierin ligt in de bezuinigingsmaatregel tot inbesteden van maaiwerkzaamheden waartoe de raad in november 2024 heeft besloten (1e begrotingswijziging 2025). Hierdoor stijgen het aantal toegerekende uren vanuit de buitendienst aan het product openbaar groen. Om administratieve redenen stijgen deze doorgerekende uren pas vanaf het jaar 2026 en niet al in het jaar 2025. Dit komt omdat de urenverdeling 2025 naar de diverse producten niet is herzien na deze 1e begrotingswijziging 2025. Dit heeft als effect dat er in 2025 een te lage doorbelasting van de kosten van OVER-gemeenten is geweest naar het product 'Openbaar groen'. Daarnaast zijn de budgetten gestegen met het reguliere inflatiepercentage, zijn de budgetten van de contracten met de aannemers wel al vanaf het jaar 2025 verlaagd als gevolg van de inbesteding. Tot slot melden we dat de kapitaallasten van de nieuwe maaier zijn ingegaan vanaf 2026.
125 Openbare ruimte algemeen	lasten €82.740 (nadeel)	Dit verschil ontstaat voornamelijk doordat de toegerekende kosten vanuit de werkorganisatie voor 2026 hoger zijn dan in de begroting 2025. Hierover staat in de Inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.
200 Afval	lasten €213.251 (nadeel)	De begrote lasten en batens voor 2026 zijn gebaseerd op de conceptbegroting van HVC, de begroting van Cocensus en de doorberekening van ambtelijke uren van de buitendienst. Hierover staat in de Inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.

	baten €385.451 (voordeel)	Omdat de kosten stijgen met €213.251 stijgen ook de inkomsten met €213.251. De hogere baten aan afvalstoffenheffing zijn het gevolg van de 100% kostendekkendheid. In 2025 zijn de inkomsten incidenteel afgeraamd met €340.000. Deze verlaging wordt in 2026 opgevangen door een verhoging van de afvalstoffenheffing (12%) en een incidentele onttrekking aan de Algemene Reserve van €240.000.
210 Rioolbeheer	lasten €62.176 (nadeel)	De begrote lasten 2026 zijn hoger door de reguliere inflatie, actualisatie van de kapitaallasten en doorberekening van de werkorganisatie. Dit product wordt vereffend via de egalisatievoorziening riolering. In 2026 is begroot dat er €175.655 toegevoegd kan worden aan de voorziening. De toevoeging aan de voorziening maakt het product riolering 100% kostendekkend. De gereserveerde gelden in de voorziening mogen alleen aan riolering besteed worden. De aanwezige gelden in deze voorziening zijn voldoende om de komende jaren onderhoud en investeringen te kunnen doen conform het in 2025 vastgestelde Gemeentelijk Riool- en Waterzorgprogramma (GRWP).
	baten €62.176 (voordeel)	Conform het in 2025 vastgestelde Gemeentelijk Riool- en Waterzorgprogramma (GRWP) wordt het rioolrecht alleen opgehoogd met inflatie. Tot en met 2025 gold nog het oude Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) waarin naast de inflatieverhoging de tarieven met 2% extra verhoogd werden. Met ingang van het nieuwe GRWP geldt deze extra tariefsverhoging niet meer.
220 Milieubeleid algemeen	lasten €841.888 (voordeel)	De bijdrage aan ODIJmond is in 2025 incidenteel verhoogd n.a.v. de 2e begrotingswijziging 2025 van ODIJmond. Dit zorgt voor een verschil tussen de begroting 2025 t.o.v. 2026. Het overgrote deel van het voordeel komt voort uit incidentele (budgettair neutrale) (rijks)gelden in 2025. Dit betreft voornamelijk de rijksvergoeding voor Lokale aanpak Isolatie (LAI) en de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). Deze ontvangen rijks gelden moeten we besteden aan deze specifieke doelen of terugbetalen aan het rijk. Dat maakt deze regelingen budgettair neutraal. Ook is er een verschil ontstaan doordat de toegerekende kosten vanuit de werkorganisatie voor 2026 hoger zijn dan in de begroting 2025. Hierover staat in de Inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst.
	baten €905.976 (nadeel)	Dit nadeel t.o.v. 2025 komt door incidentele (budgettair neutrale) (rijks)gelden in 2025. Dit betreft voornamelijk de rijksvergoeding voor Lokale aanpak Isolatie (LAI) (€232.854) en de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) (617.574). Tot slot is er nog een incidentele rijksvergoeding in 2025 voor de aanpak van energiearmoede (€77.040).
230 Begraafplaatsen	lasten €72.704 (voordeel)	De lasten voor 2026 zijn lager dan in de begroting 2025 door een lagere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bestemmingsreserve bijdrage fietstunnel N515	157.500	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Brandweerkazerne Wormer	544.021	516.820	489.619	462.418	435.217	408.016
Bestemmingsreserve Bruggen en kunstwerken (HHNK)	280.161	280.161	280.161	280.161	280.161	280.161
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	1.076.632	1.042.842	1.009.052	975.262	941.472	907.682
Bestemmingsreserve Duurzame vervanging openbare verlichting	728.504	698.504	668.504	638.504	608.504	578.504
Bestemmingsreserve Onderhoud vaarwegen	351.630	351.630	351.630	351.630	351.630	351.630
Bestemmingsreserve Onderhoud wegen (HHNK)	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Speelplaatsen	27.778	32.778	37.778	42.778	47.778	52.778
Fonds Duurzaamheidsleningen	840.206	829.942	829.942	829.942	829.942	829.942
Reserve Nog uit te voeren werken	563.921	830.408	830.408	830.408	830.408	830.408
Reserve Zaanbrug	8.163.723	7.837.174	7.510.625	7.184.076	6.857.527	6.530.978
Totaal reserves	12.734.077	12.420.260	12.007.720	11.595.180	11.182.640	10.770.100

25-nov-2025

Toelichting reserves

Bestemmingsreserve bijdrage fietstunnel N515

Wormerland heeft in 2024 het beheer van diverse openbare ruimtes overgenomen van het Hoogheemraadschap (HHNK) (raadsbesluit 11 juni 2024). Bij deze overname ontving de gemeente een ook een bijdrage van €87.500 van het HHNK voor de realisatie van een fietstunnel op de N515. Voor de reservering van deze bijdrage is een aparte reserve ingesteld. De gemeente had al een reservering van €70.000 staan voor deze fietstunnel in de reserve Nog uit te voeren werken. Deze gelden zijn in het Najaarsbericht 2024 overhevelen naar deze Bestemmingsreserve Bijdrage fietstunnel N515 zodat de volledige reservering voor de fietstunnel op plek stond. Op 13 mei 2025 heeft de raad een besluit genomen over deze fietstunnel. Hierin is besloten dat deze eerder gereserveerde €70.000 teruggestort wordt in de Algemene reserve. De overige €87.500 is ingebracht in het benodigde krediet. Dit betekent dat eind 2025 de reserve leeg is.

Reserve brandweerkazerne Wormer

Het doel van deze reserve is om de jaarlijkse kapitaallasten van de brandweerkazerne in Wormer te dekken, zodat deze lasten niet op de jaarlijkse exploitatie drukken. Jaarlijks wordt er €27.201 onttrokken.

Bestemmingsreserve Bruggen en Kunstwerken

Wormerland heeft het beheer over diverse openbare ruimtes in 2024 overgenomen van het HHNK (raadsbesluit 11 juni 2024). Hiervoor heeft de gemeente eenmalig een bedrag van afgerond 2 miljoen euro. Dat zijn alle boekwaardes (nog af te schrijven bedragen) van de bruggen zoals die stonden in de boekhouding van het HHNK. Het HHNK heeft daarnaast ook nog een bedrag van 2,7 miljoen euro betaald voor achterstallig onderhoud aan wegen, bruggen en voor verduurzaming van de openbare verlichting. In deze 2,7 miljoen zat ook een bijdrage van het HHNK voor gepland onderhoud kunstwerken (bruggen) ad €280.161. Voor deze reservering van onderhoud bruggen is een aparte reserve ingesteld. Dit bedrag kan worden overgeheveld naar de Voorziening bruggen en kunstwerken zodra het onderhoud van deze bruggen is meegenomen in het beheerplan. Het hebben van een beheerplan is noodzakelijk om deze gelden in de voorziening te mogen storten.

Reserve Duurzaamheid

Conform de nota Duurzaamheid wordt er ieder jaar een budget van €25.000 vanuit deze reserve beschikbaar gesteld voor duurzaamheidsinitiatieven. Daarnaast wordt er jaarlijks €8.790 onttrokken van 2025 tot en met 2031 als dekking voor afschrijvingslasten voor 4 elektrische bedrijfsauto's (3 busjes en een pick-up). In 2024 is besloten 4 *elektrische* bedrijfsauto's aan te schaffen in plaats van auto's met een verbrandingsmotor. Elektrische auto's zijn duurder in aanschaf en dus ook duurder in afschrijvingslasten. De extra afschrijvingslast wordt gedekt uit de reserve Duurzaamheid (conform besluit Najaarsbericht 2024).

Reserve Duurzame vervanging openbare verlichting

De raad heeft in november 2024 (1e begrotingswijziging 2025) besloten tot het versneld invoeren van omzetten van de openbare verlichting naar duurzame ledverlichting. Dit om te komen tot een energiebesparing (en uiteraard ook uit milieutechnische overwegingen). In 2025 zijn we als pilot begonnen met dit versneld omzetten van 1 wijk (Westeinde, omgeving voormalig tennisvereniging De Eendracht) naar duurzame ledverlichting door inzet van onze eigen buitendienst. Deze pilot is goed bevallen en deze werkwijze gaan we in 2026 verder uitbreiden.

Reserve onderhoud vaarwegen

Deze reserve is bedoeld voor het baggeren van het binnenstedelijk gebied. Jaarlijks wordt een vast bedrag (€90.000) aan deze reserve toegevoegd en de werkelijke uitgaven van het desbetreffende jaar worden eraan onttrokken. Hierdoor worden schommelingen in de exploitatie voorkomen.

Reserve speelplaatsen

Jaarlijks wordt een vast bedrag (€70.000) aan deze reserve toegevoegd en de werkelijke uitgaven van het desbetreffende jaar worden eraan onttrokken (begroot op €65.000). Hierdoor worden schommelingen in de exploitatie voorkomen. Het speeltuinenbeleid wordt in 2025 aan de raad aangeboden ter vaststelling. In 2026 wordt hier uitvoering aan gegeven.

Reserve Fonds Duurzaamheidsleningen

Deze reserve is ingesteld voor het verstrekken van duurzaamheidsleningen aan particulieren voor duurzaamheidsleningen aan verenigingen, stichtingen en huurders. De hoogte van de reserve bepaalt het maximaal beschikbare bedrag waar leningen voor verstrekt kunnen worden. De hoogte van deze reserve is dus niet afhankelijk van werkelijke saldi van verstrekte leningen.

Reserve Nog uit te voeren werken

Deze reserve is ingesteld om beschikbaar gestelde gelden voor projecten die aan het eind van een boekjaar nog niet zijn afgerond te reserveren. In de tabel hieronder zijn de gereserveerde gelden gespecificeerd.

		Jaarrekening 2024	Begroting 2026
2	Reservering MRA metropoolregio Amsterdam	62.916	0
3	Reservering t.b.v. Zaanoeverproject	107.341	107.341
4	Reservering t.b.v. eigendomsoverdracht scholen	7.388	7.388
5	Reservering t.b.v. het project 'Digitalisering bouwvergunningen door Het Waterlands Archief	14.390	14.390
6	Reservering voor de implementatie van de omgevingswet	245.475	245.475
8	Reservering van de ontvangen subsidie 'Kerkenvisie'	25.000	25.000
9	Reservering i.v.m. deelname G1000 Burgerberaad thema 'Wonen'	7.000	7.000
10	Reservering van de ontvangen gelden t.b.v. de Wet Kwaliteitsborging bouw	31.684	31.684
11	Reservering voor het opstellen van het IHP (Integraal Huisvestingsplan Onderwijs)	16.765	16.765
12	Reservering voor Wet goed verhuurderschap	4.996	4.996

Classificatie: Int

14	Reservering t.b.v. Wijkuitvoeringsplannen (WUP)	40.966	40.966
15	Register Externe Veiligheidsrisico's (uit dec.circ.2024) - Resultaatbestemming jaarrekening 2024 (besluitvorming sept 2025)	0	10.000
16	Wet Kwaliteitsborging bouw - Resultaatbestemming jaarrekening 2024 (besluitvorming sept 2025)	0	13.309
17	Monumentale waardekaart - Resultaatbestemming jaarrekening 2024 (besluitvorming sept 2025)	0	25.000
18	Digitalisering bouwvergunningen - Resultaatbestemming jaarrekening 2024 (besluitvorming sept 2025)	0	25.000
19	Reservering onderhoud gebouw Het Kasteel 2d (geen MOP) - Resultaatbestemming jaarrekening 2024 (besluitvorming sept 2025)	0	6.094
20	Inhuur grote projecten (i.v.m. piekbelasting omgevingsvergunningen grote projecten) - Resultaatbestemming jaarrekening 2024 (besluitvorming sept 2025)	0	200.000
21	Handhaving en toezicht op en langs de Zaan (motie) - Resultaatbestemming jaarrekening 2024 (besluitvorming sept 2025)	0	50.000
Totaal in reserve		563.921	830.408

Reserve Zaanbrug

Deze reserve is bedoeld om afschrijvingslasten van de Zaanbrug (€8.163.723) te dekken zodat deze lasten niet op het begrotingssaldo drukken. In 2024 is de brug gereedgekomen, dus wordt vanaf 2025 gestart met de afschrijving van de Zaanbrug van €326.549 per jaar tot en met 2049 (25 jaar).

Voorzieningen

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Voorziening Bruggen en kunstwerken	369.165	539.699	710.233	930.767	1.151.301	1.371.835
Voorziening Egalisatie afval	0	0	0	0	0	0
Voorziening Egalisatie riolering	3.283.571	3.547.285	3.722.940	3.867.280	4.011.633	4.165.003
Voorziening onderhoud wegen (wegen HHNK)	1.388.398	1.336.134	1.283.870	1.231.606	1.179.342	1.127.078
Totaal voorzieningen	5.041.134	5.423.118	5.717.043	6.029.653	6.342.276	6.663.916

25-nov-2025

Toelichting voorzieningen

Bruggen en kunstwerken

Deze voorziening is ingesteld bij de begroting 2018 naar aanleiding van het beheerplan Civieltechnische kunstwerken. Het doel van deze voorziening is om schommelingen in onderhoudswerkzaamheden gelijkelijk over de jaren te verdelen. De gemiddelde onderhoudskosten worden toegevoegd aan deze voorziening. De werkelijke kosten worden uit deze voorziening betaald. In 2025 worden het meerjarenonderhoudsprogramma herzien en vanaf 2026 uitgevoerd.

Egalisatievoorziening Afval

We zijn volgens de financiële regelgeving (BBV) sinds 2014 verplicht om gelden die we op afval over hebben beschikbaar te houden in een egalisatievoorziening. Deze gelden mogen niet aan andere doelen besteed worden dan aan afval. Daarnaast heeft deze voorziening als doel om de ontvangen afvalstoffenheffingen en de daarbij behorende uitgaven voor afval te spreiden over de jaren. Sinds eind 2021 is de egalisatievoorziening leeg. Dat betekent dat als er in een jaar meer kosten zijn dan opbrengsten afvalstoffenheffing dit direct ten late komt van het rekeningresultaat omdat de bufferfunctie van de voorziening niet aanwezig is om de kosten te kunnen spreiden over de jaren.

Egalisatievoorziening Riolering

We zijn volgens de financiële regelgeving (BBV) sinds 2014 verplicht om gelden die we op riool over hebben beschikbaar te houden in een egalisatievoorziening. Deze gelden mogen niet aan andere doelen besteed worden dan aan riool. Daarnaast heeft deze voorziening als doel om de ontvangen rioolrechten en de daarbij behorende uitgaven voor rioolbeheer te spreiden over de jaren. In 2025 is een nieuw Gemeentelijk Riool- en Waterzorgprogramma (GRWP) vastgesteld (raad 7 juli 2025). In dit GRWP staat een prognose van hoeveel geld wanneer nodig is. Deze prognose is afgezet tegen de beschikbare gelden in deze egalisatievoorziening. Hierbij is gebleken dat de jaarlijkse extra verhoging van het rioolrecht van 2% bovenop de inflatie niet meer nodig is.

Voorziening onderhoud wegen (wegen HHNK)

Wormerland heeft het beheer over diverse openbare ruimtes in 2024 overgenomen van het HHNK (raadsbesluit 11 juni 2024). Bij deze overgang is een bedrag van 2, 7 miljoen euro betaald voor achterstallig onderhoud aan wegen, bruggen en voor verduurzaming van de openbare verlichting. In deze 2,7 miljoen zat ook een bijdrage van het HHNK voor onderhoud wegen (€1.550.000) en een bedrag voor beheerskosten voor de 2e helft van 2024 (€436.500). Hiervoor is in 2024 een nieuwe voorziening gevormd. Omdat er voor dit onderhoud nog geen beheerplan is zal deze voorziening in 2025 worden omgezet in een reserve.

Programma 6 - Bestuur en organisatie

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Bestuur en organisatie houden we ons bezig met: activiteiten die de gemeente Wormerland ontplooit op de terreinen van de bestuursorganen, communicatie, juridische zaken, kwaliteitszorg, algemene financiële zaken en belastingen.

Wat willen we bereiken?

Wormerland is een gemeente die dicht bij haar inwoners, ondernemers en verenigingen staat, met een krachtig en slagvaardig bestuur. De gemeente is de eerste overheid en deze nabijheid is van groot belang. Wij hebben oog en oor voor de behoeften binnen de gemeente.

Bestuur en organisatie staan midden in de samenleving en zorgen in samenspraak met inwoners, bedrijven en instellingen op verantwoorde, doortastende, duurzame en voortvarende wijze voor een toekomst met goede dienstverlening en voorzieningen die aansluiten op de behoeften in de gemeente. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is een professioneel, krachtig, betrokken en nabij gemeentebestuur en ambtelijke organisatie. Wij stellen ons open op, waarbij de lijnen tussen bestuur en samenleving kort zijn. Burgerparticipatie is belangrijk om maatschappelijke opgaves adequaat aan te pakken.

Zowel de raad, het college en de ambtelijke organisatie spannen zich in voor (regionale) samenwerkingsvormen die eraan bijdragen dat we onze inwoners efficiënt en doelmatig kunnen bedienen. We zijn een betrouwbare partner in diverse samenwerkingsorganisaties, met een eigen inbreng die staat voor wat de gemeente nodig heeft en kan bieden.

We staan voor overzichtelijke en transparante besluitvorming, helder taalgebruik en toegankelijkheid voor diverse doelgroepen. Om bestuurlijk slagvaardig te zijn en te blijven, moeten wij kunnen rekenen op een effectieve en efficiënte ambtelijke organisatie. Daarnaast is een goede afstemming met onze verbonden partijen vereist om onze doelen te bereiken.

Het thema bestuurlijke toekomst is zeer actueel binnen onze regio. We volgen de strategische besluitvorming in de omliggende gemeenten nauwgezet. Als gemeente is het continu onderwerp van gesprek hoe wij in de toekomst het beste vorm kunnen geven aan de dienstverlening aan inwoners en het voorzieningenniveau kunnen behouden.

In mei 2024 zijn we met de raden van Oostzaan en Landsmeer bij elkaar gekomen om het gesprek aan te gaan. Vertegenwoordigers van de drie raden vormen samen de Werkgroep WOL. Zij hebben gezamenlijk is een onderzoeksformulering opgesteld, welke als volgt luidt: "Hoe kunnen Wormerland, Oostzaan en Landsmeer komen tot een toekomstbestendige vorm van samenwerking?". De conclusies van het onderzoek zijn in maart 2025 aan de raden voorgelegd en daarop heeft de raad van Wormerland samen met de raden Oostzaan en Landsmeer besloten om de regionale werkgroep WOL te vragen de WOL+ (WOL met Edam-Volendam of Waterland) en WOL++ (WOL met Edam-Volendam en Waterland) varianten verder te verkennen. Dit, om te onderzoeken of er in deze gemeenten draagvlak is om samen de mogelijkheden te onderzoeken van een sterke groen-blauwe landelijke gemeente. Daarnaast wordt gesproken door de WOL-raden over het laten doen van een aanvullend financieel onderzoek naar de WOL-variant. Inmiddels zijn de onderzoeken opgeleverd en bespreekt de raad de uitkomsten in het najaar van 2025.

We voeren verantwoord financieel beleid. Wij anticiperen op veranderingen die plaatsvinden in de financiële verhoudingen met het Rijk en maken ons in de diverse belangenorganisaties sterk voor de positie van (kleine) gemeenten. De huidige onzekerheden benadrukken het belang om een evenwichtig risicomanagement te voeren. De omgeving verandert continu en wordt steeds complexer. We zoeken hierbij een gezonde balans tussen risico's afwegen en ondernemend zijn.

Programma 6: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2026
THEMA 1 Bestuur	DOEL 1.1 Bestuurlijke toekomst	1.1.1 - Anticiperen en inspelen op ontwikkelingen in de regio en landelijk 1.1.2 - Organisatieontwikkeling
	DOEL 1.2 Wij zijn een volwaardige partner in de regio	1.2.1 - Actief participeren in voor ons relevante samenwerkingsverbanden
	DOEL 1.3 Burgerparticipatie	1.3.1 - Uitvoeren participatiebeleid
	DOEL 1.4 Wij zijn in control en transparant in de besluitvorming	1.4.1 - Doorontwikkelen van de rechtmatigheidsverantwoording
THEMA 2 Organisatie	DOEL 2.1 Wij zijn operationeel en digitaal weerbaar	2.1.1 - Borgen van het continuïteitsplan voor de organisatie 2.1.2 - Uitbouwen en bijsturen van een gezonde informatiebeveiligingscultuur 2.1.3 - Uitvoeren plan van aanpak weerbare overheid 2.1.4 - Versterken crisisbeheersing
	DOEL 2.2 Onze ambtelijke organisatie is doelgericht, doeltreffend, doelmatig en toekomstbestendig	2.2.1 - Inzet op werving van nieuwe medewerkers en behoud van bestaande medewerkers
	DOEL 2.3 Wij hebben de basis op orde en zijn in control	2.3.1 - Managementinformatie verbeteren 2.3.2 - Procesmanagement verbeteren
THEMA 3 Financiën	DOEL 3.1 Wij zijn financieel gezond	3.1.1 - Weerstandsvermogen minimaal ratio 1,0

P6 THEMA 1: Bestuur
Toelichting

Het gemeentebestuur is en blijft toegankelijk voor inwoners, ondernemers en organisaties in de gemeente. Wij staan voor goed contact en korte lijnen.

Doel
P6 DOEL 1.1: Bestuurlijke toekomst

De bestuurlijke toekomst van gemeenten verkeert in stevige dynamiek binnen het openbaar bestuur. Wij borgen dat zowel oude als nieuwe gemeentelijke taken goed worden uitgevoerd, nu en in de toekomst.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P6 1.1.1 Anticiperen en inspelen op ontwikkelingen in de regio en landelijk

De gemeenteraad heeft in het traject over de bestuurlijke toekomst in februari 2023 het besluit genomen om 'Het te houden bij zelfstandigheid van de gemeente en investeren in de nul-plus-variant (0+)'. De nul-plus-variant houdt in: doorgaan met onze ambtelijke samenwerking en zo mogelijk intensiveren/uitbreiden met meer deelnemers. In december 2023 heeft de raad een motie aangenomen waarin zij bereid is gezamenlijk met Oostzaan en Landsmeer te onderzoeken hoe tot een goede samenwerking te kunnen komen. De gemeenten die deelnemen bepalen in gezamenlijkheid de onderzoeksopdracht en de gemeenschappelijke verwachtingen die er in de deelnemende gemeenten leven.

In mei 2024 zijn de drie raden bijeengekomen en is er een regionale werkgroep gevormd. Deze Werkgroep WOL heeft in de zomer van 2024 een gezamenlijke onderzoeksformulering opgesteld en een passend bureau, namelijk &Van de Laar (VDL) geselecteerd. Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de mogelijkheden, kansen en bedreigingen van deze samenwerking om op basis daarvan op korte termijn te kunnen bepalen of en zo ja, welke vervolgstappen genomen kunnen worden.

Begin 2025 is het rapport van VDL aan de drie gemeenten aangeboden. De conclusie uit het rapport is dat de keuze voor één WOL-gemeente van circa 37.000 inwoners is niet krachtig en financieel robuust genoeg en zal een nieuwe WOL-gemeente binnen enkele bestuursperioden weer opnieuw voor de fusievraag stellen. VDL adviseert de drie gemeenten samen te verkennen of één grote groen-landelijke of (bij voorkeur van het bureau) één grote groen-blauwe gemeente haalbaar is. Eén robuuste krachtige gemeente van Wormerland, Oostzaan, Landsmeer en Edam-Volendam en/ of Waterland leidt tot een gemeente met een stevige begrotingsomvang, een betere positie op de arbeidsmarkt en een krachtige 'groen-blauwe stem' in de regio.

Op 26 maart 2025 heeft de raad van Wormerland samen met de raden Oostzaan en Landsmeer besloten om de regionale werkgroep WOL te vragen de WOL+ (WOL met Edam-Volendam of Waterland) en WOL++ (WOL met Edam-Volendam en Waterland) varianten verder te verkennen. De Provincie Noord-Holland is gevraagd te ondersteunen middels een onafhankelijke verkenner. De verkenner voert gesprekken met de gemeenteraden van Waterland en Edam-Volendam over de mogelijkheden en onmogelijkheden voor een groen-blauwe landelijke gemeente en levert in september 2025 de uitkomsten op. Op basis van deze uitkomsten zal de gemeenteraad van Wormerland zich beraden op toekomstige stappen. Daarnaast wordt gesproken door de WOL-raden over het laten doen van een aanvullend financieel onderzoek naar de WOL-variant.

P6 1.1.2 Organisatieontwikkeling

Voor een uitgebreide toelichting op de organisatieontwikkeling verwijzen wij u graag naar de Begroting 2026 OVER-gemeenten.

Doel

P6 DOEL 1.2: Wij zijn een volwaardige partner in de regio

Wij werken aan complexe en gemeente overstijgende opgaven door krachten te bundelen met partners en kennis te delen binnen de regio.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P6 1.2.1 Actief participeren in voor ons relevante samenwerkingsverbanden

Veel maatschappelijke opgaven zijn overstijgend aan de gemeentegrenzen. Om deze reden participeren wij actief in verschillende verbonden partijen, gemeenschappelijke regelingen en andere samenwerkingsverbanden. Wij zijn goed (bestuurlijk) vertegenwoordigd in deze samenwerkingsverbanden en worden hierbij ambtelijke ondersteund.

Doel

P6 DOEL 1.3: Burgerparticipatie

Betrokkenheid van burgers en organisaties is van belang om tot goede besluitvorming te kunnen komen. Het stelt burgers in staat om mee te denken en/of mee te beslissen. Hierdoor kunnen bestuurders diverse perspectieven en lokale kennis en expertise meenemen in de besluitvorming.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P6 1.3.1 Uitvoeren participatiebeleid

Burgerparticipatie is essentieel voor kwalitatief goede besluiten en een veerkrachtige samenleving. In 2026 zetten we in op de verdere uitvoering van het in 2025 vastgesteld beleidskader en bijbehorende uitvoeringsagenda. In 2026 werken we aan meer kennisdeling (opbouwen kennisbank), verdere (culturele) inbedding in de ambtelijke organisatie en inhoudelijke ondersteuning bij concrete participatieprojecten.

Doel

P6 DOEL 1.4: Wij zijn in control en transparant in de besluitvorming

Als bestuur zorgen we voor een heldere en goede governancestructuur zodat wij continuïteit kunnen waarborgen en ons kunnen verantwoorden over de wijze waarop we de organisatie besturen en beheersen.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P6 1.4.1 Doorontwikkelen van de rechtmatigheidsverantwoording

We blijven onze rechtmatigheidsverantwoording verbeteren door het volgen en implementeren van de laatste inzichten en regelgeving. Ook werken we samen met onze accountant om ervoor te zorgen dat de rechtmatigheidsverantwoording voldoet aan de vereiste normen. In de managementletter 2024 heeft de accountant verbeterpunten aangedragen welke we gefaseerd zullen oppakken. De verbeterpunten die we in 2026 zullen oppakken zijn 'herinvoering (gedeeltelijke) verplichtingenadministratie', 'procesbeschrijving aantoonbare prestatielevering' en 'uitbreiding verbijzonderde interne controles (VIC)'.

P6 THEMA 2: Organisatie

Om de gemeentelijke doelen te behalen is een professionele ambtelijke organisatie een belangrijke voorwaarde. Deze taken zijn ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling OVER-gemeenten; onze gezamenlijke ambtelijke organisatie met gemeente Oostzaan. Vanuit het OVER-bestuur sturen we erop dat de doelstellingen en acties worden behaald. OVER-gemeenten maakt een ontwikkeling door naar een lenige en slagvaardige organisatie, gericht op de buitenwereld, samen en voor elkaar, daadkrachtig, en met een positief kritische, lerende en betrokken cultuur.

Classificatie: Int

Doel

P6 DOEL 2.1: Wij zijn operationeel en digitaal weerbaar

Het waarborgen van bedrijfs- en informatievoorziening en privacy heeft hoge prioriteit. Als gemeentelijke organisatie blijven we alert op frauderisico's en zorgen voor up-to-date informatiebeveiliging.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P6 2.1.1 Borgen van het continuïteitsplan voor de organisatie

In 2025 is er met het opstellen van het continuïteitsplan een basis gelegd voor de continuïteit van de dienstverlening tijdens en na een verstoring van de bedrijfsvoering. Alleen het plan opstellen is niet voldoende, het borgen in de organisatie en bewustzijn creëren is veel belangrijker. Hier gaan we in 2026 mee aan de slag zodat we de risico's zoveel als mogelijk kunnen beperken dan wel dat de organisatie in staat is om te kunnen handelen in geval van een verstoring van de bedrijfsvoering.

P6 2.1.2 Uitbouwen en bijsturen van een gezonde informatiebeveiligingscultuur

Waar in 2025 de focus ligt op het versterken van het fundament van de informatiebeveiliging binnen OVER-gemeenten, zal in 2026 de focus liggen bij het verder uitbouwen en het bijsturen van een gezonde informatiebeveiligingscultuur. Hierbij zal het kernpunt liggen bij het blijvend analyseren van mogelijke dreigingen binnen de organisatie, het adequaat reageren op veranderende interne en externe factoren die invloed hebben op onze informatiebeveiliging, het evalueren van de toereikendheid van onze eigen organisatie en het bijsturen waar nodig. Zo kunnen we borgen dat de juiste afwegingen kunnen worden gemaakt, om zo efficiënt en doeltreffend mogelijk te kunnen reageren op dreigingen, risico's en mogelijke kansen voor onze informatiebeveiligingsorganisatie.

P6 2.1.3 Uitvoeren plan van aanpak weerbare overheid

Ondermijning van het openbaar bestuur door georganiseerde criminaliteit raakt het fundament van de democratische rechtsorde.

Het is daarom belangrijk dat het openbaar bestuur blijft strijden tegen alle vormen van ondermijning en daardoor weerbaarder wordt. Het bestuur houdt oog voor de samenwerking met externe partijen. De uitvoering van de portefeuille en de taken die hiermee gemoeid zijn vallen onder de bevoegdheid van de burgemeester in programma 5.

Wel is het van belang dat er ook vanuit de OVER organisatie commitment is zodat alle vakafdelingen hierin hun rol oppakken. Te denken valt aan het volgen van een training om de bewustwording te vergroten, meer kennis op te doen en weten waar signalen gemeld kunnen worden. Daarnaast valt te denken aan andere aspecten die voortkomen uit de implementatie van de Quick Scan.

P6 2.1.4 Actualiseren van het interne crisisplan

Crisisbeheersing kent van oudsher een plek binnen de gemeente. Dit doen we onverminderd samen met onze veiligheidspartners. Naast de bestaande taken, zoals het verder ontwikkelen van bevolkingszorgen inzet op een (nieuw) adequaat regionaal en gemeentelijke dekkingplan brandweezorg wordt ook steviger ingezet op het trainen van sleutelfunctionarissen in de gemeente die een rol in de crisisbeheersing hebben. Een gemeentelijk crisisplan wordt geactualiseerd.

Doel

P6 DOEL 2.2: Onze ambtelijke organisatie is doelgericht, doeltreffend, doelmatig en toekomstbestendig

Om bestuurlijk slagvaardig te zijn en te blijven, moeten wij kunnen rekenen op een effectieve en efficiënte ambtelijke organisatie.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P6 2.2.1 Inzet op werving van nieuwe medewerkers en behoud van bestaande medewerkers

Onze bedrijfsvoeringstaken worden uitgevoerd door OVER-gemeenten, waar vrijwel al onze medewerkers werkzaam zijn. In 2026 bouwen we voort op een bestendig personeelsbestand en richten we ons op het behoud van medewerkers. We stimuleren interne mobiliteit en bieden ruimte voor persoonlijke en professionele ontwikkeling, zodat talent binnen onze organisatie kan doorgroeien en duurzaam behouden blijft.

We blijven ook alert op de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd versterken we onze positie als aantrekkelijke werkgever, door een stimulerende werkomgeving te bieden en arbeidsvoorwaarden die passen bij de behoeften van onze medewerkers. Daarmee bouwen we aan het vergroten van kwaliteit, aan een stabiele organisatie én aan toekomstbestendige publieke dienstverlening.

Doel

P6 DOEL 2.3: Wij hebben de basis op orde en zijn in control

Onze fundamentele taken zijn goed georganiseerd, geordend en onder controle. Wij zorgen voor stabiliteit en een goede sturing en beheersing van de organisatie.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P6 2.3.1 Managementinformatie optimaliseren en uitbreiden

In 2025 wordt bij de eerste rapportages vooral gefocust op de bedrijfsvoering. Ook wordt een basis gelegd voor Samenleving. In 2026 evalueren we in samenwerking met de ontvangers de rapportages uit 2025. Op basis daarvan breiden we in 2026 de rapportages verder uit.

P6 2.3.2 Procesmanagement uitbreiden

We hebben verschillende kritieke processen in onze organisatie beschreven en gaan hiermee door in 2026. Daardoor kunnen we ons nu meer gaan richten op de samenhang tussen deze processen. Hiermee versterken we de samenwerking tussen teams en afdelingen, verhogen we de efficiëntie en verbeteren we onze dienstverlening.

P6 THEMA 3: Financiën

Toelichting

De externe ontwikkelingen volgen elkaar in rap tempo op en hebben de nodige impact op onze financiële huishouding. Ons financieel beleid is erop gericht om ook in de toekomst financieel gezond te zijn en blijven.

Doel

P6 DOEL 3.1: Wij zijn financieel gezond

Wij streven naar een stabiele en duurzame financiële positie van de gemeente. De gemeente kan haar taken uitvoeren binnen de beschikbare middelen en is in staat om de benodigde investeringen te doen. Een financieel gezonde positie is randvoorwaardelijk voor zelfstandigheid van de gemeente. Daarbij probeer wij, zo goed als mogelijk, te anticiperen op het soms wispelturige Rijksbeleid.

Wat gaan we daarvoor in 2026 doen?

P6 3.1.1 Weerstandsvermogen minimaal ratio 1,0

Het hebben van voldoende weerstandsvermogen is belangrijk om veerkrachtig te zijn en onvoorziene gebeurtenissen financieel te kunnen dragen. Hierdoor is stabiliteit en continuïteit van de gemeentelijke activiteiten geborgd. We behouden structureel een minimum weerstandsvermogen van ratio één (1,0).

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2024	Begroting 2025 incl.wijz.	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten						
010 Raad, commissies en griffie	651.602	739.582	769.790	753.781	750.600	746.506
011 Overige kosten bestuur	29.594	28.604	29.291	29.291	29.291	29.291
012 Gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsprojecten	77.615	103.413	105.896	105.896	105.896	105.896
013 College van B&W	1.328.934	938.168	950.885	905.264	905.264	905.264
015 Feesten en gedenkdagen	5.497	4.920	5.038	5.038	5.038	5.038
017 Communicatie	86.605	91.857	108.252	74.477	74.477	74.477
021 Bezwaar- en beroepschriften	10.314	7.126	7.297	7.297	7.297	7.297
022 Juridische zaken	85.255	91.623	98.401	83.401	83.401	83.401
025 Organisatie	1.883.527	2.836.668	764.028	485.028	485.028	485.028
026 Kwaliteitszorg	4.553	9.658	4.770	4.770	4.770	4.770
027 Overhead	5.374.944	5.742.710	4.191.122	4.191.122	4.191.122	4.191.122
028 Corona	-40.231	0	0	0	0	0
281 Vastgoedbestand	30.051	50.672	27.713	27.713	27.713	27.713
284 Hondenbelasting	0	0	0	0	0	0
289 Lasten heffing en invordering gem. belastingen	335.076	331.264	342.302	342.302	342.302	342.302
290 Planning en Control-cyclus	27.519	37.718	38.623	38.623	38.623	38.623
291 Algemene uitkering uit het gemeentefonds	-513.907	-644.073	-621.210	-712.799	-710.509	-710.509
292 Financiering	-283.397	-418.954	-386.927	-310.803	-181.206	-128.550
293 Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
294 Meerjarenplan	0	4.501	20.494	160.245	361.827	426.281
295 Inflatie volgende begrotingsjaren	0	0	0	1.126.647	2.300.061	3.497.843
296 Te betalen vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	9.093.552	9.955.457	6.455.765	7.317.293	8.820.995	10.131.793
Baten						
012 Gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsprojecten	0	16.370	16.763	16.763	16.763	16.763
013 College van B&W	43.265	0	0	0	0	0
022 Juridische zaken	0	15.000	0	0	0	0
281 Vastgoedbestand	0	285	292	292	292	292
282 Onroerende zaakbelasting	4.041.670	4.828.676	5.202.386	5.231.973	5.451.909	5.542.645
283 Forensenbelasting	50.975	67.180	68.792	68.792	68.792	68.792
284 Hondenbelasting	93.071	107.947	110.538	110.538	110.538	110.538
286 Roerende zaakbelasting	16.559	19.112	19.571	19.571	19.571	19.571
287 Overige belastingen	4.415	61.352	62.824	62.824	62.824	62.824
289 Lasten heffing en invordering gem. belastingen	20.213	20.133	20.616	20.616	20.616	20.616
291 Algemene uitkering uit het gemeentefonds	31.394.970	32.109.027	33.593.259	34.591.835	34.820.338	36.047.047
292 Financiering	713.466	381.784	309.039	308.191	309.632	308.868
293 Onvoorzien	4.429	0	0	0	0	0
295 Inflatie volgende begrotingsjaren	0	0	0	421.733	855.709	1.304.772
Totaal Baten	36.383.033	37.626.866	39.404.080	40.853.128	41.736.984	43.502.728

Classificatie: Int

Exploitatie	Rekening 2024	Begroting 2025 incl. wijz.	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Resultaat baten minus lasten	27.289.481	27.671.409	32.948.315	33.535.835	32.915.989	33.370.935

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2025.

Product	Verschil	Toelichting
010 Raad, commissies en griffie	lasten €30.208 (nadeel)	Deze stijging van kosten ten opzichte van de begroting 2025 bestaat voornamelijk uit een hogere doorbelasting van de werkorganisatie. Hierover staat in de Inleiding (leeswijzer) een algemeen geldende tekst. Daarnaast is de vergoeding voor raadsleden gestegen n.a.v. een wijziging in de rechtspositie van gemeentelijke ambtsdragers.
025 Organisatie	lasten €2.072.640 (voordeel)	In de primaire begroting 2025 van Wormerland was de <i>vastgestelde</i> begroting van OVER-gemeenten 2025 verwerkt. De bijdrage aan OVER-gemeenten van de primaire begroting van de gemeente Wormerland is (zoals gebruikelijk) toegerekend aan de diverse producten. In de 1e begrotingswijziging van 2025 heeft OVER-gemeenten echter een fors hogere extra bijdrage gevraagd waarover de raad bij de begrotingsraad van november 2024 heeft besloten. Die extra bijdrage aan OVER-gemeenten is niet verdeeld over producten. Het gevolg daarvan is dat die extra kosten in 2025 drukken op het product 'Organisatie'. Dit was in 2025 een uitzonderlijke situatie. In 2026 is weer zoals gebruikelijk de totale bijdrage aan OVER-gemeenten toegerekend naar producten. Dit laat een groot verschil zien op het product 'Organisatie' ten opzichte van het jaar 2025.
027 Overhead	lasten €1551.588 (voordeel)	Voor de verschillen op het product 'Overhead' geldt dezelfde toelichting als hierboven op het product 'Organisatie'.
082 Onroerende zaakbelasting	baten €373.710 (voordeel)	De OZB-opbrengst stijgt volgens bestaand beleid met het inflatiepercentage (2026: +2,4%) en met een percentage dat verband houdt met de compensatie van de WOZ-waardestijging in de algemene uitkering. Het Rijk verlaagt de algemene uitkering bij stijgende WOZ-waardes. Ze gaan ervan uit dat gemeentes meer OZB ontvangen bij stijgende WOZ-waardes. Bestaand beleid is dat we deze verlaging van de algemene uitkering compenseren in de OZB-opbrengst (2026: +5,2%). Daarnaast wordt de opbrengst OZB jaarlijks herzien omdat we de prognose van verwachte oplevering van nieuwe woningen herzien.
291 Algemene Uitkering	baten €1.484.232 (voordeel)	De raming van de Algemene Uitkering 2026 is hoger dan in 2025 voornamelijk als gevolg van loon- en prijsstijgingen op de rijksbegroting (accres). De (positieve) effecten van de meicirculaire 2025 zijn verwerkt in de begroting 2026, maar nog niet in begrotingsjaar 2025. Dit zal worden verwerkt in het Najaarsbericht 2025. Hierdoor geeft deze verschillenanalyse van de begroting 2026 t.o.v 2025 een vertekend beeld. In werkelijkheid is de algemene uitkering 2026 ongeveer €500.000 hoger dan 2025.
292 Financiering	lasten €32.027 (nadeel)	De rentelasten van langlopende leningen zijn in 2026 hoger dan in 2025 door een nieuwe lening die in de loop van 2025 is aangetrokken.
	baten €72.745 (nadeel)	Dit verschil bestaat voornamelijk uit het incidentele rentevoordeel in 2025 doordat een langlopende vordering op de belastingdienst tot afronding kwam. Over het toegekende bedrag ontvingen we in 2025 rente vanaf 2019 (€77.353).

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Algemene reserve	7.435.419	8.111.257	7.393.194	7.183.867	6.636.512	6.815.759
Bestemmingsreserve Bestuurlijke toekomst	101.159	101.159	76.159	76.159	76.159	76.159
Bestemmingsreserve Collegewissel	34.552	5.790	10.790	15.790	20.790	25.790
Bestemmingsreserve Veilig wonen (politieke ambtsdragers)	14.124	21.186	28.248	28.248	28.248	28.248
Egalisatiereserve Algemene uitkering	426.007	0	0	0	0	0
Egalisatiereserve voorziening pensioenen wethouders	152.474	152.474	152.474	152.474	152.474	152.474
Totaal reserves	8.163.735	8.391.866	7.660.865	7.456.538	6.914.183	7.098.430

25-nov-2025

Toelichting reserves

Algemene Reserve

De voornaamste functie van de algemene reserve is de bufferfunctie. Deze functie heeft als rol om fluctuaties in de exploitatiesfeer in de toekomst te kunnen opvangen; de voordelige resultaten van jaarrekeningen worden toegevoegd, terwijl nadelige saldi eraan onttrokken kunnen worden. Daarnaast dient de Algemene reserve ter afdekking van de risico's. In het beleidskader 'Risicomanagement en weerstandsvermogen Wormerland' is vastgelegd dat het weerstandsratio minimaal 1,0 moet zijn (voldoende) maar dat we streven naar een ratio van 1,5 (ruim voldoende). Deze ratio geeft de verhouding weer tussen de risico's en de beschikbare gelden om die risico's te kunnen dragen indien ze zich voordoen. Belangrijk uitgangspunt is dat de Algemene Reserve niet als algemeen (incidenteel) dekkingsmiddel ingezet kan worden zolang de hoogte van de Algemene Reserve onvoldoende is (< ratio 1). Zie voor de uitgebreide toelichting in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' in deze Begroting.

Wat is het surplus?

De risico's zoals benoemd in de Paragraaf Weerstandsvermogen zijn gekwantificeerd. Dat betekent dat er een lijst met risico's is benoemd met een risico-bedrag. Vervolgens is er een kans bepaald dat dat risico zich voordoet. Het totaal van onze berekening is de hoogte van wat er in de Algemene Reserve moet zitten om ratio 1 te hebben. Anders gezegd: als je ratio van 1,0 zit er precies genoeg in de Algemene reserve om je risico's af te dekken. Al het geld wat daarboven nog in je Algemene reserve aanwezig is is het surplus.

Surplus inzetten

Sinds de begroting 2025 is het (onder bepaalde voorwaarden) toegestaan 10% het surplus in te zetten als structureel dekkingsmiddel in de begroting. Bij de Kadernota 2026 (Duurzaam begrotingsevenwicht) is er een deel van dit surplus ingezet om de begroting structureel dekkend te maken. Er is €250.000 ingezet vanaf het jaar 2028.

Reserve Bestuurlijke toekomst

Deze reserve is nieuw gevormd naar aanleiding van het collegeprogramma 2022-2026. De financiële mutaties die uit dit collegeprogramma volgden zijn verwerkt in de 1e begrotingswijziging van 2023 (raad nov 2022). Hierin staat dat er in 2023 en in 2024 €50.000 wordt toegevoegd aan deze reserve. De raad heeft al eerder (Najaarsbericht 2021) €25.000 beschikbaar gesteld voor de kosten die gemaakt worden in het kader van de bestuurlijke toekomst. In totaal is er dus €125.000 beschikbaar gesteld. De werkelijke kosten worden onttrokken uit deze reserve.

In het jaar 2026 zijn alle reserves strenger beoordeeld dan normaal en zijn er 4 reserves (deels) vrijgevallen in de Kadernota 2026 (Duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)) ten gunste van de Algemene Reserve. Eén van deze DBE-reservemutaties is dat er €25.000 extra uit de reserve Bestuurlijke toekomst onttrokken wordt in het jaar 2026.

Reserve Collegewissel

Deze reserve is nieuw gevormd in 2023 (raad dec 2023). Het doel van deze reserve is (gedeeltelijke) dekking van kosten bij vertrek/vervanging van collegeleden. De kosten die gepaard gaan met collegewisselingen fluctueren enorm. Per wisseling van collegelid zijn de kosten ook zeer verschillend (afhankelijk van leeftijd vertrekkende leden, ervaring van nieuwe leden en eventuele verhuiskosten). Door het jaarlijks €5.000 toevoegen (vanaf 2024) aan deze reserve worden de kosten van deze wisselingen verspreid over de jaren (begrotingsrust). De kosten die te maken hebben met collegewisselingen worden verantwoord op het product 'College' in Programma 6. Deze kosten mogen volgens raadsbesluit (Najaarsbericht 2023, raad dec 2023) zonder nieuw raadsbesluit gedekt worden uit deze reserve. Het saldo van de reserve 'Collegewissel' is volledig beschikbaar als dekking voor de kosten die voortvloeien uit de eerstvolgende gemeenteraadsverkiezing in 2026.

Bestemmingsreserve Veilig wonen (politieke ambtsdragers)

De veiligheid van decentrale bestuurders is een vereiste voor het goed functioneren van het openbaar bestuur. Per 1 oktober 2023 is de werkgeversverantwoordelijkheid voor hun veiligheid daarom verscherpt in een wijziging van de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers. Ten behoeve van een veilige woonplek krijgen decentrale bestuurders een beveiligingsadvies op maat aangeboden. Gemeenten dienen op basis van de nieuwe regeling het beveiligingsadvies altijd over te nemen en de uitvoering van de veiligheidsmaatregelen te bekostigen. Voor de uitvoering van deze regeling ontvangt de gemeente € 7.062 per jaar voor de periode 2023 tot en met 2026 (septembercirculaire 2023). We reserveren deze gelden door ze toe te voegen aan de nieuw in te stellen Reserve 'Veilig wonen (politieke ambtsdragers)' (besluit Najaarsbericht 2023, raad dec 2023). De werkelijk gemaakte kosten onttrekken we aan deze reserve. Er zijn nog geen onttrekkingen bekend die ten laste van deze reserve komen.

Egalisatiereserve Algemene Uitkering

De hoogte van de algemene uitkering fluctueert enorm door wijzigingen op de rijksbegroting. Deze fluctuaties in onze belangrijkste inkomstenbron bemoeilijken het begroten en daarmee samenhangend de beleidskeuzes die de raad kan maken. Deze reserve was bedoeld om deze fluctuaties incidenteel op te kunnen vangen. In het jaar 2026 zijn alle reserves strenger beoordeeld dan normaal en zijn er 4 reserves (deels) vrijgevallen in de Kadernota 2026 (Duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)) ten gunste van de Algemene Reserve. Eén van deze DBE-reservemutaties is dat deze egalisatiereserve vervalt in 2026.

Bestemmingsreserve pensioenen wethouders

De verplichte hoogte van de voorziening Pensioenen wethouders fluctueert (door actuariële berekeningen, wijzigingen in rekenrente, wijzigingen in wetgeving rond pensioenleeftijd, toetreden nieuwe wethouders e.d.). Dit zorgt voor schommelingen op de exploitatie. Om begrotingsrust te creëren heeft de raad (juli 2023) een Egalisatiereserve ingesteld. Het doel van deze reserve is om toekomstige mutaties op de (verplichte) voorziening te egaliseren.

In 2028 gaan de pensioenen wethouders over van de gemeentes naar het ABP. De gemeente Wormerland moet bij de overgang de pensioenwaarde overmaken naar het ABP. Hoe hoog dit bedrag is is nog niet bekend. De gemeente Wormerland hanteert een dekkingsgraad 100%. Het ABP hanteert (waarschijnlijk) een hogere dekkingsgraad. Als het ABP inderdaad een hogere dekkingsgraad hanteert betekent dit een (incidenteel) financieel nadeel voor de gemeente Wormerland in het jaar 2027 of 2028. Deze reserve pensioenen wethouders kan ingezet om dit risico (deels) op te vangen.

Voorzieningen

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Voorziening Pensioenen wethouders	2.595.351	2.589.866	2.584.381	2.578.896	2.573.411	2.567.926
Voorziening verlofsparen	8.899	8.899	8.899	8.899	8.899	8.899
Voorziening vervroegd pensioen (RVU)	14.425	0	0	0	0	0
Voorziening Wachtgelden gewezen wethouders	40.028	0	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	2.658.703	2.598.765	2.593.280	2.587.795	2.582.310	2.576.825

25-nov-2025

Classificatie: Int

Toelichting voorzieningen

Voorziening pensioenen wethouders

Deze voorziening wordt jaarlijkse (verplicht) bijgesteld naar aanleiding van de actuele actuariële waardeberekeningen van de pensioenverplichtingen voor wethouders en voormalige wethouders. Deze berekening wordt door een extern actuariel bureau opgesteld omdat het specifieke kennis betreft. (Oud-)wethouders kunnen te allen tijde hun pensioen opeisen om ergens anders hun pensioen te beleggen. Omdat de pensioenen direct opeisbaar zijn moet de hoogte van de voorziening volgens de financiële richtlijnen verplicht gelijk zijn aan deze waardeberekeningen.

Uit deze voorziening worden de werkelijke pensioenlasten betaald en worden de ingehouden pensioenpremies toegevoegd aan de voorziening. Daarnaast wordt er jaarlijkse een vast bedrag, conform begroting, toegevoegd aan deze voorziening (€104.372).

In 2028 gaan de pensioenen wethouders over van de gemeentes naar het ABP. De gemeente Wormerland moet bij de overgang de pensioenwaarde overmaken naar het ABP. Hoe hoog dit bedrag is is nog niet bekend. De gemeente Wormerland hanteert een dekkingsgraad 100%. Het ABP hanteert (waarschijnlijk) een hogere dekkingsgraad. Als het ABP inderdaad een hogere dekkingsgraad hanteert betekent dit een (incidenteel) financieel nadeel voor de gemeente Wormerland in het jaar 2027 of 2028. Deze reserve pensioenen wethouders kan ingezet om dit risico (deels) op te vangen.

Voorziening verlofsparen

In de cao hebben medewerkers vanaf 2022 de mogelijkheid om opgebouwde bovenwettelijke verlofuren om te zetten naar verlofsparen. Deze verlofspaaruren kunnen op een later moment worden gebruikt om bijvoorbeeld een sabbatical te nemen. Het hebben van deze voorziening is een verplichting. De medewerkers van de gemeente Wormerland zijn de gemeentesecretaris en de griffie.

Voorziening vervroegd pensioen (RVU)

Het doel van deze voorziening is te voldoen aan de verplichting om voor personeel die met vervroegd pensioen gaat geld te reserveren. De werkelijke datum van het vervroegd pensioen is niet van belang. We zijn verplicht direct een voorziening te maken voor de gehele looptijd van het vervroegd pensioen (dus tot aan de AOW-gerechtigde leeftijd). Per eind 2025 is deze voorziening leeg omdat er geen betalingsverplichtingen zijn.

Voorziening wachtgelden gewezen wethouders

Als gevolg van de wisseling van wethouders in het in 2022 (door verkiezingen) zijn er wachtgeldverplichtingen ontstaan aan de vertrekkende wethouders. We zijn verplicht voor de maximale wachtgeldverplichting een voorziening te vormen. Elk jaar beoordelen we opnieuw hoeveel de maximale wachtgeldverplichting nog is. Uit deze voorziening worden de werkelijke wachtgelden betaald en werkgeverslasten afgedragen (sociale lasten). Per 2025 zijn er geen wachtgeldverplichtingen gewezen wethouders meer en is de voorziening dan ook leeg. Per eind 2025 is deze voorziening leeg omdat er geen betalingsverplichtingen zijn.

Programma 40 - Mutaties in reserves

Wat gaat het kosten?

Mutatie in reserves	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten:						
401 Mutaties in reserves: Programma 1 Dienstverlening	50.611	50.814	60.000	60.000	60.000	60.000
402 Mutaties in reserves: Programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling	47.053	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000
403 Mutaties in reserves: Programma 3 Sociaal domein	1.879.315	561.496	0	0	0	0
404 Mutaties in reserves: Programma 4 Maatschappelijke participatie	53.085	12.533	12.533	12.533	12.533	12.533
405 Mutaties in reserves: Programma 5 Leefomgeving	1.121.409	489.403	160.000	160.000	160.000	160.000
406 Mutaties in reserves: Programma 6 Bestuur en organisatie	5.781.451	3.068.278	-216.001	45.673	-292.355	434.247
Totaal Lasten:	8.932.924	4.206.524	40.532	302.206	-35.822	690.780
Baten:						
401 Mutaties in reserves: Programma 1 Dienstverlening	381.630	0	55.000	55.000	0	110.000
402 Mutaties in reserves: Programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling	86.965	28.000	248.166	15.104	15.000	15.000
403 Mutaties in reserves: Programma 3 Sociaal domein	1.142.927	79.030	34.900	34.900	34.900	0
404 Mutaties in reserves: Programma 4 Maatschappelijke participatie	4.965	34.663	18.000	18.000	18.000	16.091
405 Mutaties in reserves: Programma 5 Leefomgeving	840.773	815.496	572.540	572.540	572.540	572.540
406 Mutaties in reserves: Programma 6 Bestuur en organisatie	3.187.676	3.670.526	515.000	250.000	250.000	250.000
Totaal Baten:	5.644.938	4.627.715	1.443.606	945.544	890.440	963.631
Totaal 40 Mutaties in reserves	3.287.987	-421.191	-1.403.074	-643.338	-926.262	-272.851

20-sep-2025

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De gemeente Wormerland vindt het belangrijk om risico's goed te beheren. Zo zorgen we ervoor dat problemen geen invloed hebben op ons werk. Dit is een onderdeel van het proces om risico's te beheren. We laten hiermee zien hoeveel geld de gemeente achter de hand heeft voor onverwachte uitgaven.

We beschrijven kort ons beleid voor risicomanagement. Verder geven we een overzicht van de risico's die we zien, hoeveel geld we hebben om deze risico's op te vangen en hoe in welke mate we in staat zijn onze risico's op te vangen.

Risicomanagementbeleid

Het beleid over hoe we met risico's omgaan, staat in het document 'Beleidskader Risicomanagement en Weerstandsvermogen Wormerland'. Dit beleid is op 19 december 2023 vastgesteld door de gemeenteraad van Wormerland (RV-nummer: 2023/61).

Risicomanagement is een vast onderdeel van onze planning en controle, zowel voor de gemeenteraad, het college van B&W als voor het management. Een goede aanpak van risicomanagement begint bij duidelijke doelen voor projecten en programma's. Het is belangrijk dat iedereen, zowel bestuurders als managers, zich ervan bewust is dat risicomanagement een normaal onderdeel is van het besturen en managen van de gemeente.

Dit betekent dat we voortdurend risico's in kaart brengen, inschatten en maatregelen nemen om ze te beheersen. Het risicoprofiel van de gemeente verandert steeds. Er kunnen nieuwe risico's ontstaan, en bestaande risico's kunnen kleiner worden of verdwijnen.

Ratio weerstandsvermogen

In dit gedeelte laten we zien hoe we het weerstandsvermogen van Wormerland berekenen. We vergelijken de benodigde weerstandscapaciteit, zoals vastgesteld bij de risico-inventarisatie, met de beschikbare weerstandscapaciteit. Het resultaat van deze vergelijking laat ons zien wat het weerstandsvermogen is.

$$\text{Ratio Weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Beoordeling ratio weerstandsvermogen

De ratio kan worden beoordeeld met behulp van de onderstaande tabel (weerstandsnorm).

Ratio	Waarderingcijfer	Betekenis
> 2,0	A	Uitstekend
1,5 - 2,0	B	Ruim voldoende
1,0 - 1,5	C	Voldoende
0,8 - 1,0	D	Matig
0,6 - 0,8	E	Onvoldoende
< 0,6	F	Ruim onvoldoende

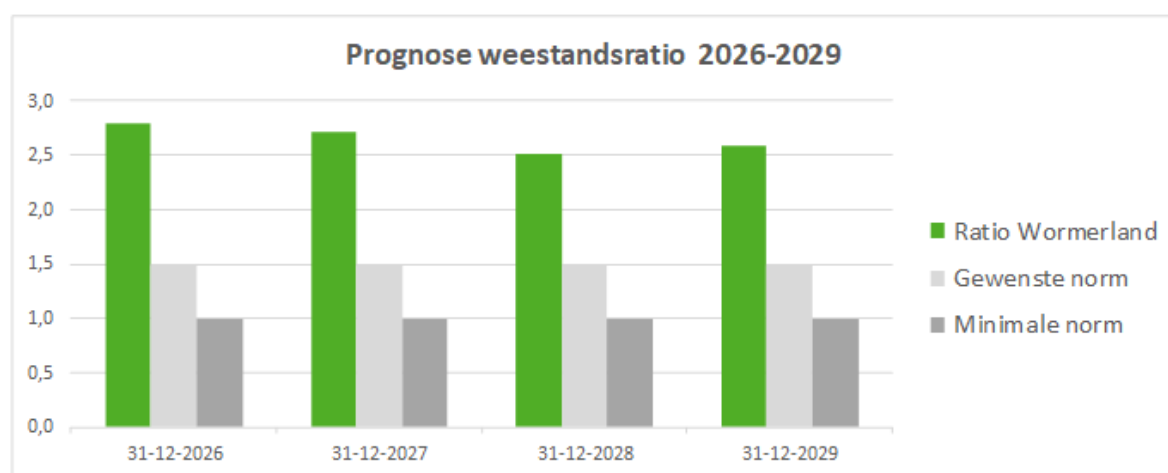
Classificatie: Int

In het beleidskader is vastgelegd dat de ratio minimaal 1,0 moet bedragen (waarderingscijfer C zijnde voldoende) waarbij we ons richten op 1,5.

De verwachte beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt per ultimo 2026 in totaal €7.393.194

Als we de beschikbare weerstandscapaciteit afzetten tegen de benodigde (berekende) weerstandscapaciteit €2.639.795 dan is de ratio voor Wormerland 2,8 wat betekent dat de weerstandscapaciteit uitstekend is.

	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Ratio Wormerland	2,8	2,7	2,5	2,6
Gewenste norm	1,5	1,5	1,5	1,5
Minimale norm	1,0	1,0	1,0	1,0

Weerstandscapaciteit

Met het risicoprofiel van Wormerland kunnen we bepalen hoeveel geld nodig is om alle risico's te kunnen financieren.

Berekening van de benodigde weerstandscapaciteit verslagjaar 2026

Het totaalbedrag van eventueel zich voordoende risico's bedraagt €2.639.795.

Berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit verslagjaar 2026

De grootte van de algemene reserve wordt bepaald op basis van de stand van de Algemene Reserve, zoals vermeld in de goedgekeurde jaarrekening 2024.

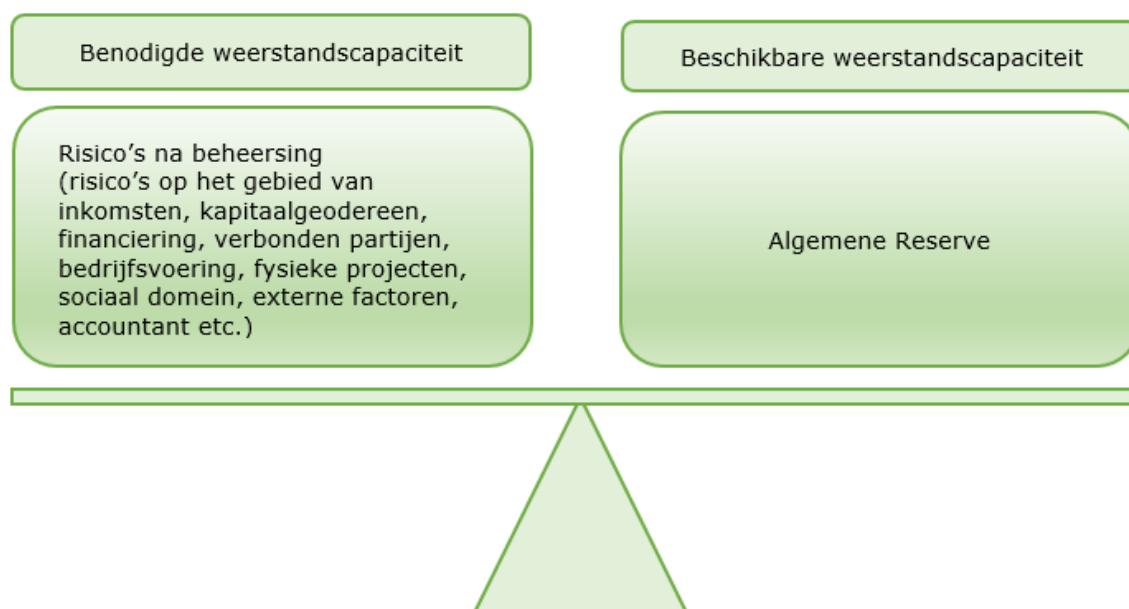
Het verwachte verloop van de Algemene Reserve is als volgt:

(Verloop) Weerstandscapaciteit	2025	2026	2027	2028	2029
Omvang Algemene Reserve per 1 januari	7.435.419	8.111.257	7.393.194	7.183.867	6.636.512
Toevoeging in 2025: Jaarrekeningresultaat 2024	1.439.480				
Toevoeging in 2025: Vrijval uit reserve N515 fietstunnel (gedeeltelijk) (zie RV2025/40 van 13 mei 2025)	70.000				
Toevoeging in 2025: netto opbrengst verkoop Gele Lisstraat	1.100.000				
Onttrekking in 2025: Begrotingssaldo 2025	-433.642				
Schatting tekort Jeugdzorg/WMO 2025 (NJB 2025) (met inzet van reserve SD)	-1.500.000				
Begrotingssaldi 2026-2029		-473.229	40.673	-297.355	429.247
Toevoeging in 2026: DBE - Vrijval Ontwikkelingsfonds		195.166			
Toevoeging in 2026: DBE - Vrijval Reserve Monumenten (gedeeltelijk)		25.000			
Toevoeging in 2026: DBE - Vrijval Reserve Bestuurlijke toekomst (gedeeltelijk)		25.000			
Reeds ingezet surplus DBE (Kadernota 2026, besluit juli 2025)				-250.000	-250.000
Extra inzet surplus (Begroting 2026)		-250.000	-250.000		
Inzet algemene reserve t.b.v. ingoepad tariefsverhoging kostendekkend afval		-240.000			
Verwachte weerstandscapaciteit 31 december	8.111.257	7.393.194	7.183.867	6.636.512	6.815.759
Benodigd weerstandsvermogen ratio 1,0 (stand begr 2026)	2.639.795	2.639.795	2.639.795	2.639.795	2.639.795
Surplus (overschot in alg reserve)	5.471.462	4.753.399	4.544.072	3.996.717	4.175.964
10% van het surplus (mag ingezet worden ter structurele dekking)	547.146	475.340	454.407	399.672	417.596
Ratio	3,1	2,8	2,7	2,5	2,6

Wat is weerstandsvermogen?

Risicomanagement en het weerstandsvermogen horen bij elkaar. Het doel van het weerstandsvermogen is dat er geld opzij is gezet om financiële problemen op te vangen als risico's werkelijkheid worden. Kortom, weerstandsvermogen is het geld dat we nodig hebben om risico's te kunnen betalen.

Het weerstandsvermogen kan worden weergegeven als een weegschaal:

Risico inventarisatie en risicokaart

We hebben de risico's op een gestructureerde manier in kaart gebracht en beoordeeld. In totaal zijn er 19 risico's geïdentificeerd.

Om beter te begrijpen hoe de risico's verdeeld zijn op basis van kans en impact, gebruiken we een risicokaart (zie hieronder). De nummers op de kaart laten zien hoeveel risico's er in elk vakje van de risicokaart zitten. Zo wordt duidelijk hoe de risico's verdeeld zijn over het groene, oranje en rode gebied.

Impact	Maximaal financieel					
Rampzalig	meer dan € 500.000			1		
Ernstig	€250.001 tot en met €500.000				1	
Hevig	€150.001 tot en met €250.000			2	2	
Matig	€75.001 tot en met €150.000		2	1	2	
Klein	€25.001 tot en met €75.000	1	2	5		
kans		10%	30%	50%	70%	90%
		Zeer klein	Klein	Midden	Groot	Zeer Groot

Een risicoscore in het groene gebied is geen direct gevaar voor het voortbestaan van de organisatie. Risico's in het oranje gebied verdienen wel aandacht. Ze vormen op zichzelf nog geen groot gevaar, maar na verloop van tijd kunnen ze wel een bedreiging worden. Een risico in het rode gebied vereist directe actie om te voorkomen dat het voortbestaan van de organisatie in gevaar komt.

Toekomstige risico's

Overgang pensioenen wethouders van APPA naar ABP (2027)

De pensioenregeling voor wethouders zal overgaan van het huidige APPA-stelsel, dat wij als gemeente zelf uitvoeren, naar het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Op dit moment hebben wij voor de APPA-pensioenen een voorziening getroffen op basis van een dekkingsgraad van 100%. Het ABP hanteert echter naar verwachting een hogere dekkingsgraad. Dit betekent dat bij een toekomstige waardeoverdracht van het pensioenvermogen naar het ABP, de huidige voorziening mogelijk niet toereikend is. Dit verschil zou kunnen leiden tot een financieel nadeel voor de gemeente. De exacte dekkingsgraad die het ABP zal hanteren bij waardeoverdracht is op dit moment nog niet bekend en zal op een later moment worden vastgesteld.

Verwijdering tijdelijke opvangunits in 2034

In het jaar 2034 moeten de in 2024 geplaatste tijdelijke units voor opvang van Oekraïners weer verwijderd worden. Er is een vergunning voor deze units voor 10 jaar. De kosten die voor de realisatie van deze opvangplek zijn 100% declarabel. In principe vallen de kosten van verwijdering na 10 jaar ook onder dezelfde regels en zouden ook deze kosten 100% declarabel zijn. Onzeker is echter of deze regeling in 2034 nog zal bestaan. Toekomstige kosten kunnen we echter niet declareren bij het rijk, alleen werkelijk gemaakte kosten.

Financiële risico's

Onderwerp	P	Omschrijving	beheersmaatregel	Kans	Impact	Score kleur o.b.v. maixmale financiële risicobedrag	Impact financieel effect in euro	Kans %	Resterend risico (maximale bedrag x kans)
Inkomensvoorziening	3	De cliënten met een (arbeids)beperking vinden lastiger een baan en stromen daardoor niet snel uit de uitkering of zij hebben voor hun hele werkzame leven een aanvullende uitkering nodig. Er komt een groep die alleen middels een loonkostensubsidie voor onbepaalde tijd een baan zal vinden. Met de komst van het Breed Offensief wordt het voor werkgevers makkelijker ook om loonkostensubsidie aan te vragen. Het systeem is hier reeds op ingericht. De Wet Sociale Werkvoorziening wordt afgebouwd in combinatie met een afbouw van de rijksbijdrage. Hiermee wordt de druk op voorzieningen als begeleid en beschut werken verhoogd. We gaan hierdoor meer uitkeringen verstrekken en langduriger.	- Budgetbewaking en monitoren van de financiële cijfers per kwartaal. - Maandelijks overleg met team werk en inkomen over de opbouw huidig cliëntenbestand, kenmerken instroom en mogelijke knelpunten in de doorgeleiding naar werk. - Strakkere controle op cliëntniveau op de meewerkingsplicht en zo nodig handhaving inzetten	Midden	Klein		€ 50.000,00	50%	€ 25.000
Specialistisch jeugdhulp	3	We verwachten dat de verhoogde druk op de jeugdzorg nog niet zal afnemen. Er wordt een steeds groter beroep gedaan op de Jeugdzorg als gevolg van maatschappelijke en sociale ontwikkelingen. Investeringskosten die voor de baten uit gaan. Een aantal wettelijke verwijzers kunnen verwijzen zonder dat de gemeente daar invloed op heeft. Het jeugdteam is door de gemeente gemandateerd. Wat het jeugdteam betreft heeft de gemeente invloed op het verwijzen door in het contract afspraken te maken over de werkwijze bij toeleiding bij specialistisch jeugdhulp. De jeugdzorg kent een opneemfinanciering.	- Budgetbewaking en monitoren van financiële cijfers - Duidelijke afspraken met zorgaanbieders en wettelijke verwijzers. - Periodiek overleg met zorgaanbieders en wettelijke verwijzers over het naleven van de gemaakte afspraken - Preventieve of alternatieve vormen ontwikkelen en onderzoeken als gezinscoaches, en buurtgezinnen	Groot	Ernstig		€ 300.000,00	70%	€ 210.000
Wmo	3	Vanaf 1 november 2025 gaat de nieuwe contractperiode mbt hulpmiddelen van start. Vanaf 1 januari 2026 gaat de nieuwe contractperiode mbt trapliften van start. Vanaf 1 april 2026 gaat de nieuwe contractperiode arrangementen (Begeleiding, Dagbesteding, Hulp bij het huishouden, Respijtzorg) van start. Naar verwachting, want de aanbesteding loopt op dit moment en er kan altijd sprake zijn van een vertraging. De ervaring leert nu dat elke aanbesteding leidt tot een kleine sprong in de kosten. Zeker de laatste jaren, waarin de stijging van kosten snel gegaan is. Dit is onder andere terug te zien in het wispelturige inflatiecijfer. Deze sprong in kosten kan naar verwachting variëren van 10 tot 30 procent.	We bewaken het budget en monitoren de uitgaven aan ondersteuning door gecontracteerde aanbieders. Hierover wordt naar het bestuur gerapporteerd, en wanneer nodig wordt het budget bijgesteld in het Voorjaars- dan wel Najaarsbericht.	Groot	Hevig		€ 200.000,00	70%	€ 140.000

Onderwerp	P	Omschrijving	beheersmaatregel	Kans	Impact	Score kleur o.b.v. maximale financiële risicobedrag	Impact financieel effect in euro	Kans %	Resterend risico (maximale bedrag x kans)
GGD	3	In regionaal verband is onderzocht welke GR taken en contracttaken GGD voor de gemeenten uitvoert en welke financieringsstromen er zijn. Aan de hand van dit onderzoek is onder andere bekeken welke taken er onder de GR gebracht kunnen worden en tegen welke prijs. Zo zijn bepaalde taken van de JGZ in de GR gekomen. Dit zorgt voor een stijging in de kosten. Belangrijk onderwerp van onderzoek was de doorbelasting van de bedrijfsvoeringskosten/overhead waarbij de eerste inschatting was dat er sprake is van achterstanden vanuit het verleden. Om deze bedrijfsvoeringskosten te dekken is in 2023 een regionale, incidentele financiële injectie goedgekeurd door de raden twv 3 miljoen. Hiernaast is de planning van de verbouwing vanuit het project 'Samen Sterker' gewijzigd, waardoor het 'samenwonen' met de VrzW later gaat plaatsvinden. Daardoor zal de verkoop van de Vurenhout ook later plaatsvinden, naar verwachting in 2026. In de begroting 2025 van de GGD is rekening gehouden met de verkoop van de Vurenhout in 2025. Dit zal dan ook kunnen zorgen voor een substantiële stijging van de deelnemersbijdrage in 2025. De kosten van de GGD stijgen daarnaast omdat de CAO index realistischer is opgesteld.	Er is in 2023 een nadere samenwerking gezocht met de Veiligheidsregio, zodat een gezamenlijke huisvesting kan plaatsvinden. Dit scheelt op termijn kosten, omdat de huisvesting van de GGD niet meer toereikend is. Echter, er vindt een vertraging plaats, waardoor het 'samenwonen' pas in 2026 zal gebeuren. Desalniettemin is dit nog steeds goedkoper dan zelf een nieuwe huisvesting zoeken. Ook wordt onderzocht hoe de twee organisaties effectief en efficiënt kunnen samenwerken, zodat dit kostenbesparend kan werken op de bedrijfsvoering / overhead.	Groot	Matig		€ 150.000,00	70%	€ 105.000
Participatie	3	Participatie omvat alle voorzieningen die ondersteunend zijn om mensen te bemiddelend naar een passende vorm van (duurzame) arbeid, zodat ze op eigen kracht in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Daar de verwachting is dat de groep bijstandsbehoevenden groter zal worden, is het aannemelijk dat er vaker participatiemiddelen zullen worden aangewend om deze doelgroep passende ondersteuning te bieden. Vanaf 2025 zal de nieuwe regionale re-integratieverordening van kracht zijn. met deze verordening wordt het makkelijker om maatwerkvoorzieningen te bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De verwachting is dat hiermee een stijging zal zijn in het aanwenden van de participatiemiddelen.	De voorwaarden om participatiemiddelen in te zetten moeten scherp worden gesteld, zodat de voorzieningen die ingezet worden doelgericht zijn. Tussentijdse evaluatie en strengere eisen aan bijvoorbeeld loonkostensubsidie/jobcoaching zijn al maatregelen die effectief gebruik van de middelen kunnen borgen. Deze maatregelen worden geborgd in de nieuwe re-integratieverordening die in 2025 van kracht zal zijn.	Klein	Matig		€ 100.000,00	30%	€ 30.000,00

Classificatie: Int

Onderwerp	P	Omschrijving	beheersmaatregel	Kans	Impact	Score kleur o.b.v. maixmale financiële risicobedrag	Impact financieel effect in euro	Kans %	Resterend risico (maximale bedrag x kans)
Leerlingen- en Aov vervoer	3 + 4	Het AOV (Alg.Ouderenvervoer) en LLV (Leerlingenvervoer) (die vanaf medio 2022 gezamenlijk zijn aangesteed) worden gefinancierd op basis van een open einderegeling. Het aantal mensen/kinderen dat gebruik maakt van deze regelingen is onvoorspelbaar en varieert per periode. Het is dus een risico of er binnen het beschikbare budget wordt gebleven.	•Het vervoer wordt gemonitord. Elk kwartaal wordt een rapportage geleverd, waardoor het verbruik inzichtelijk is. •Gericht communiceren met basisscholen, speciaal onderwijs en medisch kinderdagcentrum over het aanvraagproces leerlingenvervoer bij de gemeente en de voorwaarden om in aanmerking te komen. * We hebben geen invloed op de brandstofprijzen. Onduidelijk is of de huidige contracten voorzien in dit soort risico's (onvoorzienbaar). * In het Voorjaarsbericht 2024 is het budget voor Leerlingenvervoer structureel verhoogd, hierdoor is de kans op overschrijding van het budget een stuk gereduceerd.	Klein	Klein		€ 50.000,00	30%	€ 15.000
Onderwijshuisvesting	4	Het nieuwe IHP Onderwijsgebouwen is begin 2025 gereed gekomen en aan de Raad gestuurd. Zoals al verwacht, blijkt hieruit dat er uitbreiding van onderwijslokalen noodzakelijk is op de locatie De Balk. Er werd al gewerkt aan een concreet uitbreidingsplan. In de Kadernota 2026-2029 zullen we de meest actuele gegevens hiervoor opnemen. Dit betreft ofwel de financiële verwachtingen vanuit het IHP, danwel de financiële gegevens van de nadere uitwerking, als die op dat moment al gereed zijn.	•Zo snel mogelijk de benodigde uitbreiding aan De Balk uitwerken; •Opnemen in de Kadernota 2026-2029 van benodigde kredieten.	Groot	Matig		€ 84.500,00	70%	€ 59.150

Onderwerp	P	Omschrijving	beheersmaatregel	Kans	Impact	Score kleur o.b.v. maximale financiële risicobedrag	Impact financieel effect in euro	Kans %	Resterend risico (maximale bedrag x kans)
ontwikkeling financiering schoolmaatschappelijk werk	4	In 2024 zijn er gesprekken gevoerd tussen gemeente Oostzaan, Wormerland en Zaanstad en het Samenwerkingsverband Zaanstreek VO over de financiering van het Schoolmaatschappelijk Werk (SMW) op het VO. Voor de inzet SMW in de scholen t.b.v. preventie is er een cofinancieringsregeling van 50/50 voor de scholen en de gemeente. Het samenwerkingsverband heeft aangegeven dat zij vinden dat SMW onder de jeugdwet valt en daarmee voor 100 procent door de gemeente gefinancierd moet worden. Het is echter grijs gebied en niet aantoonbaar dat SMW onder de jeugdwet valt. Daarnaast wordt er in veel gemeenten in Nederland al jaren gebruik gemaakt van cofinanciering. In 2025 wordt er een evaluatie gedaan naar het SMW waarin goed gekeken wordt naar hoe het onderwijs de zorgstructuur geborgd heeft, ook in relatie tot SMW. Afgesproken is dat naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie opnieuw het gesprek gevoerd wordt over wie verantwoordelijk is voor (welk deel van) de financiering. Naar verwachting zal de evaluatie in Q4 van 2025 klaar zijn. De kans bestaat dat naar aanleiding hiervan geconcludeerd wordt dat gemeenten een groter deel van de financiering voor hun rekening moeten nemen.	nader te bepalen	Midden	Klein		€ 25.100,00	50%	€ 12.550
Kernschool	4	Er is een nieuw convenant afgesloten over de Kernschool in Zaanstad. Hier volgen kinderen van nieuwkomers gedurende één tot anderhalf jaar onderwijs voordat zij doorstromen naar een reguliere basisschool. In dit convenant is opgenomen dat bij een eventueel financieel tekort de gemeenten Zaanstad, Wormerland en Oostzaan hierin gezamenlijk bijspringen. In het vorige convenant was dit alleen de gemeente Zaanstad, maar op de Kernschool zitten ook kinderen vanuit onze gemeente. Tot op heden is het niet voorgekomen dat de Kernschool een financieel tekort had.	Monitoring gedurende het jaar, en nauw contact met de betreffende afdelingen over de uitputting van het budget.	Heel klein	Klein		€ 25.100,00	10%	€ 2.510
Stormschade	5	Schade aan bomen en struiken als het gevolg van storm.	Onderhoud conform het onderhoudsplan uitvoeren en de bomen regelmatig inspecteren.	Midden	Klein		€ 40.000,00	50%	€ 20.000
Ontwikkelgebieden	5	De gemeente heeft zelf geen grondexploitatie in uitvoering, maar participeert in de ontwikkelingen van derden.	Per grondexploitatie wordt een grex opgesteld, waarin alle ontwikkelingen, kosten en baten onder elkaar worden gezet. Met de ontwikkelaar wordt een intentie- en anterieure overeenkomst afgesloten, waarbij alle afspraken worden vastgelegd, en een vergoeding voor de ambtelijke kosten wordt afgesproken.	Klein	Matig		€ 150.000,00	30%	€ 45.000

Onderwerp	P	Omschrijving	beheersmaatregel	Kans	Impact	Score kleur o.b.v. maximale financiële risicobedrag	Impact financieel effect in euro	Kans %	Resterend risico (maximale bedrag x kans)
Gladheidsbestrijding	5	Bij een strenge en/of langdurige winter kunnen de kosten oplopen, en is het budget niet toereikend.	Monitoring van de budgetten gedurende het jaar, en nauw contact met de betreffende afdelingen over de uitputting van het budget.	Klein	Klein		€ 30.000,00	30%	€ 9.000
Afvalinzameling en recycletarief	5	De afvalinzameling en verwerking van het huishoudelijk afval loopt via de VVI van de HVC. Bij het opstellen van de tarieven 2024 is rekening gehouden met de daling van het aantal aangeleverde tonnen huishoudelijk afval.	Communicatiemogelijkheden vanuit de VVI/HVC worden optimaal ingezet om het aantal tonnen huishoudelijk afval terug te brengen, om uiteindelijk te voldoen aan de VANG doelstelling.	Midden	Klein		€ 75.000,00	50%	€ 37.500
Aansprakelijkstelling agv onderhoud openbare ruimte	5	Het aantal aansprakelijkstellingen tegen de gemeente stijgt. Dit is mede het gevolg van de staat van de openbare ruimte. Door uitstel van herinrichtingprojecten en het afkomen van onderhoudsbudgetten wordt de openbare ruimte slechter, waardoor meer schade aan derden wordt geclaimd.	Hiervoor is een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten, welke in veel gevallen de schade zal overnemen. Echter het eigen risico bedraagt 2,500 per gebeurtenis.	Midden	Klein		€ 15.000,00	50%	€ 7.500
Weerstandscapaciteit Over-gemeenten	6	De GR Over-gemeenten heeft een lage weerstandscapaciteit. Bij risico's die de organisatie niet zelf kan dragen komt 62% van het meerdere voor rekening van Wormeland.	Door het voeren van geharmoniseerd risicomanagement en goede beheersmaatregelen worden risico's zo veel als mogelijk voorkomen.	Midden	Rampzalig		€ 722.920,00	50%	€ 361.460
Juridische procedures	6	Door juridische procedures kan een mogelijk financieel effect ontstaan. Op dit moment dat dit het geval is zullen wij de gemeenteraad inlichten en betrekken bij de besluitvorming.		Midden	Matig		€ 200.000,00	50%	€ 100.000
Algemene uitkering	6	De komende jaren is de trap-op-trap-af-methode losgelaten maar beweegt de algemene uitkering mee met het Bruto Binnenlands Product (BBP). Dit betekent dat we niet zo sterk schommelen in de algemene uitkering als voorheen. We volgen de rijksbegroting alleen nog qua loon- en prijsstijgingen. Het risico blijft wel deels bestaan omdat ook loon- en prijsstijgingen te rooskleurig kunnen worden ingeschat en dus tot een daling van de algemene uitkering kunnen zorgen. Daarnaast zijn hoeveelheidsverschillen altijd lastig te ramen. Deze hoeveelheden bepalen de hoogte van de algemene uitkering (maatstaven).	Gedurende het begrotingsjaar worden aanpassingen in de algemene uitkering verwerkt in de planning en control documenten. Risico's op grote mutaties worden door het jaar heen gevolgd.	Midden	Hevig		€ 200.000,00	50%	€ 100.000

Onderwerp	P	Omschrijving	beheersmaatregel	Kans	Impact	Score kleur o.b.v. maximale financiële risicobedrag	Impact financieel effect in euro	Kans %	Resterend risico (maximale bedrag x kans)
AVG en datalekken	6	Risico dat persoonsgegevens op straat komen te liggen en dat de betreffende personen hiervan schade ondervinden. Daarnaast zijn er bij een datalek risico's op imago schade en financiële boetes voor de gemeente	Goede interne privacy en securityprocedures/registers centraal beschikbaar. Controle op procedures (PDCA-cyclus). Transparantie naar betrokkenen (met name medewerkers en burgers). Afsluiten verwerkersovereenkomsten met externe partners. Werken vanuit vierogenprincipe bij verzending bij risicovolle mailingen en/of brieven. Periodieke voorlichting voor medewerkers over regelgeving, verantwoord omgaan met informatie en veilig ICT-gebruik door de functionaris gegevensbescherming. Gebruikmaken van encryptie. Vastleggen van alle beveiligingsincidenten. Inrichten van een privacy organisatie.	Midden	Hevig		€ 250.000,00	50%	€ 125.000
Pensioenen (wethouders en oud wethouders)	6	De verplichte hoogte van de voorziening pensioenen wethouders fluctueert enorm. Deze is afhankelijk van factoren als collegewisselingen en de rekenrente.	Er is een egaliseringsreserve beschikbaar om fluctuaties (deels) op te vangen.	Groot	Hevig		€ 200.000,00	70%	€ 140.000,00
									€ 1.544.670
19 financiële risico's						Veiligheidsmarge 2% begrotingstotaal zonder bestemmingen			€ 1.095.125
						Financieel risico /benodigd weerstandscapaciteit			€ 2.639.795

Niet-financiële risico's

In totaal zijn er voor de gemeente 19 risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd met een risicobedrag van €2.637.805. Van de 19 risico's zijn er 7 ook als niet-financieel beoordeeld.

De niet financiële risico's staan weergegeven in onderstaande tabel:

Onderwerp	Risico	Programma	Impact - niet financieel
Specialistisch jeugdhulp	De volgende niet-financiële risico's kunnen zich voordoen: Lange wachttijden of een tekort aan gespecialiseerde hulpverleners kan leiden tot verergering van de problemen van het kind en/of gezin. Bij verwijzingen vanuit de huisarts is er geen regie op de ingezette specialistisch jeugdhulp, waarbij het behalen van doelen niet geëvalueerd wordt door een externe regisseur. Hulp kan niet (het meest) passend zijn zonder dat hier door een externe regisseur op ingegrepen kan worden. Waardoor problemen niet worden opgelost of kunnen verergeren.	3	Matig
Wmo	De volgende niet-financiële risico's kunnen zich voordoen wanneer cliënten geen passende zorg krijgen, wat kan leiden tot fysieke of mentale achteruitgang. Ook kan er sprake zijn van lange wachttijden of bureaucratische problemen, wat een ongewenste thuissituatie onveranderd laat. Aan dit laatste punt kan ook een keerzijde zitten. Immers, het komt ook voor dat mensen zelf problemen gaan oplossen waardoor de zelfredzaamheid vergroot wordt.	3	Matig
Gladheidsbestrijding	De gemeente is dag en nacht paraat om gladheid te bestrijden als de winter toeslaat. We zetten ons in om de belangrijkste wegen en fietspaden in Oostzaan begaanbaar te houden. Door de weersverwachting goed in de gaten te houden en preventief te strooien, proberen we de gladheid voor te zijn.	5	Matig
Juridische procedures	Dienstverlening kan onder druk komen te staan door de hoeveelheid van aantal juridische vraagstukken en verzoeken. Ook kan er imagoschade ontstaan.	6	Matig
Algemene uitkering	Door daling van de Algemene Uitkering kan het mogelijk zijn dat alle wettelijke taken en/of plaatselijk beleid van de gemeente onder politieke druk komen te staan.	6	Matig
AVG en datalekken	Risico dat persoonsgegevens op straat komen te liggen en dat de betreffende personen hiervan schade ondervinden. Daarnaast zijn er bij een datalek risico's op imagoschade en financiële boetes voor de gemeente	6	Hevig

Financiële kengetallen

Vanuit de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) worden deze onderstaande financiële getallen opgenomen. Deze moeten meer zicht geven over de financiële positie en de vergelijkbaarheid daarvan met andere gemeenten.

Scoreformulier:

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90%-130%	> 130%	30	20	10
Solvabiliteitsratio	> 50%	20%-50%	< 20%	40	27	13
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%	15	10	5
Structurele exploitatieruimte (begroting)	> 0%	0%	< 0%	10	6	3
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%	5	3	1
				100	66	32

Hoe scoort de gemeente Wormerland?

Hieronder worden de waarderingscijfers van Wormerland getoond.

Waarderingscijfers	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	Minst risicovol	Minst risicovol	Minst risicovol	Minst risicovol	Minst risicovol	Minst risicovol
Solvabiliteitsratio	Neutraal	Neutraal	Neutraal	Neutraal	Neutraal	Neutraal
Grondexploitatie	Minst risicovol	Minst risicovol	Minst risicovol	Minst risicovol	Minst risicovol	Minst risicovol
Structurele exploitatieruimte (begroting)	Minst risicovol	Meest risicovol	Meest risicovol	Neutraal	Meest risicovol	Minst risicovol
Belastingcapaciteit	Meest risicovol	Meest risicovol	Meest risicovol	Meest risicovol	Meest risicovol	Meest risicovol

Waarderingscijfers	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	30	30	30	30	30	30
Solvabiliteitsratio	27	27	27	27	27	27
Grondexploitatie	15	15	15	15	15	15
Structurele exploitatieruimte (begroting)	10	3	3	6	3	10
Belastingcapaciteit	1	1	1	1	1	1
Totaal waarderingscijfers	83	76	76	79	76	83
Risiconiveau	Neutraal	Neutraal	Neutraal	Neutraal	Neutraal	Neutraal

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
A Vaste schulden	17.181	22.152	19.497	22.525	22.402	20.704
B Netto vlottende schulden	14.811	4.051	4.000	4.000	4.000	3.000
C Overlopende passiva	5.040	3.000	5.260	4.571	4.136	4.383
D Financiële activa (alleen uitzettingen (=Revolving fund))	1.521	3.944	1.450	1.435	1.420	1.405
E Uitzettingen < 1 jaar	20.903	1.000	2.000	2.000	2.000	2.000
F Liquide middelen	275	300	300	300	300	300
G Overlopende activa	3.691	1.000	2.000	2.000	2.000	2.000
H Totale baten (excl. mut. reserves)	57.332	50.495	53.353	54.780	55.623	57.548
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/Hx100%	19%	40%	43%	46%	45%	39%

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de hierboven genoemde netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
A Vaste schulden	17.181	22.152	19.497	22.525	22.402	20.704
B Netto vlottende schulden	14.811	4.051	4.000	4.000	4.000	3.000
C Overlopende passiva	5.040	3.000	5.260	4.571	4.136	4.383
D Financiële activa (excl. kap. vertrekkingen deelnemingen)	3.570	3.140	3.031	2.798	2.565	2.331
E Uitzettingen < 1 jaar	20.903	1.000	2.000	2.000	2.000	2.000
F Liquide middelen	572	300	300	300	300	300
G Overlopende activa	3.681	1.000	2.000	2.000	2.000	2.000
H Totale baten (excl. mut. reserves)	57.332	50.495	53.593	54.780	55.623	57.548
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/Hx100%	15%	47%	40%	44%	43%	37%

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Deze ratio geeft aan het Eigen Vermogen als percentage van het Totale Vermogen. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter de financieringspositie van de gemeente.

Solvabiliteitsratio (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
A Eigen vermogen	26.312	19.749	22.954	22.310	21.384	21.111
B Balanstotaal	72.408	58.101	61.473	63.523	62.395	60.035
Solvabiliteit (A/B) x100%	36%	34%	37%	35%	34%	35%

Kengetal grondexploitatie

Grondexploitatie kan een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Zoals uit onderstaand staatje blijkt, is er in Wormerland geen sprake meer van boekwaarden van grondexploitaties. De kengetallen zijn vanaf 2016 dan ook 0%.

Kengetallen grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
A Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0	0	0	0	0

B Bouwgronden in exploitatie	0	0	0	0	0	0
C Totale baten (exclusief mutaties reserves)	57.332	50.495	53.593	54.780	55.623	57.548
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Structurele exploitatieruimte	Rekening 2024	Begroting 2025 (primair)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
PROGRAMMA 1 T/M 6						
LASTEN						
A Lasten structureel Programma 1 t/m 6 (C-B)	50.310.423	51.720.965	54.445.163	55.158.383	56.517.621	57.820.642
B Lasten incidenteel Programma 1 t/m 6*	3.427.973	1.214.663	311.064	264.853	32.000	0
C Lasten totaal Programma 1 t/m 6	53.738.396	52.935.628	54.756.227	55.423.236	56.549.621	57.820.642
BATEN						
D Baten structureel Programma 1 t/m 6 (F-E)	51.641.005	49.865.347	53.448.399	54.635.144	55.623.359	57.547.791
E Baten incidenteel Programma 1 t/m 6*	5.690.718	629.999	-95.246	144.754	0	0
F Baten totaal Programma 1 t/m 6	57.331.723	50.495.346	53.353.153	54.779.898	55.623.359	57.547.791
MUTATIES IN RESERVES						
TOEVOEGINGEN						
G Structurele toevoegingen aan reserves*	0	0	0	0	0	0
H Incidentele toevoegingenreserves (I-G)	6.642.142	1.384.409	513.731	261.533	261.533	261.533
I Totale toevoegingen reserves	6.642.142	1.384.409	513.731	261.533	261.533	261.533
ONTTREKKINGEN						
J Structurele onttrekkingen reserves	27.201	366.026	603.750	603.750	603.750	603.750
K Incidentele onttrekkingen reserves (L-J)	5.617.737	335.030	839.856	341.794	286.690	359.881
L Totale onttrekkingen reserves	5.644.938	701.056	1.443.606	945.544	890.440	963.631
Berekening structurele exploitatieruimte						
M Structurele mutaties (D-A)+(J-G)	1.357.783	-1.489.592	-393.014	80.511	-290.512	330.899

Classificatie: Int

N Totale baten (excl. mutaties reserves)	57.331.723	50.495.346	53.393.153	54.779.898	55.623.359	57.547.791
Structurele exploitatieruimte (M/N)x100%	2%	-3%	-1%	0%	-1%	1%

* Zie voor de specificatie van de incidentele posten en structurele onttrekkingen aan reserves de tabellen in de Paragraaf Financiële positie (structureel begrotingsevenwicht) in deze begroting.

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden te vergelijken met het landelijk gemiddelde van het jaar daarvoor en dit uit te drukken in een percentage.

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden	2024	2025	2026	2027	2028	2029
A OZB-lasten gezin bij gem. WOZ-waarde	495	573	587	601	615	630
B Rioolheffing gezin	276	288	295	302	309	317
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	363	366	410	459	470	482
D Evt. heffingskorting		-	-	-	-	-
E Totale woonlasten gezin bij gem. WOZ-waarde	1.133	1.227	1.292	1.362	1.394	1.422
F Woonlasten landelijk gem. gezin t-1	942	1.009	1.063	n.b.	n.b.	n.b.
Woonlasten t.o.v. landelijk gem. jaar ervoor (E/F) x 100%	120%	122%	125%	n.b.	n.b.	n.b.

bron: <https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2025/benchmarks-en-rangnummers-2025/gemiddelde-gemeentelijke-woonlasten-2025/>

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Waar gaat deze paragraaf over?

Alle kapitaalgoederen moeten worden onderhouden. De onderhoudsstatus bepaalt de kwaliteit van het voorzieningenniveau. Deze paragraaf beschrijft welke werkzaamheden in 2026 worden uitgevoerd en vormt daarmee een dwarsdoorsnede van de begroting.

Onderhoud kapitaalgoederen

In onderstaande tabel zijn de van belang zijnde gegevens per kapitaalgoed weergegeven, deze tabel is aangepast op advies van de provincie en bevat alle punten waarop zij controleert.

Categorie	Beleidskaders	Niveau ¹	Looptijd ²	Vastgesteld ³	Cons? ⁴	Raming t.l.v. exploitatie/voorziening ⁵	Raming volledig ⁶	AOH? ⁷	Vold. Res? ⁸
Wegen	Planmatig integraal onderhoud	Voldoende	2020-2030	MJP jaarlijks vastgesteld bij de begroting	*	*	ja	nee	n.v.t.
Openbare verlichting	Invoeren ledverlichting/vervanging masten	Voldoende	2015-2030	Nov 2024 (besluit versnelde overgang naar led)	*	*	ja	nee	n.v.t.
Riolering	Gemeentelijk rioleringsplan (GWRP)	Voldoende	2025-2029	2025	*	*	ja	nee	n.v.t.
Water	Waterbeheerplan (walkanten/onderhoud beschoeiingen en baggeren)	Voldoende	2022	2022	*	*	ja	nee	n.v.t.
Groen	Groenbeheerplan	Voldoende	2010-2030	2010	*	*	ja	nee	n.v.t.
Bruggen en kunstwerken	Civiltechnische kunstwerken Instandhoudingsinspectie en risicoscan uit 2020 (+vervolgonderzoeken 9 bruggen) + aanvullend MJP voor de mechanische en elektrische installaties van de twee bediende ophaalbruggen. In 2026 wordt het MJP van een aantal bediende ophaalbruggen geactualiseerd.	Voldoende	2019-2040	2019	*	*	ja	nee	n.v.t.
Gebouwen	Meerjarenonderhoudsplannen (MOP's)	Goed	2019-2040	2019	*	*	nee*	ja*	nee*

1. Gewenst kwaliteitsniveau
2. Beheers- en onderhoudsplannen / looptijd
3. Datum vaststelling door de raad
- 4 Financiële consequenties conform plannen
- 5 Ramingen t.l.v. exploitatie/voorziening
- 6.Raming volledig en reëel in begroting
- 7.Is er sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?
8. Zo ja, zijn er voldoende reserves/voorzieningen voor het achterstallig onderhoud (AOH)?

**zie voor de financiële consequenties de tabellen hieronder*

Specificatie begroting onderhoud kapitaalgoederen

De tabel hieronder is toegevoegd naar aanleiding van de opmerkingen over de paragraaf Kapitaalgoederen in het accountantsverslag over de jaarrekening 2024. Een van de opmerkingen was dat er onvoldoende (meerjarig) financiële toelichting werd gegeven m.b.t. onderhoud van onze kapitaalgoederen. Door de toevoeging van onderstaande financiële tabellen geven wij opvolging aan dit verbeterpunt.

Begrote investeringen kapitaalgoederen	2025	2026	2027	2028	2029
Beschoeiing	580.750	105.568	191.889		
Aanlegsteigers langs de Zaan (Recreatie & Toerisme pluspakket)	48.000				
Beschoeiingen	72.823				
Beschoeiingen 2023 (achterstallig onderhoud)	47.428				
Beschoeiingen 2024 (achterstallig onderhoud)			162.889		
Beschoeiingen 2025 (achterstallig onderhoud)	200.000				
Camera toren in Wormer (Recreatie & Toerisme pluspakket)	27.500				
Informatieborden (Recreatie & Toerisme pluspakket)	12.000				
Kalanderwijk beschoeiing			15.000		
Nieuwe buurt Jisp, beschoeiing			14.000		
Noorderweg WW beschoeiing	65.000				
Schuilplekken fietsers (Recreatie & Toerisme pluspakket)	20.000				
Uitvoeringsplan recreatie en toerisme basis (borden, steigers picknickbanken)		105.568			
Visie waterrecreatie ZA/WA (Recreatie & Toerisme pluspakket)	20.000				
Wezenland beschoeiing	59.000				
Zwemvlot in Poel/Zwet (Recreatie & Toerisme pluspakket)	9.000				
Bruggen en kunstwerken	1.090.576	260.000	355.000	460.000	460.000
Bijdrage fietstunnel N515-Zuiderweg	400.000				
Groot onderhoud Spijkerboorbrug				220.000	220.000
Koningsvarenstraatduiker 2020		88.000			
Poelsluisbrug, verv.deel mechanische instal., remmingwerken, schilderen				200.000	200.000
Poelsluisbrug, vervanging technische installaties	63.600				
Renovatie en restauratie Raadhuisbrug Jisp	292.453				
Sluisstraatbrug Noord en Zuid	200.000				
Spijkerboorbrug, vervanging technische installaties	17.935				
Vervanging 2e Koningsvarenstraatduiker (incl. duurdere 1e)		172.000			
Vervanging begraafplaatsbrug Neck				40.000	40.000
Vervanging Kalanderbrug			30.000		
Vervanging Kollergangbrug			30.000		
Vervanging Rietgorspadbrug 02			55.000		
Vervanging Rietgorspadbrug 03			65.000		
Vervanging Rietgorspadbrug 04			115.000		
Vervanging Rigastraatbrug 01			30.000		
Vervanging Watertorenbrug			30.000		
Vervanging Weiverbrug Jisp	116.589				
Gebouwen	1.799.000	2.225.367		725.367	725.367
Aanschaf hybride warmtepomp Gemeentehuis	49.000				
Aanschaf Torenpaleis 5-6 Wormer	1.750.000				
IHP: tijdelijke uitbreiding locatie De Balk		725.367			
IHP: tijdelijke uitbreiding locatie De Balk (deel2)				725.367	725.367
Renovatie Heerenhuis Spijkerboor		1.500.000			
Groen		373.463	374.355		
Herinrichten Torensloot-Zuid			-1.300		
Kalanderwijk openbaar groen			189.655		
Nieuwe buurt Jisp, groen			186.000		
Wezenland openbaar groen		373.463			
Riolering	3.773.501	922.663	321.021		
3 busjes (vervanging)	105.000				
Drukriolering E/M 2018 (GRP 2018-2023)			25.096		
Drukriolering E/M 2019 (GRP 2018-2023)			20.116		
Drukriolering E/M 2020 (GRP 2018-2023)			135.520		
Drukriolering E/M 2022 (GRP 2018-2023)			55.212		
Drukriolering E/M 2023 (GRP 2018-2023)			20.077		
Gemalen bouwkundig 2018 (GRP 2018-2023)		15.025			
Gemalen E/M 2021 (GRP 2018-2023)		43.563			
Gemalen E/M 2022 (GRP 2018-2023)		174.252			
Gemalen E/M 2023 (GRP 2018-2023)		38.323			
GRP 2024 (reserve)	1.430.075				
Herstel muren begraafplaats	10.838				
Kalanderwijk riolering	1.908.000				
Pick-up met kraan (vervanging)	50.000				
Riooldoorspuitwagen	35.000				
Vervanging auto coördinator buitendienst		15.500			
Vervanging Iveco			65.000		
Vrijvervalriolering 2018 (GRP 2018-2023) Torensloot Zuid	48.738				
Vrijvervalriolering 2023 (GRP 2018-2023) Nieuwe buurt Jisp		636.000			
Wezenland riolering	185.850				
Wegen	2.931.053		3.105.944		
Herstraten Dorpsstraat Jisp en Weiver			925.000		
Herstraten Dorpsstraat Oostknollendam	50.000				
Kalanderwijk wegen			710.000		
Nieuwe buurt Jisp, wegen			970.000		
Project Torensloot-Zuid			500.944		
Spatterstraat, 3 hofjes wegen	99.640				
Wezenland wegen	2.781.413				
Eindtotaal	10.174.880	3.887.061	4.348.209	1.185.367	1.185.367

Voorzieningen, stand 31 dec	2025	2026	2027	2028	2029
Beschoeiing					
Voorziening beschoeiing	0	0	0	0	0
Bruggen en kunstwerken					
Voorziening bruggen en kunstwerken	539.699	710.233	930.767	1.151.301	1.371.835
Gebouwen					
Voorziening gebouwen (MOP's)	1.403.431	1.451.623	1.499.815	1.548.007	1.596.199
Wegen					
Voorziening onderhoud wegen (overdracht wegenbeheer in 2024 van HHNK)	1.336.134	1.283.870	1.231.606	1.179.342	1.127.078
Riolering					
Egalisatievoorziening riolering	3.547.285	3.722.940	3.867.280	4.011.633	4.165.003
Eindtotaal	6.826.549	7.168.666	7.529.468	7.890.283	8.260.115

Reserves, stand 31 dec	2025	2026	2027	2028	2029
Beschoeiing					
Reserves beschoeiingen	0	0	0	0	0
Bruggen en kunstwerken					
Bestemmingsreserve Bruggen en kunstwerken (overdracht beheer van HHNK)	280.161	280.161	280.161	280.161	280.161
Gebouwen					
Reservering onderhoud gebouw Het Kasteel 2d (geen MOP)	6.094	6.094	6.094	6.094	6.094
Wegen					
Reserves wegen					
Riolering					
Reserves riolering	0	0	0	0	0
Water					
Bestemmingsreserve Onderhoud vaarwegen	351.630	351.630	351.630	351.630	351.630
Openbare verlichting					
Bestemmingsreserve Duurzame vervanging openbare verlichting	698.504	668.504	638.504	608.504	578.504
Eindtotaal	1.336.389	1.306.389	1.276.389	1.246.389	1.216.389

Exploitatiebudgetten	2025	2026	2027	2028	2029
Beschoeiing					
Baggeren en walkanten (product '071 Kaden en oevers')	234.091	246.044	246.045	252.328	252.327
Bruggen en kunstwerken					
Exploitatiebudgetten onderhoud bruggen en kunstwerken	0	0	0	0	0
Gebouwen					
Onderhoud gebouwen loopt volledig via de MOP's	0	0	0	0	0
Wegen					
Onderhoud wegen (gedeelte van product '060 Wegen')	668.380	681.842	681.842	681.842	681.842
Riolering					
Onderhoud riolering (gedeelte van product '210 Riolbeheer)	639.693	641.771	641.771	641.771	641.771
Water					
Baggeren (gedeelte van product '070 Waterpartijen en -gangen')	41.000	41.984	41.984	41.984	41.984
Openbare verlichting					
Openbare verlichting (gedeelte van product '063 Openbare verlichting')	68.626	70.273	70.273	70.273	70.273
Groen					
Openbaar groenonderhoud (gedeelte van product '120 Openbaar groen')	578.957	566.652	566.652	566.652	566.652
Eindtotaal	2.230.747	2.248.566	2.248.567	2.254.850	2.254.849

Ontwikkelingen

Integrale projecten

De Kalanderswijk start in 2026 met vervanging riool en aansluitend de verharding. Waar mogelijk komen extra parkeervakken. In 2026 staat ook de Nieuwe buurt in Jisp op de planning voor integraal groot onderhoud. Als eerste wordt het rioolstelsel verbeterd. In 2027 volgen dan de wegen, de verlichting en het groen.

In 2026 speelt ook fase 2a van de Molenbuurt (Molstraat en Valkstraat). Wormer Wonen bouwt hier woningen en we onderzoeken of er een nieuw regenwaterriool kan worden aangelegd in combinatie met nieuwe bestrating.

Water

De gemeente Wormerland heeft een intentieovereenkomst 'Overname Stedelijk Water' afgesloten met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) waarin partijen de intentie hebben uitgesproken om het onderhoud van het stedelijke water, dit bestaat onder andere uit het maaien van waterplanten en baggeren, over te dragen van de gemeente naar het HHNK.

In dit traject is samen met de aannemer en gebiedsbeheerder geconstateerd dat het opstarten van het project voor een overname in de kern Wormer niet doelmatig is door de slechte bereikbaarheid. In de overige kernen binnen het plangebied zijn er geen waterlopen waarvan de onderhoudsplicht in aanmerking komt voor overname. Er is besloten om ambtelijk het advies af te geven het project Overname Stedelijk Water in de gemeente Wormerland niet op te starten omdat dit niet doelmatig is.

Wegen

In 2026 gaat het project Fietstunnel N515 een volgende fase in. Dan worden ontwerp en tekeningen tot in detail uitgewerkt en alle onderzoeken en vergunningen aangevraagd. De provincie Noord-Holland is hiervan trekker, met een financiële bijdrage van Vervoerregio Amsterdam, gemeentes Zaanstad en Wormerland. Realisatie van het project zal waarschijnlijk eind 2027 starten.

Voor de herinrichting van het Weiver en de Dorpsstraat is een krediet van €925.000 opgenomen in het Meerjarenplan (MJP). Daarmee is de dekking voor deze herinrichting gedekt in de Begroting 2026. Voordat deze investering ook echt beschikbaar gesteld wordt zal de raad hierover t.z.t. een uitgewerkt voorstel ter besluitvorming ontvangen (toezegging raad juli 2025).

Gebouwen

Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen gaat conform het Meerjarenonderhoudsplan (MOP). In 2024-2025 zijn er nieuwe MJOP's gemaakt. Deze komen in 2025 jaar nog naar de Raad ter vaststelling

*Bartelsluishuis

De Bartelsluis verkeert niet in goede staat. De gemeente ondersteunt de wens van diverse betrokkenen om de sluis te restaureren en wil initiatieven van derden stimuleren en faciliteren. De gemeente heeft eerder het huis naast de sluis aangekocht als strategische aankoop. Daarnaast ligt er een aanbod van het HHNK om de sluis zelf en grond om de sluis aan te kopen. Aankoop hiervan kan de renovatie van de sluis vergemakkelijken. De gemeente overweegt of en hoe deze aankoop mogelijk gemaakt kan worden en welke randvoorwaarden hiervoor nodig zijn. We willen goed uitzoeken wat een eventuele renovatie van de sluis aan kosten met zich meebrengt en of de doelstelling van de renovatie in lijn is met de eisen vanuit HHNK. Hierbij zal ook afgewogen moeten worden op welke wijze de gemeente om wil gaan met het naastgelegen huis, dat in slechte staat verkeert.

Heerenhuis

In Q4 van 2025 worden er conserverende werkzaamheden uitgevoerd aan het monumentale pand om verdere achteruitgang te voorkomen. Dit in afwachting tot de plannen met dit gebouw (renovatie en/of verkoop en/of verhuur). Voor eventueel verder herstel van dit pand is €1.500.000 dekking in het meerjarenplan gereserveerd.

Openbare verlichting

De raad heeft in november 2024 (1e begrotingswijziging 2025) besloten tot het versneld invoeren van omzetting openbare verlichting naar duurzame ledverlichting. In 2025 is gestart als pilot met dit versneld omzetten van 1 wijk (Westeinde, omgeving voormalig tennisvereniging De Eendracht) naar duurzame ledverlichting door inzet van onze eigen buitendienst. Deze pilot is goed bevallen en deze werkwijze gaan we in 2026 verder uitbreiden.

Bruggen

In 2026 is er gepland (klein) onderhoud aan een aantal bruggen. Daarnaast zal van een aantal bediende ophaal bruggen het meer jaren onderhoudsprogramma worden geactualiseerd. Gepland zijn verder de uitvoering van de vervanging van een tweetal duikers in de Koningsvarenstraat.

Paragraaf Grondbeleid

Visie grondbeleid

De visie voor het in deze gemeente te voeren grondbeleid is door de gemeenteraad vastgesteld in de Nota Grondbeleid Wormerland.

In deze nota is uitgesproken dat het grondbeleid moet worden beschouwd als een instrument om andere gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren. De gemeente voert geen actieve grondpolitiek.

Indien grondbeleid moet worden beschouwd als een instrument om gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren kan de gemeente in bijzondere door het college te bepalen gevallen een "situationele" actieve grondpolitiek inzetten om de continuïteit aangaande maatschappelijke doelen te borgen.

Uitgangspunt blijft dat de gemeente allereerst probeert de kosten te verhalen door van het sluiten van een anterieure exploitatieovereenkomst. Afdwingbaar kostenverhaal zal worden toegepast indien geen of onvoldoende resultaat kan worden bereikt. Het vaststellen van een exploitatieplan op basis van de omgevingswet is daarvoor het geëigende instrument. Bij de uitgifte van gronden en panden wordt een marktconforme prijs gehanteerd, die bij meer dan 50 m² door een extern onafhankelijke partij bepaald wordt. Uitsluitend indien sprake is van uitgifte van grond ten behoeve van een maatschappelijke, niet commerciële functie kan een lagere prijs worden gehanteerd in bijzondere door het college te bepalen gevallen.

Bouwgrondexploitaties

Op dit moment zijn de gronden van het project sportaccommodaties gronden in eigendom die vallen onder de bouwgrondexploitatie conform de BBV. De grondexploitatie zal te zijner tijd aangeboden worden aan de raad.

Prognose nieuwe woningen

Voor de periode 2025 t/m 2028 staan de volgende locaties gepland tot oplevering.

Locaties:	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028
Gele Lisstraat		Start bouw	74	74
Wormervelden (onderdeel van Poort van Wormer)		Start bouw	100	50
Zaandriehoek	Start bouw	60	60	60
Sluisstraat voormalige school Oostknollendam (start bouw in 2024)	15			
Lepelbladstraat	12			
Veerdijk 44		Start bouw	144	
Sportaccommodaties (nog geen definitieve planning)				
Molenbuurt fase 2 (150 woningen slopen en 150 woningen nieuwbouw, netto geen woningopbrengst)	Start bouw	0	0	0

Classificatie: Inte

Veerdijk 60		Start bouw	28	
Pakhuisplein		Start bouw	40	
Totaal	27	128	402	184

We maken wel de kanttekening dat woningbouwprojecten regelmatig in de tijd verschuiven door allerlei externe factoren (zoals lange procedures; wettelijke bepalingen zoals de stikstoflimieten en natura 2000).

Naast woningbouw zijn er nog een aantal andere initiatieven zoals hotel Kalverschans en het Heerenhuis. De planvorming van hotel Kalverschans is nog in de initiatieffase, daar wordt eerst een gebiedsprogramma opgesteld. Ook het Heerenhuis is in ontwikkeling en wordt verder uitgewerkt in 2026.

Op de lange termijn, gezien de ontwikkelingen binnen het nieuwe volkshuisvestingsprogramma, zullen wij ons heroriënteren op de richting die we willen inslaan, met inachtneming van de criteria voor sociale huurwoningen (minimaal 30%), middenhuurwoningen, betaalbare koopwoningen en woningen in de vrije sector. Daarnaast stelt de Wet Versterking Regie op Volkshuisvesting nieuwe eisen, waaronder de verplichting om minimaal twee derde van de koopwoningen betaalbaar te realiseren. Hoe dit precies vorm krijgt, zal in het nieuwe volkshuisvestingsprogramma duidelijk worden. Eind 2025/begin 2026 zal het college met een voorstel komen waarin de verdeling van deze woningtypen wordt gepresenteerd, waarbij sociale huurwoningen altijd minimaal 30% van het totaal blijven uitmaken.

Paragraaf Verbonden partijen

Waar gaat deze paragraaf over?

In deze paragraaf geven wij u een overzicht van onze verbonden partijen.

Waarom samenwerking?

De gemeenschappelijke regelingen voeren het beleid en het beheer op de betreffende terreinen uit voor de gemeente. Via deze 'verbonden partijen' (samenwerkingsverbanden) werken wij met andere partijen samen om onze lokale ambities en doelen te bereiken. Samenwerkingsverbanden dienen dus een publiek belang.

De organisaties waarin wij deelnemen, dus onze verbonden partijen, maken voor ons beleid of voeren voor ons beleid uit. In principe zouden wij dat ook zelf kunnen doen. Er zijn vier redenen waarom wij een aantal van onze taken toch door een verbonden partij laten uitvoeren:

1. Samenwerken aan beleidsuitdagingen die belangrijk zijn voor meerdere gemeenten of die de gemeentegrenzen overschrijden;
2. Sommige taken vragen om specialistische kennis die we zelf niet hebben;
3. Het uitbesteden van taken aan een samenwerkingsverband kan beter, efficiënter en/of goedkoper zijn dan de taken zelf uit te voeren;
4. Voor sommige beleidsterreinen is samenwerken wettelijk verplicht.

De ambtelijke organisatie zorgt ervoor dat de afstemming tussen gemeente en regionale samenwerkingsverbanden goed verloopt.

Wat is een verbonden partij precies?

Een verbonden partij is een privaot- of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel én bestuurlijk belang heeft:

- de gemeente financiert (samen met de andere deelnemers) de samenwerkingsorganisatie. Als deze verbonden partij onverhoopt failliet gaat of zijn financiële verplichtingen niet na kan komen, dan is de gemeente aansprakelijk;
- de gemeente heeft zeggenschap door vertegenwoordiging of stemrecht in het bestuur van de verbonden partij (via bijvoorbeeld de burgemeester, een collegelid of een raadslid).

Hieronder volgt een lijst van de verbonden partijen, die als volgt onderverdeeld worden:

Gemeenschappelijke regelingen:

- Recreatieschap Twiske Waterland
- GR Gemeenschappelijke GezondheidsDienst Zaanstreek-Waterland (GGD ZW)
- GR Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VRZW)
- Vervoerregio Amsterdam
- OD IJmond
- Vuilverbrandingsinstallatie/VVI (HVC)
- Cocensus
- OVER-gemeenten
- Waterlands Archief

Classificatie: Inte

Stichtingen en verenigingen:

- Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)

Programma 1 Dienstverlening

Overzicht verbonden partijen

Geen verbonden partijen

Programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling

Overzicht verbonden partijen

GR Recreatieschap Twiske Waterland	
Site	http://www.hettwiske.nl
Kerngegevens	Recreatieschap Twiske-Waterland, gevestigd in Haarlem. 31.000 hectare werkgebied, waarvan 718 hectare beheergebied met 200 hectare water. Het werkgebied van het recreatieschap bestaat uit de gemeenten Amsterdam (Noord), Beemster, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad en het grondgebied van de voormalige gemeente Graft-de Rijp (nu gemeente Alkmaar).
Missie	Recreatie in het gebied Twiske-Waterland versterken. Het doel van de Gemeenschappelijke Regeling is: A. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie; B. in samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; C. het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt; D. het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde doelstellingen.
Visie	Twiske-Waterland is ingericht als recreatiegebied om gemeenten en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten: - Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen; - Beheren en in stand houden routenetwerken en boerenlandpaden; - Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
Doel / openbaar belang	Het besturen en beheren van recreatiegebieden. Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Ontwikkelingen	Met het programma ontwikkeling en inrichting zet het recreatieschap zich in voor de ontwikkeling van recreatie en natuur. Voor 2026 gaat het vooral om: • Uitvoeren van projecten uit het ontwikkelprogramma; • Omvormen van de Marsen tot zorgboerderij; • Begeleiden recreatieve meekoppelkansen Markermeerdijken en daarmee samenhangende projecten zoals Zeesluis, routestructuren; • Ontwikkeling van het ontvangstgebied 'Twiske-Poort'; • Recreatiedruk spreiden aan de hand van het zoneringsdocument; • Onderzoek realisatie pluktuin Amsterdam-Noord.
Eigen Vermogen 1-1-2026	€5.318.362

Classificatie: Inter

Eigen Vermogen 31-12-2026	€5.201.114
Vreemd Vermogen 1-1-2026	€490.737
Vreemd Vermogen 31-12-2026	€459.737
Bijdrage gemeente aan GR 2026	€19.390
Resultaat van de GR 2024	€213.370
Mogelijke risico's voor de gemeente	De belangrijke risico's voor Twiske-Waterland zijn: • Overmacht: optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen; • Geen (grootschalige) evenementen; • Onzekerheid ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie.

Programma 3 Sociaal Domein

Overzicht verbonden partijen

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD)	
Site	ggdzw.nl
Kerngegevens	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zaanstreek-Waterland, Zaandam
Missie	GGD Zaanstreek-Waterland beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid en de sociale veiligheid van alle mensen in de regio. Daarbij staat een preventieve en collectieve aanpak voorop. Uiteraard met specifieke aandacht voor bevordering van participatie en ondersteuning van de eigen regio van mensen. Als uitvoeringsorganisatie van de gemeenten sluit de GGD aan bij de gemeentelijke verantwoordelijkheden in het sociaal domein. Het sociale domein gaat over alles wat mensen in hun directe bestaan raakt, zoals (gezondheids)zorg en welzijn. Daarbij is gezondheid veel meer dan 'niet ziek zijn'. Het gaat om 'lekker in je vel zitten', zodat je mee kan doen aan de samenleving. De gemeenten en GGD in Zaanstreek Waterland willen hun inwoners helpen zich positief gezond(er) te voelen en gezonde keuzes te maken, in een omgeving die uitnodigt tot gezond gedrag.
Visie	De GGD werkt vanuit de bedoeling dat mensen in Zaanstreek-Waterland gezond en veilig kunnen leven. Daarbij hanteren zij de volgende gedeelde, regionale uitgangspunten: • Preventie (vroeg signaleren en aanpakken) • Normaliseren (gewone problemen gewoon oplossen) • Differentiëren (verschil durven maken) De GGD gaat voor doorontwikkeling van de eigen kwaliteiten, aansluiten bij en inspelen op nieuwe ontwikkelingen, hantering van een helder afwegingskader voor de uitvoering van contracttaken, investeren in verbinding.
Doel / openbaar belang	Bevorderen en uitvoeren van de collectieve preventie en andere activiteiten in het kader van de gezondheidszorg.
Ontwikkelingen	Het nieuwe dienstenoverzicht is in januari 2025 bekrachtigd. De Plustaken Veilig Thuis en WvGGZ zijn per januari 2025 overgeheveld naar de Gemeenschappelijke Regeling. Juli 2025 is er een 1e Begrotingswijziging ter zienswijze afgegeven, o.a. door een verplichte aanbesteding van een registratiesysteem in de jeugdzorg (incidenteel), de verdraging m.b.t. het businessplan Samen Sterk (gezamenlijke huisvesting VrZW) (structureel) en de flink lager uitvallen loonindex. Deze zal na het reces van de zomer van 2025 naar de raad gaan ter zienswijze. De GGD is in verband met het ravijnjaar 2026 gevraagd om in 2025 met een bezuinigingsscenario te komen van 5%. Zij hebben eind 2024 een bezuinigingsoptie aan de raad geadviseerd van 1,5% in 2025 en deze is gehonoreerd. Verwacht wordt dat dit percentage in 2026 zal stijgen. Daarentegen wordt ook verwacht dat de kosten stijgen in verband met wachtlijsten bij Veilig Thuis, WvGGZ en Jeugdzorg. De kans is aanwezig dat voor het opvangen van de wachtlijsten extra fte wordt gevraagd.

Classificatie: Inter

Eigen Vermogen 1-1-2026	€1.936.055
Eigen Vermogen 31-12-2026	€1.936.055
Vreemd Vermogen 1-1-2026	€11.550.676
Vreemd Vermogen 31-12-2026	€10.267.278
Bijdrage gemeente aan GR 2026	Deelnemersbijdrage Gemeenschappelijke Regeling: €1.048.051
Resultaat van de GR 2024	€73.913
Mogelijke risico's voor de gemeente	In de begroting van de gemeente is rekening gehouden met de verkoop van het gebouw aan de Vurehout inzake de gezamenlijke huisvesting van de VrZW. Hierin is een vertraging gekomen. Dit betekent dat er (waarschijnlijk) een begrotingswijziging zal moeten komen. Als zich in de regio calamiteiten voordoen die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid (bijvoorbeeld uitbraak infectieziekte), of in het kader van de rampenbestrijding inzet vragen van de GGD, zullen hieruit kosten voortvloeien. Met deze kosten is in de begroting geen rekening gehouden. In dit kader kan de coronacrisis worden aangehaald. Deze crisis heeft echter niet geleid tot financiële risico's. Vanaf het allereerste begin van de crisis was duidelijk dat de GGD de uit deze crisis voortkomende extra kosten niet zelf zou kunnen en hoeven dragen. Hiervoor is financiële ondersteuning van het Rijk ontvangen. Vanuit de strategische risicoinventarisatie worden drie risico's benoemd door de GGD: - beleidsveranderingen van de gemeenten; - veranderde werkwijze politie; - veranderende werkwijze GGZ. Daarnaast betekent de hierboven genoemde ontwikkeling rond de vernieuwde GR en het nieuwe dienstenoverzicht een financieel risico voor de deelnemende gemeenten. De uitkomst van deze ontwikkeling zou namelijk kunnen betekenen dat de gemeentelijke bijdrage omhoog gaat.

Programma 4 Maatschappelijke ontwikkeling

Overzicht verbonden partijen

Geen verbonden partijen

Programma 5 Leefomgeving

Overzicht verbonden partijen

Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond)	
Site	www.odijmond.nl
Kerngegevens	Omgevingsdienst IJmond voert namens en vóór veertien gemeenten en de provincie Noord-Holland taken uit op het gebied van milieutoezicht en handhaving. Zij ondersteunen en adviseren inwoners en bedrijven op het gebied van milieuvergunningen.
Missie	ODIJmond draagt bij aan het bereiken en in stand houden van een veilige en duurzame fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit binnen ons werkgebied. Daarbinnen inspireert OD IJmond burgers en bedrijven tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Het resultaat is een landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige voorbeeldorganisatie waar partners met vertrouwen mee samenwerken.
Visie	ODIJmond werkt, als onderdeel van het openbaar bestuur, samen met burgers, bedrijven en overheden aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van onze leefomgeving. Naast

Classificatie: Inte

	vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bedrijven, adviseert ODIJmond over de verschillende aspecten van de fysieke leefomgeving en duurzaamheid binnen het ruimtelijke domein. In de uitvoering van onze taken vervult ODIJmond een proactieve, regisserende en vooral verbindende rol. Als procesregisseur met kennis van zowel Inhoud als uitvoering bevordert ODIJmond een integrale aanpak binnen het ruimtelijk domein en koppelt ODIJmond de juiste partijen aan elkaar. Daarbij is kwalitatieve en adequate dienstverlening leidend. Initiatieven van burgers en bedrijven vragen van ODIJmond een open houding, gericht op wederzijds vertrouwen. Als kennisorgaan anticipeert ODIJmond hierop en faciliteert met een helder inzicht in het speelveld, binnen de kaders van de wet- en regelgeving.
Doel / openbaar belang	De beleidslijnen die door de deelnemende gemeenten en de Provincie Noord-Holland in hun milieubeleidsplannen en overeenkomsten zijn neergelegd, bepalen welke werkzaamheden uitgevoerd worden en worden vastgelegd in het uitvoeringsprogramma van ODIJmond. ODIJmond heeft namelijk zelf geen milieubeleidsdoelstellingen en is een uitvoerende dienst.
Ontwikkelingen	De begroting 2026 van de ODIJ maakt onderdeel uit van een meerjarig traject om de organisatie operationeel en financieel in controle te brengen. De ODIJ doorloopt met haar deelnemers een programma om de organisatie toekomstbestendig te maken voor de huidige en toekomstige opgaven. In de eerste plaats actualiseert de ODIJ daartoe de financieringsstructuur en herijkt de dienst het financiële volume. In de herijking van het financiële volume brengt de ODIJ de huidige gecontracteerde opdracht in balans met de benodigde middelen. In de tweede plaats werkt de ODIJ verder aan de implementatie van het plan van aanpak dat is opgesteld om te gaan voldoen aan de robuustheidscriteria die zijn opgesteld voor Omgevingsdiensten vanuit het landelijk Internbestuurlijk Programma (IBP). In de derde plaats werkt de ODIJ actief verder aan de actualisatie van de Gemeenschappelijke Regeling ODIJ.
Eigen Vermogen 1-1-2026	€467.360
Eigen Vermogen 31-12-2026	€592.000
Vreemd Vermogen 1-1-2026	€9.008.817
Vreemd Vermogen 31-12-2026	€8.446.000
Bijdrage gemeente aan GR 2026	€215.000
Resultaat van de GR 2024	€124.233
Mogelijke risico's voor de gemeente	De door de GR geïdentificeerde risico's betreffen met name de bedrijfsvoering. Er spelen momenteel organisatorische risico's (financiering, personele capaciteit en robuustheid). Met een programma Toekomstbestendig ODIJ wordt ingespeeld op deze risico's. Het Programma Toekomstbestendig ODIJ is erop gericht om de organisatie operationeel en financieel toekomstbestendig te maken met behoud van het huidige (kwaliteits)niveau en de continuïteit van de dienstverlening met als vervolgstap het (zelfstandig) kunnen voldoen aan de robuustheidseisen en kwaliteitscriteria vanuit het ministerie. Daarnaast is een risico dat er zullen kosten gemaakt zullen gaan worden in geval van calamiteiten die de normale uitoefening van taken te boven gaan. I.v.m. de risico's die de ODIJ in kaart heeft gebracht beschikt de ODIJ over een weerstandsvermogen. Risico's, die voortvloeien uit de uitvoering van gemeentelijke taken, zijn uiteindelijk voor rekening van de deelnemende gemeenten.

Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o. (VVI) (contract met de HVC)	
Site	hvcgroep.nl
Kerngegevens	Gemeente Wormerland is partner van de gezamenlijke regeling Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI). Vanuit de VVI is de NV HVC opgericht (www.hvcgroep.nl/gemeenten). De gemeenteraad kan een zienswijze geven op begroting van de VVI. Op deze wijze kan de Raad de regie houden.
Missie (HVC)	De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen ter behartiging van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten ingevolge de Afvalstoffenwet verkregen afvalstoffen. Het lichaam tracht dit te bereiken door de oprichting en instandhouding van een vuilverbrandingsinstallatie in de gemeente Alkmaar met inbegrip van een stortplaats voor niet voor

Classificatie: Inter

	verbranding in deze installatie in aanmerking komende afvalstoffen, die in deze regeling tezamen worden aangeduid als "de installatie".
Visie (HVC)	De bestuursorganen van het lichaam oefenen de bevoegdheden uit, die ingevolge de Afvalstoffenwet voor de verwerking van afvalstoffen aan de raden der deelnemende gemeenten zijn opgedragen.
Doel / openbaar belang (HVC)	De basis voor het afvalbeheer vormt de Dienstverleningsovereenkomst (DVO), die tussen de gemeente Wormerland en HVC is afgesloten en waarin de inhoud, de omvang en garanties van de afvalbeheertaken zijn vastgelegd. Deze DVO is gesloten met een initiële looptijd van 15 (vijftien) jaren, startende op 1 januari 2019, en zal behoudens opzegging in overeenstemming met artikel 6.3 van deze overeenkomst stilzwijgend worden verlengd met perioden van telkens 4 (vier) jaren. Hiermee is zeker gesteld op een verantwoorde wijze en met een zo hoog mogelijk milieurendement tegen verantwoorde kosten het Wormerlandse afval wordt verwerkt.
Ontwikkelingen	geen
Eigen Vermogen 1-1-2024	€24.000
Eigen Vermogen 31-12-2024	€24.000
Vreemd Vermogen 1-1-2024	€919
Vreemd Vermogen 31-12-2024	€1.023
Bijdrage gemeente aan GR 2026	€0
Resultaat van de GR 2024	€0
Mogelijke risico's voor de gemeente	De risico's van de gemeenschappelijke regeling VVI houden hoofdzakelijk verband met de continuïteit van de afvalverwerking en het financiële risico van het aandeelhouderschap A in NV HVC. Een ander risico dat in ogenschouw dient te worden genomen betreft conformiteit met regelgeving op het gebied van staatssteun, mededinging, Wet Markt en Overheid en aanbesteding. Op basis van aandeelhouderschap kunnen gemeenten een gezamenlijk beleidsstandpunt innemen richting VVI; - De gemeenteraad kan haar controlerende en toezichhoudende taak op HVC uitoefenen door een zienswijze te geven op de begroting en jaarrekening van de VVI; - Garantstelling voor investeringen van de HVC: gemeente Wormerland staat per 2018 op basis van het aantal aandelen garant en niet meer voor het volledige bedrag van de gegarandeerde leningen.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VrZW) (incl. Regionale Brandweer Zaanstreek-Waterland (RBZW) en GHOR/CPA)	
Site	veiligheidsregiozaanstreekwaterland.nl
Kerngegevens	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, Zaandam
Missie	De partners in de veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland gaan 'arm in arm voor veiligheid' om het samenwerkingsverband te bestendigen en uit te bouwen. Dit samenwerkingsverband helpt maatschappelijke verstoringen voorkomen of beperken in het belang van en samen met de burgers.
Visie	- Wij werken adequaat en effectief samen op het gebied van integrale veiligheid; - Wij treden adequaat en snel op bij rampen en crises; - Wij gaan in onze organisatievorming mee in de ontwikkelingen rond bestuurlijke schaalvergroting; - Wij hebben wederzijds werkbare afspraken met de nieuwe politieregio; - Wij werken actief samen met de burger opdat deze bewust en zelfredzaam handelt.
Doel / openbaar belang	Het bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van brandweer/GHOR/CPA-taken in ruime zin met inbegrip van het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen en overigens een goede hulpverlening bij een ongeval of een ramp te bevorderen in het gebied met negen deelnemende gemeenten. De Veiligheidsregio/RWBZ voert

Classificatie: Inter

	regiotaken op het gebied van preventie, preparatie en alarmcentrale. Daarnaast is de gemeentelijke crisisorganisatie inmiddels regionaal georganiseerd als gevolg van de wet op de Veiligheidsregio's. Deze processen worden steeds verder geprofessionaliseerd. De nafase van een crisis blijft een taak van de gemeente. De VRZW ondersteunt gemeenten om deze taken te organiseren.
Ontwikkelingen	De VRZW gaat in 2026 vervolg geven aan het Beleidsplan 2025-2028 en de Kaderbrief 2025 De volgende onderwerpen staan hoog geagendeerd: -toekomstgerichte crisisbeheersing -toekomstbestendige brandweerzorg -versterken basisbrandweerzorg -samenwonen en samenwerken met de GGD - toekomstbestendige organisatie en werkgeverschap (diversiteit & inclusie, vitaliteit en duurzaamheid) -technologische ontwikkelingen -verbeteren informatievergaring, duiding en deling Op strategisch vlak zijn belangrijke stappen gezet in de crisisbeheersing, brandweerzorg en samenwerking met de GGD. Financiële middelen uit de Brede Doeluitkering (BDUR) zijn ingezet om de informatiepositie te verbeteren, terwijl de eerste fase van de hervorming van de brandweerorganisatie heeft geleid tot de werving van nieuwe medewerkers en structurele investeringen in paraatheid. Daarnaast is gewerkt aan de toekomstverkenning van de brandweerketen. De voorbereidingen voor een gezamenlijke huisvesting met de GGD zijn in volle gang. Op dit moment wordt een crisisinzet tijdelijk gecoördineerd vanuit een pand in Purmerend, omdat de verbouwingen op het Prins Bernhardplein in volle gang zijn. Inmiddels krijgen piketmedewerkers die een rol hebben in de crisisbeheersing wekelijks een informatiebriefing, zodat ze weten wat er in de voorliggende piketweek op stapel staat op het vlak van evenementen, demonstraties, grootschalige verkeerswerkzaamheden etc. De gemeenten leveren hiervoor informatie aan. De regionale informatiedeling en de landelijke informatiedeling zal verder worden versterkt. De langdurige crisis, denk aan de vluchtelingen uit de Oekraïne en Corona, staat geagendeerd om verder uit te werken. Immers, een langdurige crisisaanpak heeft een te grote impact op de reguliere crisisorganisatie die ten alle tijden overeind moet blijven. Gekeken wordt hoe de crisisorganisatie voor langdurige crisis verder wordt vormgegeven. Het door het Rijk geprioriteerde onderwerp Weerbare Samenleving, waarbij de gemeenten en Veiligheidsregio's gevoed worden om de maatschappij in de brede zin weerbaarder te maken tegen mondiale en hybride dreigingen gaat meer aandacht vragen. Te denken valt aan noodsteunpunten waar burgers bij langdurige stroomuitval informatie kunnen vragen en hulpdiensten kunnen benaderen in geval van nood. Hier is landelijk gelabeld geld voor beschikbaar gesteld en het beschikbare bedrag zal via de Veiligheidsregio's worden toegekend. De raden hebben aan de VrZW gevraagd om rekening te houden met een 5% lagere gemeentelijke bijdrage. Bezuinigingsscenario's zijn al voorgedragen en de raad heeft zich positief uitgesproken voor de keuzes die het Algemeen Bestuur van de VrZW heeft gemaakt ten aanzien van bezuinigingsscenario's A en H. Deze scenario's voldoen niet aan de gevraagde 5% bezuiniging, maar voldoen wel aan 2% gemeentelijke besparing binnen drie jaar en de gevraagde 5% gemeentelijke besparing binnen zeven jaar. Op dit moment heeft het Rijk de bezuinigingen op de Brede Doeluitkering (BDUR) ten aanzien van crisisbeheersing niet teruggedraaid. In dit kader dient nader nagedacht te worden over het tekort wat is ontstaan in de begroting en hoe dit aangepakt gaat worden.
Eigen Vermogen 1-1-2026	€1.061.000
Eigen Vermogen 31-12-2026	€949.000
Vreemd Vermogen 1-1-2026	€22.980.000
Vreemd Vermogen 31-12-2026	€23.870.000
Bijdrage gemeente aan GR 2026	€1.828.281
Resultaat van de GR 2024	€141.252
Mogelijke risico's voor de gemeente	In de Ontwerpbegroting 2026 zijn vanaf pagina 35 de risico's opgenomen en uitgewerkt. De risico's nemen in totaal 99% van de totale benodigde weerstandscapaciteit voor hun rekening nemen, en zijn voor 2026 gekwalificeerd als "voldoende".
Vervoerregio Amsterdam	
Site	https://vervoerregio.nl/

Classificatie: Inter

Kerngegevens	Jodenbreestraat 25, 1011 NH Amsterdam
Doel / openbaar belang	Samenwerking versterken op het gebied van verkeer en vervoer, bevorderen van bereikbaarheid
Missie	Verkeer en vervoer ondersteunt de ruimtelijk-economische ontwikkelingen en de ontplooiingskansen van mensen. Dat vraagt om intensieve samenwerking afstemming tussen het mobiliteitsbeleid en de andere beleidsvelden.
Visie	Het versterken van de samenwerking op het gebied van Verkeer en Vervoer in regio Amsterdam-Almere
Ontwikkelingen	De VRA wordt vanaf 2026 betrokken voor o.a. subsidieverlening aan projecten die in het Mobiliteitsprogramma zijn opgenomen. Daarnaast worden beleidsmatige onderwerpen, zoals het Meerjaren investeringsprogramma, periodiek afgestemd in de werkgroep Verkeer en Vervoer binnen Zaanstreek-Waterland.
Eigen Vermogen 1-1-2026	€0
Eigen Vermogen 31-12-2026	€0
Vreemd Vermogen 1-1-2026	€450.460.314
Vreemd Vermogen 31-12-2026	€475.472.942
Bijdrage gemeente aan GR 2026	€0
Resultaat van de GR 2024	€0
Mogelijke risico's voor de gemeente	We lopen als deelnemende gemeenten een financieel risico omdat we, zoals bij alle gemeenschappelijke regelingen, gezamenlijk de kosten dragen. Bij de VRA lopen we echter weinig risico omdat we geen bijdrage aan de VRA betalen. We ontvangen subsidies voor projecten. Mocht de VRA onvoldoende middelen hebben en onze projecten minder of helemaal niet subsidiëren dan bepalen we als deelnemende gemeenten zelf of we een dergelijk project wel of niet uitvoeren (geen risico). Ook voor verliesgevendende projecten die de VRA zelf uitvoert betalen we als deelnemende gemeenten niet. Weerstandratio De weerstandratio van de Vervoerregio eind 2026 is 1,2. Dit is voldoende. Hoe hoger het weerstandratio, hoe minder risico de deelnemende gemeentes lopen.

Programma 6 Bestuur en organisatie

Overzicht verbonden partijen

Cocensus	
Site	cocensus.nl
Kerngegevens	Openbaar lichaam genaamd 'gemeenschappelijke regeling Cocensus', gevestigd te Heemskerk, gemeente Heemskerk
Missie	Cocensus is de partner voor het integraal waarden, heffen en invorderen van decentrale belastingen en heffingen.
Visie	Cocensus heeft een bedrijfsmatige grondslag en zal tegen een zo laag mogelijk tarief en zo hoog mogelijke kwaliteit haar diensten integraal aanbieden. De belangrijkste waarden hierbij zijn: - klantgericht - kwalitatief - innovatief - efficiënt en effectief

Classificatie: Inte

	· resultaatgericht · integriteit
Doel / openbaar belang	Cocensus is een gemeenschappelijk regeling (GR) van dertien gemeenten namelijk Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland, Alkmaar, Bergen, Uitgeest, Heiloo, Castricum, Dijk & Waard en Den Helder. In deze GR zijn de uitvoeringswerkzaamheden in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen ondergebracht. Cocensus verzorgt het bestandsonderhoud, de heffing, de invordering, de behandeling van bezwaar- en beroepschriften en de behandeling van verzoeken om kwijtschelding.
Ontwikkelingen	Cocensus heeft in de afgelopen jaren haar focus gelegd op het leveren van diensten tegen zo laag mogelijke kosten, terwijl tegelijkertijd de hoogste kwaliteit in dienstverlening wordt nagestreefd. Deze benadering zal ook in de komende jaren worden voortgezet, waarbij schaalvergroting en uitbreiding van dienstverlening belangrijke onderdelen zijn die hieraan kunnen bijdragen. Schaalvergroting Per 1 januari 2025 is de gemeente Landsmeer aangesloten bij Cocensus. Daarnaast hebben enkele regionale gemeenten interesse getoond om toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling, waarbij een positief besluit kan resulteren in toetreding in 2026 of 2027. Verruiming van het gemeentelijk belastinggebied In het kader van de hervorming van het belastingstelsel en de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten heeft een interdepartementale werkgroep voorstellen gedaan om het gemeentelijk belastinggebied uit te breiden. Dit moet de afhankelijkheid van rijksuitkeringen verminderen en gemeenten meer fiscale autonomie geven. Cocensus moet rekening houden met deze mogelijke uitbreiding, waaronder nieuwe heffingen zoals een ingezetenenbelasting en een ozb-gebruikersheffing op woningen. Dit kan de lokale belastingopbrengsten met circa 40% verhogen, maar ook leiden tot een verlaging van de rijksuitkering uit het Gemeentefonds. Voor Cocensus betekent dit een toename in complexiteit, waarbij systemen en processen moeten worden aangepast voor efficiënte inning. Ook vraagt dit om heldere communicatie richting inwoners over de impact op de lokale belastingdruk. Cocensus werkt hierbij nauw samen met gemeenten en houdt rekening met de randvoorwaarden van de VNG, zoals evenwichtige financiële verhoudingen en het voorkomen van extra lastendruk. Motie tweejaarlijkse herwaardering In juni 2024 is tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG een motie aangenomen om de mogelijkheden van een tweejaarlijkse herwaardering te onderzoeken. Onderdeel van deze motie is ook om het bredere gebruik van de WOZ waarde in kaart te brengen. De WOZ-waarde wordt voor steeds meer doeleinden gebruikt. Daarbij is het van belang om de gevolgen die dit bredere gebruik voor gemeenten heeft inzichtelijk te krijgen vooral wat betreft de financiële consequenties. Immers breder gebruik kan tot gevolg hebben dat inwoners om een andere redenen dan de OZB bezwaar maken tegen de vastgestelde waarde.
Eigen Vermogen 1-1-2026	€225.000
Eigen Vermogen 31-12-2026	€196.000
Vreemd Vermogen 1-1-2026	€14.456.000
Vreemd Vermogen 31-12-2026	€14.325.000
Bijdrage gemeente aan GR 2026	€426.000
Resultaat van de GR 2024	-/-€11.000
Mogelijke risico's voor de gemeente	Informatiebeveiliging en Gegevensbescherming Informatiebeveiliging en gegevensbescherming blijven voor Cocensus belangrijke aandachtspunten, vooral met de komende verplichtingen vanuit de NIS2-richtlijn. Cocensus heeft deze onderwerpen tot prioriteit benoemd om te voldoen aan de strengere eisen rond cyberveiligheid en gegevensbeheer. Cocensus beschikt inmiddels over een BIO en datagovernancebeleid. BIO 2.0 en de NIS2-richtlijn vereisen dat Cocensus extra maatregelen neemt om gevoelige gegevens adequaat te beschermen tegen datalekken, cyberaanvallen en andere beveiligingsrisico's. Dit omvat onder meer verplichte risicobeoordelingen, beveiligingsmaatregelen, en het snel melden van incidenten

	aan de toezichthouder en het CSIRT bij cyberincidenten. Gegevenslevering grootwaterverbruik PWN heeft aangekondigd dat zij niet meer de volledige gegevens met betrekking tot grootwaterverbruik gaan leveren uit oogpunt van privacywetgeving. Op dit moment wordt in samenspraak met de VNG onderzocht of PWN eenzijdig dit besluit kan nemen. Mocht dit niet tot een oplossing leiden dan kan dat gevolgen hebben voor de verordeningen 2026 voor die gemeenten die met name voor de rioolheffing grootwaterverbruik als maatstaf voor de heffing hebben opgenomen. Weerstandsvermogen Cocensus heeft een zeer beperkt weerstandsvermogen (de algemene reserve is contractueel gemaximeerde op €250.000). Dit houdt in dat financiële tegenvallers in rekening worden gebracht bij de deelnemers.
--	---

Waterlands Archief	
Site	www.waterlandsarchief.nl
Kerngegevens	ISW, Waterlandlaan 81 te Purmerend.
Missie	Het Waterlands Archief wil het betrouwbare geheugen van regio Waterland zijn.
Doel / openbaar belang	De belangrijkste taken van het Waterlands Archief zijn het duurzaam beheren en beschikbaar stellen van procesgebonden overheidsinformatie die als zodanig is gewaardeerd.
Ontwikkelingen	Het Waterlands Archief heeft drie kerntaken: 1. Collectief geheugen van Waterland. 2. Duurzame, toegankelijke en betrouwbare bron van informatie. 3. Expertisecentrum voor advies en inspectie. Het Bestuur van het Waterlands Archief heeft voor de periode 2026-2029 een nieuw Uitvoeringsplan vastgesteld. Uit een analyse van maatschappelijke ontwikkelingen is een strategie uitgewerkt om de kerntaken voor de periode 2026-2029 verder vorm te geven.
Eigen Vermogen 1-1-2026	€83.909
Eigen Vermogen 31-12-2026	€120.140
Vreemd Vermogen 1-1-2026	€314.846
Vreemd Vermogen 31-12-2026	€322.460
Bijdrage gemeente aan GR 2026	€164.492 (+bijdrage digitalisering bouwvergunningen in 2026 €34.304)
Resultaat van de GR 2024	€20.217
Mogelijke risico's voor de gemeente	De veiligheid van de fysieke archieven en collecties is het grootste risico. Dit is beleidsmatig geborgd door een Plan Veiligheid, Calamiteiten en Ontruiming en praktisch door up-to-date brand-, inbraak- en klimaatsystemen van de fysieke depots. Voor de digitale archieven en collecties is dit geregeld in de automatisering en de digitale opslag. De geschatte beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt op 01-01-2026 €73.926. De risico's zijn in de Begroting 2026 niet gekwantificeerd.

OVER-gemeenten

Classificatie: Inte

Site	www.over-gemeenten.nl
Kerngegevens	OVER-gemeenten, Oostzaan en Wormerland.
Missie	OVER-gemeenten optimaliseert het samenspel tussen colleges, bestuur en organisatie als fundament voor een effectieve serviceorganisatie voor meerdere gemeenten. Daarnaast richt het zich op het optimaliseren van dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen, en de efficiënte bedrijfsmatige ondersteuning voor klantgerichte processen. Een constante kwaliteit wordt nagestreefd door optimale inzet van personeel.
Visie	In de notitie 'Verbinding te OVER' staat de visie beschreven als "een lenige en slagvaardige organisatie, gericht op de buitenwereld, samen en voor elkaar, daadkrachtig, en met een positief kritische, lerende en betrokken cultuur".
Doel / openbaar belang	OVER-gemeenten, een samenwerking tussen Wormerland en Oostzaan, is opgericht om beleidsmatige, uitvoerende en organisatorische opgaven te bundelen en de dienstverlening te verbeteren. De gemeenschappelijke regeling werkt binnen kaders vastgesteld door de gemeenteraden van Wormerland en Oostzaan.
Ontwikkelingen	OVER-gemeenten heeft door succesvol werven van vast personeel bijna geen vacatures meer openstaan. Het vaste personeelsbestand maakt het bovendien mogelijk om kennis in huis te houden en daarmee te zorgen voor betere dienstverlening aan beide gemeenten, inwoners, ondernemers en instellingen. Tegelijk blijft het hoge ziekteverzuim een uitdaging waar actief aan wordt gewerkt. Gezien de financiële uitdagingen van de gemeenten neemt OVER-gemeenten actief deel aan het project Duurzaam begrotingsevenwicht en neemt zij haar verantwoordelijkheid door vanaf 2026 structureel de personeelsbegroting te verlagen. Het traject rondom de bestuurlijke toekomst van de deelnemers zorgt voor onzekerheid over het voortbestaan en de vorm van OVER-gemeenten.
Eigen Vermogen 1-1-2026	€477.199
Eigen Vermogen 31-12-2026	€1.128.225
Vreemd Vermogen 1-1-2026	€2.401.636
Vreemd Vermogen 31-12-2026	€2.211.331
Bijdrage gemeente aan GR 2026	€14.529.140
Resultaat van de GR 2024	€651.106
Mogelijke risico's voor de gemeente	Belangrijke risico's voor de gemeente liggen in de financiering van OVER-gemeenten. Specifieke zorgen betreffen de beheersing van personeelskosten bij hoog verloop of ziekte, en de toenemende overdracht van taken vanuit het Rijk zonder toereikende financiering.

Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)	
Site	https://www.stichtingrijk.nl/
Kerngegevens	Raadhuisplein 1, 2101 HA Heemstede
Doel / openbaar belang	Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor zelfstandige gemeenten, onder andere door het faciliteren van een regionaal inkoopbureau en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.
Ontwikkelingen	Stichting Rijk valt niet onder de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) en heeft andere regels m.b.t. informatieverstrekking aan hun verbonden partijen dan de Wgr voorschrijft.

Classificatie: Inte

Eigen vermogen 1-1-2026	€1.005.000
Eigen vermogen 31-12-2026	€1.047.250
Vreemd vermogen 1-1-2026	€626.000
Vreemd vermogen 31-12-2026	€837.800
Bijdrage aan de GR 2026	€106.737
Resultaat van de GR 2024	€242.385
Mogelijke risico's voor de gemeente	Stichting Rijk heeft een weerstandsratio van 1,2. De risico's voor de gemeente zijn zodoende minimaal.

Paragraaf Financiering

Waar gaat deze paragraaf over?

Deze paragraaf geeft duidelijkheid over hoe de financiering van decentrale overheden (zoals gemeenten) werkt. We leggen hier zo duidelijk mogelijk de plannen, feiten en visie over financiering uit. De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO) zorgt voor duidelijke regels voor de financiering en helpt de kredietwaardigheid van overheidsorganisaties te verbeteren. Deze wet maakt ook de financiering transparanter. De wet introduceert twee belangrijke onderdelen:

- het treasurystatuut
- de financieringsparagraaf.

Het treasurystatuut heeft als doel om de verantwoordelijkheden en bevoegdheden duidelijk vast te leggen. Hierdoor kan de gemeenteraad beter zijn taak uitvoeren. De financieringsparagraaf geeft inzicht in belangrijke ontwikkelingen en de plannen voor risicobeheer, de financiële situatie, en de leningen.

Op 29 januari 2019 heeft de raad een geactualiseerd treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut staat hoe het financiële beleid wordt gemaakt, hoe de planning en controle georganiseerd zijn, hoe de uitvoering van financieringsactiviteiten verloopt, en hoe de interne en externe controle is geregeld.

Ontwikkelingen

Bij interne ontwikkelingen gaat het onder andere over het afstoten van bedrijfsonderdelen of het oppakken van nieuwe activiteiten. Het komend jaar is van geen van beide sprake. Ten aanzien van de externe ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de treasuryfunctie, zoals de internationale economische ontwikkeling en de geld- en kapitaalmarkt, laten wij ons primair adviseren door onze 'huisbankier' de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Onze adviseurs aldaar volgen de ontwikkelingen nauwlettend en hebben ook de knowhow op dit gebied.

Financieringsbehoefte 2026-2029

De komende jaren verwachten wij een financieringsbehoefte die wordt veroorzaakt door de doorlopende investeringen per balansdatum 2024, het meerjarenplan 2025-2029 en het inzetten van reserves en voorzieningen. De basis hiervan is de primaire begroting 2026-2029.

Financieringsbehoefte (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo primair	-473	41	-297	429
Mutaties reserves en voorzieningen	-593	-329	-273	-337
Afschrijvingen	1.919	1.965	2.081	2.126
Investerings 2026-2029 Meerjarenplan	-2.459	-3.430	-1.185	0
Investerings: reeds beschikbaar gestelde kredieten	-1.646	-818	0	0
Aflossingen (huidige) langlopende leningen (netto)	-1.117	-1.117	-1.117	-1.117
Aflossingen nieuwe langlopende leningen	-0	-150	-300	-375
Totaal	-4.369	-3.838	-1.091	726

Classificatie: Inte

We volgen de liquiditeiten nauwlettend. De Wet FIDO verplicht gemeenten binnen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm te blijven. Investerings- en de daaraan verbonden geldleningen hebben gevolgen voor deze renterisiconorm. Onder 'Risicobeheer' verwerken we de genoemde financieringsbehoefte in de berekening van de renterisiconorm, zodat we kunnen beoordelen of ons voorgenomen beleid voor 2026-2029 binnen de kaders van de Wet Fido valt.

Leningenportefeuille

Hierbij inzicht in de ontwikkeling van de portefeuille van de langlopende leningen.

Mutaties leningenportefeuille (bedragen x €1.000) 2025 / 2026	
Stand per 1 januari 2025 (bron: jaarrekening 2024)	17.175
Aflossingen (regulier) in 2025	-1.023
Nieuwe leningen 2025 (reeds aangetrokken t/m aug. '25)	3.000
Nieuwe leningen 2025 (nog aan te trekken t/m dec.'25)	0
Totaal, stand per 31-12-2025	19.152
Aflossingen: regulier in 2026	-1.322
Nieuw aan te trekken leningen 2026	4.500
Stand per 31-12-2026	22.330

Rentevisie en -kosten

Rentevisie

We baseren ons op verwachte ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. De grote algemene banken en de banken voor de publieke sector (onder andere onze 'huisbank' BNG) houden deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. Met inachtneming van de zogenaamde 'prudente' houding die een gemeente ten aanzien van beleggingen en leningen dient te hebben, zijn we tot een eigen rentevisie gekomen. (Zie ook 'uitgangspunten treasurybeleid 2026-2029').

Rentekosten

In de notitie afschrijving en rentebeleid van 2020 zijn ook de rentekosten voor investeringen en eigen financieringsmiddelen opgenomen. Vanaf het jaar 2022 wordt de rekenrente niet meer voor 4 jaar vastgesteld, maar ieder jaar via de Kadernota vastgesteld. De rente voor investeringen en dergelijke is in de uitgangspunten van de Kadernota 2026 ook voor het jaar 2026 vastgesteld op 1,5%.

Risicobeheer

De Wet FIDO verplicht de kasgeldlimiet en de renterisiconorm in beeld te brengen. De provincie gebruikt deze bij het uitoefenen van haar toezichthoudende functie. De kasgeldlimiet betreft het renterisico van de vlottende schuld. De renterisiconorm betreft het renterisico van de langlopende schuld.

Kasgeldlimiet prognose voor 2026 (bedragen x €1.000)	Bedragen
Omvang begroting over 2026 (=grondslag) (primaire begroting)	54.756
- in procenten van de grondslag	8,5%
(1) Toegestane kasgeldlimiet	4.654
(2) Omvang vlottende korte schuld	4.000
(3) Vlottende middelen:	2.300
<i>Contante gelden in kas</i>	0
<i>Tegoeden in rekening courant</i>	300
<i>Overige uitstaande gelden < 1 jaar</i>	2.000
<u>Toets kasgeldlimiet:</u>	
(4) Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	1.700
Toegestane kasgeldlimiet (1)	4.654
Ruimte (+) / Overschrijdingen (-): (1)-(4)	2.954

Renterisiconorm (bedragen x €1.000)		2026	2027	2028	2029
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g (opgenomen geld)	0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g (uitgegeven geld)	0	0	0	0
1c	Renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	0	0	0
2	Betaalde aflossingen reguliere leningen	1.322	1.322	1.323	1.323
3	Renterisico op vaste schuld (1c)-(2)	0	0	0	0
	<u>Berekening renterisiconorm:</u>				
4	Begrotingstotaal (excl. mutaties in reserves)	54.756	55.423	56.550	57.821
5	Normpercentage (ministerieel vastgesteld)	20%	20%	20%	20%
	<u>Toets renterisiconorm:</u>				

Classificatie: Inter

6	Renterisiconorm (4*5)	10.951	11.085	11.310	11.564
7	Renterisico op vaste schuld (3)	0	0	0	0
Ruimte (+) / Overschrijding (-): (6)-(7)		10.951	11.085	11.310	11.564

In de renterisiconorm wordt rekening gehouden met de renterisico's die gemeenten lopen over nieuw af te sluiten leningen ter vervanging van afgeloste leningen. De renteontwikkelingen op de kapitaalmarkt zorgen ervoor dat de gemeente een ogenschijnlijk gering risico loopt (zie rentevisie).

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan de mate waarin een onderneming met eigen middelen (eigen vermogen) is gefinancierd. In het bedrijfsleven is deze ratio van belang om te zien in hoeverre de onderneming in staat is om aan haar financiële verplichtingen (betalingen) kan voldoen door inzet van haar eigen vermogen. Voor een gemeente is de hoogte van de solvabiliteit van minder belang dan voor een bedrijf. Toch geeft het een aardig inzicht in de vermogensverhoudingen.

Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter de financieringspositie van de gemeente. Afhankelijk van de directe opbrengstwaarde van de activa ligt de minimumnorm voor het bedrijfsleven op een waarde tussen de 25% en 40%. De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het totale vermogen x 100%.

In volgend schema is de solvabiliteit berekend op basis van de vastgestelde jaarrekeningen.

Jaar (bedragen x €1.000)	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Totaal vermogen	Solvabiliteit
2014	€ 18.548	€ 21.400	€ 39.948	46,43%
2015	€ 21.303	€ 20.153	€ 41.456	51,38%
2016	€ 20.975	€ 19.204	€ 40.179	52,20%
2017	€ 21.156	€ 19.143	€ 40.299	52,50%
2018	€ 19.217	€ 22.299	€ 41.515	46,29%
2019	€ 17.980	€ 25.771	€ 43.751	41,10%
2020	€ 16.973	€ 27.903	€ 44.876	37,82%
2021	€ 16.495	€ 28.134	€ 44.629	36,96%
2022	€ 17.427	€ 33.120	€ 50.547	34,48%
2023	€ 20.399	€ 35.835	€ 56.234	36,27%
2024	€ 26.312	€ 46.096	€ 72.408	36,34%

Uitgangspunten treasurybeleid

Het uitgangspunt voor de treasury-activiteiten voor de jaren 2026 tot en met 2029 is dat we de bedragen en looptijden van aan te trekken langlopende leningen afstemmen op het renterisico dat de gemeente loopt. De zogenaamde renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Nieuwe leningen worden aangetrokken voor een looptijd van vijf tot dertig jaar. De looptijd is mede afhankelijk van de dan geldende rentepercentages en de verwachting hiervan naar de toekomst toe. De structurele vermogensbehoefte wordt structureel gefinancierd.

Paragraaf Lokale heffingen

Waar gaat deze paragraaf over?

De paragraaf lokale heffingen bevat de begrote inkomsten op lokale heffingen, ons beleid op lokale heffingen en kwijtschelding en een vergelijking van de lokale lastendruk ten opzichte van andere gemeenten.

Retributies versus belastingen

Er zijn twee soorten gemeentelijke heffingen: retributies en belastingen. Bij de retributies is er sprake van een tegenprestatie van de gemeente en mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten voor de uitoefening van de taak. Dit betekent dat de kostendekkendheid niet meer mag zijn dan 100%. Bij belastingen is er géén directe relatie met een prestatie van de gemeente. Belastingen worden gezien als een algemeen dekkingsmiddel.

Retributies

De financiële regelgeving (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)) stelt eisen over de onderbouwing van de tarieven die hoogstens kostendekkend mogen zijn. De gemeente moet een overzicht van baten en lasten opnemen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Daarnaast moet in een overzicht op hoofdlijnen per type heffing inzichtelijk worden gemaakt hoe bij de berekening van tarieven wordt voldaan aan de eis dat de begrote baten de begrote lasten niet overschrijden. Dit zijn de beleidsuitgangspunten die ten grondslag liggen aan de berekening van de tarieven. In deze begroting 2026 zijn de onderbouwingen van de riool- en afvalstoffenheffing en begraafrechten opgenomen.

Beleid lokale heffingen

Het totale pakket aan gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een 14-tal verschillende belastingen en heffingen die jaarlijks door de gemeenteraad worden vastgesteld in een belastingverordening (Tarievennota). Het uitgangspunt is dat de tarieven alleen verhoogd worden met het inflatiepercentage (2026 +2,4%).

Uitzonderingen hierop zijn:

- tarieven gebonden aan een wettelijk maximum (zoals reisdocumenten/rijbewijzen);
- afvalstoffenheffing (maximaal 100% kostendekkend), het beleid is een kostendekkend tarief;
- rioolrecht (maximaal 100% kostendekkend), het beleid is een kostendekkend tarief. In het Gemeentelijk Riool- en Waterzorgprogramma 2025 - 2029 (vastgesteld in juli 2025) is besloten dat de rioolheffing jaarlijks stijgt met het inflatiepercentage. Tot en met 2025 werd er nog eens extra verhoogd met 2% (GRP 2023). Met ingang van het nieuwe GRWP is deze extra verhoging vervallen;
- voor OZB en RZB geldt dat niet de tarieven, maar de opbrengst stijgt met het inflatiepercentage¹;
- compensatiestijging OZB: verhoging van de OZB-opbrengst gelijk aan de korting op de algemene uitkering als gevolg van de WOZ-waardestijging².

1. *Toelichting¹*: Bij de Onroerendezaakbelasting (OZB) en de belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten wordt de totale opbrengst van het voorgaande jaar in de begroting opgehoogd met het inflatiepercentage (2026: index 2,4%). Daarnaast wordt de opbrengst verhoogd met de verwachte nieuwbouwwoningen (areaaluitbreiding). We berekenen dus eerst wat onze opbrengst moet worden en berekenen daarna hoe hoog de tarieven moeten worden om deze opbrengst te realiseren. De tarieven hangen weer samen met de WOZ-waarde. Om de OZB-opbrengst in de begroting op hetzelfde niveau te handhaven, worden bij een stijgende WOZ-waarde de tarieven voor de OZB verlaagd en bij een dalende WOZ-waarde de OZB-tarieven verhoogd. Deze systematiek/berekening is exclusief de extra nieuwgebouwde woningen (areaaluitbreiding). De opbrengst van de OZB stijgt dus met het inflatiepercentage en met de belastingopbrengsten uit nieuwe woningen.
2. *Toelichting²*: De WOZ-waardestijging heeft een negatief effect op de Algemene Uitkering. Het Rijk gaat ervan uit dat bij een stijging van de WOZ-waarde de inkomsten van de gemeente stijgen door een hogere opbrengst OZB.

Cocensus

De gemeente Wormerland heeft de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) en het opleggen van de aanslagen en de invordering van onroerendezaakbelasting (OZB), roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, forensenbelasting, grafrechten en leges omgevingsvergunningen ondergebracht bij Cocensus. Ook de afhandeling van de kwijscheldingsverzoeken en bezwaar- en beroepschriften worden door Cocensus gedaan.

Gemeentelijke belastingen

Belastingen hebben een algemeen karakter. Een directe relatie tussen de hoogte van de belasting en de gemaakte kosten is er meestal niet. Uitgangspunt bij het vaststellen van de belastingtarieven is dat deze worden verhoogd met de verwachte inflatie. In de Kadernota 2026 is vastgesteld dat we in de Programmabegroting 2026-2029 voor de belastingen rekenen met een inflatiepercentage van 2,4%.

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De totale opbrengst van de OZB wordt verhoogd met het inflatiepercentage (2026:+2,4%). Bij OZB wordt dus niet het tarief maar de totale opbrengst verhoogd met inflatie. Dit doen we omdat de basis voor de individuele berekening van de OZB-aanslag een percentage van de waarde van het onroerend goed is (WOZ-waarde). Deze WOZ-waarde wordt elk jaar herberekend. Als de WOZ-waarde stijgt en ook het tarief zou stijgen dan stijgt de OZB-aanslag dus dubbel. Daarom verhoogd de gemeente dus de opbrengst met inflatie en niet het tarief. Zo wordt de gemiddelde WOZ-waardestijging dus gecompenseerd door een evenredige tariefsverlaging. We berekenen het tarief zo dat we ontvangen wat er begroot is. Wel kunnen individuele belastingaanslagen verschillen. Dat is het geval als de waarde van een woning meer of juist minder is gestegen dan het Wormerlandse gemiddelde. Dan levert de WOZ-herwaardering een voordeel of juist een nadeel op voor de eigenaar. De WOZ-waarden voor het belastingjaar 2026 worden gebaseerd op het prijspeil van 1 januari 2025.

Naast bovengenoemd berekeningsmethode van de verhoging van de opbrengst met het inflatiepercentage speelt er bij de bepaling van de OZB-opbrengst nog een ander effect: Een WOZ-waardestijging heeft een daling van de rijksinkomsten als gevolg. De gemeente ontvangt bij stijgende WOZ-waardes minder Algemene uitkering. Het Rijk gaat ervan uit dat bij een stijging van de WOZ-waarde de lokale inkomsten van de gemeente stijgen door een hogere opbrengst OZB. Om de opbrengsten voor de gemeente gelijk te houden hanteren we volgens bestaand beleid voor het OZB-tarief naast de inflatiestijging ook een compensatiestijging in verband met de dalende Algemene Uitkering.

Roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting (RWVB)

Eigenaren en gebruikers van *onroerend* goed betalen gemeentelijke belastingen in de vorm van de onroerendezaakbelasting (OZB). Het is wettelijk mogelijk om ook voor eigenaren en gebruikers van *roerende* woon- en bedrijfsruimten (zoals woonboten en woonwagens) een gelijke belasting in te voeren. Dit is de Roerende Woon- en bedrijfsruimtebelasting (RWVB). Om eigenaren en gebruikers van roerend en onroerend goed gelijk te behandelen is het tarief van die belasting gelijk aan het tarief van de OZB.

Hondenbelasting

Onder de naam "hondenbelasting" heft de gemeente een belasting op het houden van honden binnen de gemeente. Belastingplichtige is de houder van de hond. Het aantal honden is bepalend voor de opbrengst van de belasting.

Gemeentelijke retributies

Onder de naam retributies heft de gemeente tarieven voor diverse typen van dienstverlening. Bij retributies is, anders dan bij belastingen, wél sprake van een directe relatie tussen de heffing en de gemeentelijke taakuitoefening. De belastingplichtige is de aanvrager van de dienst of degene voor wie de dienst is verleend. De geraamde opbrengsten mogen niet hoger zijn dan de geraamde kosten voor die taakuitoefening. Of gemeentelijke tarieven werkelijk kostendekkend zijn is een beleidskeuze.

Rioolheffing

De kosten die de gemeente maakt voor watertaken worden op burgers en bedrijven verhaald via de rioolheffing. Watertaken zijn onder andere afvalwaterinzameling (riolering) en afvoer van overtollig regen- en grondwater. Het beleid is een kostendekkend tarief. De opbrengst van rioolheffing mag nooit meer dan 100% kostendekkend zijn. Als we in een jaar toch meer opbrengsten uit rioolheffing ontvangen dan we kosten maken dan mogen we deze gelden wel bewaren in een voorziening om later uit te geven. Opbrengsten uit rioolheffing mogen nooit anders besteed worden dan aan watertaken.

De kosten die uit die watertaken voortvloeien zijn berekend in het Gemeentelijk Riool- en Waterzorgprogramma 2025 - 2029 (GRWP) (raad juli 2025). De kapitaallasten van de investeringen die hieruit voortvloeien zijn opgenomen in deze begroting. In het oude Gemeentelijk Rioleringsplan 2023 (GRP) steeg de rioolheffing jaarlijks naast het inflatiepercentage (2026: +2,4%) nog eens met 2% extra. Deze 2% extra tariefstijging is met de vaststelling van het nieuwe GRWP 2025-2029 vervallen. In de begroting 2026 is rekening gehouden met een opbrengst aan rioolheffing van €2.313.835.

Rioolheffing (bedragen x €1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025 (incl. wijzig.)	Begroting 2026
A. Baten	2.160.859	2.251.659	2.313.835
B. Lasten	1.456.413	1.987.945	2.138.180
C. Voorziening mutaties (plus is een toevoeging aan de voorziening)	704.446	263.714	175.655
D. Saldo (A-B-C)	0	0	0
Kostendekkendheid (A/(B+C))*100	100%	100%	100%

Afvalstoffenheffing

Onder de naam afvalstoffenheffing wordt een recht geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvoor de gemeente op grond van de Wet Milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval heeft. Bij het bepalen van de hoogte van de afvalstoffenheffing wordt rekening gehouden met het feit dat op begrotingsbasis de baten niet hoger mogen zijn dan de lasten. Het beleid is een kostendekkend tarief. Kostendekkendheid wordt nooit precies in één jaar bereikt maar wordt gemeten over jaren heen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een Egalisatievoorziening als bufferfunctie. Sinds eind 2021 is de Egalisatievoorziening leeg en volgens de prognose zal de voorziening eind 2025 ook leeg zijn.

Recycle-tarief

Vanaf 2022 heft de gemeente Wormerland het recycle-tarief voor de afvalstoffenheffing. Hiermee hebben inwoners invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing is in tweeën te delen: het vaste tarief en het variabele tarief. Het variabele tarief is afhankelijk van hoe vaak men afval aanbiedt. Voor laagbouw geldt dat het afhangt van hoe vaak de restafvalbak (kliko) aan de weg wordt gezet. Ook het formaat van de kliko telt mee (grote kliko's hebben een hoger tarief dan kleine kliko's). Inwoners van hoogbouw bieden hun afval aan in ondergrondse containers. Ook hier geldt dat het aantal keer dat er een zak restafval wordt aangeboden het tarief bepaalt. Ook hier geldt dat het formaat telt. Er zijn containers waar je kleine zakken en grote zakken kan aanbieden. Voor de kleine zak geldt een lager tarief dan de grote zakken.

Kostendekkendheid

Het beleid op afvalstoffenheffing is een tarief dat alle kosten dekt (100% kostendekkend). Om tot een kostendekkend tarief te komen moeten de inkomsten uit afvalstoffenheffing dus gelijk zijn aan de begrote kosten. Om in 2026 te kunnen voldoen aan deze kostendekkendheid zou het tarief met 21% moeten stijgen. In de begroting 2026 wordt voorgesteld om de kostendekkendheid trapsgewijs in te voeren. Het tekort aan inkomsten ad €240.000 voor het jaar 2026 wordt incidenteel onttrokken aan de Algemene Reserve. De afvalstoffenheffing zal dan voor 2026 stijgen met 12%. Voor de afvalstoffenheffing van 2027 zal dan de aansluiting naar kostendekkendheid gemaakt worden door onder andere te sturen op de VANG-doelstelling (van afval naar grondstoffen).

Afvalstoffenheffing (bedragen x €1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025 (incl. wijz.)	Begroting 2026
A. Baten	2.752.849	2.852.334	2.967.090
B. Lasten	3.224.881	3.264.534	3.477.785
C. Voorziening mutaties	0	0	0
D. Saldo (A-B-C)	-472.032	-412.200	-240.000
Kostendekkendheid (A/(B+C))*100	85%	87%	85%

Lijkbezorgingsrechten

Bij de berekening van kostendekkendheid van lijkbezorgingsrechten worden zowel de begraafrechten als de onderhoudsrechten van de begraafplaats meegenomen. Deze rechten worden met de voor 2026 reguliere inflatie verhoogd (2,4%) .

Lijkbezorgingsrechten (bedragen x €1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025 (incl. wijzig.)	Begroting 2026
A. Baten	159.017	180.933	185.276

Classificatie: Inte

B. Lasten	585.609	630.340	557.910
C. Saldo (A-B)	-426.591	-449.407	-372.634
Kostendeckendheid (A/B)*100	27%	29%	33%

Opbrengsten belastingen en retributies

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke opbrengsten en retributies er zijn en hoeveel de inkomsten daarvan bedragen. Onderaan de tabel ziet u het totale nettoresultaat van de heffingen.

Belastingen/retributies (bedragen x €1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025 (incl.wijz.)	Begroting 2026
Belastingen			
OZB woningen *)	2.998.238	3.543.795	3.820.209
OZB niet-woningen	1.043.432	1.284.881	1.382.177
Roerende woon- en bedrijfsruimten	16.559	19.112	19.571
Precariobelasting (t/m 2021)	0	0	0
Hondenbelasting	93.071	107.947	110.538
Forensenbelasting	40.000	67.180	68.792
Toeristenbelasting	30.000	61.352	62.824
A. Totaal belastingen	4.221.300	5.084.267	5.464.111
Retributies			
Rioolrechten	2.160.859	2.251.659	2.313.835
Afvalstoffenheffing	2.601.372	2.672.944	2.967.090
Begrafnisrechten	159.017	180.933	185.276
Leges omgevingsvergunningen	2.144.891	250.000	250.000
Leges vergunningen (APV)	35.274	40.594	41.568
Leges burgerzaken	359.089	372.613	371.314
Leges pontveren	42.889	42.973	44.004

Classificatie: Inte

B. Totaal retributies	7.503.391	5.811.716	6.173.087
C. Kwijtscheldingen	141.352	169.239	173.301
Totaal netto-opbrengsten (A+B-C)	11.583.339	10.726.744	11.463.897

*) incl. areaaluitbreiding

Precariobelasting

Wat is precario?

Gemeenten kunnen precariobelasting heffen als vergoeding voor het gebruik van openbare grond. Voorbeelden van belaste voorwerpen zijn terrassen, bouwmaterialen (zoals containers), zonneschermen, luifels, lichtreclames en vlaggen. De precariobelasting wordt geheven voor het plaatsen van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Het wordt wel gezien als de fiscale tegenhanger van een privaatrechtelijke vergoeding om de gemeentegrond te kunnen gebruiken. De precariobelasting valt toe aan de algemene middelen van de gemeente en is door de gemeente vrij besteedbaar. Er is geen verplichting om de geheven precariobelasting in te zetten voor uitgaven die samenhangen met de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Wat regelt de wet?

De Gemeentewet schrijft bij de precariobelasting alleen het belastbaar feit voor: het hebben van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond. Belastingplichtig is de houder van een dergelijk voorwerp. Niet belast is bijvoorbeeld een terras in de eigen achtertuin.

Belangrijke beperking

Hoewel dat niet in de wet tot uitdrukking is gebracht, geldt bij de heffing van de precariobelasting een belangrijke beperking. De precariobelasting kan niet worden geheven als de aanwezigheid van het voorwerp moet worden gedoogd op grond van een wettelijke of contractuele verplichting. Een voorbeeld: kabels van telecomnetwerken en kabeltelevisie moeten op grond van een wettelijk voorschrift worden gedoogd. Ook een terras op een verhuurd stuk gemeentegrond moet worden gedoogd. Belastingheffing is in die gevallen niet mogelijk.

Gemeenten kunnen ook geen precariobelasting heffen over netwerken die nutsbedrijven in, op of boven gemeentegrond exploiteren. Dat is sinds 1 juli 2017 in de Gemeentewet geregeld. De regeling voorkomt dat inwoners via de precario belasting moeten betalen aan een buurgemeente of -provincie waarvoor zij geen democratisch stemrecht hebben.

Keuzemogelijkheden gemeenteraad

Behalve het belastbaar feit kent de wet geen verdere aanwijzingen voor de heffing van de precariobelasting. De gemeenteraad heeft zodoende veel vrijheid bij de inrichting van deze belasting, in het bijzonder bij de aanwijzing van het delen van de gemeente waar wordt geheven, de tariefstelling en tariefsdifferentiatie.

Onderzoek naar precariobelasting

Op dit moment heft de gemeente Wormerland geen precariobelasting. Er is de raad een toezegging gedaan deze manier van belastingheffing te onderzoeken (raad van nov 2022 bij de vaststelling van de verordeningen en tarievennota 2023). Er is capaciteit vrijgemaakt om dit onderzoek uit te voeren. Belangrijk uitgangspunt is dat baten uit de precariobelasting redelijkerwijs opwegen tegen de kosten die gemaakt worden door het heffen van de precariobelasting. Daarnaast is de wenselijkheid ook een belangrijk aspect. De verwachting is dat deze heffing met name ten laste komt van de horeca en de MKB in de gemeente.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente kan kwijtschelding verlenen aan personen die niet in staat zijn om hun belasting te voldoen. Hiervoor zijn bij wet bepaalde normen aangegeven. Het kwijtscheldingspercentage voor de normbedragen bedraagt 100%. Kwijtschelding wordt verleend voor onroerendezaakbelasting, roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting, afvalstoffenheffing en rioolrechten. Voor het jaar 2026 wordt verwacht dat aan kwijtschelding een bedrag wordt verstrekt van €173.301.

	Rekening 2024	Begroting 2025 (incl. wijzig.)	Begroting 2026
Bezwaar WOZ	364	350	360
Bezwaar overige heffingen	96	60	90
Beroep WOZ	6	0	0
Beroep overige heffingen	1	0	0
Lasten regeling	€ 141.352	€169.239	€173.301

Leges

De tarieven voor 2026 worden primair aangepast aan de hand van het inflatiepercentage van 2,4%, tenzij nader beperkt door wettelijke tariefstellingen. Het is niet toegestaan meer dan 100% kostendekkend te zijn. Daarom is een 100% kostendekkende legesverordening risicovol. Wanneer nieuwe jurisprudentie tot een wijziging in de toe te rekenen kosten leidt, kan de kostendekkendheid overschreden worden. Door iets onder de 100% te blijven wordt dit risico opgevangen. Welke kosten toegerekend worden om de kostendekkendheid te berekenen moet duidelijk onderbouwd zijn.

Een aantal leges is niet kostendekkend. Volledig kostendekkend maken van alle leges is niet reëel te noemen. Zo zijn bijvoorbeeld evenementenvergunningen vanwege de maatschappelijke betekenis vaak niet kostendekkend. De legesopbrengst voor omgevingsvergunningen is sterk afhankelijk van grote projecten. De kostendekkendheid hiervan dient over de jaren heen gezien te worden.

De leges zijn onderverdeeld in drie titels:

Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening,

Hoofdstuk 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen)

Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn.

Gemeente Wormerland Rapport Kostendekkendheid begroting 2026

Onderwerp legesverordening	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Hoofdstuk 1 - Algemene dienstverlening					
Paragraaf 1.1 - Burgerlijke stand	934	18.313	16.518	39.067	109,23%
Paragraaf 1.2 - Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	127.548	82.816	74.697	217.600	76,33%
Paragraaf 1.3 - Rijbewijzen	20.127	35.556	32.070	71.572	81,56%
Paragraaf 1.4 - Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	331	3.487	3.146	7.437	106,79%
Paragraaf 1.5 - Vervallen					
Paragraaf 1.6 - Vastgoed informatie		31	28	58	98,31%
Paragraaf 1.7 - Overige publiekszaken	5.895	3.663	3.304	10.910	84,83%
Paragraaf 1.8 - Gemeentearchief					
Paragraaf 1.9 - Bijzondere wetten		375	338	343	48,17%
Paragraaf 1.10 - Diversen					
Totaal hoofdstuk 1	154.836	144.241	130.101	346.987	80,85%
Hoofdstuk 2 - Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning					
Paragraaf 2.1 - Begripsomschrijvingen					
Paragraaf 2.2 - Vooroverleg EN INTAKETAFEL EN OMGEVINGSTAFEL					
Paragraaf 2.3 - BOUWACTIVITEITEN, HET GEBRUIKEN VAN EEN BOUWWERK OF GRONDEN EN HET SLOPEN VAN EEN BOUWWERK	63.884	104.050	93.850	254.258	97,13%
Paragraaf 2.4 - AANLEGACTIVITEITEN					
Paragraaf 2.5 - CULTUREEL ERFGOED					
Paragraaf 2.6 - ACTIVITEITEN IN DE OPENBARE RUIMTE EN OP OPENBARE WEGEN					
Paragraaf 2.7 - Milieubelastende activiteiten					
Paragraaf 2.8 - HET HOUDEN VAN EEN EVENEMENT					
Paragraaf 2.9 - OVERIGE ACTIVITEITEN					
Paragraaf 2.10 - BODEMONDERZOEKEN					
Paragraaf 2.11 - ADVIES					
Paragraaf 2.12 - ADVIES MET INSTEMMING					
Paragraaf 2.13 - Vermindering					
Paragraaf 2.14 - Teruggaaf als gevolg van intrekking verleende omgevingsvergunning voor bouwactiviteiten					
Paragraaf 2.15 - VASTSTELLEN EN WIJZIGING OMGEVINGSPLAN					
Paragraaf 2.16 - Overschrijving vergunning op naam					
Paragraaf 2.17 - In deze titel niet benoemde beschikking					
Paragraaf 2.18 - Buiten behandeling omgevingsvergunning					
Totaal hoofdstuk 2	63.884	104.050	93.850	254.258	97,13%
Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn					
Paragraaf 3.1 - Horeca	283	12.008	10.830	26.271	113,62%
Paragraaf 3.2 - Seksbedrijven					
Paragraaf 3.3 - Winkeltijdenwet					
Paragraaf 3.4 - Organiseren evenement of markt		6.503	5.866	14.613	118,14%
Totaal hoofdstuk 3	283	18.511	16.696	40.883	115,20%
Totaal	219.003	266.802	240.647	642.128	88,39%

Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Kostendekking Hoofdstuk 1	154.836	144.241	130.101	346.987	80,85%
Kostendekking Hoofdstuk 2	63.884	104.050	93.850	254.258	97,13%
Kostendekking Hoofdstuk 3	283	18.511	16.696	40.883	115,20%
Kostendekking totale tarieventabel	219.003	266.802	240.647	642.128	88,39%

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet ingegaan. Vanaf die datum is er veel veranderd. Zo zijn er meer zaken vergunningsvrij en zijn er nieuwe (milieu)zaken waar juist leges voor geheven kunnen worden. Wat het effect hiervan op de begroting is vereist ervaringscijfers. We monitoren deze effecten nauwgezet. We informeren de raad actief hierover in de reguliere P&C-documenten en stellen bij waar nodig.

Lokale lastendruk

Om de lokale lastendruk te berekenen tellen 3 belastingtarieven mee: tarieven van de OZB, afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Voor huurders telt alleen het tarief van afvalstoffen- en rioolheffing mee omdat huurders geen OZB betalen. Voor eigenaren van woningen gelden wel alle drie de genoemde belastingen.

De gemiddelde woonlasten van een meerpersoonshuishouden in 2024 bedroegen €1.133 per woning. In 2025 bedroegen deze woonlasten €1.227. De woonlasten voor het jaar 2026 zijn nog niet bekend omdat het tarief voor afvalstoffenheffing en OZB pas in december 2025 vastgesteld wordt bij de Tarievennota 2026.

Vergelijking met omliggende gemeenten

In de volgende tabellen worden de tarieven 2026 van Wormerland vergeleken met de tarieven van omliggende gemeenten. Of deze tarieven van deze omliggende gemeenten kostendekkend zijn is niet bekend.

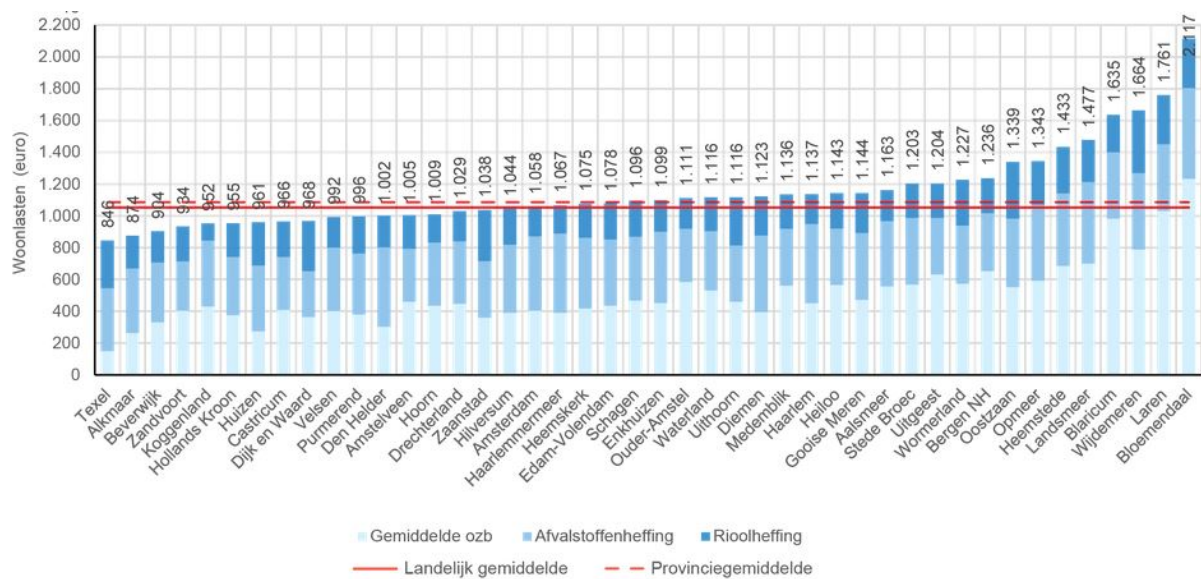
Classificatie: Inte

© COELO, Groningen

© COELO, Groningen														
Gemeente naam	A. OZB				B. Afvalstoffenheffing		C. Rioolheffing huishoudens		D. Woonlasten (A+B+C)		E. Toeristenbelasting		F. Hondenbelasting	
	%	%	%	euro	euro	euro	euro	euro	euro	euro	euro	euro	euro	
Amsterdam	0,0577	0,2436	0,1809	404	352	469	185	185	941	1.058	7,23	18,43	0	
Edam-Volendam	0,0945	0,1867	0,1574	435	309	416	226	226	971	1.078	1,75	3,85	0	
Landsmeer	0,1016	0,3004	0,2546	700	384	512	265	265	1.349	1.477	4,05	10,32	0	
Oostzaan	0,0908	0,2159	0,1848	551	360	431	356	356	1.268	1.339	4,90	4,90	51	
Purmerend	0,0798	0,2211	0,2025	380	306	383	233	233	920	996	2,75	2,75	93	
Waterland	0,0965	0,3645	0,2778	532	227	371	177	213	936	1.116	3,45	3,45	63	
Wormerland	0,1092	0,2138	0,2419	573	336	366	288	288	1.197	1.227	4,00	4,00	100	
Zaanstad	0,0782	0,3227	0,2433	360	355	355	323	323	1.038	1.038	nvt	7,71	0	

bron: <https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2025/bijlagen-2025-en-databestanden/>

Vergelijking woonlasten 2025 (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) van de gemeente Wormerland versus alle Noord-Hollandse gemeenten

Bron: <https://coelo.nl/atlas-lokale-lasten-2025/benchmarks-en-rangnummers-2025/benchmark-vergelijking-gemeentelijke-woonlasten-per-provincie-2025/>

Tarievenbeleid

Het tarievenbeleid in Wormerland is gebaseerd op twee uitgangspunten: inflatiecorrectie en kostendekkendheid. De belastingtarieven worden in 2026 verhoogd met 2,4% voor inflatie. Daarnaast heeft de WOZ-waardestijging een negatief effect op de Algemene Uitkering. Om de opbrengsten voor de gemeente gelijk te houden is een compensatiestijging van het OZB-tarief noodzakelijk. Voor wat betreft de retributies wordt gestuurd op kostendekkendheid. De tarieven worden formeel door de gemeenteraad vastgesteld bij de belastingvoorstellen die in december voorafgaand aan het begrotingsjaar worden aangeboden.

Heffingssoort	2024	2025	2026
<i>OZB en Roerende Zaakbelasting:</i>			
-Woningen eigenaren	0,0979%	0,1092%	*)
-Niet-woningen eigenaren	0,1841%	0,2138%	*)
-Niet-woningen gebruikers	0,2055%	0,2419%	*)
<i>Hondenbelasting:</i>			
-1e hond	€ 88,75	€ 100,05	€ 102,45
-2e hond	€117,65	€ 132,65	€ 135,85
-Volgende hond	€ 56,80	€ 64,05	€ 65,60
-Kennel	€446,70	€503,65	€ 515,75
<i>Afvalstoffenheffing :</i>			
-Vast bedrag per huishouden	€ 303,30	€ 305,05	**)
-Aanbieding van een minicontainer van 140 liter	€6,15	€ 6,20	**)
-Aanbieding van een minicontainer van 240 liter	€9,45	€ 9,55	**)
-Ontgrendeling van een (ondergrondse) container voor restafval, grote zak	€2,35	€ 2,40	**)
-Ontgrendeling van een (ondergrondse) container voor restafval, kleine zak	€1,20	€ 1,20	**)
<i>Rioolrechten*** :</i>			
-Afvalwater 0 - 500 m3	€ 275,58	€ 288,15	€ 295,10
-Afvalwater 500 - 1.000 m3	€ 551,06	€ 576,10	€ 589,95
-Afvalwater 1.000 - 1.500 m3	€ 826,59	€ 864,20	€ 884,95

Classificatie: Inte

Heffingssoort	2024	2025	2026
-Iedere 500 m3 boven de 1500 m3	€ 275,58	€288,15	€ 295,10
-Afvoer hemelwater	€ 95,05	€ 99,35	€ 101,75
Grafrechten (particulier graf voor 20 jaar)	€ 1.389,43	€ 1.424,20	€ 1.458,40

*) Bij OZB en RZB wordt de opbrengst i.p.v. de tarieven verhoogd met het inflatiepercentage. De OZB- en RZB-tarieven zijn afhankelijk van de totale WOZ-waarden, die pas aan het eind van het jaar bekend zijn. De tarieven 2026 worden bij het samenstellen van de Tarievennota berekend, en via dat document vastgesteld.

**) De tarieven 2026 worden bij het samenstellen van de Tarievennota berekend, en via dat document vastgesteld.

***) In het oude Gemeentelijk Rioleringsplan 2023 (GRP) steeg de rioolheffing jaarlijks met 2% bovenop het desbetreffende inflatiepercentage. In 2025 is het nieuwe Gemeentelijk Riool- en Waterprogramma 2025-2029 (GRWP) vastgesteld. Daarin is besloten dat de 2% extra stijging niet meer noodzakelijk is en wordt het tarief vanaf 2026 uitsluitend met het inflatiepercentage verhoogd (2026: +2,4%).

Paragraaf Bedrijfsvoering

Waar gaat deze paragraaf over?

De activiteiten op het gebied van bedrijfsvoering worden uitgevoerd door OVER-gemeenten. Dit is de gezamenlijke werkorganisatie van de gemeente Wormerland en de gemeente Oostzaan. In deze paragraaf leest u een beknopte samenvatting van de Begroting 2026-2029 van OVER-gemeenten. Voor meer informatie verwijzen wij naar de begroting van OVER-gemeenten 2026-2029.

Ontwikkelingen

Minder externe inhuur, meer vast personeel

OVER-gemeenten kent als gemeenschappelijke regeling slechts één programma, namelijk bedrijfsvoering. De begroting van OVER-gemeenten bestaat voor het grootste gedeelte uit personele lasten. Deze lasten hebben we kunnen verlagen door de externe inhuur te verlagen. De inzet van externe inhuur dat drukte enkele jaren fors op de begroting. We hebben er daarom hard aan gewerkt om vast personeel te werven. Inmiddels hebben we door succesvolle werving bijna geen vacatures meer. Het vaste personeelsbestand maakt het bovendien mogelijk om kennis in huis te houden en daarmee te zorgen voor betere dienstverlening aan beide gemeenten, inwoners, ondernemers en instellingen. Wel worstelen we als OVER-gemeenten met een hoog ziekteverzuim. Dit blijft een uitdaging, waaraan we op veel verschillende manieren werken.

Wij erkennen de financiële uitdagingen waar de gemeenten voor staan. In het kader hiervan nemen wij actief deel aan project Duurzaam begrotingsevenwicht. Wij nemen onze verantwoordelijkheid door onze personeelsbegroting vanaf 2026 structureel te verlagen.

Balans tussen middelen en dienstverlening

Dit levert ook uitdagingen op richting de toekomst. Aan de ene kant heeft de OVER-organisatie voldoende middelen nodig om de dienstverlening op peil te houden en aan de andere kant moeten de twee gemeenten hun eigen begroting sluitend krijgen. Binnen deze dynamiek moeten we met elkaar aan de slag om een en ander zo slim en efficiënt mogelijk in te richten. Zo nemen we maatregelen om de kosten voor automatisering te beperken.

Financiën vanaf 2026

Tegelijkertijd zijn er veel onzekerheden. Vanaf 2026 krijgen gemeenten veel minder geld van het Rijk om hun taken uit te voeren. Het gemeentefonds wordt met €2,4 miljard gekort. Het zogenaamde ravijnjaar komt daarmee gevaarlijk dichtbij. Op allerlei manieren protesteren gemeenten en de VNG tegen deze bezuinigingen. Met als doel dat de financiële problemen van gemeenten worden opgelost in de Voorjaarsnota van het kabinet. Maar of dit gaat gebeuren is nog onduidelijk.

Daarnaast zorgt het traject van de bestuurlijke toekomst, waarbij zowel Oostzaan als Wormerland onderzoeken of fuseren met één of meerdere gemeenten voor meer robuustheid zorgt, voor onzekerheid. Blijft OVER-gemeenten bestaan en zo ja, in welke vorm? De contouren van dit traject zullen langzaam duidelijker worden.

Bijdrage aan Duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)

In 2024 heeft de OVER-organisatie op verzoek van de deelnemers een analyse gemaakt van wat nodig is om alle knelpunten op te lossen en toekomstige complexe taken aan te kunnen. De uitkomst – een benodigde investering van 4,7 miljoen euro – bleek financieel onhaalbaar voor de deelnemers. Na intensieve gesprekken werd een compromis bereikt dat voor zowel Wormerland, Oostzaan als OVER-gemeenten acceptabel was. OVER-gemeenten gaf aan dat hiermee in elk geval de grootste knelpunten konden worden aangepakt.

Tijdens de gesprekken zijn diverse scenario's doorgerekend en verwerkt in de begrotingen vanaf 2025. In 2025, mede door het project Duurzaam Begrotingsevenwicht (DBE) en de slechte financiële situatie van Wormerland en Oostzaan, ontstond de vraag of OVER-gemeenten zelf ook kon bijdragen. Bij analyse ontdekte het management een verschil tussen het FTE-plafond en het beschikbare Personeelsbudget, wat leidde tot ongebruikte financiële ruimte. Deze ruimte werd voorgesteld als structurele besparing. Deze bezuiniging heeft geen negatieve impact op de dienstverlening.

In het volgende overzicht is de primaire begroting 2026-2029 opgenomen.

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
<i>primair</i>				
Lasten programma bedrijfsvoering				
Personeel	€ 18.870.000	€ 18.870.000	€ 18.870.000	€ 18.870.000
Inhuurbudget	€ -	€ -	€ -	€ -
Verzuimbudget voor boven gemiddeld ziekteverzuim	€ 450.000	€ -	€ -	€ -
Automatisering	€ 2.015.329	€ 2.015.329	€ 2.015.329	€ 2.015.329
ICT transformatie	€ 325.553	€ 325.553	€ -	€ -
Huisvesting	€ 857.058	€ 857.058	€ 857.058	€ 857.058
Kantoor	€ 263.378	€ 263.378	€ 263.378	€ 263.378
Overig	€ 1.028.333	€ 1.028.333	€ 1.028.333	€ 1.028.333
Totaal aan lasten	€ 23.809.651	€ 23.359.651	€ 23.034.098	€ 23.034.098
Baten programma bedrijfsvoering				
Rente op banktegoed	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Bijdrage Wormerland	€ 14.529.140	€ 14.250.141	€ 14.250.141	€ 14.250.141
Bijdrage Oostzaan	€ 8.904.958	€ 8.733.957	€ 8.733.957	€ 8.733.957
Totaal aan baten	€ 23.484.098	€ 23.034.098	€ 23.034.098	€ 23.034.098
Mutaties reserves	€ 325.553	€ 325.553	€ -	€ -
Totaal mutaties reserves	€ 325.553	€ 325.553	€ -	€ -
Resultaat	€ -	€ -	€ -	€ -

Ratio weerstandsvermogen

In de GR staat dat het maximale algemene reserve is beperkt tot 2,5% van de begroting. Dit betekent dat OVER-gemeenten een beperkt weerstandsvermogen heeft en mogelijke financiële gevolgen bij het voordoen van de risico's naar rato (62% Wormerland, 38% Oostzaan) voor rekening van de deelnemende gemeenten komen.

Conform artikel 23 van de Gemeenschappelijke Regeling van OVER-gemeenten is de algemene reserve gemaximeerd op 2,5% van de lasten (2,5% van €23.809.651 = €595.241) Dit betekent dat een weerstandratio van 0,5 het hoogst haalbare is bij een financieel risico van €1.166.000. Een weerstandratio van 0,5 valt in de classificatie 'ruim onvoldoende'.

Binnen de context van OVER-gemeenten is dit echter aanvaardbaar, omdat de deelnemende gemeenten garant staan voor eventuele financiële tekorten. De keuze voor dit beperkte weerstandsvermogen is daarmee beleidsmatig verantwoord. De continuïteit van de bedrijfsvoering komt hierdoor niet in het geding.

OVER-gemeenten erkent de aanwezige risico's met betrekking tot fraude en is actief bezig met het verder ontwikkelen van de frauderisicoanalyse en preventieve maatregelen/bewustmaking.

Paragraaf Taakstellingen en Stelposten

Waar gaat deze paragraaf over?

Een stelpost is een begrotingspost waarvan de concretisering nog moet worden uitgewerkt. Een taakstelling is een opdracht tot bezuinigingen, terwijl (nog) geen concrete maatregelen zijn genomen. Pas op langere termijn ontstaan de positieve financiële effecten.

Onze toezichthouder, de Provincie stelt deze paragraaf verplicht in verband met de verslechterde financiële positie bij gemeenten. De oorzaak van deze verslechterde financiële positie ligt in het overdragen van taken vanuit het Rijk zonder voldoende financiële middelen om deze taken uit te kunnen voeren. De financiële positie van gemeenten is hierdoor steeds meer onder druk komen te staan. Gevolg hiervan bij gemeenten zijn dat er steeds vaker bezuinigingsmaatregelen, ombuigingen en/of taakstellingen nodig zijn om de meerjarenbegroting sluitend te maken. In deze paragraaf geven we een overzicht van deze stelposten.

In deze primaire programmabegroting 2026-2029 zijn de volgende zaken opgenomen:

Stelposten:

Stelposten en taakstellingen zoals opgenomen begroting 2026	2026	2027	2028	2028
Stelposten				
1) Extra OZB i.v.m. areaaluitbreiding door nieuwe woningen	13.315	42.902	262.838	353.574
2) Stelpost algemene uitkering prognose onder het BCF-plafond	261.510	261.510	261.510	261.510
3) Stelpost algemene uitkering - verval korting eigen bijdrage jeugdzorg (meicirculaire 2025)	0	0	191.968	197.431
4) Stelpost algemene uitkering - verkorten trajectduur Jeugdzorg (meicirculaire 2025)	0	0	50.169	51.591
5) Stelpost algemene uitkering - uitstel herintroductie inkomensafhankelijke eigen bijdrage (zie meicirculaire 2025 jaar 2027 doortrekken naar 2027)	0	199.494	0	0
Taakstellingen				
6) Kostendekkendheid gemeentelijk vastgoed (uitkomst project duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)) - Raadhuis Jisp (KN2026)	0	0	0	7.500
7) Kostendekkendheid gemeentelijk vastgoed (uitkomst project duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)) - Beschuitstoren (KN2026)	0	0	0	10.000
8) Kostendekkendheid gemeentelijk vastgoed (uitkomst project duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)) - Heerenhuis (KN2026)	0	0	0	20.500
9) Kostendekkendheid gemeentelijk vastgoed (uitkomst project duurzaam begrotingsevenwicht (DBE)) - Westertil (KN2026)	0	0	0	18.000
10) Kostendekkendheid pont Spijkerboor verhogen (uitkomst project duurzaam begrotingsevenwicht (DBE))	0	0	0	48.000
Totaal	274.825	503.906	766.485	968.106

Toelichting:

Classificatie: Inte

1) De stelpost voor OZB i.v.m. areaaluitbreiding is niet nieuw, die nemen we al langere tijd op in onze begroting, op basis van de verwachte nieuwbouw in de komende jaren. In de paragraaf Grondbeleid is een prognose opgenomen van gereedkomen van woningen. Woningen die gereedkomen tellen vanaf het jaar daarop mee in de OZB-opbrengst.

2) Gemeenten declareren jaarlijks hun compensabele btw bij het Rijk. Het Rijk heeft hier een fonds voor, het btw-compensatiefonds (BCF). Dit fonds heeft een plafond. Als alle gemeenten onder het plafond declareren en er dus een restfonds overblijft dan wordt dit restant verdeeld tussen alle gemeentes (via de algemene uitkering). Het is toegestaan hiervan stelpost op te voeren. De hoogte van deze stelpost mag maximaal gelijk zijn aan wat we het jaar ervoor terugkregen van dit overschot.

3+4) In de meicirculaire 2025 zijn bij de middelen voor het cluster Jeugd vanaf 2028 twee kortingen in de algemene uitkering verwerkt in verband met aanvullende maatregelen vanuit de Hervormingsagenda. Omdat de realisatie van deze kortingen afhankelijk is van de nadere uitwerking en wetgeving van het Rijk heeft de provincie toegestaan om een stelpost hiervoor op te nemen in de begroting om de korting neutraal in de begroting te verwerken. De gedachte hierachter is dat het Rijk de korting terug zal draaien als deze niet haalbaar blijkt te zijn.

5) De Algemene uitkering is vanaf 2026 al gekort voor de te verwachten effecten van de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo. De aannahme van het Rijk is dat de gemeenten lagere kosten zullen maken en een hogere opbrengst van de eigen bijdrage zullen realiseren. Door het uitstel van de invoering naar 1 januari 2027 is de korting voor het jaar 2026 in de meicirculaire 2025 gecompenseerd. Door de val van het kabinet is het wetsvoorstel controversieel verklaard en de invoering voorlopig uitgesteld naar 1 januari 2028. De verwachting op dit moment is dat ook in 2027 de compensatie zal worden toegekend en dat de eigen bijdrage vanaf 1 januari 2028 ingevoerd zal worden. Vanaf 2028 is er gerekend met een hogere eigen bijdrage en een licht afgenomen gebruik bij de huishoudelijke ondersteuning.

Taakstellingen:

6 t/m 9) Kostendekkendheid verhogen gemeentelijk vastgoed

Het college wenst de kostendekkendheid van het gemeentelijk vastgoed te verhogen. Er is een selectie van het gemeentelijk vastgoed gemaakt, welke gebaseerd is op een negatieve kostendekkendheid van het gemeentelijk vastgoed. Deze selectie bestaat uit 4 objecten gezamenlijk ('t Heerenhuis, de Westertil, de Beschuitstoren en het raadshuis Jisp). Om de kostendekkendheid van bovenstaand gemeentelijk vastgoed te verhogen is gekeken naar het jaarlijkse exploitatieverlies. Hierbij zijn de kosten van het beheer en onderhoud van het vastgoed groter dan de opbrengsten, zoals huurbaten. Het exploitatieverlies van het gemeentelijk vastgoed is €112.000. Het exploitatieverlies per gemeentelijk vastgoed op basis van de huidige omstandigheden is:

- 't Heerenhuis ad € 41.000
- de Westertil ad € 36.000
- de Beschuitstoren ad € 20.000
- het raadshuis Jisp ad € 15.000

De gemeenteraad heeft in de Kadernota 2026 het college de opdracht te geven scenario's te onderzoeken om tot een (meer) kostendekkende exploitatie vanaf 2029 te komen en het exploitatieverlies op deze 4 objecten gezamenlijk met 50% terug te dringen. In de begroting 2026 zijn stelposten opgenomen van 50% terugdringen van het exploitatieverlies (taakstelling). Indien er geen kostendekkende exploitatie mogelijk is, volgt een bestuurlijk oordeel of afstoten tot de mogelijkheden behoort.

10) Kostendekkendheid Pontje Spijkerboor

De pontveer Jan Hop zet fietsers, voetgangers en brommers/scooters/motors over de vaart 'De Vinkenhop' tussen Spijkerboor en De Rijp. Het veer is onderdeel van de pontjesroutes rondom het Alkmaarder- en Uitgeestermeer. De jaarlijkse exploitatiekosten bedragen € 138.800. Het exploitatieverlies is €95.800. De volgende partijen dragen jaarlijks bij in de dekking van de kosten:

* € 2.000 gemeente Alkmaar

* € 6.400 recreatieschap Twiske-Waterland

* € 34.500 pontgelden

Het college werkt aan meerdere maatregelen om het exploitatieverlies van het Pontje Spijkerboor met 50 % te verminderen door:

1. Hogere bijdrage gemeente Alkmaar en recreatieschap Twisk-Waterland
2. Tarieven pontgelden verhogen
3. Exploitatiekosten verlagen. Concessieovereenkomst loopt tot en maart 2026.

Hiertoe is een taakstelling opgenomen van €48.000 vanaf 2029.

Paragraaf Kengetallen

De financiële regelgeving (BBV) stelt een aantal kengetallen verplicht om op te nemen in de begroting. Hieronder staan de kengetallen per programma. Ook de genoemde bronnen zijn verplicht gesteld zodat alle gemeenten eenduidige informatie verstrekken. Veel van de verplicht gestelde bronnen leveren hun informatie echter niet meer of niet op tijd. Waar mogelijk hebben we andere bronnen gebruikt om deze informatie te verstrekken.

Programma 1

Omschrijving	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
% Functiemenging (Bron: LISA). *	40,2	45**	45	46
Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoner van 15 t/m 64 jaar (Bron: LISA)	171	148**	150	151

* Functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen banen). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

** Actuele gegevens waren niet beschikbaar bij bron Lisa, dit betrof een schatting.

Programma 2

Omschrijving	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Aantal nieuwe woningen per 1.000 woningen (Bron: BAG)*	4,5	7,5	4,5	5,1
% Demografische druk (Bron: CBS)*	77,6	77,4	74,4	77

*Demografische druk is het percentage van het aantal personen van 0 t/m 19 jaar en 65+ per 100 personen van 20 t/m 64 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van het niet-werkende deel van de bevolking tot het werkende deel van de bevolking.

Programma 3

Omschrijving	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar (Bron: LISA)	n.b.*	n.b.*	437	n.b.
% Jongeren met een delict voor rechter in de leeftijd 12 t/m 21 jaar (Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in de Tel)	n.b.*	n.b.*	1	n.b.
% Kinderen in uitkeringsgezin tot 18 jaar (Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in de Tel)	n.b.*	n.b.*	6	6***

Classificatie: Inte

% netto arbeidsparticipatie van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking (Bron: CBS)	n.b.*	n.b.*	75	75
% werkeloze jongeren in de leeftijd 16 t/m 22 jaar (Bron: CBS)	n.b.*	n.b.*	1	n.b.
Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (Bron: CBS)	n.b.*	212	200	200
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar (Bron: CBS)	n.b.*	n.b.*	80	n.b.
% jongeren met jeugdhulp van alle jongeren tot 18 jaar (Bron: CBS)	10,3	n.b.*	13	10,4**
% jongeren met jeugdbescherming van alle jongeren tot 18 jaar (Bron: CBS)	0,27	n.b.*	0,7	0,5
% jongeren met jeugdreclassering van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar (Bron: CBS)	n.b.*	n.b.*	n.b.	0
Aantal cliënten met maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners (Bron: GMSD)	360	380	60	n.b.

* Actuele gegevens waren niet tijdig beschikbaar

**) voorlopige cijfers op waarstaatjegemeenten.nl

***) niet beschikbaar bij genoemde bron, wel op waarstaatjegemeente.nl

Programma 4

Omschrijving	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Aantal absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (Bron: DUO)	2,3	2,3	0	<5
Aantal relatief verzuim per 1.000 leerlingen (Bron: DUO)	23	23	23	23
% Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) van het VO en MBO (Bron: Ingrado)	2,3	2,5*	1,3	2,5
% Niet-sporters (Bron: 'Gezondheidsenquête' (CBS/RIVM))	42,2 (in 2022)	34,6	n.b.	n.b.

* voorlopige aantallen

Programma 5

Omschrijving	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Veiligheid				
Aantal verwijzing Halt per 10.000 jongeren (Bron: bureau Halt)	5,5	n.b.	5,5	n.b.

Classificatie: Inte

Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (Bron: CBS)	0	n.b.	0,3	n.b.
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (Bron: CBS)	0	n.b.	1,9	n.b.
Aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners (Bron: CBS)	0,9	n.b.	0,9	n.b.
Aantal vernielingen en beschadigingen in openbare ruimte per 1.000 inwoners (Bron: CBS)	0	n.b.	4,4	n.b.
Milieu en Volksgezondheid				
Omvang huishoudelijk restafval aantal kg per inwoner (Bron: CBS)	n.b.	n.b.	84,2 kg	n.b.
% Hernieuwbare elektriciteit (zon/wind/warmte) (Bron: RWS)	n.b.	n.b.	5,9%	n.b.

Programma 6

Omschrijving	Rekening 2023	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Gemiddelde WOZ waarde (Bron: CBS)	€415.000	€421.000	€441.000	€487.000
Gemiddelde woonlasten eenpersoonshuishouden (Bron: COELO)	1.033	1.103	1.197	1.258
Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishouden (Bron: COELO)	1.061	1.133	1.227	1.292
Formatie (aantal fte's per 1.000 inwoners) (Bron: eigen administratie)	0,4	0,4	0,4	0,4
Bezetting (aantal fte's per 1.000 inwoners) (Bron: eigen administratie)	0,4	0,4	0,4	0,4
Apparaatskosten per inwoner (Bron: eigen begroting)	€773	€897	€974	€887
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen) (Bron: eigen begroting)	9%	0%	0%	0%
Overhead (% van de totale lasten) (Bron: eigen begroting)	12%	13%	15%	10%

Paragraaf Openbaarheid

Waar gaat deze paragraaf over?

De paragraaf betreffende openbaarheid, bedoeld in artikel 3.5 van de Wet open overheid, geeft ten minste inzicht in de beleidsvoornemens inzake de Wet open overheid en de wijze waarop toepassing is gegeven aan deze beleidsvoornemens. Deze verplichte paragraaf in de komende begrotingen en jaarstukken vloeit voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In de jaarstukken dienen we verslag te doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de in de begroting genoemde beleidsvoornemens. Deze voorgeschreven rapportering over de uitvoering van deze wet is bedoeld om een impuls te geven aan de actieve openbaarheid.

Wet open overheid (Woo)

De Woo bestaat uit twee soorten openbaarmaking, een passieve (openbaarmaking op verzoek) en een actieve (openbaarmaking uit eigen beweging). De gemeente voldoet aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de Woo.

Passieve openbaarmaking

De passieve openbaarmakingverzoeken worden behandeld door het cluster juridische zaken. De verwachting is dat de komende jaren binnenkomende Woo-verzoeken binnen de formatie van dit cluster afgehandeld kunnen worden.

Actieve openbaarmaking

De informatie die actief openbaar gemaakt moet worden is onderverdeeld in 17 informatiecategorieën. De verplichting tot openbaarmaking van de informatiecategorieën is onderverdeeld in 4 delen (tranches).

In november 2024 diende de eerste informatiecategorieën (eerste tranche) actief openbaar gemaakt te worden. Hiervoor is een Woo-index redacteur aangesteld. De Woo-index redacteur is onder andere verantwoordelijk voor de publicatie van de organisatiegegevens, de werkwijze van de organisatie, en de bereikbaarheid van de organisatie. De gemeente voldoet hiermee aan de wettelijke verplichting om de informatiecategorieën uit de eerste tranche actief openbaar te maken.

Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer de volgende groep (tranche) informatiecategorieën actief openbaar gemaakt moet worden. De impact hiervan op onze organisatie wordt momenteel verder in kaart gebracht.

Paragraaf Oekraïne crisis

Oekraïne crisis

Vanaf begin maart 2022 is het oorlog in Oekraïne. Vele Oekraïense mensen zijn gevlucht, ook naar Nederland. Gemeenten hebben de taak om bij te dragen aan de opvang van Oekraïners. Dit doen we ook in Wormerland. De opvangopgave vraagt een flinke inzet van alle afdelingen van de organisatie. De inzet richt zich op het adequaat huisvesten en begeleiden van deze vluchtelingen. Ook voorzien we hen van financiële middelen en innen de eigen bijdrage van vluchtelingen met inkomen. Zolang de oorlog in Oekraïne voortduurt, moeten we de opvangopgave en dito intensieve extra werkzaamheden continueren. De Europese Regeling Tijdelijke Bescherming van Oekraïense vluchtelingen (RTB) is recent verlengd met een jaar. De RTB loopt tot 4 maart 2027.

Van korte termijn opvang naar langdurige huisvesting

Per 1 april 2025 verblijven ruim 125.000 Oekraïense oorlogsvluchtelingen bij gemeenten in Nederland die recht hebben op tijdelijke bescherming op basis van de RTB. Hiervan worden bijna 95.000 vluchtelingen opgevangen in de gemeentelijke opvang (GOO). Alle opvangplekken zijn bezet. De instroom van Oekraïense vluchtelingen is hoger dan de uitstroom. Het Rijk roept gemeenten op om extra opvangplekken te realiseren. Er is per direct behoefte aan 14.000 extra opvangplekken. Het vinden van geschikte opvangplekken is echter een grote uitdaging. Het laaghangend fruit is inmiddels al geplukt. Nieuwe duurzame locaties hebben de voorkeur boven (crisis)noodopvangplekken. De ontwikkeling en realisatie daarvan vraagt om langere doorlooptijden en toekomstperspectief. Het Rijk financiert de kosten van de opvang voor 100%. Het Rijk werkt daarnaast aan een lange termijn handelingsperspectief voor deze opgave en gemeenten.

Opvang in Wormerland

Ook in Wormerland hebben we direct vluchtelingen opvang geboden. Vrij snel na het uitbreken van de oorlog zijn vier opvanglocaties gerealiseerd in Wormer. Dit betreffen appartementen in de Gele Lisstraat en in de Bordwalerstraat, een voormalig kantoorpand aan de Rigastraat en zijn er woonunits aangeschaft en geplaatst op De Kleine Braak (naast de Poelweg). In 2024 hebben we ook 2 opvangplekken bij BB de Lepelaar en 2 plekken op de Vinkenstraat in Wormerveer. In totaal zijn er 145 plekken. Daarnaast vangen gastgezinnen een aantal Oekraïense vluchtelingen op.

De Oekraïense vluchtelingen zijn als volgt over de gemeente verdeeld:

Locatie		Aantal beschikbare plekken	Aantal personen in opvang
Gele Lisstraat	Er zijn 7 appartementen ingericht. Looptijd tot 25 sept 2025	34	26
Bordwalerstraat	Er zijn 3 appartementen beschikbaar. Looptijd tot 31 dec 2027	12	10
Rigastraat	Voormalig kantoorpand wordt gehuurd door gemeente. Is verbouwd. Er zijn 11 kamers met gedeelde voorzieningen. Looptijd tot 01-4-2027, verlenging 5 jaar mogelijk	35	27
De Kleine Braak	Er zijn 32 woonunits aangeschaft en in juli 2023 in gebruik genomen. Looptijd tot oktober 2033.	62	49
B&B Lepelaar	Er wordt 1 kamer gehuurd, deze is maandelijks opzegbaar	2	2
Vinkenstraat Wormerveer	Gemeente huurt deze locatie van WormerWonen. Betreft een woonlocatie in Zaanstad. Deze personen vallen onder de telling van gemeente Wormerland	2	2
Totaal		147	116

Het verschil tussen het aantal beschikbare bedden en bezette bedden komt doordat gezinssamenstellingen het niet altijd mogelijk maken om een optimale bezetting te realiseren.

Classificatie: Interne

In ontwikkeling opvang in Wormerland (start Q4-2025)		Aantal plekken	Aantal personen in opvang
Pastorie - Wormer	De voormalige pastorie wordt door de gemeente gehuurd en verbouwd naar opvang in 9 kamers met gedeelde voorzieningen. Looptijd minimaal tot juni 2027 en zolang het nodig is.	20	n.t.b.
Torenplein - Wormer	Een voormalige begeleid wonen locatie is door de gemeente gekocht. Opvang in 14 kamers met gedeelde voorzieningen. Looptijd zolang het nodig is.	38	n.t.b.

Particuliere opvang in Wormerland (stand per 1 augustus 2025)		Aantal plekken	Aantal personen in opvang
Particuliere opvang	Er zijn 7 particuliere gastgezinnen die vluchtelingen opvangen.	9	9

Overige zaken en inning eigen bijdrage

Naast de huisvesting zijn op verschillende onderdelen stappen gezet om de opvang zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Gezien de omvang van het aantal vluchtelingen is er dagelijks maatschappelijke begeleiding aanwezig. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over school, werk, taalles, activiteiten en vervoer. Het verstrekken van 'leefgeld' voor personen in de gemeentelijke opvang Oekraïne valt vanaf 2024 niet meer binnen het normbedrag voor de gemeentelijke opvang maar wordt apart afgerekend op basis van werkelijke kosten. Leefgeld is een vergoeding die de gemeente aan de ontheemde kan geven ten behoeve van voedsel en eerste levensbehoeften.

Vanaf 1 januari 2025 innen we de verplichte eigen bijdrage voor Oekraïense vluchtelingen met betaald werk. Diegenen ontvangen dan ook geen leefgeld. De implementatie voor het innen van de eigen bijdrage was een omvangrijk proces. Inmiddels lopen de inningen en worden de inningen maandelijks geactualiseerd. We zien dat veel Oekraïners werken met tijdelijke contracten. Er zijn veel fluctuaties in inkomen of werkgever.

Leerlingenvervoer Oekraïne

Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer aan Oekraïense leerlingen. Voor deze taak ontvangen we gelden via de algemene uitkering.

Bekostiging vanuit het Rijk

De gemeente ontvangt een vergoeding van het Rijk op basis van werkelijke kosten voor transitie, verbouwing en realisatie van gebouwen voor opvang van deze vluchtelingen.

De exploitatiekosten worden door het Rijk vergoed op basis van het normbedrag. Deze was bij aanvang van de oorlog gesteld op € 100 per beschikbaar gestelde plek per dag. Daarna is de normvergoeding stapsgewijs verlaagd naar € 83,- en € 61,- per plek per dag. Per 1 januari 2025 is de vergoeding nogmaals naar beneden bijgesteld. De vergoeding bedraagt nu € 44,- per plek per dag. Als gemeenten significant meer kosten maken dan de uitkering op basis van de normbedragen, dan kan de gemeente de werkelijke meerkosten per opvangplek per dag declareren.

Financiën

De financiën zijn een doorlopend proces. De gemaakte kosten van de noodopvang in Wormerland en uitgaven voor de huisvesting en de units zijn 100% declarabel. De uitvoeringskosten dienen te worden voorgefinancierd uit het vaste normbedrag per gerealiseerde opvangplek per dag. In 2022, 2023 en 2024 waren de kosten van de opvang in Wormerland lager dan de ontvangen vergoeding. Terugbetaling van het overschot aan het Rijk was niet nodig, maar mag op vrijwillige basis. De bekostigingsmethodiek is (nog) niet verandert. We hebben de Oekraïnegelden kostenneutraal in de begroting staan (100% declarabel). Pas bij de jaarrekening 2025 weten we het effect van deze gewijzigde regeling.

Doorkijk naar 2026

Vanaf 25 september 2025 zijn de appartementen in de Gele Lisstraat niet meer beschikbaar voor de opvang. Deze appartementen worden gesloopt. Hiermee missen we 34 opvangplekken die vervangen moeten worden. Deze vervanging is gevonden met de aankoop van het pand Torenplein in Wormer. Daarnaast leveren we een extra bijdrage in de opvangopgave door ook in de voormalige pastorie 20 duurzame opvangplekken in gebruik te nemen. Voor 2026 en 2027 continueren we de opvang in de Rigastraat, Bordwalserstraat, De Kleine Braak en de Vinkenstraat.

Financieel beeld

Financiële positie en meerjarenplan

Overzicht baten en lasten

Hieronder is een overzicht opgenomen van alle lasten en baten per programma, per jaar.

Overzicht van baten en lasten 2024 tot en met 2029

Hieronder is een overzicht opgenomen van alle lasten en baten per programma, per jaar.

Exploitatie	Rekening 2024	Begroting 2025 incl. wijz.	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
01 Dienstverlening						
Lasten	2.975.158	3.051.909	3.589.967	3.589.967	3.458.167	3.568.167
Baten	2.565.547	692.057	692.424	692.424	559.304	559.304
Totaal 01 Dienstverlening	-409.610	-2.359.852	-2.897.543	-2.897.543	-2.898.863	-3.008.863
02 Ruimtelijke ontwikkeling						
Lasten	835.799	1.173.135	893.137	849.885	849.134	820.484
Baten	75.228	1.540.647	55.876	101.186	100.598	100.007
Totaal 02 Ruimtelijke ontwikkeling	-760.571	367.512	-837.261	-748.699	-748.536	-720.477
03 Sociaal domein						
Lasten	21.861.971	22.188.478	22.329.751	22.170.544	22.020.996	21.985.258
Baten	8.179.055	8.393.461	5.350.760	5.045.472	5.159.777	5.271.056
Totaal 03 Sociaal domein	-13.682.916	-13.795.017	-16.978.991	-17.125.072	-16.861.219	-16.714.202
04 Maatschap.participatie: sport, welzijn en onderwijs						
Lasten	4.451.956	4.780.750	5.370.288	5.280.353	5.181.357	5.129.193
Baten	1.147.616	1.143.172	1.174.197	1.177.973	1.177.973	1.177.973
Totaal 04 Maatschap.participatie: sport, welzijn en onderwijs	-3.304.340	-3.637.578	-4.196.091	-4.102.380	-4.003.384	-3.951.220
05 Leefomgeving						
Lasten	14.834.085	15.680.386	16.117.319	16.215.194	16.218.972	16.185.747
Baten	8.990.028	7.012.721	6.675.816	6.909.715	6.888.723	6.936.723
Totaal 05 Leefomgeving	-5.844.057	-8.667.665	-9.441.503	-9.305.479	-9.330.249	-9.249.024
06 Bestuur en organisatie						
Lasten	9.093.552	9.955.457	6.455.765	7.317.293	8.820.995	10.131.793
Baten	36.383.033	37.626.866	39.404.080	40.853.128	41.736.984	43.502.728
Totaal 06 Bestuur en organisatie	27.289.481	27.671.409	32.948.315	33.535.835	32.915.989	33.370.935
Resultaat van Baten minus Lasten	3.287.987	-421.191	-1.403.074	-643.338	-926.262	-272.851
40 Mutaties in reserves						
Stortingen	6.602.545	3.759.788	513.761	261.533	261.533	261.533
Onttrekkingen	5.644.938	4.627.715	1.443.606	945.544	890.440	963.631
Totaal 40 Mutaties in reserves	-957.607	867.927	929.845	684.011	628.907	702.098
Gerealiseerd resultaat	-957.607	867.927	929.845	684.011	628.907	702.098
Gerealiseerd resultaat	2.330.379	446.736	-473.229	40.673	-297.355	429.247

Structureel evenwicht begrotingssaldi

saldo van de primaire begroting bestaat voor een deel uit budgetten van incidentele aard. Het *structurele* inzicht in de begroting is eigenlijk van groter belang. Daaruit blijkt in hoeverre de gemeente in staat is zijn taken nu maar ook in de toekomst uit te voeren. Onderstaand overzicht start met het primaire begrotingssaldo. Daar zijn de incidentele budgetten en incidentele mutaties in reserves uitgehaald. De onderste regel in de tabel geeft dan het structurele begrotingsevenwicht weer. Deze structurele exploitatieruimte is voor onze toezichthouder, de Provincie Noord-Holland, de belangrijkste graadmeter voor haar oordeel over ons toezicht.

Voor het toezicht van de Provincie is het noodzakelijk dat of het eerste jaar (2026) of het laatste jaar (2029) structureel sluitend is. Het jaar 2026 toont een tekort van €473.229. Het jaar 2027 en 2029 zijn wel sluitend. Daarmee is de begroting vanaf 2027 structureel sluitend te noemen daar de dip in 2028 veroorzaakt wordt door het dal in de algemene uitkering, het zogenaamde ravijnjaar. Er zit voldoende in de Algemene reserve om de jaren met een negatief saldo op te kunnen vangen. Deze dip in de algemene uitkering is lastig te kwantificeren omdat de algemene uitkering gebaseerd is op de rijksbegroting. Deze rijksbegroting bevat incidentele en structurele posten. Omdat we niet specifiek een bedrag kunnen hangen is deze dip in de algemene uitkering niet meegenomen in onderstaand overzicht om het structurele evenwicht te berekenen.

	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Lasten 2028	Baten 2028	Lasten 2029	Baten 2029
A. Begrotingssaldo (structureel en incidenteel)	-473.229		40.673		-297.355		429.247	
INCIDENTEEL: Programma 3 - Sociaal domein								
Robuust rechtsbeschermingssysteem (algemene uitkering t/m 2027)	23.762	23.762	23.762	23.762				
Systeemleren en versterken ondersteuning wijkteams	51.908		51.875					
INCIDENTEEL: Programma 4 - Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs								
Onderwijshuisvesting huur noodlokaal	64.448		68.224					
Opstellen Integraal huisvestingsplan Onderwijs (IHP)					32.000			
Openbare bibliotheek (algemene uitkering)	100.000	100.000	100.000	100.000				
INCIDENTEEL: Programma 5 - Leefomgeving								
Klimaatprojecten (Specifieke uitkeringen, budgettair neutraal)	20.992	20.992	20.992	20.992				
Ingroeipad kostendekkendheid afval (t.l.v. Algemene reserve)	0	-240.000						
INCIDENTEEL: Programma 6 - Bestuur en organisatie								
College- en raadwissel (i.v.m. verkiezingen in 2026)	49.954							
Incidentele dip in de algemene uitkering (ravijnjaar), niet gekwantificeerd						p.m.		

Classificatie: Inte

INCIDENTEEL: Programma 40 - mutaties in reserves								
Incidentele mutaties in reserves (zie de tabel hieronder)	513.761	839.856	261.533	341.794	261.533	286.690	261.533	359.881
Totale incidentele baten en lasten	824.825	744.610	526.386	486.548	293.533	286.690	261.533	359.881
B. Saldo incidenteel:	80.215		39.838		6.843		-98.348	
Totaal structureel begrotingsevenwicht (A+B)	-393.014		80.511		-290.512		330.899	

Programma 40

Structurele mutaties reserves

In dit onderstaat overzicht maken we onderscheid in de incidentele en structurele mutaties in reserves. Alleen de reserves die ter dekking van kapitaallasten zijn gevormd en de inzet maximaal 10% van het surplus van de Algemene reserve mogen worden aangemerkt als structurele mutaties in reserves. Alle overige reservemutaties worden als incidenteel gezien.

	Toevoeging en 2026	Onttrekking en 2026	Toevoeging en 2027	Onttrekking en 2027	Toevoeging en 2028	Onttrekking en 2028	Toevoeging en 2029	Onttrekking en 2029
A. Mutaties in reserves (structureel en incidenteel)	513.761	1.443.606	261.533	945.544	261.533	890.440	261.533	963.631
Structurele mutatie in reserve: Reserve Zaanbrug (onttrekkingen t.b.v. dekking kapitaallasten)		326.549		326.549		326.549		326.549
Structurele mutatie in reserve: Reserve brandweerkazerne (onttrekking t.b.v. dekking kapitaallasten)		27.201		27.201		27.201		27.201
Structurele mutatie in reserve: Inzet van surplus van de Algemene reserve		250.000		250.000		250.000		250.000
B. Totaal structurele mutaties op reserves	0	603.750	0	603.750	0	603.750	0	603.750

Classificatie: Inter

Totaal incidentele mutaties in (A- /B) reserves	513.761	839.856	261.533	341.794	261.533	286.690	261.533	359.881
--	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

Raming EMU-saldo

Het EMU-saldo (ook wel financieringssaldo van de totale Nederlandse overheid) is jaren negatief geweest. Het financieringssaldo van de gemeenten maakt hier onderdeel van uit. Om het financieringssaldo van de totale overheid te kunnen ramen, moeten de gemeenten een meerjarige raming van hun EMU-saldo in de begroting opnemen.

Voor Wormerland komt deze raming uit op de volgende bedragen:

Raming EMU-saldo	2026	2027	2028	2029
1. Exploitatie vóór donaties en onttrekkingen aan reserves	-1.403.074	-643.338	-926.262	-272.851
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.894.568	1.827.653	1.791.677	1.785.763
3. Donaties aan voorzieningen	1.014.267	1.032.952	1.032.965	1.041.982
4. Investerings in materiële vaste activa	4.105.000 -/-	4.248.000 -/-	1.185.000 -/-	0 -/-
5. Ontvangen investeringsbedragen van Rijk, Provincie, EU en ov. (niet via de exploitatie)	0	0	0	0
6. Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vast activa (niet via de exploitatie)	0	0	0	0
7. Uitgaven aan aankoop grond en uitgaven bouw- en woonrijp maken e.d.	0 -/-	0 -/-	0 -/-	0 -/-
8. Baten grondexploitatie, voor zover niet op de exploitatie is verantwoord	0	0	0	0
9. Betalingen t.l.v. de voorzieningen	625.371 -/-	625.371 -/-	625.371 -/-	625.371 -/-
10. Lasten i.v.m. transacties met derden, niet via expl., maar rechtstreeks t.l.v. de reserves en niet hierboven al meegenomen	0	0	0	0
De berekeningen van het EMU-saldo wordt gecorrigeerd voor verkoop van deeln. en aandelen:				
11a. Worden er deelnemingen en aandelen verkocht?	nee	nee	nee	nee
11b. Zo ja, de bij verkoop verwachte boekwinst	0 -/-	0 -/-	0 -/-	0 -/-
Berekend EMU-saldo	-3.224.610	-2.656.104	88.009	1.929.523

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, is er in het jaar 2026 en 2027 naar verwachting sprake van een financieringstekort. De voornaamste oorzaak is het forse negatieve exploitatiesaldo in 2026 en de hoge geplande investeringen in 2026 en 2027.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenaamde jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Hieronder wordt verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen voor huidig, dan wel voormalig personeel. Gemeenten moeten de verplichtingen in de begroting en de jaarrekening opnemen. De personeelskosten voor 2026 zijn gebaseerd op de huidige formatie van de gemeente Wormerland. Dit betreft de Raad, het college, de griffie, de secretaris, de verplichtingen aan oud-wethouders en de zogenaamde BABS'en (Buitengewone Ambtenaren van de Burgerlijke stand) en bedragen €1.512.313. Het ambtelijk personeel is verder in dienst van OVER-gemeenten.

Geldleningen

Ontwikkeling langlopende geldleningen

In het volgende overzicht geven we de verwachting weer van de ontwikkeling van de langlopende geldleningen. In de paragraaf Financiering bij het onderdeel Solvabiliteit wordt nader ingegaan op de vraag hoe onze schuldpositie gewaardeerd kan worden in verhouding tot het totale vermogen.

Staat van opgenomen langlopende geldleningen:

Nr.	Jaar laatste aflossing	Rente %	Restantbedrag geldleningen/ Voorschot begin van dienstjaar 2026	Bedrag in de loop van het dienstjaar op de te nemen/opgenomen len./verv. afgelost	Te betalen rente	Aflossing	Restantbedrag geldlening / voorschot aan het eind van het dienstjaar 2026
185	2039	0,55%	1.005		6	69	936
186	2030	0,075%	680		1	136	544
187	2025	0,99%	0		0	0	0
202	2034	3,08%	900		28	100	800
203	2044	3,40%	1.900		65	100	1.800
204	2048	1,55%	2.300		36	100	2.200
205	2039	0,19%	700		1	50	650
206	2049	0,68%	2.400		16	100	2.300
207	2051	0,685%	1.733		12	67	1.667
208	2052	1,17%	2.700		32	100	2.600
209	2030	2,75%	2.000		60	400	1.600
210	2055	3,30%	3.000		142	100	2.900
	nw'25			0	0	0	0
	nw '26			4.500	0	0	4.500

Classificatie: Inte

19.318	4.500	397	1.322	17.997
--------	-------	-----	-------	--------

(bedragen x €1.000)

Meerjarig ziet het verwachte verloop van de totaalsaldi van de opgenomen leningen er als volgt uit:

Per 31 december (bedragen x €1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Langlopende geldleningen	16.318	19.497	22.525	22.402	20.704

Reserves en voorzieningen

In het volgende overzicht wordt de verwachte ontwikkeling van de reserves en voorzieningen in 2025 weergegeven:

Staat van reserves en voorzieningen	Saldo begin 2026	Vermeerderingen	Geplande uitgaven	Overige verminderingen	Saldo eind 2026
Algemene reserve	8.111.257	-228.063	0	-490.000	7.393.194
Algemene reserve - Totaal	8.111.257	-228.063	0	-490.000	7.393.194
Egalisatiereserve Algemene uitkering	0	0	0	0	-0
Reserve Nog uit te voeren werken	830.408	0	0	0	830.408
Bestemmingsreserve Brandweerkazerne Wormer	516.820	0	0	-27.201	489.619
Bestemmingsreserve Verkiezingen	5.000	60.000	0	-55.000	10.000
Bestemmingsreserve Opstellen omgevingsplan	54.348	24.000	0	-15.000	63.348
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	532.860	0	0	0	532.860
Bestemmingsreserve Innovatie Sociaal Domein (onderdeel van Reserve Sociaal Domein)	0	0	0	0	0
Fonds Volkshuisvesting	945.936	0	0	0	945.936
Ontwikkelingsfonds	195.166	0	0	-195.166	-0
Bestemmingsreserve Monumentenzorg	38.104	0	0	-38.000	104
Bestemmingsreserve gymnastiekuitrusting gymzalen	19.959	12.533	0	-18.000	14.492
Bestemmingsreserve Onderhoud vaarwegen	351.630	90.000	0	-90.000	351.630
Bestemmingsreserve Onderhoud wegen (HHNK)	0	0	0	0	0
Fonds Duurzaamheidsleningen	829.942	0	0	0	829.942
Bestemmingsreserve Speelplaatsen	32.778	70.000	0	-65.000	37.778
Bestemmingsreserve Duurzame vervanging openbare verlichting	698.504	0	0	-30.000	668.504
Reserve Zaanbrug	7.837.174	0	0	-326.549	7.510.625
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	1.042.842	0	0	-33.790	1.009.052
Bestemmingsreserve Bestuurlijke toekomst	101.159	0	0	-25.000	76.159
Bestemmingsreserve Inflatiearmoede	312.205	0	0	-34.900	277.305
Egalisatiereserve voorziening pensioenen wethouders	152.474	0	0	0	152.474
Bestemmingsreserve Veilig wonen (politieke ambtsdragers)	21.186	7.062	0	0	28.248
Bestemmingsreserve Collegewissel	5.790	5.000	0	0	10.790
Bestemmingsreserve onderh. beeldende kunst in de openbare ruimte	53.563	0	0	0	53.563
Bestemmingsreserve bijdrage fietstunnel N515	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve Opvang Ontheemden	1.359.003	0	0	0	1.359.003
Bestemmingsreserve Bruggen en kunstwerken (HHNK)	280.161	0	0	0	280.161
Bestemmingsreserve Asielzoekers	28.636	0	0	0	28.636
Reserves - Totaal	16.245.649	268.595	0	-953.606	15.560.638
Voorziening onderhoud wegen (wegen HHNK)	1.336.134	0	0	-52.264	1.283.870
Meerjarenonderhoudsplannen MOP	1.403.431	354.359	-306.167	0	1.451.623
Voorziening Bruggen en kunstwerken	539.699	351.238	-180.704	0	710.233
Voorziening Pensioenen wethouders	2.589.866	133.015	-138.500	0	2.584.381
Voorziening Egalisatie riolering	3.547.285	175.655	0	0	3.722.940
Voorziening Egalisatie afval	0	0	0	0	0
Voorziening Wachtgelden gewezen wethouders	0	0	0	0	0
Voorziening verlofsparen	8.899	0	0	0	8.899
Voorziening vervroegd pensioen (RVU)	0	0	0	0	0
Voorzieningen - Totaal	9.425.315	1.014.267	-625.371	-52.264	9.761.947
Geheel - Totaal	33.782.220	1.054.799	-625.371	-1.495.870	32.715.778

25-nov-2025

Meerjarig totaalsaldi

Per ultimo	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Algemene Reserve	7.435.419	8.111.257	7.393.194	7.183.867	6.636.512	6.815.759
Bestemmingsreserves	16.350.671	16.245.649	15.560.638	15.126.627	14.747.720	14.295.622
Voorzieningen	11.394.098	9.425.315	9.761.947	10.117.264	10.472.594	10.836.941
	35.180.188	33.782.220	32.715.778	32.427.757	31.856.825	31.948.321

25-nov-2025

Balans

	Balans per 31-12-2026	Balans per 31-12-2027	Balans per 31-12-2028	Balans per 31-12-2029
ACTIVA				
<i>Vaste activa:</i>				
Immateriële vaste activa	0	0	0	0
Materiële vaste activa	53.339	55.622	54.727	52.601
Financiële vaste activa	3.834	3.602	3.368	3.135
<i>Vlottende activa:</i>				
Voorraden	0	0	0	0
Vorderingen (uitzet.<1jr)	2.000	2.000	2.000	2.000
Liquide middelen	300	300	300	300
Overlopende activa	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal Activa	61.473	63.524	62.395	60.035
PASSIVA				
<i>Vaste passiva:</i>				
Algemene Reserve	7.866	7.143	6.934	6.387
Bestemmingsreserves	15.561	15.127	14.748	14.296
Resultaat (t.l.v. de Algemene Reserve)	-473	41	-297	429
Voorzieningen	9.762	10.117	10.473	10.837

Classificatie: Inte

Vaste schulden	19.497	22.525	22.402	20.704
<i>Vlottende passiva:</i>				
Kasgeldleningen	0	0	0	0
Overige schulden	4.000	4.000	4.000	3.000
Overlopende passiva	5.260	4.571	4.136	4.383
Totaal Passiva	61.473	63.524	62.395	60.035

(bedragen x €1.000)

Meerjarenplan

Het meerjarenplan (MJP) 2026 laat het voorgenomen nieuwe beleid zien. Dat beleid is opgenomen in de programma's van de begroting.

De onontkoombare en vervangingsinvesteringen voor het jaar 2026 worden door middel van het vaststellen van de begroting 2026 door de Raad beschikbaar gesteld. Dat geldt niet voor de nieuwe investeringen uit dit MJP. Voor die investeringen dient nog een afzonderlijk raadsvoorstel met inhoudelijke zaken en het definitieve benodigde bedrag ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. In onderstaand overzicht zijn de vetgedrukte regels nieuw of gewijzigd ten opzichte van vorig jaar.

MEERJARENPLAN (MJP) 2026-2029 PER PROGRAMMA

Programma Omschrijving	wanneer in begr	expl/nieuwe/ verv.inv	Urgentie A/N/G	Investering		begin jaar	Kapitaallasten			
				netto	afschr		2026	2027	2028	2029
Progr 2 Ruimtelijke ontwikkeling										
<u>Recreatie & Toerisme, pluspakket:</u>										
Zwemvlot in Poel/Zwet	mjp '23-'26	nieuwe inv.	G	9.000	10	2023	976	976	976	976
Visie waterrecreatie Za/Wa	mjp '23-'26	nieuwe inv.	G	20.000	10	2023	2.169	2.169	2.169	2.169
Schuilplekken fietsers (inv.na bijdrage derden)	mjp '23-'26	nieuwe inv.	G	20.000	10	2024	2.169	2.169	2.169	2.169
aanlegstijgers langs de Zaan (inv.na bijdrage derden)	mjp '23-'26	nieuwe inv.	G	48.000	20	2024	2.796	2.796	2.796	2.796
Informatieborden, te zien vanaf het water (na bijdr.derden)	mjp '23-'26	nieuwe inv.	G	12.000	10	2024	1.301	1.301	1.301	1.301
Camera toren van Wormer	mjp '23-'26	nieuwe inv.	G	27.500	10	2024	2.982	2.982	2.982	2.982
Jaarlijkse exploitatiebudgetten nav pluspakket	mjp '23-'26	exploitatie	G				2.500	2.500	2.500	2.500
Progr 4 Maatschappelijke participatie										
School De Eigen Wijs, Eerste inrichting (restant van maximum)	mjp '18-'21	nieuwe inv.	A	51.650	10	2021	5.601	5.601	5.601	5.601
IHP: tijdelijke uitbreiding locatie De Balk	nieuw	nieuwe inv.	N	725.367	20	2026	42.250	42.250	42.250	42.250
IHP: tijdelijke uitbreiding locatie De Balk	nieuw	nieuwe inv.	N	725.367	20	2028				42.250
Heerenhuis, renovatie	1e wijz.'25	nieuwe inv.	N	1.500.000	20	2026		87.369	87.369	87.369
Heerenhuis, hogere huurprobrengsten (=gedeeltelijke dekking)	1e wijz.'25	exploitatie	N				-44.819	-44.819	-44.819	-44.819
Progr 5 Leefomgeving										
MIP, Kalandervijk, riolering	mjp '21-'24	verv.inv.	N	1.908.000	60	24-'25	48.451	48.451	48.451	48.451
MIP, Kalandervijk, wegen	mjp '21-'24	verv.inv.	N	710.000	20	2027			41.354	41.354
MIP, Kalandervijk, groen	mjp '21-'24	verv.inv.	N	190.000	20	2027			11.067	11.067
MIP, Kalandervijk, beschoeiingen	mjp '21-'24	verv.inv.	N	15.000	40	2027			501	501
MIP, Spatterstraat, 3 hofjes, wegen	mjp '21-'24	verv.inv.	N	99.640	20	2025	5.804	5.804	5.804	5.804
MIP, Beschoeiingen, achterstallig onderhoud '25	mjp '21-'24	verv.inv.	N	200.000	40	2025	6.685	6.685	6.685	6.685
MIP, Nieuwe buurt Jisp, wegen	mjp '21-'24	verv.inv.	N	970.000	20	2027			56.498	56.498
MIP, Nieuwe buurt Jisp, riolering	mjp '21-'24	verv.inv.	N	636.000	60	2026		16.150	16.150	16.150
MIP, Nieuwe buurt Jisp, groen	mjp '21-'24	verv.inv.	N	186.000	20	2027			10.834	10.834
MIP, Nieuwe buurt Jisp, beschoeiingen	mjp '21-'24	verv.inv.	N	14.000	40	2027			468	468
Herstraten Dorpsstraat Oostknollendam	mjp '25-'28	verv.inv.	N	50.000	20	2025	2.912	2.912	2.912	2.912
Herstraten Dorpsstraat Jisp	mjp '25-'28	verv.inv.	N	150.000	20	2025	8.737	8.737	8.737	8.737
Ophogen krediet herstraten Weiver en Dorpsstraat Jisp	nieuw	verv.inv.	N	775.000	20	2027	-8.737	-8.737	45.140	45.140
<u>Bruggen en kunstwerken:</u>										
Poelsluisbrug, vervanging technische installaties	mjp '22-'25	verv.inv.	N	63.600	15	2024	4.766	4.766	4.766	4.766
Sluisstraatbrug Noord en Sluisstraatbrug zuid	mjp '25-'28	verv.inv.	O	200.000	25	2025	9.653	9.653	9.653	9.653
Vervanging Rietgorspadbrug 02	mjp '25-'28	verv.inv.	N	55.000	25	2027			2.654	2.654
Vervanging Rietgorspadbrug 03	mjp '25-'28	verv.inv.	N	65.000	25	2027			3.137	3.137
Vervanging Rietgorspadbrug 04	mjp '25-'28	verv.inv.	N	115.000	25	2027			5.550	5.550
Vervanging Kalandervijk	mjp '25-'28	verv.inv.	N	30.000	25	2027			1.448	1.448
Vervanging Kollergangbrug	mjp '25-'28	verv.inv.	N	30.000	25	2027			1.448	1.448
Vervanging Rigastatbrug 01	mjp '25-'28	verv.inv.	N	30.000	25	2027			1.448	1.448
Vervanging Watertorenbrug	mjp '25-'28	verv.inv.	N	30.000	25	2027			1.448	1.448
Vervanging begraafplaatsbrug Neck	mjp '25-'28	verv.inv.	N	40.000	25	2028				1.931
Groot onderhoud Spijkerboorbrug	mjp '25-'28	verv.inv.	N	220.000	25	2028				10.618
Poelsluisbrug, verv.deel mechanische instal., remmingwerken, schi	nieuw	verv.inv.	N	200.000	25	2028				9.653
<u>Tractie buitendienst:</u>										
Vervanging 3 busjes (€35.000 per busje)	mjp '21-'24	verv.inv.	N	105.000	7	2024	15.913	15.913	15.913	15.913
Vervanging pick-up met kraan	mjp '21-'24	verv.inv.	N	50.000	7	2024	7.578	7.578	7.578	7.578
Vervanging auto coordinator buitendienst (met OZ samen)	mjp '21-'24	verv.inv.	N	15.500	7	2026		2.349	2.349	2.349
Vervanging Iveco	mjp '21-'24	verv.inv.	N	65.000	7	2027			9.851	9.851
Brandweer: Vervanging bluspomp burgerhulp Oostknollendam		verv.inv.	N	40.000	10	2024	4.337	4.337	4.337	4.337
Progr 6 Bestuur										
Verstrekken ict-middelen nieuwe Raad	mjp '23-'26	verv.inv.	N	30.000	4	2026		7.783	7.783	7.783
TOTAAL LASTEN MJP				10.426.624			126.593	237.674	439.259	503.710

Bijlagen

Taakvelden

Vanuit de financiële regelgeving (BBV) is een financieel overzicht per taakveld verplicht. De taakvelden zijn voor alle decentrale overheden gelijk en zijn bedoeld om landelijke vergelijkingen te kunnen maken.

Taakvelden begroting

Exploitatie	Begroting 2026 lasten	Begroting 2026 baten	Begroting 2026 saldo
Geen Taakveld	-1.119.718	1.119.718	0
0.1 Bestuur	-1.756.566	16.763	-1.739.803
0.10 Mutaties reserves	-513.761	1.443.606	929.845
0.2 Burgerzaken	-1.555.794	371.314	-1.184.480
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-148.325	143.093	-5.232
0.4 Overhead	-5.708.709	623.574	-5.085.135
0.5 Treasury	386.927	316.283	703.210
0.61 OZB woningen	0	3.820.209	3.820.209
0.62 OZB niet-woningen	0	1.382.177	1.382.177
0.64 Belastingen overig	-342.302	150.725	-191.577
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-111.340	33.593.259	33.481.919
0.8 Overige baten en lasten	712.056	0	712.056
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.963.207	0	-1.963.207
1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.016.514	41.568	-974.946
2.1 Verkeer en vervoer	-3.990.350	123.571	-3.866.779
2.4 Economische havens en waterwegen	-441.204	0	-441.204
2.5 Openbaar vervoer	-146.227	44.004	-102.223
3.1 Economische ontwikkeling	-36.709	0	-36.709
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-22.676	16.368	-6.308
3.4 Economische promotie	-1.459	137.053	135.594
4.1 Openbaar basisonderwijs	-89.233	0	-89.233
4.2 Onderwijshuisvesting	-468.076	0	-468.076
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.401.330	482.950	-918.380
5.1 Sportbeleid en activering	-85.206	0	-85.206
5.2 Sportaccommodaties	-1.181.410	197.390	-984.020
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-781.500	477.751	-303.749
5.5 Cultureel erfgoed	-90.882	22.075	-68.807
5.6 Media	-497.830	16.106	-481.724
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.162.205	15.657	-1.146.548
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.639.287	568.949	-1.070.338
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-2.071.406	0	-2.071.406
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-1.273.848	0	-1.273.848
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-239.938	0	-239.938
6.3 Inkomensregelingen	-6.213.168	4.461.005	-1.752.163
6.4 WSW en beschut werk	-82.290	0	-82.290
6.5 Arbeidsparticipatie	-309.363	0	-309.363
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-549.449	5.043	-544.406
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-2.564.220	116.104	-2.448.116
6.712 Begeleiding (WMO)	-774.393	0	-774.393
6.713 Dagbesteding (WMO)	-423.844	0	-423.844
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-22.671	0	-22.671
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	-9.703	0	-9.703
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	-285.818	0	-285.818
6.792 PGB Jeugd	-196.217	0	-196.217
6.821 Jeugdbescherming	-697.351	0	-697.351
6.91 Coördinatie en beleid WMO	-90.427	0	-90.427
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-4.206.450	0	-4.206.450
7.1 Volksgezondheid	-1.488.333	199.659	-1.288.674
7.2 Riolering	-2.313.835	2.313.835	0
7.3 Afval	-3.455.370	3.215.370	-240.000
7.4 Milieubeheer	-915.930	27.093	-888.837
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-557.910	185.276	-372.634
8.1 Ruimte en leefomgeving	-679.057	11.938	-667.119

Classificatie: Inte

Exploitatie	Begroting 2026 lasten	Begroting 2026 baten	Begroting 2026 saldo
8.3 Wonen en bouwen	-1.795.878	256.991	-1.538.887
Gerealiseerd resultaat	-56.389.706	55.916.477	-473.229

Begrotingsrichtlijnen 2026

Gemeenten zijn verplicht een begroting en een meerjarenraming voor ten minste drie jaar volgend op het begrotingsjaar op te stellen. Voor het opstellen van de begroting 2026-2029 zijn richtlijnen vastgesteld in de Kadernota 2026.

Beoogd resultaat

Het beoogde resultaat is om alle taken en activiteiten met betrekking tot de gemeentelijke huishouding op te nemen in de Begroting 2026-2029. Het doel is vervolgens een structureel sluitende meerjarenbegroting vast te stellen.

Richtlijnen

Voor het opstellen van de Begroting 2026 hanteren wij de volgende richtlijnen:

Beleid

- Het uitgangspunt vormt het coalitieakkoord 2022-2026. Het college van B&W werkt deze agenda verder uit aan de hand van de vragen: Welke doelstellingen hebben we? Wat gaan we doen om deze doelstellingen te bereiken? en Wat kost het?;
- Raadsbesluiten tot en met de vergadering van juni 2025 inclusief de vermelde posten in het voorjaarsbericht 2025 worden verwerkt in de programmabegroting 2026;
- Raadsbesluiten van juli tot en met december 2025, met meerjarige (structurele) gevolgen, worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging van 2026;

Kostenontwikkeling

- Er is rekening gehouden met een inflatie van 2,4% voor de zgn. 'prijzen' (= 'inflatie, geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp)' vlg op gave CPB- prognose van maart 2025). Dit betreffen de directe uitgaven- en inkomstenbudgetten;
- Rekening is gehouden met een interne loonkostenstijging van 2,0% (= 'loonvoet sector overheid' vlg op gave CPB-prognose van maart 2025). Dit is ook conform de Begroting 2026 van OVER-gemeenten, waar de loonkosten van de ambtelijke organisatie in zijn opgenomen. Het betreft hier dus alleen de loonkosten van het bestuur van Wormerland. Deze indexatie is noodzakelijk om periodieken, verhoging sociale lasten en pensioenlasten te dekken;
- Voor de gemeenschappelijke regelingen is eveneens een inflatie van 2,4% gehanteerd. Prijsstijgingen hoger dan dit percentage, zijn slechts opgenomen voor zover daar contracten, bestuurlijke afspraken of andere 'bewijsstukken' aan ten grondslag liggen;
- De begrotingen van de samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen dienen we uiterlijk 31 mei te hebben ontvangen, zodat deze kunnen worden verwerkt in de programmabegroting 2026-2029. Mocht dit niet het geval zijn dan stijgen de lasten voor de Begroting 2026-2029 met de in f voorgestelde stijgingen;

Renteontwikkeling

- De rekenrente wordt sinds 2022 jaarlijks opnieuw berekend en bij de Kadernota vastgesteld. Dit is opgenomen in de nota 'waardering vaste activa, afschrijvingen en rente', welke in december 2020 is vastgesteld. Deze wordt gebruikt voor diverse berekeningen zoals afkoopsommen, contante waarden, maar met name voor de kapitaallasten over investeringen. Voor 2026 is de rekenrente, net als voor de vorige paar jaar 1,5%. Voor het opstellen van de Begroting 2026 wordt daarom een rekenrente van 1,5% gehanteerd.

Overige

i. In de vergaderingen van de samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen dient ons gemeenschappelijk standpunt met betrekking tot de loon- en prijsstijgingspercentages en de aanleverdatum van de begrotingen te worden ingebracht;

j. De jaarschijf 2026 van het meerjarenplan (MJP) 2026-2029 wordt vastgesteld bij de Kadernota 2026, voor wat betreft vervangingsinvesteringen, areaaluitbreiding en intensivering bestaand beleid. De consequenties ervan worden direct verwerkt in de programma's van de Programmabegroting 2026-2029.

Gemeentelijke belastingen en retributies

k. Voor de tarieven gaan wij uit van een stijging gelijk aan het inflatiepercentage, in dit geval van 2,4%. Uitzonderingen op de algemene regel van de toegestane stijging zijn:

- * Reisdocumenten / rijbewijzen: de tarieven van de reisdocumenten / rijbewijzen zijn aan een wettelijk maximum gebonden;

- * Afvalstoffenheffing / rioolrecht: met betrekking tot deze tarieven geldt, met uitzondering van de bcf-component, een kostendekking van 100%;

- * Voor wat betreft de OZB en de RZB geldt dat niet de tarieven, maar de opbrengst stijgt met het genoemde inflatiepercentage. Daarbij komt, sinds de Begroting 2021, dat de korting op de Algemene Uitkering naar aanleiding van de WOZ-waardestijging, bij de geraamde onroerendezaakbelasting opbrengst wordt opgeteld.

